

ORTAOKUL VE
İMAM HATİP ORTAOKULU

TÜRKÇE

6

DERS KİTABI

YAZARLAR

Sabri CEYLAN

Kadir DURU

Gülten ERKEK

Murat PASTUTMAZ

DEVLET KİTAPLARI

İKİNCİ BASKI

....., 2019

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Zekerya BATUR

Sabri CEYLAN

GÖRSEL TASARIM UZMANLARI

Hayrullah ORHAN

Halil ŞİMŞEK

Ali AYDOĞAN

Zeynep BULKAZ

ISBN 978-975-11-4597-0

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile ikinci defa 227.856 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkı sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusum, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanından beni dünyada cüda.

Ruhumun senden ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım:
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

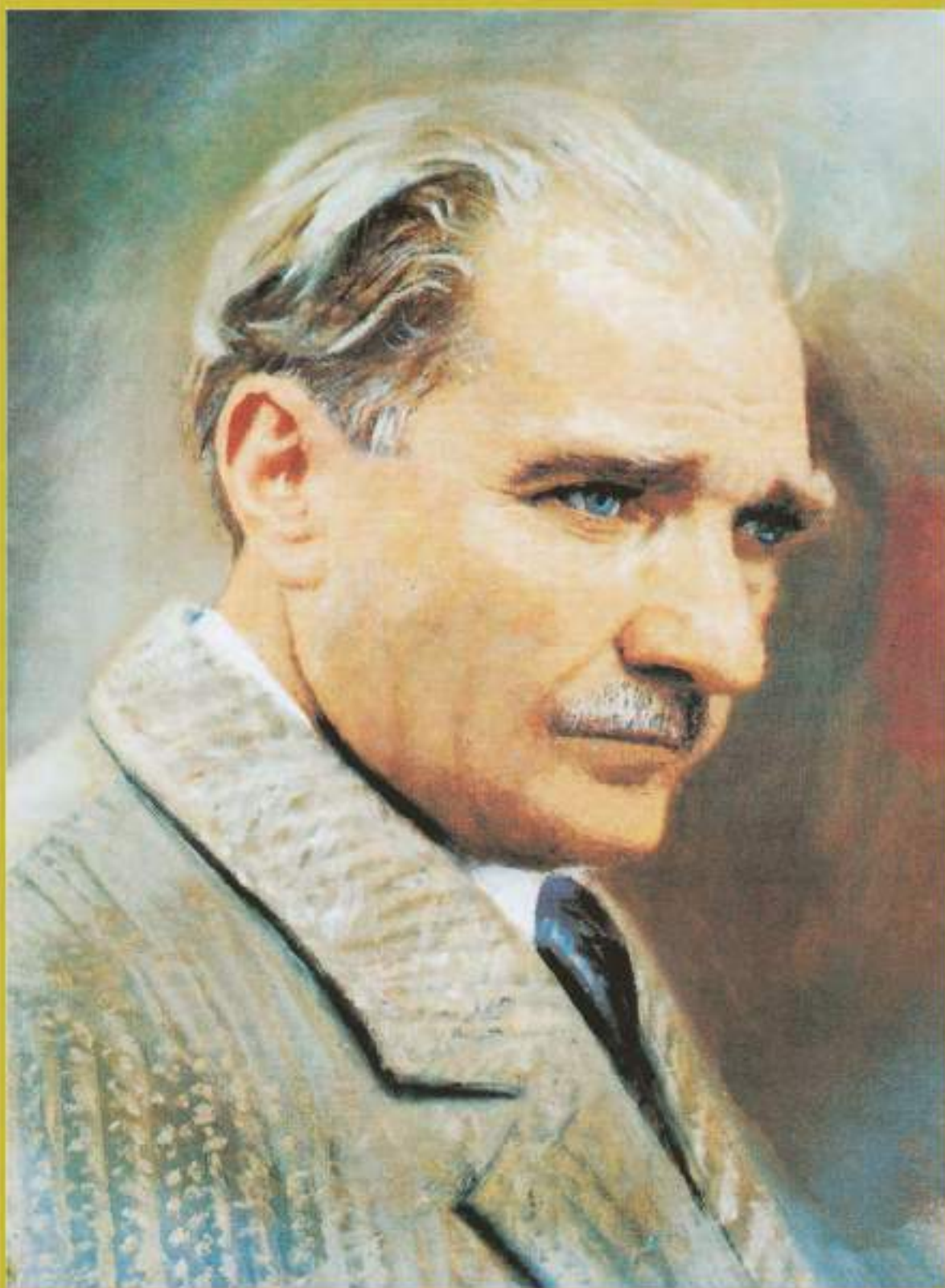
Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

ORGANİZASYON ŞEMASI

3. TEMA

- AĞIZ SANCISI
- İNŞANLAR ZAMANI EKİDEN NASIL OLÇORU?
- TEKNOLOJİ BAĞINLILIĞI
- BAK POSTASI GELİYOR SELAM VERİYOR
(Dilemiz Matri)
- ATATÜRK'ÜN GEOMETRİ KİTABI
(Serbest Okuma Matri)

İşlenecek Metinler ve Serbest Okuma Metni

Okuma, Dinleme / İzleme Yönergesi

İşlenen Metnin İsmi

Tema Ad

Derse Hazırlık Çalışmaları

Yazar Biyografisi

5. TEMA - Mülk Olurumları

WATKINS CALDWELL AND

1. Anadolu'da bulunan Türk devletleriyle ilgili en geniş araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Anadolu'nun sili en çok etkileyen üsleği hangisidir? Nedeleriyle açıklanır.

See Terry SCHUBERT (1869-1949)

Qad, Ələm. Həmişə özünəyazmış gəncliyi
pirlərlə tənəzzübdə. Bütün pirlər-
ni "Səfil-i Qadın" adlı kitabına
bir arada cəmləmiş.

*Apakah materi robotikarna iperaktifnya
dikut, monev sesuaikan purnal.

ANADOLU

Anadolu Sultan Duman'ın yarda,
Tuğrul Bey'in kınağında o kilet,
Milletimiz orda doğdu, büyüdü.

Metin Etkinlikleri

7. Etkinlik

* GELICH DERSE HAZRUK

Karamanoğlu Mehmet Bey ve arısı Türbeğe kâfî olan ile ilgili araştırma yaparız.

-Gelecek Derse Hazırlık Çalışmaları

Tema Değerlendirme Soruları

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

1000

Das ist ein
Kunstwerk
von einem
Künstler,
der nicht nur
das Leben
versteht, sondern
auch das
Tode.

İki timsah gümüşerle ilgili sözü Lütfiye İsmailoğlu.

Koruma için sözü taşıdığı bir orada karpasın
çabuklukla kaplanıp gittiğine, çok tır kurtarıcı
çalıştırıldığı ve kurtarıcıların kurtarıcı kurtarıcı kurtarıcı

İki diğün tün sen baki daima gâlisin?" demeyiş adam bir kece daha gülmüş, "nâhiyemuz, İsmâ de çâk yâhiyortumuz. Sen hayâtı muvafak oldığın için gül miyörün. İsmâ senen, gâlisün tün hayâtı muvafak olursa..." demiş. Bu söz beğuna söylenmiş bir söz değildi. Kinde ki İsmâ'nın sevgileri bir habirek ağız.

2-4. ufkidishel yukaridaki mushtiden hamoshla yemeri.

2. Utaságának melyre gye, honnagya intője-
rel kerek, azo mellel?

1. TEMA OKUMA KÜLTÜRÜ

Bu da Benim Öyküm	12
Arıyorum	18
Canım Kitaplığım	26
Heykeli Dikilen Eşek (Dinleme Metni)	32
Cephane Sandığında Kitap (Serbest Okuma Metni)	38
Tema Sonu Değerlendirme	40

2. TEMA MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

Türk Askerinin Cesareti	44
Yaşlı Nine	50
15 Temmuz	56
120 (Dinleme/İzleme Metni)	64
Canakkale Türküsünün Hikâyesi (Serbest Okuma Metni)	68
Tema Sonu Değerlendirme	70

3. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

Aziz Sancar	74
İnsanlar Zamanı Eskiden Nasıl Ölçerdi?	84
Teknoloji Bağımlılığı	90
Bak Postacı Geliyor Selam Veriyor (Dinleme Metni)	96
Atatürk'ün Geometri Kitabı (Serbest Okuma Metni)	102
Tema Sonu Değerlendirme	104

4. TEMA ERDEMLER

Vermek Çoğalmaktır	108
Sevgi Diyen Çağlar Aşar	114
Gümüş Kanat	118
Balıkçıl (Dinleme Metni)	124
Sır Tutamayan At Bakıcısı (Serbest Okuma Metni)	130
Tema Sonu Değerlendirme	132

5. TEMA DOĞA VE EVREN

Merak Ettiklerimiz	136
Afyon	144
Su Kirliliği	152
Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam (Dinleme Metni)	160
Şimşekler ve Yıldırımlar (Serbest Okuma Metni)	166
Tema Sonu Değerlendirme	168

6. TEMA MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

Anadolu	172
Tarhananın Öyküsü	180
Ana Dili	186
Kara Tren (Dinleme Metni)	192
Vatan Destanı (Serbest Okuma Metni)	198
Tema Sonu Değerlendirme	200

7. TEMA SAĞLIK VE SPOR

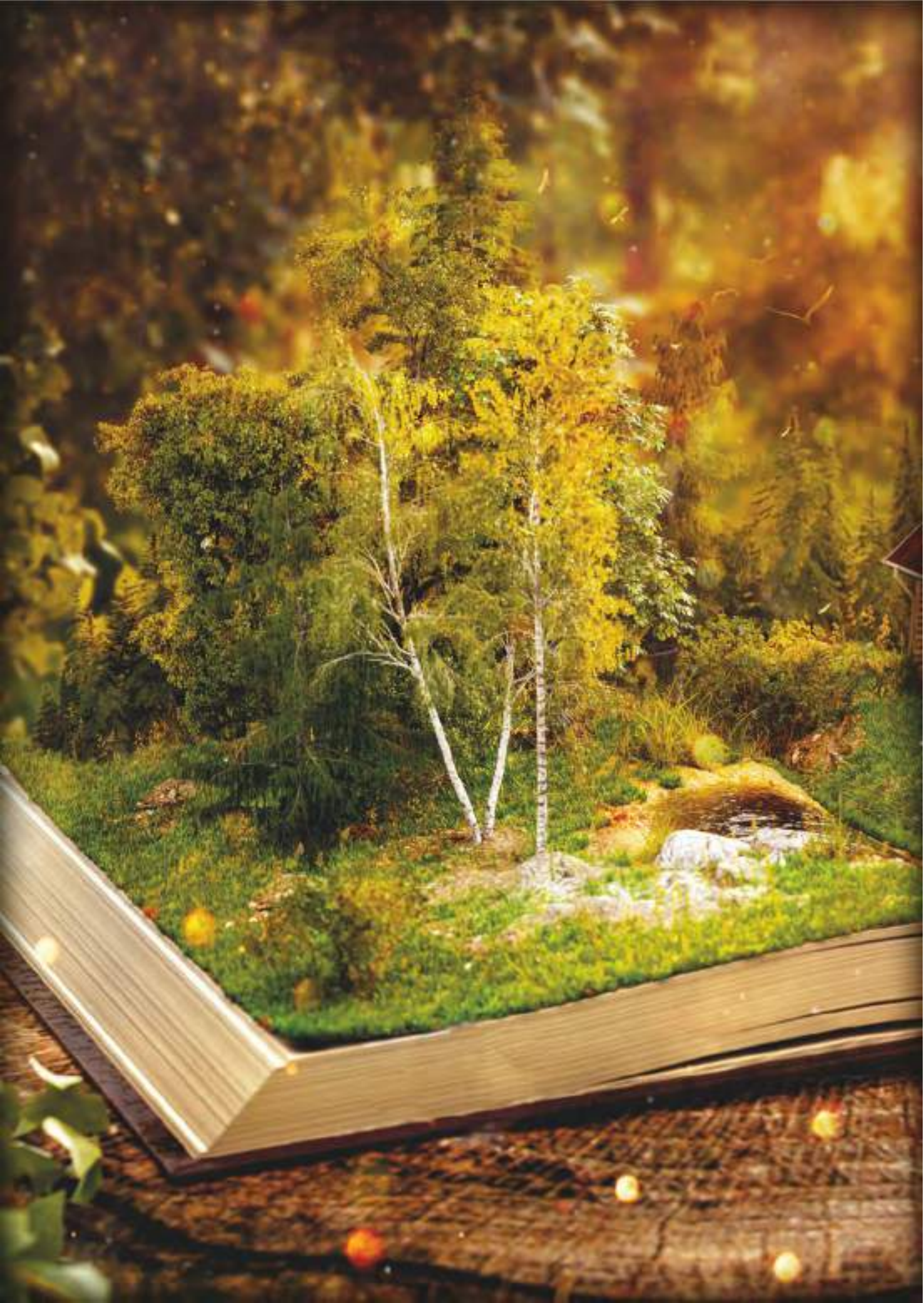
Bisiklet Zamanı	204
Yemek, İçmek ve Sindirmek	214
Obezite Hakkında 10 Soru 10 Cevap	222
Vazgeçmeyenlerin Hikâyesi (Dinleme Metni)	230
Cirit (Serbest Okuma Metni)	236
Tema Sonu Değerlendirme	238

8. TEMA BİREY VE TOPLUM

Evet Efendim	242
Sen de Bir İyilik Yap	250
Dostluğa Dair	258
Hacettepe (Dinleme Metni)	264
Sevgi Filozofu Yunus Emre (Serbest Okuma Metni)	270
Tema Sonu Değerlendirme	272

Kelime Defterim	274
Cevap Anahtarı	283
Kaynakça	284

"En büyük savaş, cahilliğe karşı yapılan savaştır."
Mustafa Kemal Atatürk

"İlim ilim bilmektir. / İlim kendin bilmektir. /
Sen kendini bilmezsen, / Ya nice okumaktır?"
Yûnus Emre

"En iyi kitapların okunması, geçmiş yüzyılların en büyük insanlarıyla konuşmak gibidir."
Rene Descartes (Rene Dekart)

1. TEMA

Okuma Kültürü

- BU DA BENİM ÖYKÜM
- ARIYORUM
- CANIM KİTAPLIĞIM
- HEYKELİ DİKİLEN EŞEK
(Dinleme Metni)
- CEPHANE SANDIĞINDA KİTAP
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kitap okumayı sever misiniz? Niçin?
2. Hangi tür kitapları okumayı seviyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

* Öğretmeniniz metni okurken dikkatle dinleyiniz. Ardından siz de metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

Mine SOYSAL (1959-...)

Çocuk edebiyatımızda önemli yer edinen birçok kitabın yazarıdır. Başlıca eserleri: Ala Çocuk Yollarda, Eylülde Aşklar, Eyvah Kitap, İstanbul Masalı, Uzakta...

BU DA BENİM ÖYKÜM

Ben kitap okumayı sevemediğimi sanan bir çocuktum. Denize girmek, bahçede oyun oynamak, bisikletle kaybolmak, uyumak ya da yığınla harika başka şey yapmak dururken kitap okumaktan çok sıkılırdım. Oysa iki ablam da sürekli kitap okur ve bundan mutluluk duyarlardı. Nasıl böyle olabildiklerini hiç anlamaz, yine de alttan alta imrenirdim onlara.

Günün birinde ablalarımın biri elime bir kitap tutuşturdu. Çok kalındı. Duraksadığımı görünce üstüme düşmedi, yalnızca "Korkma, bir dene!" dedi. Denedim. Harikaydı! Birkaç günde bitirivermişim koca kitabı. O, benim "büyülü kitabım" oldu.

Bugün ne yazarını ne adını hatırlıyorum. Ama konusu, geçtiği yerler, kahramanları, hatta ne giydiklerine varıncaya kadar birçok ayrıntısı hâlâ aklımda.

Şimdi geriye dönüp baktığımda, o kitap sayesinde beynimin bir yerlerinde kilitli duran, arkasında ne olduğunu hep çok merak ettiğim ama bir türlü açmaya cesaret edemediğim dev kapılardan birini ilk kez araladığımı anlıyorum. Sonraları bazı kitapları çok sevdim, bazılarını okuyamadım, sıkıldım. Zamanla kapı ardına dek açıldı. Her kitapta, o eşikten korkusuzca geçmeyi

öğrendim. Çünkü öte tarafta renkler, sesler, insanlar, olaylar ve bilinmeyenlerle dolu gizemli ve baş döndürücü güzellikte düşsel bir dünya keşfetmiştim. Muhteşemdi!

Artık kitap okumak sıkıntı vermiyordu. Tersine hoşuma giden bir kitabı okurken kendimi çok iyi hissediyordum. Bir anda, yaşadığım zaman-

(...)

Dağların eteklerindeki ormanlarda, kimi ür-küten kimi neşelendiren binbir sesin arasında yürürken bir pınar çıkıverir bazen insanın karşısına. Serin ve berraktır. Susuzluğunuzu giderir, dinlenirsiniz. Pınarın küçük sesleri bir anda ormanın koca gürültüsünü duyulmaz kılar. Sadece berrak

dan ve yerden alıp götürüyordu beni. Sıkıldığımda oyahıyor, güldürüyor, korkutuyor, şaşırtıyor, eğlendiriyordu. Beni tanımadığım insanlarla, gitmediğim ülkelerle, yaşamadığım dönemlerle, bilmediğim dillerle buluşturuyordu. Hayatımı bütünüyle etkileyen ve değiştiren ikinci büyük gücü keşfetmiştim. Birincisi, yolculuk etmektir; ikincisi, okumak oldu. Çok gezen ve sürekli kitap okuyarak yaşayabilen biri oldum.

suyunu, küçük şırıltılarını ve serinliğini duyarsınız. Kitaplar da pınarlar gibidir. Yaşamın güm-bürtüsü içinde bize sessizliği sağlarlar. Sessizlik olmazsa yorgunluklardan, gerilimden, huzursuzluk ve korkularımızdan kurtulamayız.

Mine SOYSAL

1. Etkinlik:

A) Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

B) Tahminlerinizin doğruluğunu TDK (Türk Dil Kurumu) Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda yer alan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız. Bu uygulamaya yıl boyunca devam ediniz.

2. Etkinlik: Ağağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazar, tanıştığı ilk kitaptan neden "büyölü kitabım" diye söz etmektedir?
2. Yazar, kitaplarda nasıl bir dünya keşfetmiştir? Açıklayınız.
3. Kitaplar, yazarı hangi duyguları uyandırmıştır?
4. Sizin de büyüölü bir kitabınız olsaydı neler anlatmasını isterdiniz?
5. Bir insana kitap okuma alışkanlığı kazandırmanın en etkili yolu sizce nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
6. Bir yazarla tanışma fırsatınız olsaydı kiminle tanışmak ve ona ne sormak isterdiniz? Anlatınız.

3. Etkinlik: Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

A) Yukarıdaki görseller arasındaki farkları açıklayınız.

B) Yukarıdaki görsellerden hangisi sizin günlük yaşamınızı yansıtmaktadır?

C) Hangi görseldeki ailenin bir üyesi olmak isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.

4. Etkinlik: Seneca (Seneka)'nın "Bir kütüphane bin hapishane kapatır." sözünden hareketle öğretmeninizin açıklayacağı konuşma kurallarına uygun bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik: Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri duygu ve düşüncelerinize uygun şekilde tamamlayınız.

A) Kitaplar ..... gibidir. Çünkü .....

B) Kitaplar hayatımızda önemli bir yere sahip olmalıdır. Ama .....

C) Bir yazar olsaydım .....

isterdim. Ayrıca .....

6. Etkinlik: Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde varlıkları karşılayan kelimeleri belirleyerek yandaki bölüme örnekteki gibi yazınız.

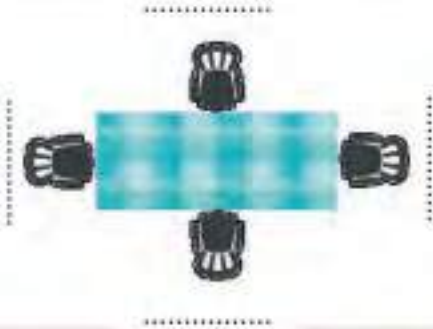
HAZİNE SANDIĞI

Kitap, en büyük hazinedir. Çünkü bir kitap satın aldığımızda yalnızca yarım kilo kâğıt, mürekkep ve tutkal satın almış olmayız; tamamıyla yeni bir yaşamı da almış oluruz. Bu nedenle bilgi ve heyecan dolu bir kitabı, Karun'un hazinelerine bile değişmem. Benim kitaplığım aynı zamanda hazine sandığımdır. Aklımı ve kalbimi bu sandıktaki mücevherlerle doldurur, her kitapta bambaşka hayallere koşarım.

Doğa AYDIN

kitap

7. Etkinlik: Aşağıda bir kütüphanenin okuma salonunda yer alan masalar verilmiştir. Masalardaki oturma düzenini, yönergeler doğrultusunda bulunuz ve soruları cevaplayınız.

YÖNERGELER

1. Kare masada size göre soldaki sandalyede Halil oturmaktadır.
2. Dikdörtgen masada size göre sağdaki sandalyede Zeynep oturmaktadır.
3. Halil'in oturma yönüne göre soldaki sandalyede Aynur vardır.
4. Zeynep ile sırt sırta oturan kişi Emine'dir.
5. Yuvarlak masada size göre sağdaki sandalyede Mustafa oturmaktadır.
6. Aynur'un karşısındaki sandalyede Onur vardır.
7. Zeynep'in oturma yönüne göre solunda İpek, İpek'in karşısında ise İlker oturmaktadır.
8. Yuvarlak masada Mustafa'nın oturma yönüne göre sağında Kemal vardır.
9. Zeynep'in karşısında Özer oturmaktadır.

SORULAR

1. Sırt sırta oturan kişileri, size göre soldan sağa doğru sıralayınız.
2. Hangi kişilerin karşısındaki sandalyeler boştur?
3. A) Hangi masada oturan kişi sayısı daha fazladır?
- B) Bu masadaki kişilerin adları alfabetik olarak sıralandığında sondan ikinci kişi kim olur?

Artık, güneş doğmaya başladı. Biraz sonra da tıktılar başlar. Ah, işte küçük beyimiz de geldi! Ne güzel bir bebek! Hanımın da burada. Ne güzel her şey! Şu tahtalarımın üzerinde serili olan halı sıcacık tutuyor beni. Pencereleimdeki dantelli perdeler, hanımımın küçük beye okuduğu masal kitapları... Ne kadar da mutluym! Hele şu kış günleri sıcacık oluyorum. Dışarıstı buz gibiyken ben sıcacığım.

Her şey çok güzeldi. Ta ki o güne kadar... Ailem gidiyor. Nereye gidiyorlar bilmiyorum. Halımı

aldılar, kitaplığıımı boşalttılar, perdelerimi çıkardılar, bomboş kaldım. Neden gittiler, bıraktılar beni? Günlerce düşündüm. Bulamadım. Yavaş yavaş çatırdamaya başladım. Sıvalarımı dökülüyor, tahtalarımı kurtlar kemiriyor. Ağlıyorum hep. Beni ne duyan var ne anlayan. Korkuyorum çok. Artık kışları sıcak değilim. Kitaplarıyla beni keyiflendiren, ocağıımı yakan yok. Çok üşüyorum. Ailemi istiyorum. Bekliyorum günlerdir ama onlar gelmiyor.

Günseli ORAL

B) Yukarıdaki metinde hangi varlık konuşturulmuştur?

C) Okul kütüphanesindeki bir kitabı konuşturarak aşağıya onun duygularını anlatan, hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yazım ve noktalama kurallarına uymayı unutmayınız. Metninize uygun bir başlık yazınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Karamanoğlu Mehmet Bey ve onun Türkçeye katkıları ile ilgili araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Karamanoğlu Mehmet Bey ile ilgili yaptığınız araştırma sonucunda edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Günlük hayatınızda karşılaştığınız iş yeri adları ve tabelalardaki yabancı kelimelerin kullanımıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Örneklerle açıklayınız.

*Öğretmeniniz metni okurken dikkatle dinleyiniz. Ardından siz de şiire uygun vurgu ve tonlamalarla şiiri sesli okuyunuz.

Yusuf YANÇ (1947-...)

Eğitimci ve yazar. Deneme ve şiir türlerinde eserleri bulunmaktadır.

Bazı şiirleri: O Evin Hikâyesi,
Tohum, Emegin Bereketi...

ARIYORUM

Karamanoğlu Mehmet Bey'i arıyorum,
Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?
Bir ferman yayınlamıştı:

"Bugünden sonra, divanda, dergâhta, bargâhta, mecliste,
meydanda
Türkçeden başka dil konuşulmayal!" diye,
Hatırlayanınız var mı?

Dolanın yurdun dört bir yanını,
Çarşığı, pazarı, köyü, şehri,
Fermana uyanınız var mı?

Nutkum tutuldu, şaşıldım, merak ettim,
Dolandığınız yerlerdeki Türkçe olmayan isimlere,
Gördüklerine, duyduklarına üzüleniniz var mı?

Tanıtımın demo, sunucunun spiker,
Gösteri adamının showmen, radyo sunucusunun diskjokey,
Hanım ağanın firstlady olduğuna şaşırmanız var mı?

Dükkânın store, bakkalın market, torbasının poşet,
Mağazanın süper, hiper, gros market,
Ucuzluğun damping olduğuna kanmanız var mı?

İlan tahtasının billboard, sayı tabelasının skorboard,
Bilgi alışının brifing, bildirgenin deklarasyon,
Merakın, uğraşın hobby olduğuna güleniniz var mı?

Bırakın eli, özün bile seyrek uğradığı,
Beldelerin girişinde welcome,
Çıkışında goodbye okuyanınız var mı?

Korumanın, muhafızın bodyguard,
Sanat ve meslek pirlерinin duayen,
İtbarın, saygınlığın prestij olduğunu bileniniz var mı?

Sekinin, alanın platform, merkezin center,
Büyüğün mega, küçüğün mikro, sonun final,
Özlemin, hasretin nostalji olduğunu öğreneniniz var mı?

İş hanımızı plaza, bedestenimizi galeria,
Sergi yerlerimizi centerroom, showroom,
Büyükşehirlerimizi mega kent diye gezeniniz var mı?
(...)

İki katlı evinizi dubleks, üç katlı komşu evini tripleks,
Köşklerimizi villa, eşliğimizi antre,
Bahçe çiçeklerini flora diye koklayanınız var mı?

Sevimlinin sempatik, sevimsizin antipatik,
Vurguncunun spekülör, eşkıyanın mafya,
Desteğe, bilemediniz koltuk çıkmaya sponsorluk diyeniniz var mı?
(...)

Çarpıcı, önemli haberler flash haber,
Yaşa, varol sevinçleri oley oley,
Yıldızları star diye seyredeniniz var mı?

Virvırık dağının tepesindeki köyde,
Cafeshop levhasının altında,
Acının da acısı kahve içeniniz var mı?

Toprağımızı, bayrağımızı, inancımızı çaldırmayalım derken
Dilimizin çalındığına, talan edildiğine,
Özün el diline özendiğine içi yananınız var mı?

Masallarımızı, tekerlemelerimizi, atasözlerimizi unuttuk,
Şarkılarımızı, türkülerimizi, ninnilerimizi kaybettik,
Türkçemiz elden gidiyor, dizini döveniniz var mı?

Karamanoğlu Mehmet Bey'i arıyorum,
Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?
Bir ferman yayınlamıştı.
Hayal meyal hatırlayıp da sahip çıkanınız var mı?

Yusuf YANÇ

* Karamanoğlu Mehmet Bey'in görseldeki fermanında yer alan tarihin özel bir anlamı vardır: 13 Mayıs her yıl "Türk Dil Bayramı" olarak kutlanmaktadır.

1. Etkinlik: Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

ferman

Eskiden dervişlerin toplanıp ibadet ve tören yaptıkları yer, tekke.

divan

Oturmak için evlerin önüne taş ve çamurdan yapılan set.

dergâh

Gezinti yeri, gezilecek yer.

seki

mesire

Buyruk, emir.

ilan

Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis.

2. Etkinlik: Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını, atasözleri ve deyimler sözlüğünden araştırınız. Bu deyimleri cümlelerdeki boşluklara uygun biçimde yerleştiriniz.

koltuk
çıkarmaknutku
tutulmaktalan
etmekdizini
dövmekelden
gitmek

- A) ..... istemiyorsan tedbirli olmalısın.
- B) Çocuk, odasındaki bütün oyuncakları .....
- C) Düzensiz beslendiği için sağlığı .....
- D) Okuyup iyi yerlere gelmeleri için çalışkan çocuklara .....
- E) Birdenbire ..... ve bütün gayretlerine rağmen konuşamadı.

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

- Şair, Karamanoğlu Mehmet Bey'i niçin aramaktadır?
- Karamanoğlu Mehmet Bey yayınladığı fermanla ne yapılmasını istemektedir?
- Şiirde, dilimize yabancı dillerden girmiş bazı kelimeler kullanılmıştır. Bu kelimeler hangileridir? Bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını bularak söyleyiniz.
- Şiirde geçen yabancı kelimeleri günlük hayatınızda kullanıyor musunuz? Örneklendiriniz.
- Sizce dilimizde kullanılan yabancı kelimelerin artış sebebi ne olabilir? Açıklayınız.
- Dilimizde yabancı dillere ait kelimeler hızla artarsa bunun ne tür sonuçları olabilir? Örneklerle anlatınız.

4. Etkinlik

A) Yabancı dillerden dilimize giren kelimelerin bazıları aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin Türkçe karşılıklarını, okuduğunuz metinden bulunuz. Bulduğunuz Türkçe kelimeleri kullanarak hikâye edici bir metin yazınız.

poşet

market

plaza

sempatik

center

This image shows a single page of white, lined notebook paper. The paper is oriented vertically and features horizontal blue or grey ruling lines spaced evenly down its length. Along the left edge, there are ten circular punch holes, suggesting it was part of a binder. The top of the page has a faint header area, and the bottom edge shows a slight shadow, indicating it's a physical document. There is no handwriting or printed text on the page.

B) Dilimizde kullanılan yabancı kelimelerin Türkçe karşılıklarını TDK'nin internet sayfasında bulabilirsiniz.

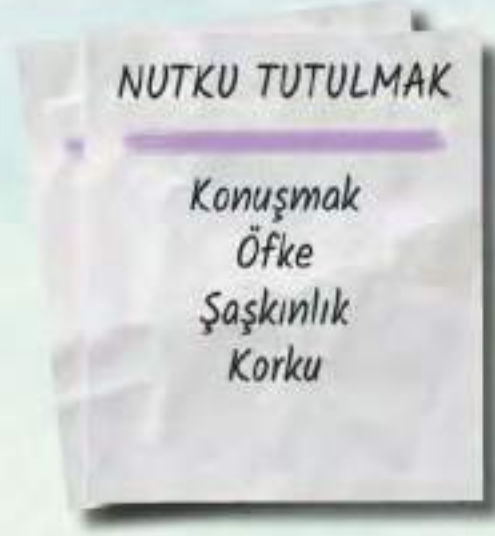

5. Etkinlik: Aşağıda “Anıyorum” şiirinde geçen kelime ve kelime gruplarıyla hazırlanan “Kelime Oyunu”nun nasıl oynanacağı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu bilgileri dikkatle okuyunuz.

Ders kitabınızın sonundaki “Kelime Defterim” bölümüne yazacağınız kelime ve kelime gruplarını Kelime Oyunu kâğıtları hâline getirerek biriktirmeye başlayınız. Birkaç metin sonra oyun için yeterli kâğıt sayısına ulaşacaksınız. Yıl boyunca öğreneceğiniz yeni kelimelerle de oyununuzu zenginleştiriniz. Kelime Oyunu ile keyifli zaman geçirirken kelime hazineniz zenginleşecek ve sözlü anlatım beceriniz gelişecektir.

Her metinden sonra birkaç öğrenci, öğretmen tarafından, Kelime Oyunu kâğıtlarını hazırlamakla görevlendirilir. Kelime Oyunu kâğıtlarında yeni öğrenilen kelime veya kelime grubu, örnekteki gibi en üste yazılıp altı çizilir. Çizginin altına o kelimeyle ilişkili olan birkaç yasak kelime yazılır. Kelime Oyunu kâğıtları öğretmen ya da görevlendirilen bir öğrenci tarafından biriktirilir. Yeterli sayıda kâğıda ulaşıldıktan sonra öğretmen kontrolünde, sınıf iki gruba ayrılarak oyuna başlanır. Bu oyunda amaç bir dakika içerisinde, yasak kelimeleri kullanmadan, olabildiğince çok sayıda kelimeyi anlatmaya çalışmaktır.

Süre başlatıldıktan sonra her gruptan bir kişi, hazırlanan kâğıtlardaki kelimeleri, yasak kelimeleri kullanmadan kendi grubuna anlatmaya çalışır. (Örneğin, “Nutku Tutulmak” kelime grubu için “konuşmak” kelimesi yasak kelimeyse “konuşuyorum, konuşamıyorum, konuşamaz, konuşacaksın...” gibi kelimeler de kullanılamaz. Bu kelime grubu “Çok ilginç bir olay ya da durumla karşılaştım ancak hiçbir şey anlatamıyorum, söyleyemiyorum.” gibi dolaylı yollarla anlatılabilir.)

Anlatım esnasında karşı gruptan bir kişi de yasak kelimeleri kontrol etmek için anlatıcının yanında bulunur. Her grup, anlatılan kelime sayısı kadar puan kazanır. Yasak kelimelerden herhangi biri kullanılırsa o kelime iptal edilerek grubun puanından düşülür. Oyunun sonunda en çok kelime bilen grup, oyunun kazananı olur.

6. Etkinlik: Aşağıdaki kütüphane üyelik formunu doldurunuz.

İL HALK KÜTÜPHANESİ
ÜYELİK FORMU

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Adı Soyadı: .....

T.C. Kimlik Numarası: .....

Doğum Tarihi (Gün / Ay / Yıl) : ..... / ..... / .....

Okul ve Sınıf Bilgileri: .....

Adres: .....

Telefon: .....

Kütüphanemizde Okumak İsteddiğiniz Üç Kitap:

1. ....

2. ....

3. ....

Kütüphanemizde Görmek İsteddiğiniz Dergi ve Gazeteler:

1. ....

2. ....

3. ....

Yukarıdaki bilgilerin doğru olduğunu, kütüphane kullanım ve kitap ödünç alma kurallarına uyacağını, aldığı kitabı zamanında getireceğini kabul ederim.

Tarih: ..... / ..... / .....

İmza: .....

7. Etkinlik: "Arıyorum" şilirinden hareketle oluşturacağınız öznel ve nesnel cümleleri örnekteki gibi aşağıya yazınız.

Karamanoğlu Mehmet Bey, Türkçenin kullanımıyla ilgili bir ferman yayınlamıştır. (Nesnel)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik: Aşağıdaki hikâye unsurlarını kullanarak hikâye edici bir metin yazınız.

Olay: Öğrencilerin kütüphanede öğretmenleriyle kitaplar üzerine sohbet etmeleri

Kahramanlar: Eren Öğretmen,
Hüseyin, Çetin, Demet ve Gülşah

(Başlık)

Yer: Okul kütüphanesi

Zaman: Cuma günü okul çıkışı

9. Etkinlik

A) Aşağıdaki şiiri vurgu ve tonlamalara dikkat ederek okuyunuz.

GÜZEL TÜRKÇE

(...)

İlkyazın ormanlarda ağaçlar yeşerirken
Kuytu yerlerden keskin, o yanık sesler gelir.
Bu şakıyan ses beni titretir yüreğimden,
Bülbül sesi değil o, benim güzel Türkçemdir.

Yağmurlar yağar, olur bir serin ince dere,
Bir gümüş kemer gibi ovadan akıverir,
Kıvrılır, döner, gider, getirir bolluk yere;
Çağlayan dere değil, benim güzel Türkçemdir.

Kazım Nâmi DURU

B) Yukarıdaki şiir ana dili sevgisini anlatmaktadır. Bu şiirden hareketle ana dili sevgisini anlatan bir şiir yazınız. Şiirinize başlık koymayı unutmayınız.

Şair:

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sevdiğiniz bir kitabı arkadaşlarınıza tanıtmak için sınıfa getiriniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sınıfa getirdiğiniz kitabı arkadaşlarınıza tanıtırınız.
2. Sizce iyi bir kitap hangi özelliklere sahip olmalıdır?

Öğretmeniniz metni okurken metni özetlemek amacıyla not alınız. Ardından siz de metni sesli okuyunuz. Metni okuduktan sonra aldığınız notlardan hareketle metni özetleyiniz.

CANIM KİTAPLIĞIM

Bir sürü kitabım oldu. Küçük kitaplığımın raflarını doldurdular. Hepsini seviyorum. Sevilmez mi? Kitap bu! Hele en güzeliyse...

Önce öğretmenimin önerdiklerini aldım. Okudum da. Bende okuma merakı geliştiğini gören annem, babam, ağabeyim ve akrabalarından kimileri fırsat buldukça bana kitap armağan ettiler. Bunlara, birkaç yaş günümde arkadaşlarımdan verdiklerini de eklersek varın siz hesap edin ne kadar çoğalmış.

Hepsini okuyamadım. Birden yığıldılar. Ama büyük bir hızla okumayı sürdürüyorum. Yakında bitireceğim. (...)

Benim kitaplarım hep çiçek kokar. Renk renk güzellik kokar. Barış ve sevgi yayılır onların ortamından. Belki bu yüzden, kitaplarımla birlikte evimizde daha güzel bir dünya oluştu. En güzeli de ben daha anlayışlı, daha bir içten, daha bir seven ve sevilen biri oluverdim. Kuşlarla, kelebeklerle, ağaçlarla, bulutlarla dost olmak, onları bizim "insan" yaşamımızla bütünleyerek değerlendirmek ne zevkli, ne yararlı bir oyunmuş meğer! Ben, dostluğun ve arkadaşlığın bu denli kıvanç verici olduğunu daha önceleri bilmezdim. Oysa kitaplarımla, onlardaki kahramanlarla yaşayarak öğrendim hepsini. (...)

Yalnız bir dakika! Şu başımdan geçeni dinlemeden acele edip kitapçıya koşmayın. Azıcık bekleyin, birkaç dakika kulak verin bana.

İki üç gündür kitaplığımda bir gariplik var. Ne zaman önünden geçsem sanki gerçekten kuşlar öter, kanat çırpardı kitaplığımda. (...) Kırılarda, yeşilin cümbüşünde tatlı tatlı esen rüzgârların kokusu, kitaplığımın aracılığıyla yüzüme, kulağıma, saçlarıma dolanırdı. O kadar zamandan sonra şu iki üç gündür hiç de öyle değil yansıyanlar. Şimdi sanki "cennet" ülke değil de "cehennem" yeri oluvermiş benim canım kitaplığım.

(...)

Doğruca kitaplığa koştum. Annemler de geldiler. Rafın birinde yabancı bir kitap vardı. İki gün önce ağabeyim Ankara'dan getirmişti "armağan" diye. Onu yerinden çektim, ağabeyime uzattım:

- Al bu kitabı! Beni düşündüğün için teşekkür ederim ama istemiyorum.
- Neden ama sevgili kardeşim? Beğenmiyorsan okuma. Böyle öfkelenmene gerek yok.
- Canım ağabeyciğim, sen nasıl olur da böyle bir kitabı bana armağan diye getirirsin? Kitap

seçmeyi bilmiyor musun? Gücendim sana!

Ağabeyim, babam, annem kitabın kapağına baktılar. Annem eğildi, beni kollarına aldı, sıktı. Bir de alımdan öptü. Babam, ağabeyime baktı:

— Yalnız kapağı değil içindekiler de öyle. Nasıl getirdin bunu?

Ağabeyim belli ki üzülmüştü. Yüzü kızardı.

— Şimdi anladım. Beni iyice utandırdın kardeşim. Senden özür dilerim. Bak, anlatayım: Tren-
de bir arkadaşımla beraberdik. Birlikte geldik. Onun da senin kadar bir kardeşi varmış. Burada
indiğimizde ayrılırken birden durdu, “Az daha unuttuyordum.” dedi, “Bak, şunu da kardeşine ver.
Bizimki çok sever, belki seninki de hoşlanır.” Hemen almıştım. Sarılıydı, açıp bakmamıştım bile.
Sonra getirdim, yine açmadan sana verdim. Ne bileyim böyle olacağını? Kusura bakma.

Babam söze karıştı:

— Oğlumun öğretmeni hangi kitapların yararlı olduğunu öğrencilerine çok iyi öğretmiş. Be-
nim oğlum işte böyledir!

Babam bunu söyler söylemez ağabeyim kapağında, elindeki kocaman silahtan duman yayılan
korkunç bir adamın resmi bulunan kitabı, okunmuş gazetelerin altına koydu.

Sonra ağabeyim heyecanla yanıma geldi.

— Gel, seni bir güzel öpeyim. Benim biricik kardeşim, kitap seçmedeki yetkinliğini görmekten
nasıl kıvanç duydum, anlatamam. Bak bundan sonra sana ne kitaplar alacağım. Hemen şimdi,
haydi, çabuk giyin! Doğruca kitapçıya gidiyoruz. Annem kahvaltıyı hazırlayınca kadar gider
geliriz.

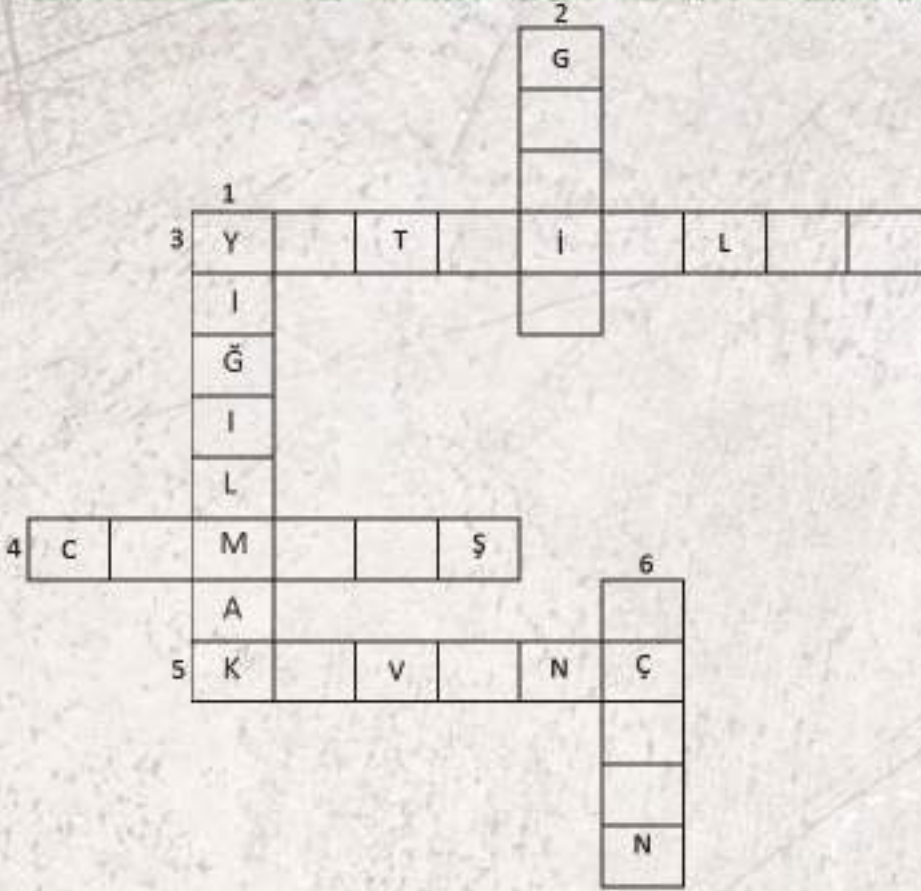
Ağabeyimle dışarı çıkarken dönüp kitaplığımıza şöyle bir kulak verdim. Sanki tüm dünya güzel-
likleri benim kitap evrenimde toplanmış. Çalışkan ve iyi yürekli Arı Maya’nın tatlı vızıltısı, Heidi
(Haydi)’nin dağları saran neşesi, Gülibik’in “Üüüüüüüüü!” ötüşleri hep orada, hep orada... Belki
inanmazsınız. Küçük İzo Mizo’nun bıyıkları kitaptan sarkmış, bana el sallıyor gibiydi. Ben de el
ettim.

Merdivenlerden inerken kendimi şöyle bir toparladım. Kitap seçiminde aldanmamak için öy-
lesine tetikteyim ki...

Darısı başınıza...

Celal ÖZCAN

1. Etkinlik: Aşağıdaki bulmacayı metinde geçen kelimelerden hareketle örnekteki gibi doldurunuz.

1. Yığma işine konu olmak veya yığma işi yapılmak, çok sayıda birikmek, toplanmak.
2. Acayip, tuhaf.
3. Yetkin olma durumu, olgunluk, kemal, mükemmeliyet.
4. Eğlence, canlılık, coşku.
5. Övünç, iftihar.
6. Samimi, yürekten, candan.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Kitapların yazara kazandırdıkları nelerdir? Örneklerle anlatınız.
2. Yazar, kitaplığında nasıl bir gariplik fark etmiştir?
3. Yazar, ağabeyine neden gücenmiştir? Açıklayınız.
4. Metnin konusu ve ana fikri nedir?
5. Doğru kitap seçimi niçin önemlidir? Örneklerle açıklayınız.
6. Okuyucu için en doğru kitapların seçilebilmesi amacıyla neler yapılabilir?

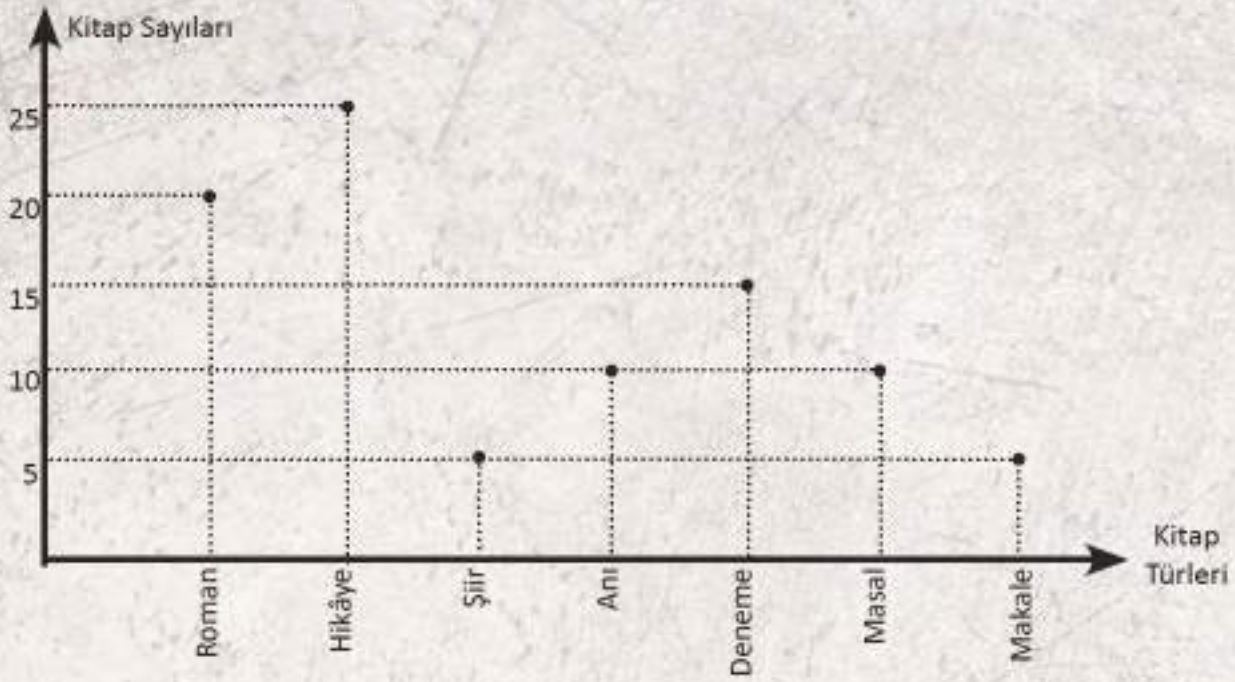
3. Etkinlik: Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görselin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik: "Kitapların dünyasında yaşamak" konulu bilgilendirici bir metin yazınız. Metninize içeriğine uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

[illegible]

5. Etkinlik: Aşağıdaki grafikte bir kitaplıktaki kitap sayıları ve kitap türleri gösterilmiştir. Bu grafikten hareketle grafiğin altındaki cümlelerde yer alan boşlukları doldurunuz.

- A) Kitaplıkta en fazla ..... türünde kitap vardır.
 B) En az kitap sayısı ..... ve ..... türlerindedir.
 C) Şiir ve anı türlerindeki kitap sayıları toplamı ..... türündeki kitap sayısına eşittir.
 D) Şiir ve makale türlerinin kitap sayıları arasındaki benzerlik ..... ve ..... türleri arasında da görülmektedir.
 E) Bana göre bir kütüphanede bu kitap türlerinden en fazla ..... bulunmalıdır.

6. Etkinlik: Dize başlarındaki harflerden hareketle aşağıya "kitap sevgisi" temalı akrostiş bir şiir yazınız.

C.....

A.....

N.....

I.....

M.....

K.....

İ.....

T.....

A.....

P.....

Şair: .....

7. Etkinlik: "Okuma Kültürü" tema kapağında yer alan özdeyişlerden birini seçiniz. Bu özdeyişin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatacağınız bilgilendirici bir metin yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Kütüphanede uyulması gereken kurallarla ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Kütüphanede uyulması gereken kuralları arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Kütüphanelerin kurulma amaçları neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

HEYKELİ DİKİLEN EŞEK

(Dinleme Metni)

* **Anahtar kelime**, bir metinde konuyu en açık biçimde yansıtan kelime veya kelime grubudur. Metninizi dinlerken metnin anahtar kelimelerini not alınız.

Ahmet Şerif İZGÖREN (1965-...)

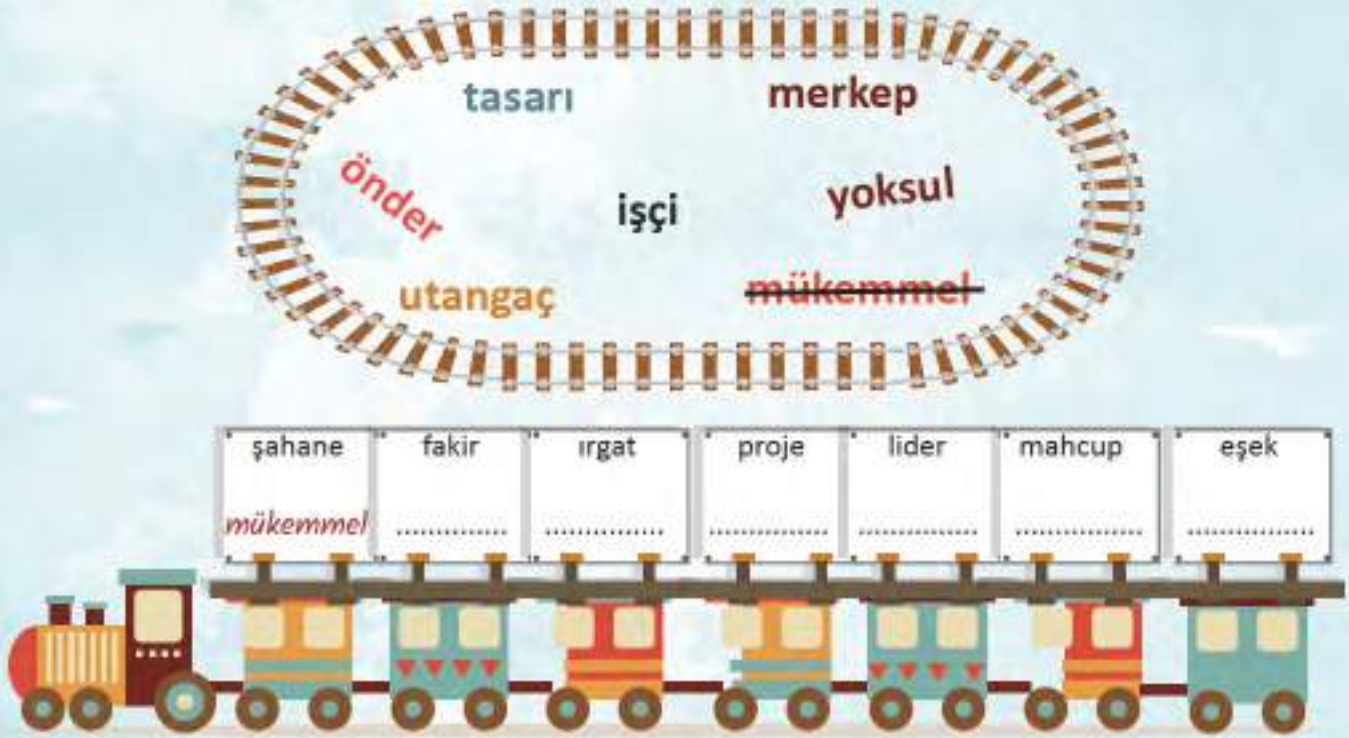
Yazar, kişisel gelişim kitaplarıyla tanınmaktadır. Çocuklar için yazdığı kitapları da vardır. Başlıca eserleri: Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnız Bir Hayvandır, Dikkat Vücudumuz Konuşuyor...

1. Etkinlik

A) Aşağıda, "Heykeli Dikilen Eşek" metninde geçen bazı kelimelerin eş anlamlıları verilmiştir. Bu kelimeleri metinde geçen uygun kelimelerle örnekteki gibi eşleştiriniz.

B) Vagonlara yazdığınız kelimeleri aşağıdaki bulmacada örnekteki gibi gösteriniz. Kelimeler, bulmacaya yukarıdan aşağıya veya soldan sağa yerleştirilmiştir.

A	H	U	R	K	Ğ	Z	N	M	Ö
S	U	T	Y	U	Ö	E	P	D	F
M	C	A	K	Z	N	I	O	P	O
Ü	Ş	N	O	R	D	Ö	İ	K	Ü
K	U	G	D	V	E	İ	A	S	D
E	Ş	A	O	İ	R	T	O	C	İ
M	H	Ç	R	Y	O	K	S	U	L
M	T	A	S	A	R	İ	V	B	T
E	D	F	M	E	R	K	E	P	M
L	Z	Ö	Ğ	İ	Ş	Ç	İ	N	D

2. Etkinlik: Dinlediğiniz metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Rasim Öğretmen'in kùtùphane kurma fikrine köylülerin destek vermesini sağlayan olay nedir?
2. Hacı Bekir Koca, uzak köylerdeki çocukların kitap okuyabilmesi için nasıl bir öneride bulunmuştur? Anlatınız.
3. Bu hikâyede anlatılan olay, yazarın başından mı geçmiştir? Bunu nereden anlıyorsunuz?
4. Rasim Öğretmen'in kurduğu kùtùphanenin ùlkemiz açısından önemi nedir? Açıklayınız.
5. Dinlediğiniz metnin yazarı siz olsaydınız başlığı ne koyardınız?
6. Bir insanın hedeflerine ulaşmasındaki kararlılığı, o insanın ve içinde yaşadığı toplumun hayatını nasıl etkiler? Örnekle anlatınız.

3. Etkinlik: Kùtùphanesi olmayan bir köy okulunda öğretmen olarak görev yaptığınızı hayal ediniz. Okulunuzdaki ve yakın köylerdeki çocukların kitap okuyabilmesi için bir proje hazırlayınız. Hazırlayacağınız proje ile ilgili bilgileri aşağıya yazınız.

Proje Adı: .....

Proje Uygulayıcıları: .....

Projenin Başlangış Tarihi: .... / .... / ....

Projenin Bitiş Tarihi: .... / .... / ....

Projenin Amacı: .....

Projenin Uygulanışı: .....

Projenin Sonuçları: .....

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

Z-KÜTÜPHANE (Zenginleştirilmiş Kütüphane)

İçerisinde internet hizmeti olan, dijital kitap içerikleri ile (e-kitap, z-kitap) zenginleştirilmiş, öğrenciye dilediği zaman destek verecek kütüphanelerdir.

B) Yukarıdaki Z-Kütüphane görsellerinden yararlanarak bir Z-Kütüphane tasarlayınız. Tasarladığınız kütüphaneyi aşağıya çizdikten sonra arkadaşlarınıza tanıtınız. Tanıtımınızda dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin Türkçelerini kullanmaya özen gösteriniz.

5. Etkinlik: Aşağıdaki şiirin bazı kelimeleri koyu ve eğik yazılmıştır. Bu kelimelerden hangileri sayı bakımından tek varlığı, hangileri birden çok varlığı karşılamaktadır? Kelimeleri alttaki kitaplıklara örnekteki gibi yerleştiriniz.

DÜNYAYI VERELİM ÇOCUKLARA
 Dünyayı verelim **çocuklara**, hiç değilse bir günlüğüne
 Alı pullu bir **balon** gibi verelim oynasınlar,
 Oynasınlar **türküler** söyleyerek **yıldızların** arasında.
 Dünyayı çocuklara verelim,
 Kocaman bir **elma** gibi verelim, sıcacık bir **ekmek**
somunu gibi,
 Bir günlüğüne de olsa öğrensün **dünya** arkadaşlığı.
 Çocuklar dünyayı alacak elimizden,
 Ölümsüz **ağaçlar** dikecekler.

Nazım Hikmet

Tek bir varlığı karşılayanlar

balon

Birden çok varlığı karşılayanlar

çocuklar

6. Etkinlik: Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. "-lar / -ler" eklerinin cümlelere kattığı anlamları örnekteki gibi bulunuz.

Vali Beyler, kütüphanemizin kurulmasına destek verdiler.

Koraylar, her akşam evlerinde kitap okurlar.

Ayşe ve Asil'in dünyalar kadar kitabı var.

Hanımefendilerin okumaya hiç vakitleri yokmuş.

Bu topraklarda Yunus Emreler, Mehmet Âkifler tükenmez.

alay/sitem

benzerleri

saygı

aile

abartma

7. Etkinlik

A) Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla kitapların olmadığı bir dünyada yaşamın nasıl olacağını tartışınız. Aşağıya, tartışma sonucu oluşturduğunuz fikirlerinizi not alınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) Aldığınız notlardan hareketle hazırlıklı bir konuşma yapınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Çanakkale Savaşı ve Çanakkale Savaşında Mustafa Kemal Atatürk
konulu bir araştırma yapınız.

CEPHANE SANDIĞINDA KİTAP (Serbest Okuma Metni)

Atatürk, 16 Mayıs 1919'da Samsun'a gitmek için ayrıldığı İstanbul'a, yıllar sonra 1927'de ilk kez dönecekti.

Kütüphanecisi Nuri Ulusu'ya, gezide yanında götürmek istediği kitapların bir listesini verdi. Liste o kadar uzundu ki Nuri Ulusu, karton kutular bulup kitapları kutulara yerleştirmeye başladı.

O sırada kütüphaneye giren Atatürk, Ulusu'ya ne yaptığını sordu. Nuri Ulusu, "İstediğiniz kitapları kutulara koyup trene taşıyacağım." deyince Atatürk, "Dur, biraz bekle!" dedi, kütüphaneden çıktı.

Biraz sonra, kütüphaneye muhafız birliğinden iki er geldi. Ellerindeki cephanesandıkları bırakıp çıktılar. Nuri Ulusu, cephanesandıklarının kütüphaneye niye getirildiğini düşünürken Atatürk yeniden geldi:

"Ne o, Nuri oğlum, şaşırдың değil mi?"

Nuri Ulusu'nun bir şey söylemesini beklemeden konuşmasına devam etti:

"Şaşıрма, şaşıрма! Savaşta bunlarla cephane taşıdık, sen o zamanlar çocuktun, bilemezsin. Bu sandıklar benim için çok önemlidir. Şimdi o savaş bitti, yeni bir savaşımız başlıyor. O da kültür ve sanat savaşımızdır ve okumakla, kitapla olur. İşte şimdi, cephane taşıdığımız o sandıklara kitaplarımızı koy, bu sandıklarda taşınsın. Cephanenin yerini artık kitaplar alsın."

Süleyman BULUT

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

2. Bu metne göre, okunan kitaplar arasında nasıl bir bağlantı kurulmaktadır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. İnsanın okuduğu kitaplar arasında kurduğu bağlantı hayatını nasıl etkiler? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Metinde geçen “Okudukların yerinden yurdundan eder seni âdetâ, kalkıp oturursun.” ifadesinden anladıklarınızı yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uyku kaçırır kitaplar vardır. Göz kırptırmaz, yatırmaz, uyutmaz insanı. Oysa uyku seni bekler, deli gibi yorgunsundur lâkin boşuna. Kafanda düşünceler birbirini kovalar. Ellerini şakaklarına götürür; düşünür, düşünürsün... Okudukların yerinden yurdundan eder seni âdetâ, kalkıp oturursun. Belki gökyüzünü seyre dalarsın uzun uzun. Tekrar açar kitabını okursun, okursun ve okursun...

Birden gelir aklına art arda okuduğun kitapların birbiriyle bağlantısı. Hiç de planlamamışsındır hâlbuki. Bunun nasıl olduğuna sen de hayret edersin. İçinin sesiyle okumuşsundur, tavsiye etmiştir birisi, eline tutuşturmuştur bir sevdiğin belki de. Bir önceki okuduğun, bir sonrakini tamamlar. Diğerinde aklına takılan, peşi sıra okuduğun kitabın cümlelerinde sessizliğe kavuşur. Sanki kitaplar kendi aralarında iş birliği yapıp konuşmuşlardır ve tıpkı bir bulmacanın parçaları gibi sözleşip bir araya gelmişlerdir.

Fatma Kebire GÜNDÜZ

1-6. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metnin içeriğine uygun bir başlık da siz yazınız.

.....

.....

5. Metnin ana fikrini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Metne göre doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

(...) Bazı kitaplar hiç ara vermeden soluksuz okunur.

(...) İnsanı derinden etkileyen kitaplar vardır.

(...) Kitap seçmek için başkalarından tavsiye almaya gerek yoktur.

(...) Okunan farklı kitaplar okuyucunun zihninde birbirini tamamlar.

(...) Kitaplar bize hiç planlamadığımız şeyler yaşatabilir.

7. I. Okulun son haftası geldiğinde gezi için hazırlandık.

II. Müzeye vardığımızda sevincimiz görülmeye değerdi.

III. Öğretmenimiz yıl sonunda müzeye gideceğimizi söyleyince çok sevindik.

IV. Uzun zamandır öğretmenimizin bu haberi vermesini bekliyorduk.

V. Çarşamba günü sabah okuldan müzeye kadar yürüdük.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) IV – I – V – II – III
B) V – II – III – IV – I
C) I – V – III – IV – II
D) III – IV – I – V – II

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tanım yapılmıştır?

- A) Kitaplar bizim kişiliğimizi geliştirir.
B) Kitap, herhangi bir konuda yazılmış eserdir.
C) En derin duygular şiirlerde işlenir.
D) Usta sanatçı, özgün eserler vermelidir.

9. Aşağıdakilerin hangisinde birden fazla varlığı karşılayan bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Dünyalar kadar işim var.
B) Vali Beyler okulumuza gelecek.
C) Aldığı kitabı Hamza’ya hediye etmiş.
D) Merhametli insanlara ihtiyacımız var.

10. İncecikten bir kar yağar
Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye

Yukarıdaki dörtlükte aşağıdakilerden hangisi konuşturulmuştur?

- A) Elif B) Abdal C) Gönül D) Toz

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, cümlenin yanında verilen örtülü anlam çıkarılamaz?

- A) Bu kitabı ikinci kez okuyorum. (Bu kitabı daha önce okumuştum.)
B) Okulumuzun basketbol takımı bu yıl şampiyon oldu. (Basketbol takımımız geçen yıl şampiyon oldu.)
C) Müdür, öğretmenlerden bazılarına ödül verdi. (Ödül almayan öğretmenler vardır.)
D) Sözlerimi sen de yanlış anladın. (Sözlerimi yanlış anlayan en az iki kişi var.)

12. Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

- A) Çok değil, yirmi yıl önce daha sıkı dostluklarımız vardı.
B) Günümüzdeki yaşam koşulları benim söylediklerimi kanıtlıyor.
C) Çünkü toplumsal sorunların temelinde bazı sorunlar yatıyor.
D) İnsanın toplumsal değişikliklere bu yüzden uyması gerekiyor.

"Türk milleti, millî birlik ve beraberlikle güçlüğü
yenmesini bilmiştir."
Mustafa Kemal Atatürk

"Vatan, çalışan insanların omuzları üstünde yükselir."
Tevfik Fikret

"Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.
Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır."
M. Cemal Kuntay

2. TEMA

Millî Mücadele ve Atatürk

- TÜRK ASKERİNİN CESARETİ
- YAŞLI NİNE
- 15 TEMMUZ
- 120
(Dinleme/İzleme Metni)
- ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ'NÜN HİKÂYESİ
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. “Çanakkale Savaşı ve Çanakkale Savaşı’nda Mustafa Kemal Atatürk” konularında yaptığınız araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. “Vatan” kelimesinin sizde çağrıştırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Açıklayınız.

İsmail BİLGİN (1964-...)

Yakın tarih konularını ele alan eserleri ile tanınan yazar, tarihî hikâyeler ve gençlik romanları yazdı. Bazı eserleri: Çanakkale İçinde Vurdular Beni, Evliya Çelebi Ferman Peşinde, Kut’ül Amare...

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

TÜRK ASKERİNİN CESARETİ

Mehmetçiğe karşı savaşma bahtıyarlığına kavuşmuş olan ve Çanakkale Savaşı’nda teğmen olarak görev yapan daha sonra Avustralya Genel Valisi olan Lord Casey (Lord Keyzi)’nin anlattıkları şöyle:

“Biz Avustralyalılar, sizleri Gelibolu’da tanıdık ve sevdik. Ben de Çanakkale Savaşları’na teğmen rütbesiyle katılmış idim. Her iki tarafın da mertçe sürdürdüğü savaşta edindiğim intibaları, hâlâ aynı sıcaklıkla yüreğimde taşıyorum.

Arıburnu Cephesi’nde idik, siperler arasındaki mesafe 8-10 metre kadardı. Korkunç çarpışmalar oluyordu. Yine cehennemi bir çatışmadan sonra, silah sesleri kesilmişti. Taraflar yavaş yavaş siperlerine çekildiler. Yaralılar ve ölümler ise savaş meydanındaydı.

Bizim tarafta feryatlar, inlemeler vardı. İki siper arasında kalmış yaralı bir İngiliz Yüzbaşı açıkta: ‘İmdat! Kurtarın beni, yardım edin!’ diye bağıırıyordu. Biri siperlerden bağırdı: ‘Biriniz gidip Yüzbaşı’yı alıp getirsin!’ Askerler birbirlerine: ‘Git, sen getir!’, ‘Hayır, sen getir! Ölmek istemiyorum... Zaten Yüzbaşı da biraz sonra ölecek. Ne gereği var? Cesareti varsa komutan getirsin.’ diyorlardı.

İngiliz komutan ise kızgınlıkla hâlâ bağıyor: ‘Çabuk getirin onu. O sizin komutanınız!’ di-yordu.

Siperlerde bu tür atışmalar devam ettiği bir sırada, karşıımızdaki Türk siperlerinden silahın ucuna takılmış beyaz bir mendil yukarı kaldırılarak sallandı. Her taraf sessizliğe gömülmüştü. Her iki tarafın askerleri silahlarını doğrultmuş, dikkatle mendili takip ediyorlardı. Siperin içinden iri yapılı bir er çıktı. Ucuna mendil bağladığı silahını yere attı. İki kolunu açtı. Sonra kendine güvenen tavırlarıyla yavaş yavaş yaralı Yüzbaşı’ya doğru yürümeye başladı. Karşı tarafla, çevresiyle, hiç kimseyle ilgilenmiyor; herkes donup kalmış bu cesur Türk askerini hayranlıkla seyrediyordu. Şaşkınlıktan kurtulabilen İngiliz askerleri ise ona nişan almaya çalışıyorlardı.

O ise hiçbir şeye aldırmadan Yüzbaşı’nın yanına geldi. Nazik ve yumuşak hareketlerle yaralının kıyafetini düzeltti. Onu yerden kaldırdı. Omuzlayarak yavaş yavaş bizim siperlere doğru yöneldi. Siperimizin hemen önüne Yüzbaşı’yı yine nazikçe yatırdı. Sonra arkasını döndü. Yine kendinden emin adımlarla siperlerine doğru yürüdü. Hepimiz donmuştuk. Hayrete düşmüştük. Sonradan her iki tarafın siperlerinden alkışlar ve ısıklar yükseldi.”

İsmail BİLGİN

1. Etkinlik

A) Metinden alınan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.

Kelimeler	Tahminim
nışan	
Mehmetcik	
rütbe	
bahtiyar	
intiba	
siper	
feryat	
cesaret	
nazik	
hayret	

B) Tahminlerinizin doğruluğunu TDK (Türk Dil Kurumu) Türkçe Sözlük'ten veya internet sayfasındaki (www.tdk.gov.tr) Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

* Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime gruplarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metinde geçen olaylar kimin ağzından anlatılmaktadır?
2. Avustralyalı komutanın Türk askerlerini sevmesini ve onlara hayran olmasını sağlayan olay nedir?
3. Türk askeri, kendi hayatını tehlikeye atarak İngiliz Yüzbaşı'ya niçin yardım etmiş olabilir? Anlatınız.
4. Yaralı hâlde yatan İngiliz Yüzbaşı'ya Türk askerleri ateş etmeye devam etseydi, hatırayı anlatan Avustralyalı komutanın Türk askerine bakışı nasıl olurdu? Açıklayınız.
5. Olayın yaşandığı cephede bir asker olsaydınız İngiliz Yüzbaşı'yı kurtaran cesur asker, sipere döndüğünde ona neler söylerdiniz?
6. Bu metni siz yazmış olsaydınız metne hangi başlığı koyardınız?

3. Etkinlik: Aşağıdaki hikâye haritasını "Türk Askerinin Cesareti" metninden hareketle doldurunuz.

Kahramanlar

.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....
.....
.....

Konu

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

Ana Fikir

.....
.....
.....
.....

4. Etkinlik

A) Çanakkale Savaşı'nda komutan olduğunuzu ve taarruza geçmeden önce askerlerinize bir konuşma yapacağınızı hayal ediniz. Konuşma metninize etkileyici bir hitap ifadesiyle başlamayı unutmayınız. Metninizde "özveri, sorumluluk, bayrak, vatan, bağımsızlık, şehitlik" kelimelerini kullanınız.

B) Konuşmanızı aşağıdaki plan doğrultusunda hazırlayarak arkadaşlarınıza sununuz.

Konuşma Planı

Konuşmamı hangi hitap ifadesiyle başlayacağım?

.....

Konuşmamda nelerden bahsedeceğim?

.....

Konuşmamda askerleri etkilemek için ses tonumu ve beden dilimi nasıl kullanacağım?

.....

Konuşmamda hangi anahtar kelimeleri kullanacağım?

.....

Konuşmamı hangi ifadelerle sonlandıracağım?

.....

[illegible]

* GELECEK DERSE HAZIRLIK
Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili bir anı araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili araştırdığınız anıyı arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Atatürk'ün Türk milleti için yaptığı fedakârlıklara örnekler veriniz.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

Süleyman BULUT (1954-...) Çocuk edebiyatçısı. Çeşitli radyo ve televizyon programlarına oyunlar ve masallar yazdı. Eserlerinden bazıları: Kar Tanesi, Kahraman, Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler...

YAŞLI NİNE

Sabiha Gökçen ile Atatürk, sık sık yaptıkları gibi, atlarına atlayıp geziye çıktılar. Köşk'ten biraz uzaklaşınca omzunda heybesiyle yol üzerine oturmuş, epey yaşlı bir kadınla karşılaştılar. Kadın, yorgun görünüyordu.

Atını durdurup hemen inen Atatürk, yaşlı kadını tepeden tırnağa süzdü. Yaşlı kadın, elindeki değneğe dayanıp zorlukla doğruldu. O da Atatürk'ü süzdü.

"Merhaba ninel!" dedi Atatürk.

Yaşlı kadın, kim olduğunu bilmediği adama, biraz çekinerek karşılık verdi:

"Merhaba!"

"Atatürk bu kez, "Nereden gelip nereye gidiyorsun?" diye sordu.

Yaşlı kadının bakışları değişti: "Neden sordun ki? Sen buraların sahibi mısın, bekçisi mi?"

Atatürk gülümse-di: "Ne sahibiyim ne bekçisi nine... Bu topraklar Türk milletinindir, buranın bekçisi de milletin kendisidir. Şimdi nereden gelip nereye gittiğini söyleyecek misin?"

Kadın başını salladı:

"Ben Sincan'ın köylerindenim Bey. Otun güç bittiği, atın geç yetiştiği kavruk köylerin birindenim. Bizim muhtar bana bir bilet alıverdi. Trene bindirdi. Ankara'ya geldim."

"Muhtar niçin gönderdi seni nine?"

"Gazi Paşamızı görmem için... Başını pek ağrıttım da. Benim iki torunum gâvur harbinde şehit düştü. Memleketi gâvurdan kurtaran kişiyi bir kez görmeden ölmeyeyim diye hep dua edip durdum. Rüyalarıma girdi Gazi Paşa. Ben de gün demeyip bunları muhtara anlatınca o da bana bir bilet alıverip saldı Ankara'ya. Geceleyin geldim. Yolu neyi bilmediğimden işte ahşamdan belli, böyle kendimi ordan oraya vurup duruyom."

Onu gülümseyerek dinleyen Atatürk, bir süre sessiz kaldıktan sonra: "Senin Gazi Paşa'dan başka bir isteğin var mı?" diye sordu.

Kadının bakışları sertleşti, kaşları çatıldı: "Töbe de Bey, töbe de! Daha ne isteyebilirim ki? O bizim vatanımızı kurtardı. Şehitlerimizin mezarlarını onlara çiğnetmedi. Daha ne isteyebilirim ki ondan? Onun sayesinde şimdi istediğimiz gibi yaşayıp gidiyoruz. Buralara, bir defa yüzünü görmek, ona, "Sağ ol paşam!" demek için düştüm. Onu görmeden ölürsem gözlerim açık gidecek. Sen efendi bir adama benziyorsun, bana bir yardım ediver de Gazi Paşa'yı nerede bulacağımı deyiver."

Gözleri dolan Atatürk, Sabiha Gökçen'e döndü: "Görüyorsun ya Gökçen!" dedi, "İşte, bu bizim insanımızdır. Benim köylüm, benim vefalı Türk anamdır bu."

Sabiha attan indi. Yaşlı kadının ellerini tuttu, "Anacığım, sen gökte aradığımı yerde buldun. İşte Atatürk karşında duruyor!" dedi.

Yaşlı kadın Atatürk'e ve Sabiha'ya dikkatle

baktı, durdu, düşündü... Karşısındakilere güven gelince elindeki değneği atıp Atatürk'ün ellerine sarıldı. Yaşlı kadın ağlıyor, Atatürk de ağlıyordu.

Biraz sakinleşince omzundan heybesini indirdi yaşlı kadın. Beze sarılmış bir paket çıkardı içinden. Paketi Atatürk'e uzatırken "Tek hayvanımın sütünden kendi elimle yaptım Gazi Paşa. Bunu sana hediye getirdim. Seversen gene yapıp getiririm." dedi.

Atatürk, bezi açtı, peynirden yedi, çok beğendiğini söyledi. Birlikte Köşke gittiler. Atatürk, Köşk çalışanlarına: "Bu anamızı alın, burada iki gün konuk edin. Sonra köyüne götürün. Giderken de kendisine üç inek verin, armağanım olsun." dedi.

Süleyman BULUT

1. Etkinlik

A) Metinde geçen bazı kelimeler aşağıda harfleri karışık olarak verilmiştir. Bu kelimeleri düzenleyerek anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

maargan ..... *armağan*

kuvrka .....

efvila .....

unkko .....

eybhe .....

nekeğd .....

şökk .....

- Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.
- Omza geçirilebilen tek gözlü bir çanta türü.
- Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak.
- Kavrulmuş olan, kurumaya yüz tutmuş.
- Sevgi ve dostluk bağlarını sürdüren.
- Bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse.
- Birini sevindirmek, mutlu etmek, onurlandırmak, kutlamak için veya anı olarak verilen şey, hediye.

B) Anlamları ile eşleştirdiğiniz kelimeleri kullanarak "vatan sevgisi" konulu bilgilendirici bir metin yazınız. Metne uygun bir başlık ekleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yaşlı kadın Atatürk ile niçin görüşmek istemektedir?
2. Yaşlı kadının Atatürk'ten bir şey istememesini nasıl yorumluyorsunuz? Açıklayınız.
3. Atatürk ile konuşma olanağınız olsaydı ona nasıl teşekkür ederiniz? Örneklendiriniz.
4. Metnin ana fikri nedir?

B) Metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1. ....

2. ....

3. Etkinlik: Yaşlı kadının Atatürk ile karşılaştığı sahneyi sınıfınızda canlandırınız. Canlandırmanız sırasında uygun jest ve mimikler kullanmayı unutmayınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıda verilen bilgilerden hangileri "Yaşlı Nine" metninin tür özelliklerine uygundur? Yanına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

- ( ) Geçmişte yaşanan bir olay anlatılmıştır.
- ( ) Metinde anlatılan olaylar hayal ürünüdür.
- ( ) Metnin kahramanları gerçek kişilerdir.
- ( ) Yer ve zaman bellidir.
- ( ) Metindeki olaylar günümüzde yaşanmaktadır.

B) Yukarıda özelliklerini işaretlediğiniz metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fabl   B) Masal   C) Anı   D) Haber yazısı

C) Defterinize, okuduğunuz "Yaşlı Nine" metninin tür özelliklerine uygun bir metin yazınız. Yazdığınız metni arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Altı çizili sözcüklerin arasında nasıl bir anlam ilişkisi olduğunu açıklayınız.

Kurtuluş Savaşı'nda genç yaşlı, kadın erkek herkes millî mücadeleye destek verdi.

Türk milleti, millî mücadele sırasında varını yoğunu ortaya koymuştur.

Büyük küçük demeden milletin tüm fertleri vatan için cepheye koşmuştur.

Atatürk'ün "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini duyan askerler geri dönmeyi düşünmeden taarruza geçtiler.

B) Yukarıda verilen cümlelerdeki anlam ilişkilerine benzer şekilde "vatan" ile ilgili cümleler kurarak aşağıya yazınız. Cümlelerinizde kelimelerin zıtlık özelliklerinden faydalanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuma tekniğiyle okuyunuz. Metni okurken koyu yazılmış kelimelerin metne kattığı anlama dikkat ediniz.

KAĞNIYLA YAZILAN DESTAN

On beş liseli arkadaşıyla Anadolu'ya kaçıp Kurtuluş Savaşı'na katılan ve cepheye cephane taşıyan kağıncı kollarının komutanı anlatıyor: "Durmadan yol alıyorduk. Sürekli çalışan araç yorulur ve bozulabilir **ancak** bizde ne yorulmak ne dinlenmek ne de bozulup yolda kalmak vardı. Otomobiller, kamyonlar her yeri aşamazlardı. **Fakat** bizim için aşılamayacak yol yoktu. Ağır **ama** hep hareketliydik. Sürekli hedefe ilerliyor, hiç durmadan gidiyorduk.

Metin AYDOĞAN

B) Aşağıya "Ulusal Bağımsızlık ve Cumhuriyet" konulu bilgilendirici bir metin yazınız. Yazınızı yazarken "ama, bununla birlikte, lakin, fakat, buna rağmen, ancak" kelime ve kelime gruplarını uygun yerlerde kullanınız. Yazınızda kullandığınız bu kelimelerin altlarını renkli kalemle çiziniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) Yazınızı yazım ve noktalama kuralları açısından öğretmeninizle birlikte kontrol ediniz.

7. Etkinlik

A) Aşağıda Anıtkabir krokisi ve kroki üzerinde numaralandırılmış yerlerin adları verilmiştir. Krokiyi inceleyiniz.

1. Anıtkabir Girişi	10. Bayrak
2. Hürriyet Kulesi	11. İnkılâp Kulesi
3. İstiklal Kulesi	12. Savaş Kabartmaları
4. Aslanlı Yol	13. Savaş Kabartmaları
5. Müdafaa-ı Hukuk Kulesi	14. Cumhuriyet Kulesi
6. Mehmetçik Kulesi	15. Tören Alanı
7. Zafer Kulesi	16. Şeref Holü
8. Barış Kulesi	17. Atatürk'ün Lahdi
9. 23 Nisan Kulesi	18. Çıkış

B) Aşağıdaki boşlukları Anıtkabir krokisine uygun şekilde doldurunuz.

- ..... ve ..... girişe en yakın kulelerdir.
- ..... müze çıkışına en yakın kuledir.
- Girişten Tören Alanı'na ..... geçilerek ulaşılır.
- Tören Alanı'nda, çarpı (X) işaretli yerde duran ve solunda Cumhuriyet Kulesi, sağında İnkılâp Kulesi bulunan ziyaretçinin önünde Anıtkabir'in ..... bölümleri bulunur.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

15 Temmuz şehitlerinden birinin yaşam öyküsünü araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. 15 Temmuz şehitlerinden biriyle ilgili araştırdığınız yaşam öyküsünü arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Mehmet Âkif Ersoy'un "Sahipsiz olan memleketin batması haktır. / Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır." dizelerinin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatınız.

Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek
sesli okuyunuz.

15 TEMMUZ

(...)

Milletimiz, bütün dünyaya örnek olacak şekilde darbenin karşısında durmuş ve kanlı darbe girişimini engellemiştir. Türkiye Cumhuriyeti'ni ve kurumlarını canı pahasına koruyan bu aziz millet, her türlü övgü ve takdiri ziyadesiyle hak etmektedir. Bu uğurda canlarını veren şehitlerimize milletçe minnettarız ve o kahramanlarımızı da asla unutmayacağız. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu aziz ve kahraman milletin temsilcisi olarak milletimizin verdiği yetkiyle, bombaların ve kurşunların altında görevini ifa etmiş, bir kez daha milletimize layık bir Meclis olduğunu göstermiştir. Unutulmamalıdır ki TBMM Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, Türkiye'nin demokrasiye geçişini gerçekleştiren, demokratik parlamenter sistemi yıllar içinde geliştirmiş, bir milleti yokluk ve yoksulluktan alıp muasır medeniyet seviyesine çıkarmanın mücadelesini vermiş bir meclistir. Meclisimiz tek yürek, tek vücut olarak büyük bir cesaretle darbeye karşı haysiyetli bir duruş sergilemiştir. TBMM'nin, meşum darbe girişimine karşı sergilediği kararlılık, Türkiye'de demokrasinin daha da yerleşmesi ve gelişmesi adına da son derece değerlidir. Herkes bilmelidir ki bugün olduğu gibi gelecekte de milletimize, millî iradeye, Gazi Meclis'e uzanacak her el, karşısında TBMM'nin çelikten iradesini bulacaktır. TBMM, milletin demokrasiye sarsılmaz inancını yansıtmayı sürdürecektir.

(...)

Darbeye direnirken vefat eden şehitlerimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyoruz. Yaralılarımıza acil şifalar diliyor, milletimize geçmiş olsun diyoruz. Bu zor anında Türkiye'nin ve aziz milletimizin yanında duran, destek mesajları ileten tüm dost ve kardeş ülkeleri de buradan selamlıyoruz.

Meclis Bülteni TBMM Ortak Bildirisi

16.07.2016

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

Kelime veya Kelime Grubu	Sözlükteki Anlamı
<i>takdir</i>	
<i>ifa etmek</i>	
<i>muasır</i>	
<i>haysiyet</i>	
<i>meşum</i>	
<i>minnet</i>	

B) Anlamını öğrendiğiniz kelimelerden üç tanesini seçerek bu kelimeleri kullanacağınız bir konuşma yapınız. Konuşmanıza uygun bir hitap ifadesiyle başlayınız.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Türk milleti, bütün dünyaya nasıl örnek olmuştur?
2. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin temsilcisi olarak kuruluşundan günümüze hangi mücadeleleri vermiştir?
3. TBMM'ye "Gazi Meclis" adının verilmesinin sebebi ne olabilir? Anlatınız.
4. Millî birlik ve beraberlik bir millete neler kazandırır? Düşüncelerinizi anlatınız.
5. 15 Temmuz'da milletimiz nasıl bir tehlike atlatmıştır? Milletimiz bu tehlikenin üstesinden nasıl gelmiştir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerle ilgili bilgileri okuyunuz.

Beştepe 15 Temmuz Şehitler Abidesi

15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi sırasında darbecilere karşı mücadele ederken yaralanan ve şehit olan vatandaşlarımızın anısını yaşatmak için bu anıt inşa edilmiştir. Ülkemizi bölmek ve parçalamak isteyen terör örgütlerine ve onların iş birlikçilerine karşı ülkemizin birlik ve beraberliğini pekiştirmeyi amaçlayan bir şekilde tasarlanmıştır.

Anıt yüksekliği 31,4 metredir. Anıtın toplam alanı 2500 metrekaredir. Anıt üzerinde 81 ili temsil eden insan silüetleri bulunmaktadır. Anıt alanında 250 şehidin isimleri ve taş baskı resimleri yer almaktadır. Anıtın en üstündeki ay yıldızı taşıyan yedi insan figürü ülkemizin yedi bölgesini temsil etmektedir.

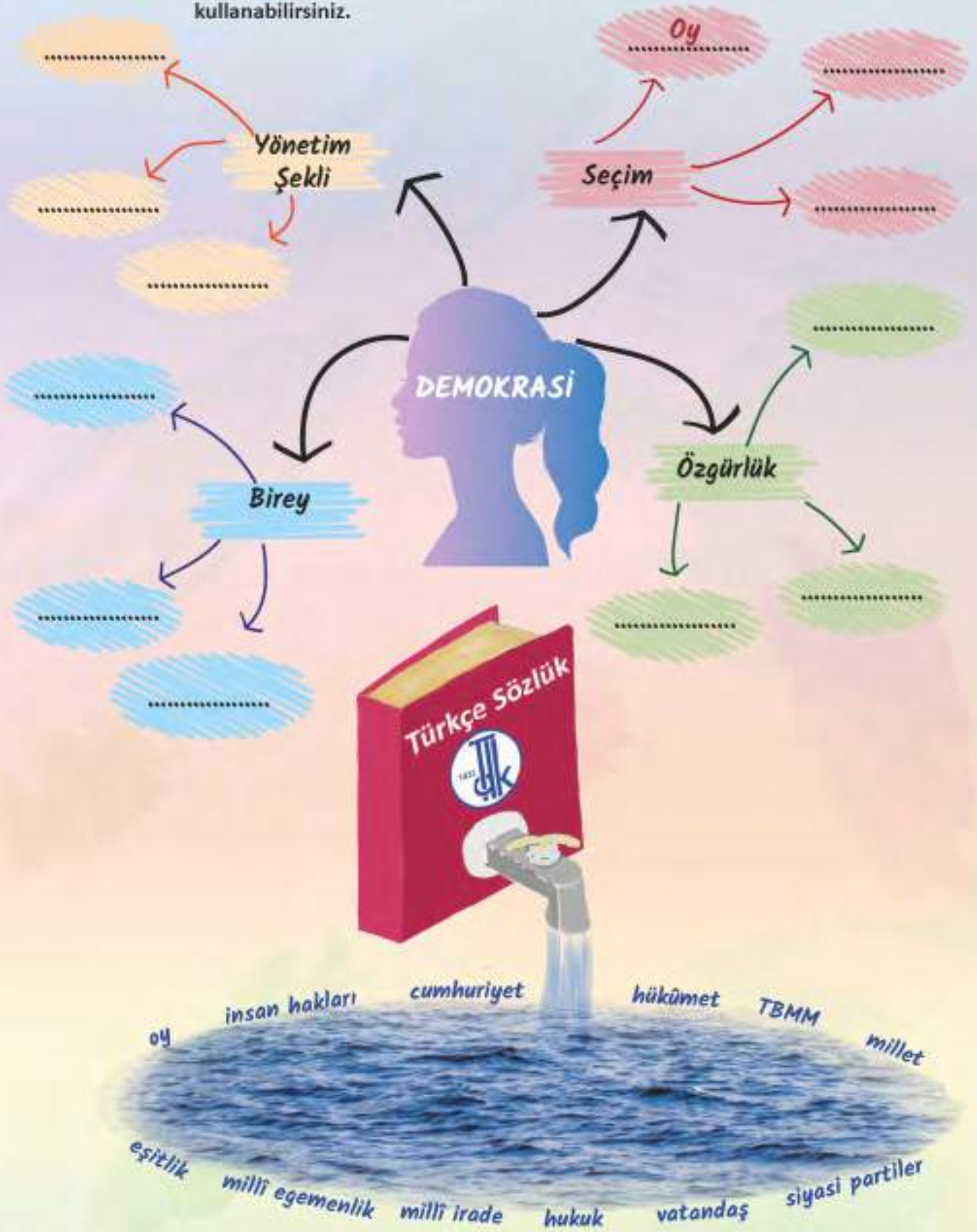
B) Yukarıdaki görsellerden ve görsellerle ilgili verilen bilgilerden hareketle 15 Temmuz Demokrasi Zaferi ve Şehitleri ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi sınıfınızda öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki havuzda yer alan kelime ve kelime gruplarını uygun yerlere örnekteki gibi yerleştiriniz. İstedığınız kelime ve kelime grubunu birden fazla kullanabilirsiniz.

B) Bu kelime ve kelime gruplarından üç tanesini seçerek bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıda “birlik ve beraberlik” konulu bir özdeyiş ve atasözü yer almaktadır. Siz de “birlik ve beraberlik” konulu özdeyiş ve atasözleri bularak ilgili yerlere yazınız.

Özdeyişler

*"Türk milleti, millî birlik ve beraberlikle
güçlükleri yenmesini bilmiştir."
Mustafa Kemal Atatürk*

Atasözleri

Birlikten kuvvet doğar.

[illegible]

B) Yukarıdaki atasözleri ve özdeyişlerden seçtiklerinizi kullanarak “birlik ve beraberlik” konulu bilgilendirici bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki şiiri dize sonlarındaki ses benzerliklerine dikkat ederek okuyunuz.

ŞU SONSUZ KOŞU

Samsun'a ayak basmış kahraman bugün,
 Çayır, çimen yeşermiş zafer yolunda.
 Davul zurna sesinde şahlanır düğün,
 Gönlüm coşup öter bir bahar dalında,
 (...)

Nasıl çıkmış bir sabah Samsun'dan yola
 Dağlardan dağlara o zafer türküsü,
 Şahlanıp bayrak çekmiş her eski kola,
 Taze bir bahar açmış yurdun gözünü.
 (...)

Ceyhun Atuf KANSU

B) Yukarıdaki şiirde dize sonlarındaki ses benzerliklerini bulunuz. Bu benzerliklerin şiire olan katkısını açıklayınız.

.....

.....

.....

C) Dize sonlarında ses benzerliği olacak şekilde "Atatürk, vatan, birlik ve beraberlik" konularından biriyle ilgili en az iki dördlükten oluşan bir şiir yazınız. Yazdığınız şiiri arkadaşlarınızla paylaşınız. Şiirinize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik: Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu görsellerin çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerinizi anlatacağınız hikâye edici bir metin yazınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Vatan sevgisi" konulu bir şiir araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. "Vatan sevgisi" ile ilgili araştırdığınız şiiri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Mehmet Âkif Ersoy'un "Allah, bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın!" sözü ile ilgili neler düşünüyorsunuz? Anlatınız.

* Filmi izlerken öğretmeninizin durduracağı yerlerde, filmin devamıyla ilgili tahminlerde bulununuz.

120

(Dinleme/İzleme Metni)

Senaryo: Özhan EREN

1. Etkinlik: İzleyeceğimiz filmde anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya not alınız. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Oğlunun cephane taşımasını istemeyen babaya, oğlu nasıl bir tepki vermiştir? Anlatınız.
2. Çocuklar yola çıkmadan önce yapılan hazırlıklar nelerdir?
3. Oğlunu cepheye göndermek istemeyen babanın yerinde siz olsanız nasıl davranırdınız? Sebepleriyle açıklayınız.
4. Vatanımız için hangi fedakârlıkları yapabilirsiniz? Anlatınız.
5. "Vatan" konulu bir film çekecek olsaydınız filminizde neleri vurgulamak isterdiniz? Anlatınız.

3. Etkinlik: İzlediğiniz "120" filminde çocukların mehter marşıyla cepheye uğurlanmasından sonraki sahnede sözlü olmayan bazı mesajlar verilmiştir. Bu mesajlar hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik**A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.**

03/01/2017

*Canım Ağabeylerim,**Sizleri çok seviyorum. Çünkü sizler bu vatani koruyan kahramanlarsınız. Siz olmasaydınız biz yataklarımızda rahat uyuyamazdık. Şu anda evime ve okuluma güvenli bir şekilde gidebiliyorsam bu sizin sayenizde.**Sizi her gün televizyonda izliyorum, yatmadan önce sizlere bol bol dua ediyorum. İnşallah dualarım kabul olacak ve hiçbirinizin kılına bile zarar gelmeden hepiniz geri döneceksiniz.**Ezan dinmez, bayrak inmez. Allah'a emanet olun.*

İpek Deniz YÖRÜK

Adres:

Orhan Mahallesi

Çiçek Sokak No:5

Serik/Antalya

B) Aşağıda verilen özelliklerden hangileri yukarıdaki metinde görülmektedir? Yanlarına çarpı (X) koyarak işaretleyiniz.

Hitap ifadesiyle başlamıştır.	
Metne uygun bir başlık koyulmuştur.	
Sağ üst köşede tarih yer almıştır.	
Uzaktaki biriyle haberleşmek için yazılmıştır.	
Yazıldığı yer belirtilmiştir.	

C) Yukarıda özelliklerini işaretlediğiniz metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anı

B) Mektup

C) Hikâye

D) Masal

D) İzlediğiniz filmde askerlerimize cephane taşıyan çocuklardan biri olduğunuzu hayal ederek defterinize, yukarıda okuduğunuz metnin özelliklerine uygun bir metin yazınız.

5. Etkinlik: Aşağıdaki görselden öğretmeninizin seçeceği kelime veya kelime grupları ile ilgili hazırlıklı konuşma yapınız.

6. Etkinlik: İzlediğiniz "120" filminden hareketle aşağıdaki cümleleri neden - sonuç ve amaç - sonuç anlamı verecek şekilde tamamlayınız.

1. .... için aileler çocuklarıyla vedalaştılar.

2. Baba, oğlunun cephane taşımasını istemediği için .....

3. Filmdeki çocuklar ordumuza yardım etmek için .....

4. Şehirdeki büyükler ..... için çocuklar cephane taşımak zorunda kaldılar.

7. Etkinlik: Örnek olarak verilen cümlelerden hareketle aşağıdaki dizelerde geçen benzetme ve abartmaları bulunuz.

A) "Askerlerimiz aslan gibi kuvvetlidir." cümlesinde askerlerimiz aslana benzetilmiştir. Siz de aşağıda verilen dizelerdeki benzetmeleri bulunuz.

Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner aşarım.

Ey ana toprağı, ey Anadolu,
Cennette bir yeşil meydan gibisin.

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik.

B) "Şehit analarının gözyaşları sel oldu." cümlesinde gözyaşlarının sel olması abartılı bir ifadedir. Siz de aşağıda verilen dizelerdeki abartılı ifadeleri bulunuz.

Çanakkale içinde vurdular beni.
Ölmeden mezara koydular beni.

Rüzgârlardan atım var.
Şimşekten kanadım var.
Göğsümde al yapılı
Gazilik beratım var.

C) Aşağıdaki şiirde kullanılan benzetme ve abartma ifadelerini bularak aşağıya yazınız. Bu ifadeler şiire nasıl bir anlam katmaktadır? Açıklayınız.

BÜYÜK TAARRUZ
(...)

Sarışın bir kurda benziyordu
Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı.
Yürüdü uçurumun başına kadar, eğildi, durdu
Bıraksalar,
İnce uzun bacakları üstünde yaylanarak
Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak
Kocatepe'den Afyon Ovası'na atlayacaktı.

Nazım Hikmet

Benzetme ve Abartma İfadeleri: .....

.....

.....

.....

.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Önemli buluşlar yapmış Türk-İslam bilgileri ile ilgili bir araştırma yapınız.

E-Posta:

Şifre:

Beni Hatırla

Giriş

Ünal DİRLİK

Kayıt Tarihi: 27/07/2017

Anasayfa | Hakkımda | Bloglarım | Mesajlarım | Yorumlar

Okunma Sayısı: 7542

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ'NÜN HİKÂYESİ (Serbest Okuma Metni)

Çanakkale Türküsü'nün hikâyesini biliyor musunuz? Birinci Dünya Savaşı sırasında dünyanın birçok yerinde birçok cephe vardı ve Çanakkale bunlardan sadece biriydi. Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında Çanakkale'de verilen bu savaş diğer cephelerden çok daha fazla önem taşır.

Çanakkale Cephesi o kadar önemlidir ki dünya tarihini etkilemiştir. Türk milletinin yoksulluk içinde, imkânsızlıklarla savunmaya çalıştığı topraklarında kazandığı çok büyük bir zaferdir. Üstelik Türk askerlerinin savunduğu topraklar tüm dünya için de çok değerli topraklardır. Bu nedenle Çanakkale'deki bu mücadele üzerine birçok türkü yakılmış ve şiirler yazılmıştır.

Türk milleti açısından bu savaşın en önemli yönü ise Türk milletine mücadele edecek gücü ve bilinci kazandırmış olmasıdır. Millî Mücadele'nin ilk örnekleri bu cephede görülmüştür. Mustafa Kemal Atatürk de bu cephede verdiği mücadele ile Türk milletine kendini göstermiştir.

(...)

Çanakkale Türküsü, bu önemli ve zorlu savaşta şehit olan binlerce askerimiz için söylenmiştir. Çanakkale Deniz Savaşı henüz başlamadan önce askerler harbe hazırlanırken oluşturulmuştur. Çanakkale yöresinde söylenen bir aşk türküsünün üzerine savaşla ilgili sözler ilave edilmiştir.

Seyfullah isimli bir öğrenci, İstanbul'da yaşayan annesine 29 Eylül 1914 tarihinde bir mektup yazmıştır. Mektubunda, "Birkaç günden beri Çanakkale sokaklarından askerler geçiyor. 'Çanakkale içinde aynalı çarşı / Anne ben gidiyorum düşmana karşı' şarkısını söylüyorlar." ifadeleri yer almaktadır. Savaş öncesinde bu türkü doğmuş, savaş sırasında askerler tarafından söylenmiştir. Savaş bittikten sonra da askerlerin geri döndüğü toprakların hepsine bu türkü askerlerin ağzında gitmiştir. Anadolu'nun her yöresinde, dönemin bütün Osmanlı coğrafyasında Çanakkale Türküsü söylenir. Günümüzde de bu türkü dilden dile aktararak söylenmeye devam etmektedir.

Ünal DİRLİK

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Ana ben gidiyorum düşmana karşı, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir uzun selvi,
Kimimiz nişanlı, kimimiz evli, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir kırık testi,
Analar babalar ümidi kesti, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale üstünü duman bürüdü,
On üçüncü fırka harbe yürüdü, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale elinde toplar kuruldu,
Vay bizim uşaklar orda vuruldu, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale köprüsü dardır geçilmez,
Al kan olmuş suları bir tas içilmez, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale'den çıktım yan basa basa,
Ciğerlerim çürüdü kan kusa kusa, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale'den çıktım başım selamet,
Anofarta'ya varmadan koptu kıyamet, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde vurdular beni,
Ölmeden mezara koydular beni, off, gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde sıra söğütler,
Altında yatıyor aslan yiğitler, off, gençliğim eyvah!"

Anonim

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

MUSTAFA KEMAL'DEN KONUŞTUK

-Bir Nine Söyledi-
(...)

Anlatması güçtür oğul,
Bir kara duman sarmıştı yurdumuzu.
Dört koldan hain düşman sürüleri,
Dört koldan vahşet, keder.
Ama yitirmedik umudumuzu,
Biliyorduk mavi gözlü kahraman
Bir gün gelecekti.

-Bir Dede Söyledi-
Gelecekti ne demek, geldi!
Bir cemre düştü yurdumuzun üstüne,
Isındı damarlarımızda kan.
Gayri Mustafa Kemal denen kahraman,
Öl dese ölecektik.
Samsun'da doğan bir ırmak gibi
Köpüre köpüre Akdeniz'e dökülecektik.
(...)

-Bir Genç Söyledi-
Gerçi Ata'm biz görmedik seni,
Gerçi seninle birlikte savaşamadık.
Biz ki her şeyi hazır bulduk sizden,
Bir rahat ömür yaşadık ve yaşamaktayız.
(...)

Özker YAŞIN

1-6. soruları şiire göre cevaplayınız.

1. Şiirin birinci bölümünde, geçiş ve bağlantı ifadesinin bulunduğu dizeyi bularak aşağıya yazınız.

2. Şiirin ikinci bölümünde yer alan "Bir cemre düştü yurdumuzun üstüne." ifadesiyle şair neyi anlatmak istemiştir? Açıklayınız.

3. Şiirin üçüncü bölümünde konuşan genç, aşağıdaki değerlerden hangisine vurgu yapmaktadır?

A) Dürüstlük
C) Azim

B) Vefa
D) İyilikseverlik

4. "Yurdumuz işgal edildiğinde halk umutsuzluğa kapılmıştı." yargısı, bu şiirden çıkarılamayacak bir yargıdır. Çünkü şiirin birinci bölümünde "halkın umudunu yitirmediği" dile getirilmektedir. Siz de bu örnekten hareketle, şiirden kesinlikle çıkarılamayacak bir yargıyı aşağıya yazarak nedenini açıklayınız.

5. Bu şiiri siz yazmış olsaydınız şiirinize hangi başlığı koyardınız? Aşağıya yazınız.

.....
.....

6. Okuduğunuz şiirin size vermek istediği duygu ve düşünceleri açıklayınız.

.....
.....
.....

Aşağıdaki metni okuyunuz. 7 ve 8. soruları metne göre cevaplayınız.

DÜZEN

Düzenli çalışmayan insanların en büyük sorunu, işlerini zamanında bitirememeleridir. Sürekli zaman darlığından şikâyet eden bu insanlar, en küçük ve basit işlerini bile iğneyle kuyu kazmaya benzetirler. Oysa düzenli insanlar için durum hiç de bu kadar zor değildir. Onlar hedeflerini belirlerler, planlarını yaparlar ve bütün işlerini zamanında bitirerek başarılarının keyfini çıkarırlar.

Remzi DEMİRKAZIK

7. Metinde “çok zor bir iş yapmak” anlamında kullanılan deyiimi aşağıya yazınız.

.....

8. Bu metne göre, aşağıdaki yargılardan doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına ise “Y” yazınız.

(.....) Düzenli çalışmayan insanlar her zaman başarısız olurlar.

(.....) Bu metinde düzenli çalışan insanlarla düzensiz çalışan insanlar karşılaştırılmıştır.

(.....) Düzenli çalışan insanların zaman sorunu yoktur.

(.....) Başarıya ulaşmak için plan yapmak gerekli değildir.

(.....) İşlerinizi zamanında bitirirseniz güzel duygular yaşayabilirsiniz.

(.....) Hedef belirlemek, başarıya giden yoldaki ilk adımdır.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetme ve abartma sanatları bir arada kullanılmıştır?

A) Bir of çeksem karşıki dağlar yıkılır.

B) Dağ gibi çamaşırları ütölemek beni öldürdü.

C) Elma yanaklı bir çocuktü.

D) Tavşan üzüntüden boynunu büktü.

10. (1) Sinemamız son yıllarda dünya sineması ile yarışır hâle geldi. (2) Filmlerimiz tüm dünyada büyük beğeni ile izleniyor. (3) Yeni sinema teknikleri sayesinde bambaşka dünyaları seyretme olanağı buluyoruz. (4) Bu başarıda oyuncularımızın yeteneğinin büyük bir payı var kuşkusuz.

Yukarıdaki metinde numaralanmış cümlelerden hangisi parçanın anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

11. .... Herkes evine çekilmiş, sobalarının başında uzun bir kış gecesine hazırlanıyordu. Sokaktan geçen arabalar da artık seyrekleşmişti. Akşama doğru açılan hava, gecenin çok soğuk geçeceğinin belirtisiydi.

Bu metnin başındaki boşluğa, metnin anlam bütünlüğüne göre aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygundur?

A) Sabaha doğru sokağın hareketi artmıştı.

B) Sokakta beklenen kalabalık toplanmıştı.

C) Sokağın bu havada tenhalaşması ilginçti.

D) Akşam olunca sokakta kimse kalmamıştı.

12. Aşağıdakilerin hangisinde cümlelerin anlamı yay ayrıç içindeki açıklamayla örtüşmez?

A) Konuyu açıklamak üzere söz almak istedi.

(neden-sonuç)

B) Düzenli çalıştığı için başarılı oldu.

(neden-sonuç)

C) Otobüse binmek için durakta bekliyorlar.

(amaç-sonuç)

D) Vatanımızı yükseltmek için çalışmaya hazırız.

(amaç-sonuç)

"Yükselmiş, ilerlemiş, medeni bir millet olarak medeniyet düzeyinin üzerinde yaşayacağız. Bu hayat ancak ilim ve fenle olur. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur."
Mustafa Kemal Atatürk

"Bilim ve onun ürünü olan teknolojiyi üretmeyen toplumlar; bağımsızlıklarını, dolayısıyla mutluluklarını yitirirler."
Ord. Prof. Cahit Arf

"İki şey dünyaya hükmeder: biri kılıç, diğeri düşünce. Kılıç, eninde sonunda düşünceye yenilir."
Napoleon Bonaparte
(Napolyon Bonapart)

3. TEMA

Bilim ve Teknoloji

- AZİZ SANCAR
- İNSANLAR ZAMANI ESKİDEN NASIL ÖLÇERDİ?
- TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI
- BAK POSTACI GELİYOR SELAM VERİYOR
(Dinleme Metni)
- ATATÜRK'ÜN GEOMETRİ KİTABI
(Serbest Okuma Metni)

AZİZ SANCAR

Ben, Aziz Sancar!

Bilim alanında Nobel Ödülü alan ilk Türk bilim adamıyım. "DNA Onarımı" adını verdiğim buluşum sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldüm.

Vücudumuzdaki hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırmalarım, tıp dünyasının büyük buluşlarından biridir. Özellikle kanser hastalığının tedavisinde önemli bir adım sayılan buluşum, tüm dünyada büyük yankı uyandırdı. Benim hikâyemi öğrenmek ister misin?

1946'da, Mardin'in Savur ilçesinde doğdum. Evimiz taştan yapılmış yöresel mimarînin en güzel örneklerinden biriydi. Oldukça büyüktü. Kardeşlerim ve arkadaşlarımla bu güzel evde oyunlar oynardık.

Yavrularım, en büyük zenginlik eğitimidir. Eğitimsiz insanın kafası, boş bir çuval gibidir. Kendinize, ailenize, vatanınıza ve insanlığa faydalı olmanın yolu eğitimden geçer. Onun için ne pahasına olursa olsun okuyacaksınız!

Ailem geçimini çiftçilikle sağlardı. Annem ve babam eğitimin önemini biliyorlardı.

Annemin bizlere söylediği bu sözler her zaman kulağımıza küpe oldu. Annemiz ve babamız okumamız için her fedakârlığı yaptılar. Bizi sevgiyle büyüttüler. Sofraya hep birlikte otururduk. Babam, tüm aile fertleri bir araya gelmeden yemeğe başlamazdı. Küçükler, büyüklerine saygıda kusur etmezdi.

Gözlem yapan, araştırmayı seven, düşünen, sorgulayan bir çocuktum. Yüce Türk milletinin muazzam gücünü ruhunda duyan; kültürel, millî ve manevi değerlerimize gönülden bağlı biriydim.

TÜRKİYE MEMLEKETİMDİR, BENİM İÇİN TÜRKİYE SEVGİSİ ÜSTÜNE BAŞKA SEVGİ YOKTUR!

En büyük hayalim çok çalışıp bilgilerimi artırmak; bilimsel çalışmalar yaparak milletime, insanlığa faydalı olabilmektir. Tıp ilgimi çekiyordu. Tıp ilmi insanlığa en faydalı olabilecek bir bilim dalıydı. Umutla iyileşebilmek için çare bekleyen hastaların iyileşmesine yardımcı olabilirdim. Bu amaçla tıp eğitimi almaya karar verdim.

İlk ve ortaöğrenimimi Savur ve Mardin'de tamamladım. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun oldum. Savur'da iki yıl doktor olarak çalıştım. Hastaların çektiği acıları ve çileleri görünce kanser ve bunun gibi hastalıkların tedavisi için bilimsel araştırmalar yapmam gerektiğini düşündüm.

Kanser gibi hastalıkların tedavisinin sırları belki de hücrelerimizin yapı taşı DNA moleküllerinde saklıdır. Bu gizemi çözmek için biyokimya alanında bilimsel araştırmalar yapmalıyım.

Bilgi bakımından kendimi daha da geliştirebilmek için Amerika'ya gittim. Dallas'ta Teksas Üniversitesinde doktoramı moleküler biyoloji dalında DNA onarımı üzerine tamamladım.

Yale (Yeyl) Üniversitesinde yine DNA onarımı dalında doçentlik tezimi verdim. Biyokimya ve biyofizik alanlarında çalışmaya başladım. Hücrelerin DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerine çalışmalar yaptım. 400'den fazla bilimsel makale ve bu makalelere yapılan 12 binden fazla atıfla, bilimsel araştırmada büyük başarılar imza attım. 33 kitap yayımladım.

Bilimsel çalışmalar yanında, kendi kültürel değerlerimize sahip çıkmak ve Amerika'ya gelen, burada yaşayan Türklere yardımcı olmak amacıyla biyokimya ve biyofizik profesörü eşim Gwen (Given) Sancar ile birlikte Amerika'da bir "Türk Evi" açtık. Burada Türk öğrencileri ve akademisyenleri kalır. Onlara yardımcı olunur. Türk Evi'nde Türk kültürü ile ilgili çeşitli sunular yapılır. Millî ve dinî bayramlarımızı kutlarız. Düzenlediğimiz etkinlikler, ABD'liler tarafından çok büyük ilgi görmektedir. Bana verilen Vehbi Koç Ödülü'nün tamamını bu projeye ve Türkiye'nin tanıtımına harcadım.

Türklerin dünyaya yaptıkları kültürel katkının doğru anlatılmasında Türk Evi'nin büyük rolü olacağına inanıyorum. Bu sebeple Nobel Ödülü'nden dolayı bana verilecek olan para ödülünü de Türklüğe hizmet amacıyla Türk Evi'ne bağışlama kararı aldım.

Hücrelerimizin yapı taşı DNA'nın gizemini çözmek benim için bir tutkuya dönüşmüştü. DNA'nın sırlarını keşfetmek için aralıksız çalışıyordum. Araştırmalarım sonucunda çok sayıda buluş yaptım. Bunlardan en önemlisi "DNA Onarımı" adlı keşfimdi.

Sevgili Çocuklar, Biliyorsunuz DNA, tüm canlıların, insanların, hayvanların, bitkilerin yapı taşıdır. DNA'mızda bazen zararlı ultraviyolelerle, bazen kimyasallarla bozulmalar olur. Hücreler, bozulan DNA'yı tamir eder. Bu bozulmaları tamir eden birkaç tane de mekanizma vardır.

Hücrelerin DNA onarımını yaptığı biliniyordu ancak bu onarımın nasıl olduğu bilinmemekteydi. Bıkıp usanmadan uzun yıllar boyunca yaptığım bilimsel çalışmaların sonucunda bu tamir mekanizmasını buldum.

Hımm! Onarım yapan askerler dinleniyor. Zarar veren askerler atakta!

Uzun bilimsel çalışmalar sonunda kanserli hücrelerin DNA onarım sisteminin haritasını çıkararak kimya dalında 2015 Nobel Ödülü'nü kazanan 3 bilim insanından biri oldum. Buna memleketim adına çok sevindim.

Ödülümü İsveç'in başkenti Stockholm'de, İsveç Kralı Carl (Karl) 16. Gustaf'ın elinden aldım. Bilim dalında Nobel Ödülü'nü alan ilk Türk olmuştum. Törende başarıyı ülkeme borçlu olduğumu vurguladım.

Nobel şenliklerinde tek mutlu olduğum an, ödülü aldığım an değildi. Ödül töreninden iki gün önce "Nobel Kimya 2015" adıyla bir konferans verdim. O gün, Türk bayrağı rozetimi takıp hayatımın en güzel konuşmasını yaptım. Ailemi ve memleketimi en iyi şekilde temsil ettiğim bu an, en mutlu olduğum andır.

Alışım ödül Türkiye'de büyük bir sevinçle karşılandı. Devletimizin yetkilileri benimle ilgilendi. Bu ilgi ve sevinç karşısında "Bu ödülün Türkiye için bu kadar önemli olacağını bilseydim iki kat çalışır ve 20 yıl önce alırdım." dedim, gülüştük.

Türkiye bana üst düzey bir eğitim vermiştir ve bu, yurt dışındaki başarımın kaynağı olmuştur. Bu bakımdan ana vatanıma minnettarım.

Yurt dışında bilim adına çalışma yapan gençlere tavsiyem daima şu olmuştur:

Yurt dışında "Türk'üm!" derseniz saygı görürsünüz. Kim olduğunuzu unutmayın! Türk olduğunuzu unutmayacaksınız! "Ben Türk'üm!" dediğinizde kendinizle gurur duyacaksınız ki karşınızdaki kişi de size hürmet gösterecek!

Şunu da asla unutmayın ki DNA'mızı bozan en kötü alışkanlık sigaradır. Sigaradan uzak durun! İyi bir insan başkasına zarar vermeyen insandır. Akıllı ve iyi insanlar en başta kendisine zarar vermemelidir!

Bilim öğrenmek için yurt dışına gidin. Ama ülkenize dönün. Ben hayatımın büyük bir bölümünü ülkemi, ailemi özleyerek geçirdim. Bu öyle zor ki! Kendi ülkenize dönün! Kavgayı değil, birbirinize sevgi ve saygı ile davranmayı tercih edin. Ülkenize ve milletinize ışık olun.

Sevgili Çocuklar,
Şunu unutmayın ki Türkiye'nin güçlü olması, kalkınması, daha da gelişmesi ve insanların mutluluğu ancak bilim ve teknolojiyle olacaktır! Bilimsel başarılarımdan dolayı benim çok zeki biri hatta bir deha olduğumu düşünüyor olabilirsiniz. Ama şunu unutmamalısınız ki başarının sırrı zeki olmaktan çok hedefine odaklanmak ve çok çalışmaktan geçer. Herkes bir şekilde yaşar. Ama bazı insanlar iz bırakır. En büyük mutluluk, gelecek kuşaklara bıraktığımız mirastır. Sizler de benim gibi bilime büyük katkılar sağlayabilir, çok büyük başarılarla imza atabilirsiniz.

Suat TURGUT

AZİZ SANCAR
2015 NOBEL KİMYA ÖDÜLÜ

1. Etkinlik: Aşağıda anlamları ve bazı harfleri verilen kelimeleri metinden hareketle örnekteki gibi tamamlayınız.

1. GENETİK

Kalıtım bilimi.

2. İF

Bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma.

3. M__ZZ__M

Çok büyük, alışılmışın sınırlarını aşan, güçlü.

4. G__ZE__

Sır.

5. T__

Bir sınav kurulu önünde savunulan bilimsel eser.

6. __ON__R__NS

Uzman bir kişi tarafından yapılan bilgilendirici konuşma.

7. __OZ__T

Yakaya sembol olarak takılan küçük metal nesne.

8. H__RM__

Saygı.

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik: Okuduğunuz metinle ilgili, 5N1K sorularını kullanarak örnekteki gibi sorular hazırlayınız. Bu soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.

Kim?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ne?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ne Zaman?

*Aziz Sancar, Nobel Ödülü'nü
ne zaman almıştır?*

Nerede?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Niçin?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nasıl?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik: Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Metinlerin altında yer alan çalışmaları tamamlayınız.

A

1985 yılında İstanbul'da doğdum. Çocukluk yıllarımda en büyük hayalim büyük bir geminin kaptanı olmaktı. Bunun için çok çalışıp çok okudum. 2004 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi Mühendisliği Bölümünü kazandım. Okulu bitirdikten sonra İzmit'te bir firmada gemi tasarımcısı olarak çalışmaya başladım.

B

1985 yılında İstanbul'da doğdu. Çocukluk yıllarında en büyük hayali büyük bir geminin kaptanı olmaktı. Bunun için çok çalışıp çok okudu. 2004 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi Mühendisliği Bölümünü kazandı. Okulu bitirdikten sonra İzmit'te bir firmada gemi tasarımcısı olarak çalışmaya başladı.

A) İki metnin anlatıcıları arasındaki fark nedir? Örneklerle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bana "Zeynep, gelecekte nasıl bir hayalin var?" diye soranlara hep aynı cevabı veriyorum: "Dünyayı silahlardan temizlemek istiyorum." Bunun için çok çalışmam gerektiğini biliyorum. İyi bir eğitim alarak hayalime adım adım yürüyeceğim. Önümde uzun, zorlu bir yol var. Ama ben de kararlıyım.

B) Yandaki metni, B metnindeki anlatım özelliklerine uygun şekilde yeniden yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

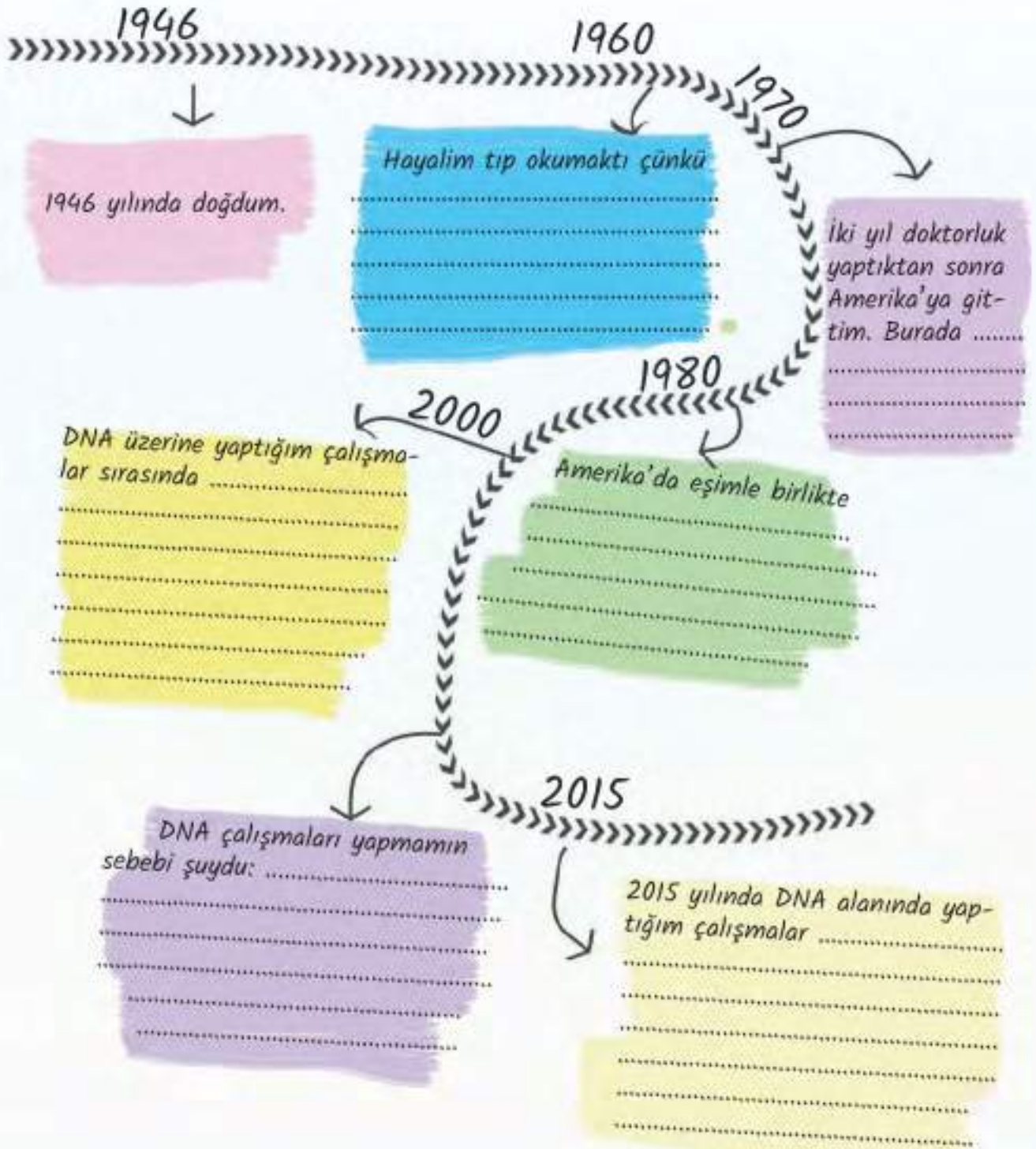
.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik: Aşağıdaki zaman çizelgesinde Aziz Sancar'ın hayatındaki bazı bölümler yer almaktadır. Bu olayların anlatımında boş bırakılan yerleri metinden yararlanarak tamamlayınız.

5. Etkinlik: Gelecek ile ilgili hayallerinizi anlatan bir konuşma yapınız. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanınız.

6. Etkinlik: Aşağıdaki metni inceleyiniz. Metinde altı çizili kelimelerin hangi varlıkların adlarını karşıladığını bulunuz. Varlıkların adlarını ilgili kutuların içine örnekteki gibi yazınız.

EN GÜZEL HEDİYE

Öğretmenimiz, elindeki kitabı göstererek "Bunu okudunuz mu çocuklar?" diye sordu. Herkes kitaba bakıyordu. Sevgi Naz parmağını kaldırdı: "Ben okudum öğretmenim."

"Sevgi Naz, sen bize kitabı biraz anlatabilir misin?"

"Anlatayım öğretmenim. Ben geçen yaz Ankara'ya gitmiştim. Teyzemle kitapçıları geziyorduk. Kitabı ilk olarak orada gördüm, çok beğendim. Teyzem de çok beğendi."

Ona bu kitabı almak istediğimi söyledim. Teyzem de kitabı alıp bana hediye etti. Bir gecede okudum kitabı. Daha önce böyle bir şey görmemişim. Ben bilim insanların hayatlarını anlatan kitapları çok ilginç buluyorum. Onların hayatlarını okudukça ben de onlar gibi olmak istiyorum."

Öğretmenimiz araya girdi: "Kitap kimin hayatını anlatıyor Sevgi Naz?"

"İbn-i Sina'nın hayatını anlatıyor öğretmenim."

Seçil VARDAR

GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Zaman" ile ilgili atasözlerimizi ve deyimlerimizi araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Zamanla ilgili bulduğunuz atasözü ve deyimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İnsanoğlu neden zamanı ölçme ihtiyacı hissetmiş olabilir? Açıklayınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

İNSANLAR ZAMANI ESKİDEN NASIL ÖLÇERDİ?

Bir an için çevrenizde hiç saat olmadığını düşünün. Ne kol saatiniz ne masa saatiniz ne de duvar saatiniz var. Yatma zamanını, okula gidiş zamanını bilemezsiniz değil mi? Şimdi de çok ama çok uzun yıllar öncesine uzanalım. İnsanlar bugün kullandığımız saatler henüz icat edilmemişken zamanı nasıl ölçüyordu dersiniz?

Tarih öncesi çağlarda yaşayan insanlar zamanı yalnızca iki bölüme ayırırdı: gündüz ve gece. Daha sonra nesnelerin gölge boylarının gün içinde değiştiğini fark ettiler. Bunu fark etmeleriyle birlikte toprağa sapladıkları bir çubuğun gölge boyunu ve yönünü izleyerek zamanı ölçmeye çalıştılar. Bunlar güneş saatinin ilk örnekleriydi.

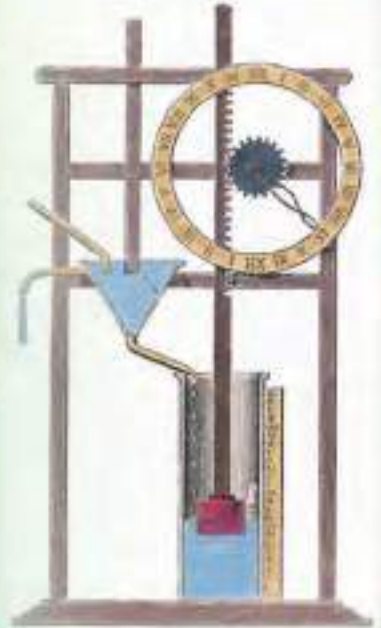
Eski Mısırlılar, güneş saatlerini geliştirdiler ve zamanı daha hassas bir şekilde ölçebildiler. Çinliler, Romalılar ve Yunanlar da farklı güneş saatleri geliştirerek bunları kullandılar.

Güneş saatleri, genellikle daire şeklinde

bir taş ve ortada bulunan bir işaret çubuğundan oluşurdu. Taşın üzerinde zamanı gösteren sayılar ve simgeler yer alırdı. İşaret çubuğunun gölgesinin hangi sayı ve simgelere denk geldiğine göre zamanı belirliyorlardı. Ancak güneş saatleri, geceleri ve havanın kapalı olduğu günlerde kullanılamıyordu.

İnsanlar tarih boyunca farklı saatler geliştirdiler: su saati, kum saati ve mum saati... İlk su saatleri büyük bir kaptan oluşuyordu. İç yüzeyinde işaretler bulunan bu kaplar suyla dolduruluyordu. Su, kabin alt kısmında bulunan küçük bir delikten yavaş yavaş dışarı boşalıyordu. Kabin içindeki su seviyesi azaldıkça insanlar zamanın ne kadar ilerlediğini anlayabiliyorlardı. Başka şekillerde çalışan su saatleri de yapıldı. Ancak su saatleriyle çok hassas ölçümler yapılamıyordu.

Mum saatlerinin çalışma ilkesi de su saatlerinininkine benziyordu. Zamanı ölçmek için üzeri

belirli aralıklarla işa-
retlenmiş çok uzun bir
mum kullanılıyordu. Bu
mum yakıldıktan sonra
yavaş yavaş eriyordu.
Mumun üzerindeki
işaretlere bakılarak ne
kadar zaman geçtiği
anlaşılabiliyordu. Mum
saatlerinin de farklı çe-
şitleri vardı.

Kum saat-

leri iki bölümlü bir cam hazneden oluşurdu. Bu haznenin içinde bir miktar ince kum bulunurdu. Bu kum, üstteki hazneden alttakine hep aynı süre içinde akardı. Kum saati, yeniden kullanılmak istendiğinde ters çevrilirdi. Böylece kum tekrar alt hazneye doğru akmaya başlardı. Ancak kum saatleri yalnızca belirli zaman dilimlerini ölçebilirdi.

lû
adar kulla-
saat çeşitleri-
ri zamanı tam
östermiyordu.
da ilk mekanik
apılmaya baş-
trep ve yelkova-
ran bu saatler
zdekilere hiç
yordu ve çok
di. Bunlar belir-
aralıklarıyla ses
du. Örneğin,
da çan çalarak
haber veriyor-
n birkaç dakika,
e saatlerce geri
or ya da ileri
ordu. Hatta
nden durduğu
ordu. Böyle du-
a güneş saatine

bakılarak yeniden ayarlanıyorlardı. Daha sonra sarkaçlı saatler bulundu. Bu saatlerde akrep ve yelkovan da vardı. Yine zaman içinde saatlerin boyutları küçüldü. 1500'li yıllarda saatler taşınabilecek büyüklüklerde yapılmaya başlandı. Artık giysilerin ceplerine bile sığabilen saatler yapılıyordu. Sürekli yenilenen ve geliştirilen saatlerin kola takılabilenleri 1800'li yıllarda yapıldı.

1900'ü yıllardan başlayarak yaşamımıza başka saat çeşitleri de girdi. Pille çalışan kuvars saatler ve zamanı çok az hatayla ölçebilen atom saatleri bunlardan ikisi. Kim bilir, gelişen teknolojiyle birlikte zamanı ölçmek için kullandığımız araçlar nasıl değişecek?

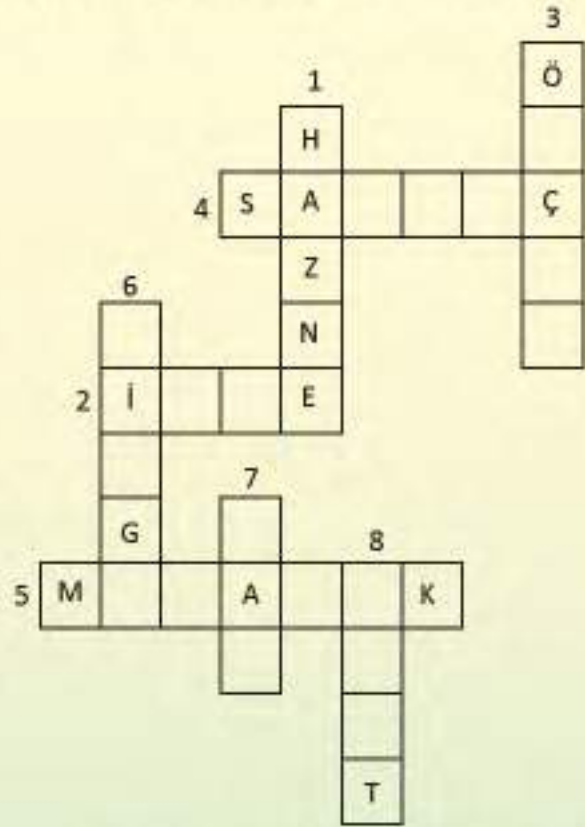
Bilge Nur KARAGÖZ

1. Etkinlik: Metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu anlamlardan ve bulmacadaki ipuçlarından hareketle bulmacayı örnekteki gibi doldurunuz.

1. Bir şeyin toplandığı, biriktirildiği yer, depo.
2. Temel düşünce, temel inanç, umde, prensip.
3. Ölçme işi.
4. Durağan bir nokta çevresinde ağırlığının etkisiyle salınım yapan hareketli katı cisim.
5. Makine ile yapılan.
6. Duyularla ifade edilemeyen bir şeyi belirten somut nesne veya işaret, sembol.
7. İçinden sarkan tokmağının kenarlara vurması ile ses çıkaran madenden araç, kampana.
8. Buluş.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Tarih öncesi çağlarda yaşayan insanlar zamanı kaç bölüme ayırırdı? Açıklayınız.
2. Güneş saatleriyle zaman nasıl belirlenirdi? Bu saatin kullanımındaki zorluklar nelerdi?
3. Metinde hangi saat türlerinden bahsedilmektedir? Bu saat türleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklayınız.
4. Bir saat tasarımı yapsaydınız saatinizin hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Bir saat 60 dakika, bir gün 24 saattir. Zaman ölçülerinin tüm dünyada aynı olmasının yararları neler olabilir? Açıklayınız.
6. Zamanı etkili ve verimli kullanmaktan ne anlıyorsunuz? Anlatınız.

3. Etkinlik

Zamanı ölçen araçların olmadığı bir dünya hayal ediniz. Böyle bir dünyada yaşamın nasıl olacağı ile ilgili düşüncelerinizi açıklayan bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıda bazı icat tasarım örnekleri verilmiştir. Metinleri sessiz okuyunuz.

Silecekli Gözlük

Ben olsam gözlüğüme otomatik bir silecek tasarlardım. Camı kirlendiğinde silerdi. Buğulandığında silici onu temizlerdi. Böylelikle her şey çok güzel ve net olurdu.

Seyyar Ev

Bir ev icat etmek istiyorum. Ama öyle böyle bir ev değil! Bu evin altında tekerlekleri olmalı. Seyyar evimi balkondaki direksiyondan kontrol edebilmeliyim. Böylece ev istediğim yere gitmeli. Bazen bir deniz kıyısına, bazen bir parka, bazen kırlara evimi götürebilmeli ve oralarda yaşayabilmeliyim.

Yan Silecekli Araba

Arabanın arka koltuğunda oturduğum için dışarıyı hep yan camlardan seyrederim. Ancak yağışlı havalarda dışarıyı görmekte

zorlanıyorum. Arabalarda ön ve arka camlarda bulunan sileceklerden, yan camlar için de yapmak istiyorum.

Su Toplayan Şemsiye

Ben bir şemsiye icat etmek istiyorum. Bu şemsiyenin üzerine birkaç tane pet şişe yapıştırdım. Yağmurda yürürken bu pet şişelerin içi yağmur suyuyla dolardı ve bu suyu kullanırdık.

B) Siz olsaydınız nasıl bir icat yapardınız? Aşağıdaki yönergeleri izleyerek yazınız.

İcadımın adı: .....

İcadım için kullanacağım malzemeler: .....

İcadım ne işe yarayacak? .....

İcadımın çizimi:

5. Etkinlik: Aşağıdaki metni okuyunuz ve verilen yönergelerden hareketle yaşamınızdan örnekler yazınız.

Bir kuyrukta sıra beklemek ne kadar uzun geliyor. Oysa bir gün bir bakıyoruz ki koskoca yıllar uçup gitmiş bile! Hem de nasıl olduğunu anlamadan... Bazen de öyle anlar oluyor ki sanki tüm duygularımızla yaşadığımız o birkaç saniye bize sonsuzmuş gibi geliyor. Şaşırdınız mı?

Siz de daha önce hiç böyle hissetmiş miydiniz?

Gülizi ÖZEN

Zamanın çok yavaş geçtiğini hissettiğim bir an: .....

Zamanın çok hızlı geçtiğini hissettiğim bir an: .....

Zamanı durmuş gibi hissettiğim bir an: .....

6. Etkinlik: Zamanda yolculuk yapma şansınız olsaydı hangi zamana gidip neler yapmak isterdiniz? Düşüncelerinizi hikâye edici bir metin olarak yazınız. Yazınıza uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

.....

7. Etkinlik

Şehrinizde düzenlenecek olan bilim şenliğine katılacaksınız. Ancak evinizdeki saatlerin hiçbiri doğru zamanı göstermiyor. Çünkü saatlerin ayarları bozulmuş. Saatlerden biri gerçek saatten 3 dakika, biri 14 dakika, diğeri de 20 dakika geri kalmıştır. Saatleri karşılaştırıp gerçek saatin kaç olduğunu bularak arkadaşlarınızla paylaşınız.

14.55

15.01

15.12

15 . . . . .

Doğru Saat

8. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni okuyunuz. Metni okurken kişi adlarının yerine kullanılmış olan kelimeleri bularak altlarını çiziniz.

Arkadaşlarım her yerde beni arıyormuş. Hâlbuki onlara: "Siz parka gidin, benim eve uğramam gerekiyor. Ben yarım saat sonra gelip sizi bulurum." demiştim. Onlar da bana: "Tamam, o hâlde biz gidiyoruz, sen bize yetişirsin." demişlerdi. Anlaştığımızı zannediyordum. Şimdi nasıl oldu da onları bulamadım, anlayamıyorum. Acaba saatim mi bozuldu? Bazen böyle sorunlar yaşıyorum. Sizin de başınıza geliyor mu böyle şeyler?

B) Yukarıdaki metinde kişi adlarının yerine kullanılan üç kelimeyi seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

GELECEK DERS HAZIRLIK

Hikikomori hakkında araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Hikikomori ile ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Günlük yaşamınızda hangi teknolojik araçları kullanıyorsunuz? Örnekler veriniz.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI

Sevgili Çocuklar,

Dünya her geçen gün yeni teknolojik araç gereçlerle donatılmakta. Her gün kullandığımız ürünlerin yeni modelleri yapılmaktadır.

Bu gelişmeler hayatımıza sayısız fayda sağlamaktadır. Bununla birlikte teknoloji kullanımı üzerindeki kontrolümüzü kaybetmememiz gerekmektedir. Teknolojik ürünleri kullanırken ölçsüz ve sınırsız davranırsak sağlığımızı kaybederiz, ailemizin üyeleriyle ve diğer insanlarla ilişkilerimizde ciddi sorunlar yaşarız. İşte bu duruma "teknoloji bağımlılığı" adı verilir. Bağımlılık; bilgisayar, tablet ve cep telefonlarıyla internete, televizyona ve başka bir oyun cihazına olabilmektedir. Bir süre sonra kişi kendi temel ihtiyaçlarını dahi ihmal ederek bütün vaktini teknolojik araçla geçirmeye başlar.

Bağımlılığın Belirtileri Nelerdir?

- Gece geç saatlere kadar bilgisayarın başında kalarak uyku düzenimizin bozulması.
- Bilgisayar, tablet veya cep telefonlarından uzak kalındığında gergin ve boşluktaymış gibi hissetmek.
- İnternette oyun oynamak için yemek öğünlerinden, derslerden ödün vermek.
- Ekran karşısında geçirdiğimiz zaman hakkında yalan söylemek.
- Yüz yüze arkadaşlıklar yerine sıklıkla sanal ortamlarda konuşmak.
- Bilgisayar başında uzun süre kalındığı için duruş bozukluğu, halsizlik, baş ağrısı, sırt ağrıları, obezite gibi rahatsızlıkların baş göstermesi.

Kendimizi Teknoloji Bağımlılığından Nasıl Koruyabiliriz?

İlk yapılacak şey sosyal ve sportif faaliyetlere katılmak. Bağımlı olunan cihazı ailenin ortak kullanımına açmak, ailece yapılacak etkinlikleri artırmak. Ardından cihazların yerini değiştirmek, gelecek için kendimize hedefler koymak ve bu hedefler doğrultusunda planlarımızı yaşama geçirmek.

Üretken olmak, yaşamı koordine ederken teknolojiye yenik düşmemek ve teknolojiyi doğru ve yerinde kullanmak amaç edinilmelidir. Gerekirse bir uzmandan da yardım alınabilir.

TSE Öncü Çocuk Dergisi

1. Etkinlik

A) Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bularak aşağıya yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu Sözlükteki Anlamı

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelimelerden üç tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

3. Etkinlik: Televizyon, bilgisayar, telefon, cep telefonu, akıllı telefon, internet, tablet derken teknoloji hayatın vazgeçilmezi oldu. Teknolojiyi kullanacağız ama nasıl, ne kadar ve ne zaman? Aşağıdaki kavramları, bu sorular çerçevesinde değerlendirip yorumlayınız.

Sınırlı kullanım (Ne kadar kullanmalıyım?) : .....

Güvenli kullanım (Hangi siteleri kullanmalıyım?) : .....

Faydalı kullanım (Ne amaçla kullanmalıyım?) : .....

Sağlıklı kullanım (Kullanırken ruh ve beden sağlığımı nasıl koruyabilirim?) : .....

4. Etkinlik: Telefonsuz, televizyonsuz ve internetsiz bir gün hayal ediniz. Böyle bir günde arkadaşlarınızla ve ailenizle ilişkilerinizde neler değişirdi? Aşağıya yazınız.

5. Etkinlik: Teknolojinin birçok faydasının yanında, "Teknoloji Bağımlılığı" metninde de anıldığı gibi bazı olumsuzlukları da vardır. Sosyal medyada aşağıdaki bilgileri paylaşmanın yol açabileceği olumsuzluklara örnekler yazınız.

Doğum tarihim: .....
Bir fotoğrafım: .....
Kimlik bilgilerim: .....
Yediğim yemeğin fotoğrafı: .....
Şu anda bulunduğum yer: .....
Ev adresim: .....

6. Etkinlik

A) Aşağıda teknoloji bağımlılığına karşı geliştirilmiş bazı sloganlar bulunmaktadır. Bu sloganları okuyunuz.

İnternete bağlı ol, bağımlı olma!

Sosyal çevreni
sosyal medya ile
kısıtlama!

Teknoloji çözüm üretir,
bağımlılık sorun üretir!

B) Sınıfta beyin fırtınası yöntemi ile benzer sloganlar üretiniz. Ürettiğiniz sloganlardan beğendiklerinizi uygun sosyal medya ortamında paylaşınız.

Bizim Sloganlarımız

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) Yazdığınız sloganlardan birini seçerek okulunuzda, teknoloji bağımlılığı karşıtı bir kampanya başlatacağınızı hayal ediniz. Kampanya planlaması için aşağıdaki formu kullanınız.

Kampanyanın Adı:

Amaç (Kampanya sonunda ne elde etmek istiyoruz?):

Hedef Kitle (Bu kampanya ile kimlere ulaşmak, kimlere sesimizi duyurmak istiyoruz?):

Kampanyanın Başlangıç ve Bitiş Tarihleri:

Kampanya Kapsamında Gerçekleştirilecek Etkinlikler:

Kampanyada Görev Alacak Kişiler ve Sorumlulukları:

7. Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde geçen zamirleri bulunuz. Bu zamirlerin hangi varlığı işaret ettiğini yanındaki sütuna örnekteki gibi yazınız.

Cümle	Zamir	İşaret yoluyla yerini tuttuğu varlık
İşte okulumuzun bilgisayar sınıfı. Sunumlarımızı burada yapıyoruz.	<i>Burada</i>	<i>Bilgisayar sınıfı</i>
Bilim dergilerini okumayı seviyorum. Ötekileri daha az okuyorum.		
Bu bilgisayar bizim, beriki de Ahmetlerin.		
Şunlar, yeni çıkan cep telefonları.		
Bu, çocuklar için sakıncalı bir bilgisayar oyunuymuş.		

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Günümüzde kullanılan iletişim araçları ile ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Günümüzde kullanılan iletişim araçlarıyla ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Günlük hayatınızda en çok kullandığınız iletişim aracı nedir? Nedenleriyle açıklayınız.

* Dinleyeceğiniz metinde anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alınız.

BAK POSTACI GELİYOR SELAM VERİYOR (Dinleme Metni) Gökçe ÖZDER

1. Etkinlik: Metni dinlerken not aldığınız kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

[illegible]

2. Etkinlik: Haberleşme araçlarındaki gelişmelerle ilgili görüşlerinizi, dinlediğiniz metinde anlaşılanlarla ilişkilendirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. İnsanlar, yazı icat edilmeden önce nasıl haberleşiyorlardı? Anlatınız.
2. Posta güvercinleriyle mektup göndermeden önce nelere dikkat edilirdi?
3. Mektup ile elektronik posta arasında hangi benzerlik ve farklılıklar vardır? Açıklayınız.
4. Sizce mektup yazıp cevabını heyecanla beklemek mi yoksa kısa mesajlarla hızlı iletişim kurmak mı daha zevkli olur? Tartışınız.
5. Günümüzdeki gelişmiş haberleşme teknolojisi eğitimde etkin olarak nasıl kullanılabilir? Fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

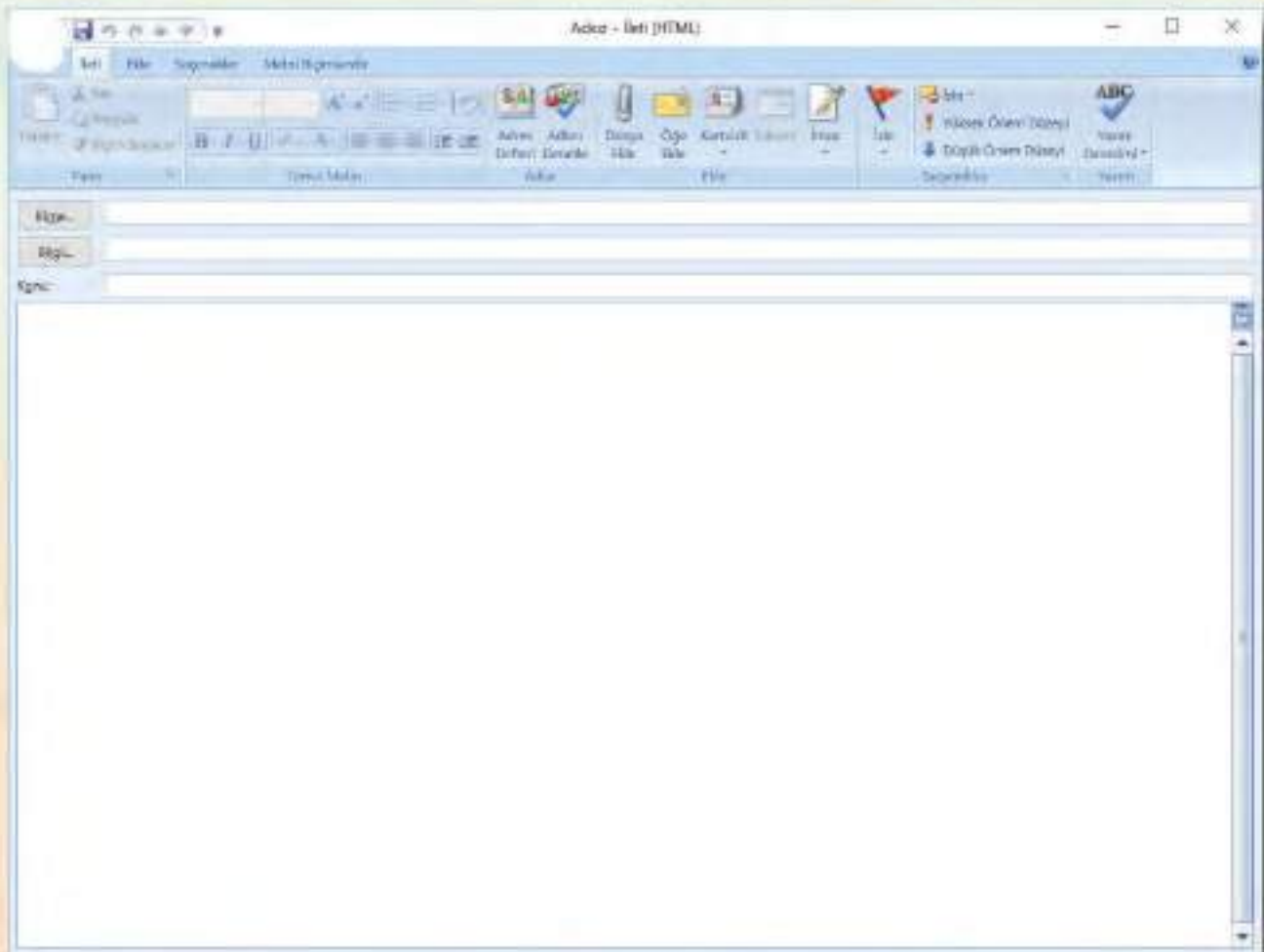
4. Etkinlik: Metinden hareketle geçmişten günümüze kullanılan iletişim araçlarını yazınız.

Yazı İcat Edilmeden Önce

Yazı İcat Edildikten Sonra

Günümüzde

5. Etkinlik: Arkadaşlarınızdan birine elektronik posta yazınız. Postanızda, “Teknoloji Bağımlılığı” metninde başlattığınız kampanya ile ilgili bilgiler veriniz.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki metinde Hakan Bey ve müşteri temsilcisi arasındaki telefon konuşması yer almaktadır. Konuşma metnini okurken boş bırakılan yerleri metnin anlam akışına ve bütünlüğüne uygun şekilde tamamlayınız. Metinde geçen tutarsızlığı bulup etkinliğin B bölümüne yazınız.

Müşteri Temsilcisi: İnternet Hizmetleri Çağrı Merkezine hoş geldiniz. İsmim Çağla. Görüşmelerimiz kayıt altına alınmaktadır. Nasıl yardımcı olabilirim?

Hakan Bey: İyi günler Çağla Hanım. İnternete bağlanmakta sıkıntı yaşıyorum. Ne yapmam gerekiyor?

Müşteri Temsilcisi: .....

Hakan Bey: İsmim Hakan Çalışkan.

Müşteri Temsilcisi: .....

Hakan Bey: Ankara'dan arıyorum.

Müşteri Temsilcisi: Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim efendim. Ne kadar süredir bağlantı sorunu yaşıyorsunuz?

Hakan Bey: .....

Müşteri Temsilcisi: Bu iki haftalık sürede sorununuzun giderilmesi için girişimde bulundunuz mu?

Hakan Bey: Evet, bulundum efendim. Ama .....

Müşteri Temsilcisi: Anlıyorum. Ben size teknik ekibimizi yönlendireceğim. Bugün öğleden sonra evinize gelip sorunuzla ilgilenecekler Hakan Bey.

Hakan Bey: Tamam, öğleden sonra bekliyorum.

Müşteri Temsilcisi: Anlaştık Hakan Bey. Ekibimiz sabah 9.30'da gelir. Yardımcı olabileceğim başka bir konu var mı?

Hakan Bey: .....

Müşteri Temsilcisi: İyi günler dilerim Hakan Bey.

B) Metinde geçen tutarsızlık: .....

C) Aşağıdaki formu doldurarak Hakan Bey ve müşteri temsilcisi arasındaki görüşmeyi değerlendiriniz. Form üzerindeki işaretlemelerinizi çarpı (X) işaretiyle yapınız.

	Katılıyorum	Katılmıyorum
Hakan Bey, yaşadığı sorunu açık bir şekilde anlatabilmiştir.		
Çağla Hanım, Hakan Bey'in yaşadığı sorunu tam olarak anlayabilmiştir.		
Çağla Hanım ve Hakan Bey nezaket kurallarına uygun şekilde davranmışlardır.		
Çağla Hanım, sorunu çözmek amacıyla gerekli yönlendirmeyi yapmıştır.		

7. Etkinlik: Aşağıdaki metinde geçen zamirleri bularak bunları birer cümlede kullanınız.

BİLGİSAYAR VE İNTERNET

Son yıllarda bilgisayar ve internet kullanımı baş döndürücü bir hızla artmakta, çocuk ve ergenler bunları en çok kullanan yaş grupları olarak göze çarpmaktadır. Çocuk ve ergenleri bu teknolojilerle buluşturma zamanı, süresi ve biçimi konusunda herkes farklı görüşe sahiptir. Aslında kullanım biçimimize göre bu teknolojilerin olumlu ya da olumsuz sonuçlar doğurması bizim elimizdedir.

Yavuz AKBULUT

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik: Aşağıdaki metni okuyarak etkinliği tamamlayınız.

İnternet tasarımcısı olan Ziya Yılmaz, iki firmaya iş başvurusunda bulunmuş ve bu iki firmadan aşağıdaki e-postaları almıştır. İki firmadan da işe kabul edildiğini öğrenen Ziya Yılmaz, bu işlerden birini tercih etmek durumundadır. Firmalardan Ziya Bey'e gönderilen e-postaları inceleyiniz. Bu e-postalardan hareketle kendinizi Ziya Bey'in yerine koyarak hangi işi kabul edeceğinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

1. Firmanın Cevap Mektubu:

Konu:	
Bilgi:	
Konu:	

Sayın Ziya YILMAZ,

Firmamıza yaptığınız iş başvurunuz incelenmiş ve kabul edilmiştir. İş başvurunuzda verdiğiniz bilgiler, sizinle çalışmamız için yeterli bulunmuştur.

Sizin için düşündüğümüz görevin ayrıntıları aşağıda verilmiştir:

Göreviniz: İnternet sayfası tasarımcısı

Görevinizin içeriği: Ticari firmaların internet sayfalarının tasarımını yapmak ve pazarlamak

Haftalık çalışma günleriniz ve saatleriniz: Hafta sonları hariç haftanın her günü 08.30 ile 17.30 arası

Yıllık izin hakkınız: 30 gün

Aylık kazancınız: 5.500 TL

Saygılarımızla...

2. Firmanın Cevap Mektubu:

Konu:	
Bilgi:	
Konu:	

Sayın Ziya YILMAZ,

İş başvurunuzu inceledik. Bize gönderdiğiniz tasarım çalışmalarınız çok güzel ve heyecan verici. Sizi de aramızda görmek istiyor ve bunun için sabırsızlanıyoruz. Biz, toplum yararına çalışan bazı derneklerin internet sayfası ve broşür tasarımlarını yapıyoruz. İş yoğunluğuna bağlı olarak bazen haftanın her günü çalışmamız gerekebiliyor. Ama bazen de iki ay boyunca hiç sipariş almıyoruz ve çalışanlarımızın evlerinde kalmalarına izin veriyoruz. Biz bu çalışma sistemine "esnek mesai" diyoruz. Bizimle çalışmayı kabul ettiğiniz takdirde size aylık 3.000 TL maaş ödemeyi düşünüyoruz.

Cevabınızı bekler, iyi günler dileriz.

Ziya Bey'in yerinde ben olsaydım .....

.....

.....

.....

.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Vefa, cömertlik, fedakarlık konulu atasözleri araştırınız.

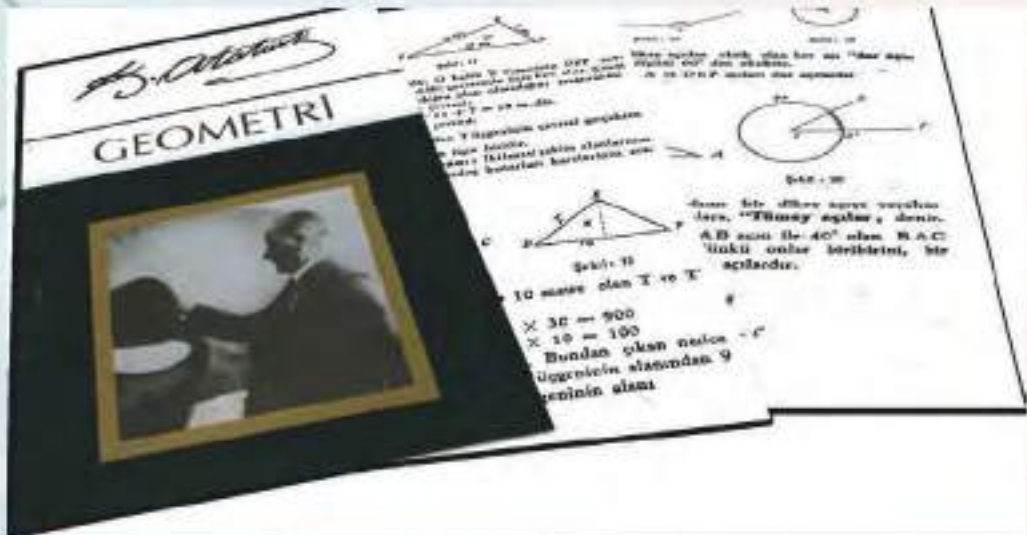

ATATÜRK'ÜN GEOMETRİ KİTABI (Serbest Okuma Metni)

Nokta, çizgi, doğru, düzlem... Üçgen, dörtgen, kare, daire... Tüm bu terimler geometriyle ilgili. Geometri ne demek? Nasıl ortaya çıkmış? Tarihteki ilk geometri kitabını kim yazmış? Peki, Atatürk'ün de bir geometri kitabı yazdığını biliyor musunuz?

Atatürk'ün "Geometri" adlı kitabı ülkemizde yayımlanan ilk Türkçe geometri kitabı. Daha önce de geometri kitapları yayımlanmıştı kuşkusuz ancak bu kitaplardaki matematik terimleri çoğunlukla Arapça ve Farsça kökenliydi.

Kitaba gelince... Yıl 1936. Atatürk, iki kişiyi İstanbul'daki bir kitabevine göndererek Fransızca geometri kitapları satın almalarını ister. Bu kitapları inceler ve kış ayları boyunca Dolmabahçe Sarayı'nda bu konu üzerinde çalışır. Kitap, dönemin Kültür Bakanlığı tarafından 1937 yılında yayımlanır. Kitap üç bölümden oluşuyor. İlk bölümde boyut, uzay, yüzey, çap, çember, açı, üçgen, dörtgen, artı, eksi, çarpı, bölü, eşit, toplam ve benzeri çok sayıda matematik terimi açıklanıyor. Bu terimlerin hepsi yeni ve Atatürk tarafından türetilmiş.

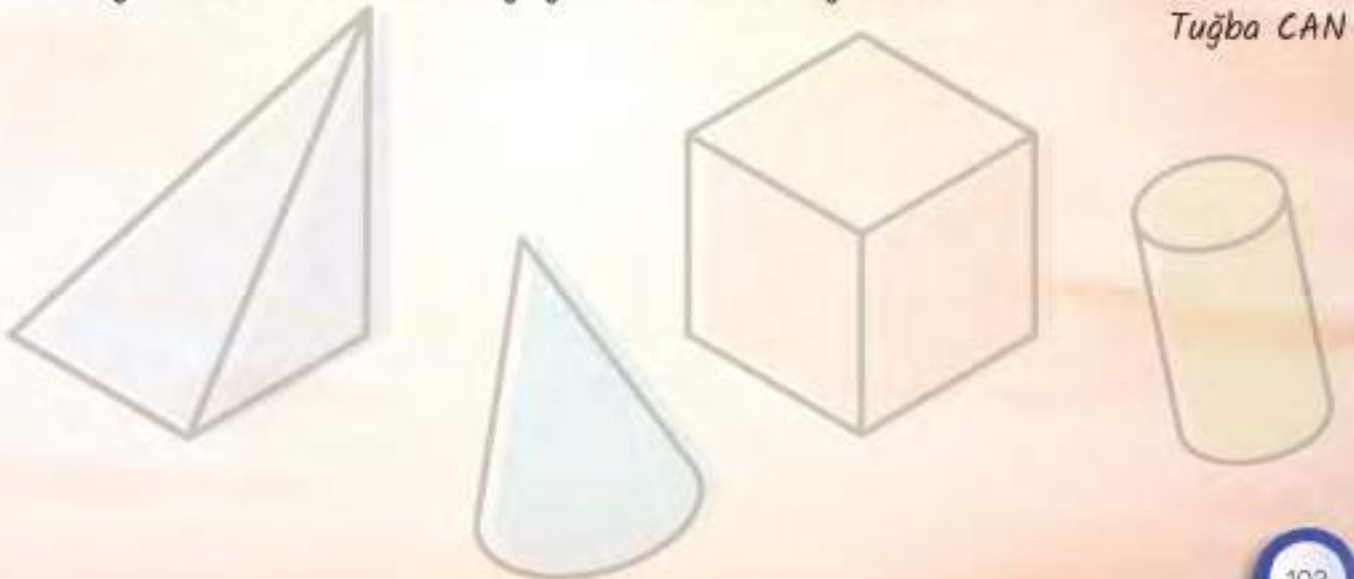

Atatürk, bu terimleri türetirken bunların kolay anlaşılır olmalarını da sağlamaya çalışmış. Örneğin, "müselles" yerine türettiği "üçgen" sözcüğü, "üç" ve "gen" hecelerinden oluşuyor. "Üç", geometrik şeklin üç kenarlı olduğunu ifade ediyor, "gen" ise "genişlik" sözcüğünden geliyor. Atatürk, dört kenarlı geometrik şekil için de dörtgen terimini türetmiş. Kitabın ikinci bölümünde geometrik şekillerin alanlarının nasıl hesaplandığını anlatmış. Üçüncü bölümdeyse silindir, prizma, piramit gibi üç boyutlu geometrik şekillerin alan ve hacim hesaplamalarına yer verilmiş.

Atatürk, yalnızca geometri kitabı yazmakla kalmamış, matematik terimlerinin Türkçe karşılıklarının bulunması için bir gazetenin yarışma açmasına da önayak olmuş. Okulları dolaşarak matematik derslerine girmiş. Hatta bu gezilerin birinde şöyle bir anı yaşanmış: Sivas Lisesinde 9. sınıflardan birinin geometri dersine girmiş. Bir kız öğrenciyi tahtaya kaldırmış ve ona sorular sormuş. Öğrencinin sorulara yanıt verirken Arapça sözcükleri söylemekte zorlandığını görmüş. Almış tebeşiri eline ve yeni Türkçe terimlerle geometri anlatmaya başlamış. Bu büyük devlet adamı aynı zamanda usta bir öğretmen. Devlet adamı, öğretmen, lider, asker, düşünür, konuşmacı... Atatürk'ün pek çok yönü var. Siz, onun en çok hangi yönünden etkiliniyorsunuz? Kendinize hangi yönlerini örnek alıyorsunuz?

Tuğba CAN

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

DOSYA PAYLAŞIMI

*Kişisel bilgi-
sayarların ilk za-
manlarında dosya
paylaşımı "çıkarıla-
bilir ortamlar yoluyla*

*yapılırdı. Bilgisayarınıza sonradan takılıp çıkarı-
labilen ve birden fazla bilgisayarda kullanılabilen
medyalara "çıkarılabilir ortam" denir. Örneğin
USB flaş bellekler veya DVD'ler çıkarılabilir or-
tamdır. Bilgisayarlar internet gibi ortak bir ağa
bağlı olmadığından oyunları diskette satın alma-
nız veya dinlemek istediğiniz müziklerin kasetini
(belki de CD'sini) satın almanız şarttı.*

(...)

*Program CD'lerini, film DVD'lerini bir mağa-
zadan satın almak mümkün. Ancak içeriği fizik-
sel ortamda satın almak için mağazaya gitmek
üzere vakit ve yol parası harcamanız, fiziksel bir
ürün satın aldığınız için üretim maliyetini karşıla-
manız (daha yüksek bir bedel ödememiz) ve fizik-
sel ürünleri saklamak için odanızda yer açmanız
gerekliyor. Eğer aynı içeriğin internetten indirilen
bir sürümü varsa -dosya boyutuna göre- dakika-
lar içinde indirip kullanıma hazır hâle getirebili-
yor, fiziksel bir maliyeti olmadığı için daha düşük
bir ücret ödüyorsunuz. İçeriğin lisansına göre
hiçbir ücret ödememiz gerekmeyebilir de. Ayrıca
bazı ürünleri fiziksel olarak bulabilmeniz müm-
kün değil. Müzikleri sadece internetten dağıtan
sanatçıları veya Türkiye'ye yayımlanmayan TV
dizilerini örnek gösterebiliriz. Bu durumda yapı-
lacak şey belli: indirmek.*

(...)

Erdal KAPLANSEREN

1-7. soruları okuduğunuz metne göre cevapla-
yınız.

1. Okuduğunuz metinde "çıkarılabilir ortam"
olarak tanımlanan araçların ortak özelliği nedir?
Yazarak açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Çıkarılabilir ortamlar, bilgisayarlarda hangi
nedenle ve amaçla kullanılmaktadır? Aşağıya
yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Çıkarılabilir ortamlarda satın alınan ürünlerin
dezavantajları nelerdir? Maddeler hâlinde yazı-
nız.

* .....

* .....

* .....

* .....

4. Dijital içeriklerin günümüzdeki kullanım biçi-
mi hakkında bilgi veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Dijital içeriklerin internet ortamındaki paylaşımı ne tür sorunlara yol açabilir? Düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Bu metnin anlam bütünlüğünden yola çıkarak metnin sonuna, en az beş cümlelik bir paragraf da siz ekleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Okuduğunuz metnin ana düşüncesini yazınız.

.....

.....

.....

8. Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinle ilgili verilen yargılardan metne göre doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

TEKNOLOJİ

Teknoloji, her geçen gün hayatımızın vazgeçilmez, daha da büyük bir parçası hâline geliyor. Hayatımızı teknoloji sayesinde hem daha hızlı hem de daha verimli yaşadığımıza inanıyoruz. Teknolojinin hayatımıza kattıklarını inkâr etmemiz, bize sağladığı faydaları görmezden gelmemiz elbette

mümkün değil. Burada önemli olan, teknolojiyi nasıl kullanacağımızı iyi bilmemizdir. Teknolojinin yanlış kullanımı sonucunda dünyamızın başına ne türlü sıkıntılar açabileceğimizi çok iyi bilmemiz gerekiyor. Bir yandan kendi kişisel rahatımızı düşünürken bir yandan da gezegenimizi ve doğayı nasıl korumamız gerektiğini de öğrenmemiz kaçınılmaz hâle geliyor. Bu duyarlılığın geliştirilmesi, en az teknolojinin geliştirilmesi kadar önemlidir.

Ayşin Ayla KALAN

(.....) Teknoloji, hayatımıza faydadan çok zarar getirmektedir.

(.....) Teknolojik gelişmeler, doğayı olumsuz etkileyebilmektedir.

(.....) Doğanın korunması için bilinçlenme gerekmektedir.

(.....) Teknolojiyi geliştirirken bir yandan da doğaya karşı duyarlılık geliştirilmelidir.

9. Aşağıdakilerin hangisinde adın yerini tutan bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Bilgisayar kullanımı hızla artmaktadır.
- B) Teknoloji bizi bazen olumsuz etkiler.
- C) Kimileri uzayda hayat olduğunu düşünüyor.
- D) Diğer gezegenleri ve bunların uydularını inceledim.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır?

- A) Bana nasıl bir hediye aldın?
- B) Siz buraya gelecek misiniz?
- C) Dün neden okula gelmedin?
- D) Kahvaltıda ne yemiştin?

"Yoldaşların en iyisi güzel ahlaktır, arkadaşların en iyisi akıldır, edep ve terbiye, en iyi mirastır ve kendini beğenmekten daha büyük gerilik ve cahillik olamaz."

Hız. Ali

"Yalnız erdemi bilmek yetmez; ona sahip olmak, onu yapmak da gerekir."

Aristoteles

"Erdem, kötülükle iyilik arasında seçim yapabilmek demektir ve bilgili olmadan seçim yapmak olanaksızdır."

Bernard Shaw
(Bernard Şav)

4. TEMA

Erdemler

- VERMEK ÇOĞALMAKTIR
- SEVGİ DİYEN ÇAĞLAR AŞAR
- GÜMÜŞ KANAT

• BALIKÇIL
(Dinleme Metni)

• SIR TUTAMAYAN AT BAKICISI
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Vefa, cömertlik, fedakârlık ile ilgili araştırdığınız atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Metnin başlığının ve görsellerinin sizde çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri anlatınız.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

VERMEK ÇOĞALMAKTIR

Bir zamanlar bir köylü, bir medresenin kapısını çaldı. Kapılara bakan talebe gelip kapıyı açtığında köylü ona nefis bir salkım üzüm uzattı: "Bunlar benim bağımın en güzel üzümleri. Size hediye olarak getirdim."

"Teşekkür ederim," dedi talebe, "Onları hemen hocamıza götüreceğim. İkraminizden çok memnun olacaktır."

"Hayır, hayır!" diye atıldı köylü, "Ben bunları sana getirdim."

"Bana mı?" Talebenin yüzü kızardı. Böyle güzel bir hediyeyi hak ettiğini düşünmüyordu.

"Evet!" diye ısrar etti köylü, "Çünkü ne zaman bu kapıyı çalsam onu sen açıyorsun. Ne zaman ürünlerim kuraklıktan kırılsa bana her gün sen yiyecek ekmek veriyorsun. İnşallah bu üzüm salkımı da sana güneş ışığı gibi ılık ve yağmur gibi güzel ilahi rahmeti getirir. Çünkü bak, ne güzel yaratılmışlar."

Talebe o sabahı üzüm salkımını

tefekkür ederek geçirdi. Üzümler sahiden de harika yaratılmışlardı. O

üzünden salkımı hocasına kram etmeye karar verdi. Çünkü kendilerine ilim ve ıkkmeti öğreten oydu.

Hoca, talebenin bu ikramıyla çok mutlu oldu.

Ama sonra hemen medresedeki hasta talebesini hatırladı: "Üzümleri ona hediye edeyim. Kim bilir belki onlarla sevinir ve daha çabuk şifa bulur."

Düşündüğü gibi de yaptı. Ama üzümler hasta talebenin odasında da fazla kalmadı. Hasta talebe şöyle düşünmüştü: "Medresenin aşçısı beni günlerce en iyi yemeklerle besledi. Eminim bu üzümleri o daha çok hak ediyordur." Aşçı ona öğle yemeğini getirdiğinde, üzüm salkımını ona hediye etti: "Allah'ın yarattığı sebze ve meyve gibi harikalarla en yakın olan sensin ve dolayısıyla da bu ilahi sanat eseriyle ne yapılacağını en iyi sen bilirsin."

Aşçı, üzümlerin güzelliğine hayran olmuştu. Bu üzümlerin güzelliğini ve harikaliğini kimse kitaplardan sorumlu talebeden fazla takdir edemezdi. O, tefekkürüyle ve ince düşünüşüyle medresede şöhret kazanmış bir gençti.

Üzümleri görür görmez en küçük şeyde bile ilahi sanat ve nakışların en yüksek derecede yansıyabileceğini derinden kavradı o talebe de. Yüreği "bu sanatın ve güzelliğin sahibi"ne sevgiyle doldu. Tam bu sırada, medreseye ilk geldiğinde kendisine kapıyı açan talebeyi ha-

tırladı. Şefkatiyle, tevazusuyla, sevecenliğiyle, sıcaklığıyla benzer duyguları yaşamasına vesile olmuştu o arkadaşı da. Ve böylece daha akşam olmadan, çiftçinin medreseye getirdiği üzüm salkımı kapıya bakan talebeye geri dönmüştü bile.

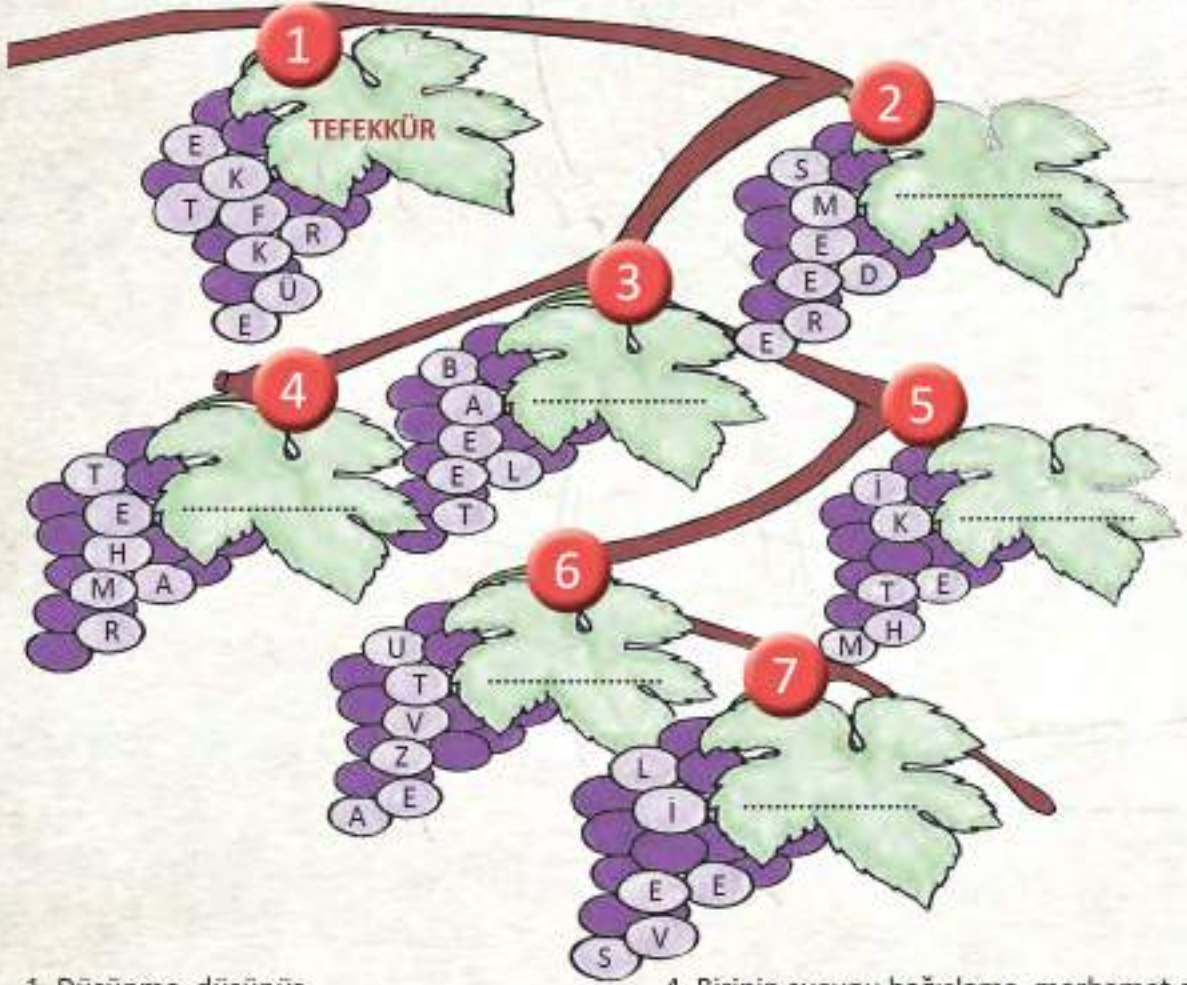
İşte o zaman bu talebe bu üzümlerin gerçekten de kendi kısmeti olduğunu anladı. Ve bir şeyi daha anladı: Cömertlik, dostluğun parlak bir nişanıydı.

Göksu BİROL

1. Etkinlik: Aşağıdaki üzüm salkımlarında metindeki bazı kelimelerin harfleri karışık şekilde verilmiştir. Bu kelimelerin anlamlarından hareketle kelimeleri bulunuz. Bulduğunuz kelimeleri yapraklara örnekteki gibi yazınız.

1. Düşünme, düşünüş .	4. Birinin suçunu bağışlama, merhamet etme.
2. İslam ülkelerinde, genellikle İslam dini kurallarına uygun bilimlerin okutulduğu yer.	5. Bilgelik, öğüt verici söz.
3. Öğrenci.	6. Alçak gönüllülük.
	7. Sebep, elverişli durum.

* Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik: Okuduğunuz metnin özetini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Köylü, medreseye niçin üzüm getirmiştir?
2. Medresenin kapısını açmakla görevli talebenin kişilik özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz? Anlatınız.
3. Kapıyı açan talebenin hocası, üzümleri hasta bir talebesine neden vermiştir? Açıklayınız.
4. Siz kapıyı açan talebenin yerinde olsaydınız üzümleri ilk olarak kime verirdiniz? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Elimizdekileri başkalarıyla paylaşmak toplumda nasıl bir etki yaratır? Düşüncelerinizi nedenleriyle anlatınız.

4. Etkinlik

A) Yandaki afişleri inceleyiniz. İki afiş arasındaki benzerlik ve farklılıkları aşağıya yazınız.

ALD AHEAD 123 / 230 50 50

Farklılıklar

Benzerlikler

[illegible]

B) Yukarıdaki afişlerden hangisi daha etkilidir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

C) Kütüphanesi olmayan bir okula kütüphane kurmak amacıyla yardım kampanyası düzenleyeceğinizi hayal ediniz. Okul olarak düzenleyeceğiniz bu yardım kampanyası için bir afiş tasarlayınız. Afişinizi sınıf panosunda sergileyiniz.

5. Etkinlik

Yandaki fotoğrafın betimlemesini, adları niteleyen uygun kelimelerle örnekteki gibi tamamlayınız.

Bu fotoğrafta .....**küçük**..... çocuklar görüyorum. Yere düşen çocuk ..... bir kask takmış. Ona yardım eden çocuk ise ..... bir tişört giymiş. Arkadaki ..... ağaçlara bakılırsa bu çocuklar ..... bir parkta oynuyorlar. Ayaktaki çocuk, arkadaşına yardım ettiğine göre ..... bir çocuk olmalı. .... çimenler üzerinde oynayan bu çocuklar ..... patenleriyle çok eğleniyorlar.

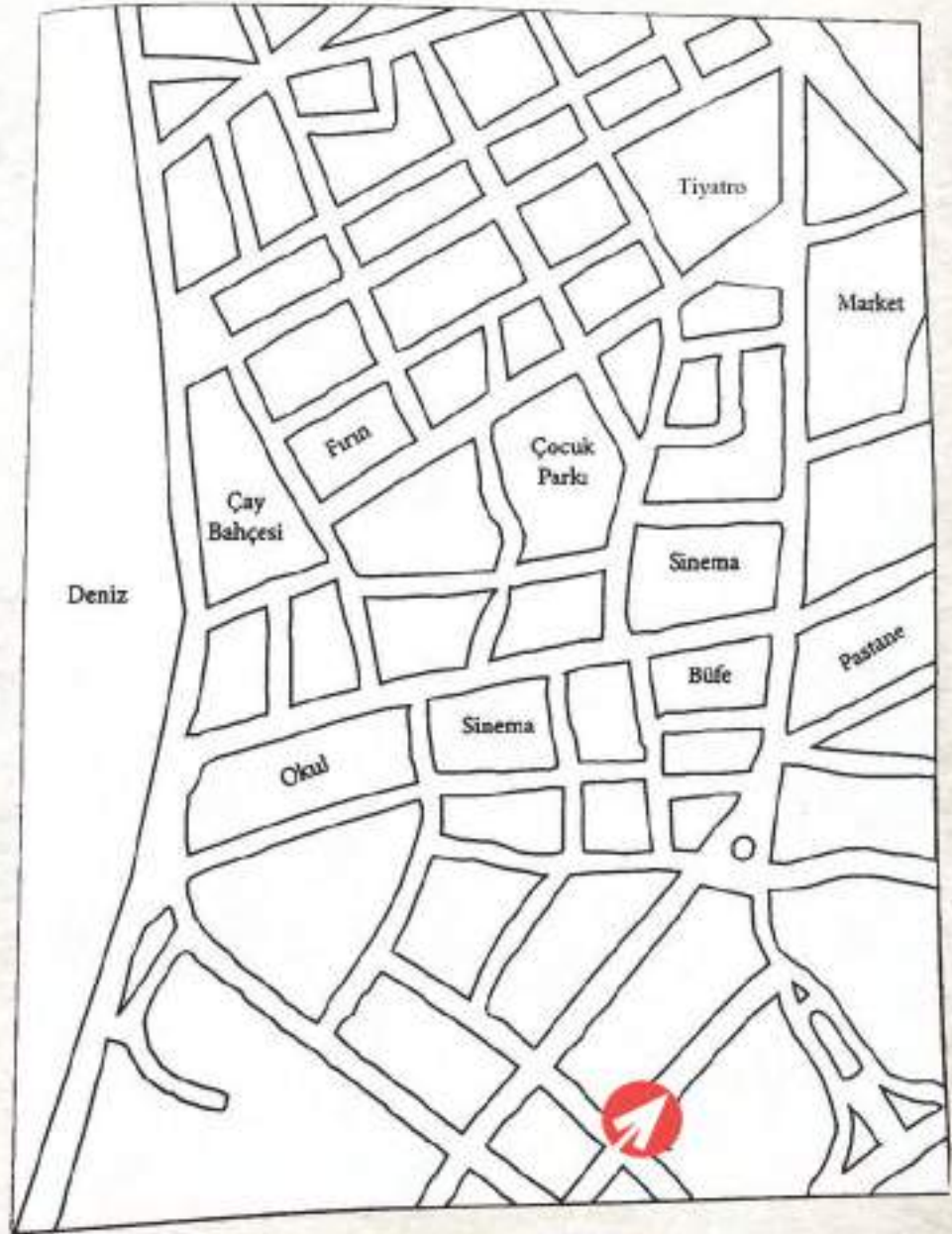
6. Etkinlik

A) Sınıf arkadaşlarınızla huzurevindeki yaşlıları ziyarete gitmek istiyorsunuz ancak yolu bilmiyorsunuz. Size harita üzerinden huzurevinin yeri tarif edilecektir. Aşağıdaki krokide ok işareti olan yerde bulunuyorsunuz. Tarif yönergelerine göre çizgi çizerek yolu takip ediniz ve hedeflenen yere en kısa sürede ulaşmaya çalışınız. En sonunda bulduğunuz huzurevi binasına çarpı (X) işareti koyunuz.

Yönergeler:

1. Bulduğunuz yerden ok yönünde yürümeye başlayınız.
2. Yolun sonunda sola dönüp bir miktar daha yürüyünüz.
3. Karşınıza çıkan kavşaktan kuzeye doğru yürümeye devam ediniz.
4. Marketin bittiği yerden tam sola dönünüz.
5. Yürümeye devam ediniz. Sağdan dördüncü sokağa dönünüz.
6. Devam ediniz ve üçüncü sokaktan sola dönünüz.
7. Sola döndükten sonra sağdaki ilk bina tarif edilen binadır.

B) Yaşlı insanlara yardım etmek için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi anlatacağınız bir konuşma yapınız.

* GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Sevgi" temalı bir şiir araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız "sevgi" temalı şiiri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Yûnus Emre'nin "Yaratılanı hoş gör yaratandan ötürü." sözünden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

SEVGİ DİYEN ÇAĞLAR AŞAR

Kılıcını koy kınına,
Yüreğinle yürü dostum.
Şu dünyanın her yanına
Yüreğinle yürü dostum.

Her adımın kor olsa da
Yanmak sana yâr olsa da
Bu yolculuk zor olsa da
Yüreğinle yürü dostum.

Nadanlara kulak asma,
Gariplere sakın küsme,
İnsanlıktan ümit kesme,
Yüreğinle yürü dostum.

Selam sevgi seherine,
Başla gönül seferine,
Karanlığın üzerine
Yüreğinle yürü dostum.

Nice fikir yorgun düşer,
Göz yorulur, akıl şaşar,
Sevgi diyen çağlar aşar,
Yüreğinle yürü dostum.

Bestami YAZGAN

Bestami YAZGAN (1957-...)

Şiir, masal ve hikâye türlerinde eserleri bulunan yazar, yurt içi ve yurt dışında şiir dalında birçok ödül almıştır. Bazı eserleri: Gönül Fotoğrafı, Masal Denizi, Uçtu Uçtu Şiir Uçtu, Kalbini Kaybeden Adam...

1. Etkinlik: Aşağıda, şiirde geçen bazı kelimeler verilmiştir. Metinden hareketle bunların anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim
kın	
kor	
yâr	
nadan	
seher	
sefer	

2. Etkinlik: A) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Şair, şiirde hangi öğütleri vermektedir? Anlatınız.
2. Şiirin birinci dördlüğünde yer alan "Kılıcını koy kınına / Yüreğinle yürü dostum." dizeleriyle hangi karakter özellikleri vurgulanmaktadır?
3. İnsanlıktan ümidini kesmeyen kişiler neler başarabilirler? Anlatınız.
4. Her işini sevgi ile yapan bir insan hangi özelliklere sahip olur? Örneklerle anlatınız.

B) Metinden hareketle arkadaşlarınıza sormak üzere iki soru hazırlayınız.

1. ....
2. ....

3. Etkinlik: Hz. Muhammed'in Veda Hutbesi'nde dile getirdiği ifadelerden yola çıkarak öğretmeninle oluşturacağınız grubunuzla "eşitlik ve insan hakları" konulu bir konuşma hazırlayınız. Hazırladığınız konuşmayı sunması için bir grup sözcüsü belirleyiniz.

(...)

"Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarıdır, Âdem ise topraktır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerinde, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur."

(...)

4. Etkinlik

Aşağıda, soldaki kutucukta bulunan dördlük Abdurrahim Karakoç'un "Tut Ellerimden" isimli şiirinden alınmıştır. Sağdaki kutucukta bulunan metin ise bu dördlüğün düz yazıya çevrilmiş biçimidir. Bu metinleri dikkatle okuyunuz.

TUT ELLERİMDEN

(...)

Gönüldeki birlik kalkandır dışa

Aldırma ayaza, yele, yağışa

Giden ilkbahara, gelecek kışa

Beraber göçelim tut ellerimden.

(...)

Abdurrahim KARAKOÇ

Gönüldeki birlik dışa kalkandır. Ayaza, yele, yağışa aldırma. Ellerimden tut. Giden ilkbahara, gelecek kışa beraber göçelim.

Abdurrahim KARAKOÇ

A) Bu iki metin arasındaki farkları belirtiniz.

B) Sizce hangi metin daha etkili bir anlatıma sahiptir? Düşüncelerinizi nedenleriyle yazınız.

C) Sol kutucuktaki dördlükte dize sonlarında yer alan ses benzerliklerine dikkat ediniz. Bu benzerliklerin şiirin anlatımına olan katkısını açıklayınız.

D) Aşağıya "sevgi" kelimesinin harflerini kullanarak akrostiş bir şiir yazınız. Şiirinizin dize sonlarında ses benzerliği olan kelimeler kullanmaya çalışınız.

S .....
E .....
V .....
G .....
İ .....

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinden hareketle verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

BİLGİN VE GEMİCİ

"Geçmiş zamanların birinde bir dil bilgini bir gemiye binmiş. Bilgisiyle övünmeyi sevdiği için, cahil bir kimse olan gemiciyi karşısına alıp bilgiç bir tavırla sormaya başlamış: 'Sen hiç dil bilgisi bilir misin?' Zavallı gemici: 'Hayır.' demiş. Bilgin: 'Öyleyse ömrünün yarısı boşa gitmiş, vah vah!' demiş. Gemici bu söze çok kırılmış ama susmuş, bir şey belli etmemiş. Bir zaman sonra hızlı esen bir rüzgâr gemiyi sarsmaya başlamış. Gemide bulunanlar korkmuşlar, telaşlanmışlar, can derdine düşmüşler. Gemici, bilginin yanına gidip 'Yüzmesini bilir misiniz?' demiş." (...)

Mevlâna Celaleddin Rumi

- (.....) Gemici, bilgili ve öfkeli biridir.
(.....) Bilgin, bilgisiyle övünmeyi seven biridir.
(.....) Gemici, bilginin sözlerine hiç aldırmanmıştır.
(.....) Gemidekiler, gemi delinip su almaya başladığı için korkmuştur.

B) Gemicinin "Yüzmesini bilir misiniz?" sorusundan sonra hikâye nasıl devam etmiş olabilir? Aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

C) Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olan isimlere "Nasıl?" sorusunu sorunuz. Bu soruya verdiğiniz cevabı örnekteki gibi yazınız.

Bilgin, bilgiç bir <u>tavır</u> la sormuş.	Nasıl tavır?	Bilgiç tavır
Zavallı <u>gemici</u> "Hayır!" demiş.	.....	.....
Hızlı esen <u>rüzgâr</u> gemiyi sarsmış.	.....	.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız çevrede/şehirden bulunan yardım kuruluşları hakkında araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız yardım kuruluşları ile ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Bir iyilik yaptığınızda kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Örneklerle anlatınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

Cahit UÇUK (1909-2004)
Cumhuriyet döneminin ilk kadın yazarlarından olan Cahit Uçuk, yapıtlarında genellikle kadın hakları, kadının toplumdaki yeri, analık duygusu temalarını işledi. Bazı eserleri: Kirazlı Pınar, Türk Çocuğuna Masallar...

GÜMÜŞ KANAT

(On bir yaşında olan Kemal, okul çıkışlarında babasının çalıştığı matbaaya giderdi. Orada babasını dikkatlice izlemeyi ve makineleri incelemeyi çok severdi. Kemal büyüyünce makine mühendisi olmak istiyordu. Ancak babası matbaada geçirdiği talihsiz bir kaza sonucu bir elinin dört parmağını kaybetmişti. Kemal, babası çalışamazsa okulu bırakmak zorunda kalmaktan korkuyordu. Gümüş Kanat ile karşılaşmalarının ardından hayatının güzelleşeceğinden habersizdi.)

Bir ses duyuldu. Bir kuş sesi. Sol taraftaki pencerenin dışından gelmişti. Masasında ders çalışıyordu. İlk önce al-dirmadı. Kuşlar elbette öteceklerdi. Dersine devam etti. Fakat sonra bu seste bir yalvarış, bir çağırış var gibi geldi. Yerinden kalktı. Kare kare camlı, büyük pencerenin yarı aralık kanadını açarak başını uzattı. Tepeleri binanın çatısını aşan koca çınarların artık kavrulmaya başlayan yaprakları arasında, ince dallarda gözlerini gezdirdi. Birden yüreği hopladı. İşte oradaydı. Pencereye yakın bir dala, ufacık bir kuş, ayağından asılmıştı. Gümüş renkli kanatlarını çırpıyordu. Kendini dala çekmek istiyordu. Fakat kuvveti tükenmiş olacak ki çırpınmaktan vazgeçti. Öylece sallandı kaldı. Mini mini gözleri ile Kemal'e bakıyordu.

Kemal, pencereden dala uzanırken kulağında annesinin sesi çınladı: "Kemal, düşersin!" Kendini toplayarak pencereden çekildi. Şöyle, aradaki mesafeyi ölçtü. Dönüp gözleri ile babasını aradı. O, ileride, yüksek ayaklı masasında cilt yığınları arasında çalışıyordu.

— Baba, diye seslendi. Celil Usta duymadı. Dalgındı. Sıkışık iş zamanlarında böyle olurdu. Kaşları çatıktı. Babasına bakınca sevgi ve hayranlık duygusu yüreğini kapladı. Babası dalgalı sarı saçları

ile tıpkı arslana benziyordu. Gür ve kumral kaşlı, uzun boylu, geniş omuzlu, kuvvetli ve gençti. Böyle önüne bakarken kendisini görenlere çok ciddi bir insan his-sini verirdi. Fakat başını kaldırıncı bir çift tatlı ve mavi göz ılık, yumuşak bir ışıkla insanın yüreğine uzanırdı.

Kemal, bir daha fakat daha yüksek sesle:

— Baba, dedi.

Celil Usta, oğlunun sesine doğru başını kal-dırdı. Bakışları ile “Ne istiyorsun yavrum?” di-yor gibi idi.

Kemal hızlı hızlı:

— Babacığım, dedi. Gümüş kanatlı bir kuş, bir ayağından asılmış. Kolum yetişmiyor. Ama siz onu kurtarabilirsiniz.

Celil Usta, cilt yığınının arasından çıktı. Sırtında lacivert renkli, iyi dikilmiş bir iş gömleği vardı. Birkaç adımı pencerenin önüne geldi.

— Hani, kuş nerede?

Kemal, yaprakların arasında artık hiç çırpınmayan kuşu gösterdi.

— İşte!

Celil Usta:

— Vah zavalılık, dedi. Bir damla canı kalmış.

Pencerenin kenarından uzandı. Kemal, dikkat kesilmişti. Baba-sının becerikli parmakları, kuşu ayağından dala bağlayan ip-likleri çözmeye başladı. Bir yandan da anlatıyordu.

— Bu yaramaz şeyler ayaklarına bir saç teli, bir iplik dolansa çözemezler. Sonra, böylece bir dala asılıp kalırlar.

Bir eli ile kuşu o büyük avucunda tutuyor, bir eli ile de incecik ayaktan iplikleri çözüyordu. Epeyce uğraştıktan sonra sevinçle:

— Tamam, dedi.

Geri çekilerek avucunu açtı. Bir zaman baba oğul kuşun uçuşmasını beklediler. Fakat bir dam-lacık canında uçacak hâl kalmamıştı ki. Baba, o büyük fakat şefkatli elini Kemal’e doğru uzatarak:

— Uçacak hâle gelinceye kadar buna bakmak lazım Kemal. Sonra azat edersin.

Kemal, heyecandan soluğu kesilerek iki avucunu birleştirip babasına uzattı. Celil Usta, yavru kuşu oğlunun avuçlarına bıraktı, işinin başına döndü.

Kemal, bir an ne yapacağını bilmez bir hâlde olduğu yerde kaldı.

Avuçları arasına bir yavru kuş değil de korkuyla, telaşla çarpan bir yürek konmuştu sanki.

Vücudu terlemiş, ağzı kurumuştı. Su içmek için musluğa koştu. Kuşu sol avucuna aldı. Su içti. Son-ra parmaklarının ucunu ıslattı. Avucundaki kuşun yarı aralık ağzına damla damla su akıttı.

(...)

Cahit UÇUK

1. Etkinlik: Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

mesafe

Bir eserin ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri.

cilt

Koyu sarı veya açık kestane rengi.

usta

Ara, aralık, uzaklık.

gür

Herhangi bir sebeple acelecilik.

kumral

Bol ve güçlü olarak çıkan veya fışkıran.

dikkat kesilmek

Bir zanaatı gereği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimse.

azat etmek

Bırakmak, salıvermek.

soluğu kesilmek

Bütün dikkatini bir şey üzerinde toplamak.

telaş

Soluk almaz duruma gelmek, aşırı heyecanlanmak, gücü tükenmek.

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Kemal, babasından niçin yardım istemiştir? Anlatınız.
2. Kemal, avuçları arasındaki kuşu neye benzetmiştir? Anlatınız.
3. Sokak hayvanlarını koruyabilmek için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Okuduğunuz metinden hareketle, arkadaşlarınıza sormak üzere üç soru hazırlayınız.

1. ....
2. ....
3. ....

C) Metnin ana fikri nedir? Açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

Bir adam ve oğlu, ormanda yürüyüş yapıyorlarmış. Çocuk birden takılıp düşmüş ve "Aaaah!" diye bağırmış. İleride, bir dağın tepesinde "Aaaah!" diye bir ses duymuş ve şaşırılmış. Merak edip "Sen kimsin?" diye bağırmış. Aldığı cevap "Sen kimsin?" olmuş. Çocuk bu cevaba kızıp "Sen bir korkaksın!" diye bağırmış. Dağdan gelen ses de "Sen bir korkaksın!" olmuş. İyice sinirlenen çocuk, babasına dönüp "Baba, ne oluyor böyle?" diye sormuş. Babası, "Oğlum, dinle ve öğren." demiş.

Babası dağa dönüp "Sana hayranım!" diye bağırmış. Gelen cevap "Sana hayranım!" olmuş. Baba tekrar seslenmiş, "Sen muhteşemsin!" Gelen cevap yine "Sen muhteşemsin!" olmuş. Çocuk çok şaşırılmış ama ne olup bittiğine bir anlam verememiş. Babası açıklamış. "Oğlum, insanlar buna 'yankı' derler. Ama aslında insanların birbirlerine karşı davranışları da buna benzer."

(...)

Yusuf Özkan ÖZBURUN

B) Sizce okuduğunuz bu hikâye nasıl devam etmiştir? Hikâyenin kalan bölümünü siz tamamlayınız.

C) Tamamladığınız hikâyeye uygun bir başlık öneriniz.

4. Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimeleri bulduracak şekilde sorular sorunuz. Bu soruları örnekteki gibi cevaplayınız.

Bu seste bir yalvarış var gibi geldi.

Hangi ses?

Bu ses.

Kemal, o pencerenin önünde oturuyordu.

.....

.....

Bu yaramaz kuşlar ayaklarına iplik dolansa çözemezler.

.....

.....

Şu kuşu kurtaralım baba.

.....

.....

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

SILAYIRAHİM

Sılayırahim, akrabalar ve yakınlar arasındaki bağı sağlam tutmak ve bu bağı koparmamaktır. Günümüzde unutmaya başladığımız önemli değerlerimizden biridir. Oysa sılayırahim de bizim toplumumuza özgü, kimliğimizi ortaya koyan niteliklerimizdendir. Sılayırahim, toplumumuzu bir arada tutmaktadır.

Leyla, okullarının koridorunda arkadaşları tarafından oluşturulan panoda okudu bu yazıyı. Çok etkilenmişti. Çünkü uzun zamandır akrabalarını ziyaret etmemiş, onları arayıp sormamıştı. Leyla o gün bir karar verdi: Her hafta bir akrabasını ziyaret edecekti.

B) Leyla, ziyaretlerini planlayarak bir tablo hâline getirmek istemektedir. Aşağıdaki yönergeleri kullanarak Leyla'nın ziyaret tablosunu tamamlayınız.

Leyla'nın Akrabaları	
Anne Tarafından Akrabalar	Baba Tarafından Akrabalar
Mustafa dayı, Fatma teyze, Zeliha teyze	Hakkı amca, Ali amca, Şengül hala

Leyla'nın akraba ziyaretleri planıyla ilgili bildiklerimiz şunlardır:

- Teyzelerini birbirini takip eden haftalarda ziyaret etmek istemektedir.
- Amcalarından birini son hafta ziyaret etmek istemektedir.
- Zeliha teyzesini ikinci hafta ziyaret edecektir.
- İlk hafta baba tarafından bir kadın akrabasını ziyaret edecektir.
- Hakkı amcasını, Ali amcasından önce ziyaret edecektir.
- Hakkı amcasını ziyaretinden sonraki hafta Mustafa dayısını ziyaret etmek istemektedir.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız fabl türündeki metni arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kendinizi ne kadar tanıyorsunuz? Beğendiğiniz ve beğenmediğiniz kişilik özelliklerinizi anlatınız.

Metni, önemli bulduğunuz yerleri not alarak dinleyiniz.

La Fontaine (La Fonten)
(1621-1675)

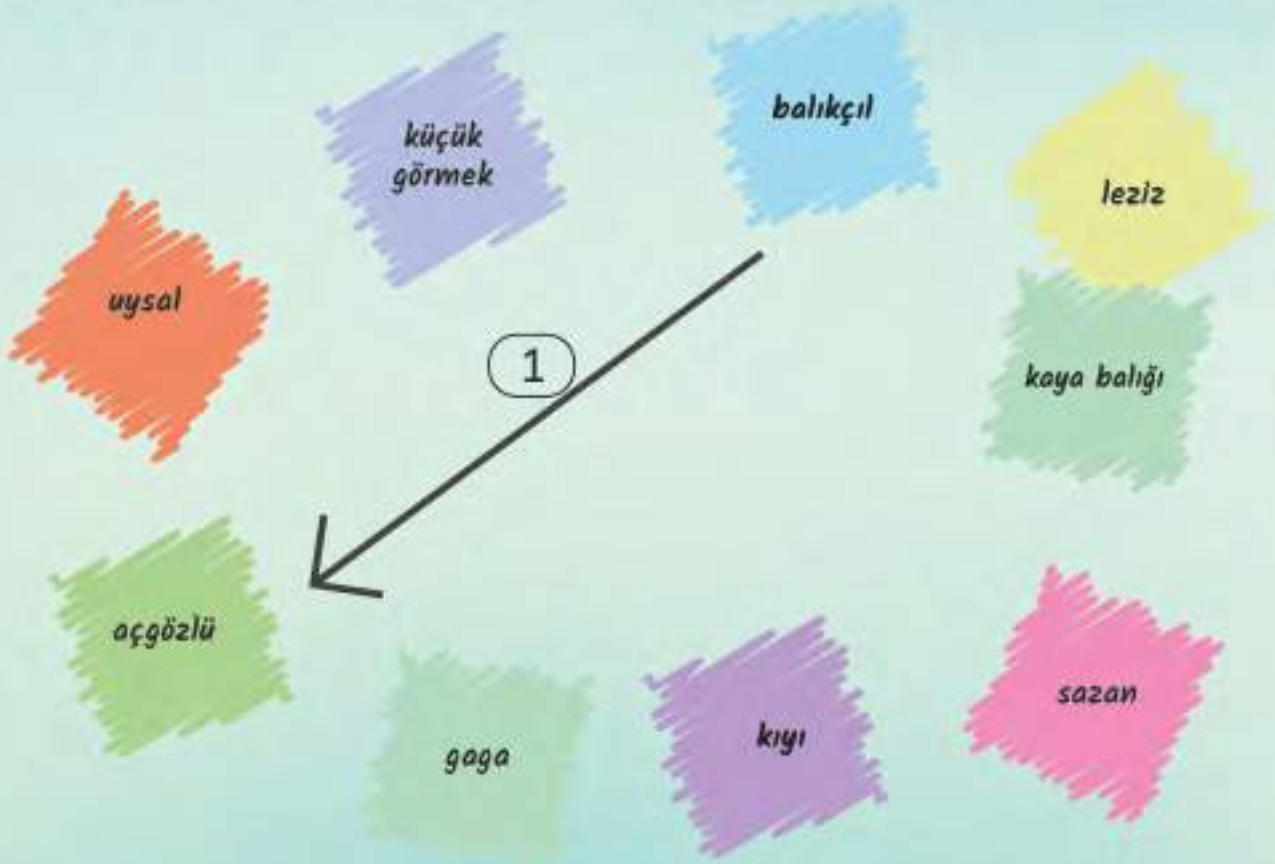
Özellikle fabl türünde verdiği eserlerle bilinen La Fontaine, ismini de bu tarzda yazdığı özgün eserlerle duyurmuştur. Şiir, piyes ve roman türünde de eserler vermiştir.

BALIKÇIL (Dinleme Metni)

1. Etkinlik: Aşağıdaki görsellerin üzerinde yazan kelime ve kelime gruplarını örnekteki gibi birbirleriyle ilişkilendiriniz. Hayal gücünüze göre kuracağınız ilişkileri örnekteki gibi numaralandırınız. Kuracağınız bu ilişkileri birer cümle ile ifade ederek aşağıya yazınız.

1 Balıkçıl açgözlü davrandığı için pişman olmuştur.

2

3

4

5

2. Etkinlik: Dinlediğiniz metnin konusunu ve ana fikrini yazınız.

Konu: .....

Ana fikir: .....

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metindeki olay nerede geçmektedir?
2. Metinde hangi varlık konuşturulmuştur? Örnekler vererek anlatınız.
3. Balıkçılın turna ve yayın balıklarını yemek istememe sebebi nedir? Açıklayınız.
4. Balıkçılın yerinde siz olsaydınız nasıl davranırdınız? Neden?
5. Ağgözlü olmanın hayatımızı nasıl etkileyebileceğini anlatınız.

4. Etkinlik: Balıkçılın fiziksel özellikleri ile kişilik özelliklerini metinden hareketle yazınız.

[illegible]

5. Etkinlik: Dinlediğiniz metni özetleyiniz.

[illegible]

6. Etkinlik: Aşağıdaki yönergeleri uygulayarak “Bil Bakalım Kim?” oyununu oynayınız.

- Kim olduğunu sınıftakilerin tahmin etmeye çalışacağı bir arkadaşınızı belirleyiniz.
- Hangi arkadaşınızı belirlediğinizi diğer arkadaşlarınıza söylemeyiniz.
- Öğretmeniniz sizi tahtaya kaldırdığında, belirlediğiniz kişinin fiziksel özelliklerini ve kişilik özelliklerini (arkadaşlarınızı rencide etmeyecek şekilde) anlatmaya başlayınız.
- Sizin anlattığınız arkadaşınızı doğru tahmin eden kişiyi tahtaya çıkararak oyunu devam ettiriniz.

7. Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri koşul-sonuç anlamı sağlayacak şekilde örnekteki gibi eşleştirerek cümlelerinizi etkinliğin altına yazınız.

Koşul	Sonuç
Trafik sorununa çözüm bulunmalı.	Kelime hazinem ve hayal gücüm gelişiyor.
Düzenli bir şekilde kitap okuyorum.	Toplum içinde saygınlığımız artacaktır.
Çevremizi temiz tutmamız gerekiyor.	Öğretmenlerimiz bize her konuda yardımcı olabilirler.
Her öğrenci okul kurallarına uymalıdır.	Daha düzenli bir şehirde yaşayabiliriz.
Öğretmenlerimizle iletişim içinde olmalıyız.	Okulumuzda güvenli ve huzurlu bir ortam oluşur.
İnsanlara karşı saygılı ve dürüst davranmalıyız.	Doğanın dengesi korunmuş olacak.

Cümlelerim:

Trafik sorununa çözüm bulunursa daha düzenli bir şehirde yaşayabiliriz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde boşluklara uygun olan kelimeleri örnekteki gibi yazınız.

birçok

birkaç

hiçbir

her

bütün

bazı

Her ..... insan değerlidir.

..... dünya buna bir inansa...

..... akrabamı ziyaret edeceğim.

..... iyilikler unutulmaz.

..... zaman yılmayacağız.

Kütüphaneden ..... kitap almayı planlıyorum.

9. Etkinlik: Aşağıdaki görselin sizde çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri anlatacağınız bir konuşma yapınız.

10. Etkinlik: Kahramanları hayvanlar olan hikâye edici bir metin yazınız. Hikâyenizde “konuş-
turma, benzetme ve abartma” sanatlarından yararlanınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Dünyanın ve diğer gezegenlerin nasıl oluştuğunu araştırınız.

SIR TUTAMAYAN AT BAKICISI (Serbest Okuma Metni)

Vaktiyle güzel bir memlekette bir padişah yaşırdı. Bu padişah ara sıra ova çıkmayı severdi.

Yine av mevsimi gelip çatmıştı. Padişah, hizmetlilerini de yanına alıp avlanmak için yola koyuldu. Padişah, nişan aldığı bir hedefi çoğu zaman isabetli bir şekilde vururdu. Çok uzak mesafelerden dahi avına isabet ettirebiliyordu. Hedefi vururdu. Padişah vuruyor, hizmetlileri düşen avı getirmek için sağa sola koşuyordu. Bir ara padişahın etrafında sadece birkaç kişi kalmıştı. Bunlardan biri de padişahın atı ile ilgilenen hizmetlisiydi. Padişah, atıyla ilgilenen hizmetlisine:

— Haydi, seninle atlarımızı yarıştıralım. Bakalım hangimizin atı geçecek, dedi. Padişahın atlarına bakmakla görevli olan hizmetli derhâl hazırlandı. Her ikisi de atlarını aynı yöne doğru hızla sürdüler. Epeyce yol aldıktan sonra padişah sakın bir yerde durdu ve hizmetlisine de durmasını söyledi. Biraz dinlendiler. Ardından padişah hizmetlisine dönerek şöyle dedi:

— Buraya kadar atlarımızı koşturmamızın nedeni yarış değildi. Asıl düşüncem seninle bir sırrımı paylaşmak idi. Böylelikle senden tam bir sadakatle sırrımı tutmanı ve vereceğim hizmetleri yerine getirmeni istiyorum.

At bakıcısı, padişahın kendisine sırrını açmasının büyük bir nimet olduğunu biliyordu.

Bu nimeti kendisine layık gördüğü için efendisine defalarca teşekkür etti. Efendisine, kendisine tam bir güven duyabileceğini söyledi. Sırrını söylemesi için efendisini bekledi. Bir süre sonra padişah söze başladı:

— Kardeşimin kıskançlığı beni korkutuyor. Saltanatıma göz dikmiş olmalı. Benim için kötü niyet besliyor. Onun hile ve tuzaklarından emin olmam lazım. Ancak senin gibi güvenilir dostların yardımıyla onun hilelerinden korunabilirim.

At bakıcısı, padişahı dikkatlice dinledi ve ona n samimiyetini, sadakatini tam bir güvenceyle dedi:

Padişahım sizin için gereken neyse yaparım. Siz bana yapmam gerekeni söyleyin yeter, dedi. üzerine padişah:

inle öyleyse. Seni kardeşimin durumunu gözlemlen görevlendiriyorum. Senin bundan sonraki işin üm hâl, hareket ve davranışlarını gözlemektir. ilgili her şeyi bana bildirmeni istiyorum. Bu inde atlarla çok fazla ilgilenme. Senden sadece çalışmanı istiyorum.

akıcısı, padişahın verdiği görevi sevinerek kabul

önüşü, atları ahırlara koyan bakıcı derhâl padişahın kardeşi olan şehzadenin yanına gitti. Kendisini

sevdirebilmek için padişahın sırrını ona açıkladı. Kardeşi sessiz kaldı, yorum yapmadı. Kader bu ya, padişah bir süre sonra aniden vefat etti. Kardeşi saltanat tahtına çıktı. Şehzadenin tahta çıkışına bizim at bakıcısı bir hayli sevindi. Çünkü kendisi, zamanında şehzade hazretlerine büyük bir hizmette bulunduğunu düşünüyordu. Bunun mükâfatını göreceğinden emindi.

At bakıcısı, kendi hâlinde sevinedursun, yeni padişahın ilk emri çok şaşırtıcıydı. Çünkü yeni padişah at bakıcısını cezalandırmaya karar vermişti. Yıllarca padişahın atlarına bakıcılık yapan bu adam ödüllendirilmeyi beklerken cezaya çarptırılmıştı. Nasıl olurdu da kendisine padişahın sırrını açıkladığı şehzade böyle bir kötülük yapardı?

— Aman efendim! Ben size sadık kaldım. Sizin iyiliğinizi düşündüğüm için olan biteni hemen size söyledim. Sizin tarafınızı seçtim. Yaptıklarımın karşılığı bu muydu, deyince çiçeği burnunda padişah şu cevabı verdi:

— Sen kardeşimin sana emanet ettiği sırları bana bildirdin. Aynen bunun gibi benim sırlarımı da başkalarına açıklamayacağını nereden bileceğim? Gün gelir benim sırlarımı da açıklayıverirsin. Senin gibilere güven mi olur? Bu yaptığın büyük bir hatadır. Cezası ağırdır, dedi ve adamlarına:

— Alın artık şu düşük ahlaklı adamı huzurumdan, diyerek emir verdi.

At bakıcısının başına gelenler herkese ibret oldu. Olaydan ders çıkaranlar sırları açıklamanın cezasının ne kadar kötü olabileceğini görmüş oldular.

İhan BEYHAN

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

GÜLER YÜZ

Asık suratlı insanlardan hoşlanırmısınız, desem tabii bana gülersiniz. Zaten ben

de biraz gülmeniz için söze böyle başladım. Konuşurken söze başladığınız sırada karşınızdakinin kaşlarını çatıldığını, asık bir suratla sizi dinlediğini görürseniz konuşmak hevesiniz kırılır. Lafı kısa kesip bu tatsız sohbeti bir an önce bitirmeye bakarsınız. Bir de karşınızdakinin sizi güler yüzle dinlediğini, hatta araya biraz da tatlı söz karıştırarak sohbele renk verdiğini göreceksanız konuştukça konuşacağınız gelir.

Güler yüz her şeyden önce insana cesaret verir. Çünkü güler yüzlü insanlar her kusuru hoş gören, affeden insanlardır. Dünyada ilk adımlarını yeni atmaya başlamış bir çocuğa herkes güler yüzle bakar. Onun her kusuru yapabileceğini ve bütün bu kusurların affedilmeye layık olduğunu önceden kabul ettiğimiz için çocuk karşısında gülümser bir yüz takınırız. Olgun insanlar yalnız çocuklara değil, herkese affedicidir, kusura pek aldırmayıcı bir gözle bakarlar. Bu dünya öyle çatlak kaşla dolaşmaya, şunun bunun kalbini kırmaya değer bir dünya değildir. Onun için güler yüzlü insanlar arasında yaşayanların hayatı daha tatlı geçer.

(...)

Hayatı iyi karşılamamanın sırrını bulabilmek için her şeyden önce gülümsemeyi öğrenmeli. Belki siz de bilirsiniz: Her hadiseyi güler yüzle karşılayan bir adama, "Eh, hayatta muvaffak (başarılı)

olduğun için sen tabii daima gülersin!" demişler. Adam bir kere daha gülmüş, "Yanıyorsunuz, hem de çok yanıyorsunuz. Ben hayatta muvaffak olduğum için gülmüyorum. Tam tersine, güldüğüm için hayatta muvaffak oluyorum." demiş. Bu söz boşuna söylenmiş bir söz değildir. İçinde bilinmesi gereken bir hakikat saklı.

Şevket RADO

1-4. etkinlikleri yukarıdaki metinden hareketle yapınız.

1. Okuduğunuz metne göre, konuşma isteğimizi kıran şey nedir?

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki ifadeleri metne göre tamamlayınız.

A) Karşınızdaki insan sizi asık suratla dinlediğinde .....

.....

.....

.....

B) Karşınızdaki insan güler yüzle sizi dinlediğinde .....

.....

.....

.....

.....

3. Okuduğunuz metinde güler yüzle cesaret arasında bir ilişki kurulmuştur. Siz de güler yüzle başka bir duygu arasında ilişki kurarak bu ilişkinin nedenlerini açıklayınız.

.....

"Toprağa emanet edilmiş bir ağaç, mahalleye, semte, şehre hatta topluma ve bütûn imana emanet edilmiş bir değerdir."

Ahmet Hamdi Tanpınar

"Bir kum tanesinin sırrını çözmeği başarsaydık bütûn dünyanın sırrını çözmüş olurduk."

Albert Einstein

(Albirt Aynştayn)

"Doğa, insan olmadan da yaşar ama insan, doğa yok olduktan sonra yaşayamaz."

Paul Ehrlich

(Paul İrtiş)

5. TEMA

Doğa ve Evren

- MERAK ETTİKLERİMİZ
- AFYON
- SU KİRLİLİĞİ
- KAR KRİSTALLERİNİN PEŞİNDE BİR YAŞAM
(Dinleme Metni)
- ŞİMŞEKLER VE YILDIRIMLAR
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Dünya'mızın ve diğer gezegenlerin oluşumuyla ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Dünya ve evren hakkında neleri merak ediyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine

dikkat ederek sesli okuyunuz.

MERAK ETTİKLERİMİZ

Neden Evrenin Bir Başlangıcı Olduğunu Düşünüyoruz ki?

Dünya'dan gökyüzüne bakınca çıplak gözle yaklaşık 5 bin tane yıldızı görebilir, bir galaksinin oluşturduğu bulanık, bulut gibi duran görüntüleri seçebilirsiniz. Galaksiler, uzayın derinliklerinde bizden çok uzaklarda, milyarlarca yıldızdan oluşan topluluklardır.

Astronomlar bu galaksilerden gelen ışıkları gözlemlediklerinde bu ışıkların olması gerekenden daha "kızıl" renkte olduğunu keşfettiler. Işığa böyle bir şey olursa buna "kızıla kayma" denir. Ve galaksilerin ışıkları kızıla kayıyorsa galaksiler bizden uzaklaşıyor demektir. Ama bir iki tane galaksinin ışığı "kızıla kaysa" bir şey değil. Bütün galaksilerin ışığı kızıla kayıyor. Milyarlarca galaksiden söz ediyoruz!

Eğer bugün tüm galaksiler birbirinden uzaklaşıyorsa bu da geçmişte bir zaman hepsinin tek bir noktada, bir arada bulunduklarını gösterir. İşte bu yüzden evrenin bir "başlangıcı" olduğunu düşünüyoruz.

Mark BRAKE (Mark Bireyk)
(1958-...)

İngiliz araştırmacı ve yazar. Astrofizik alanının çocuklara tanıtımında öncü olmuştur. Uzay ve evren üzerine araştırmalar yapmaktadır.

Güneş Neden Parlar?

Dünya'daki yaşamın kaynağı Güneş'tir. O olmasaydı ışık, sıcaklık, yiyecek, besin, iklimler, günler, mevsimlerin hiçbiri olmaz, Dünya bugün bildiğimiz hâline gelmezdi. Aslında içinde olup biten her şeyi Güneş yönlendirdiği için Güneş Sistemi de olmazdı.

Güneş bunu enerji tüketerek yapıyor. O, inanılmaz bir enerji topu ve saniyede 4 milyon ton yakıt tüketiyor. Bu da her saniyede 7 trilyon tane atom bombası patlamasına denk miktarda enerji üretilmesi demektir. O zaman Güneş'in böyle ateş saçmasına şaşmamak gerek.

Güneş'in merkezi yaklaşık 16 milyon santigrat derece sıcaklıkta olduğu için burası hidrojeni helyuma çevirecek kadar sıcaktır. Güneş'in başlıca işlerinden biri yeni atomlar üretmektir: Güneş Sistemi'nin bütününe ışığıyla aydınlatan, atom üreten bir makine.

Bilim adamları, Güneş'in bu işi 4,57 milyar yıldır yaptığına inanıyor. Tüm bu zaman boyunca sürekli olarak enerji veren bu yıldız, Güneş Sistemi'nin merkezinden muazzam miktarlarda ışık saçıyor.

Yıldız enerjisinin yaşamsal önem taşıdığı yer yalnızca Dünya'mız değil. Yıldızlar tüm evrene enerji sağlıyor. Yıldızlar hiç sönmesin!

Yıldızlar Sonsuza Kadar Yaşar mı?

(...)

Güneş gibi yıldızlar da yaşamlarının çoğunu hidrojeni yakıp helyuma dönüştürmekle geçirir. Bilim adamları yıldızların hidrojeni bittiğinde bu kez helyumu yakmaya başladıklarını düşünüyor. Aslına bakarsanız yıldızlar yakıt olarak karbon, neon, oksijen ve silikonu bile kullanabiliyor.

Uzak bir gelecekte Güneş'in şimdiki boyutunun 200 katına çıkarak bir "kızıl dev"e dönüşmesi bekleniyor. Bilim adamları bu olay gerçekleştiğinde Güneş'in Güneş Sistemi'nde iç gezegenlerin bazılarını -hatta bizim güzel Dünya'mızı da- yutacağını düşünüyor. Ama dert etmeyin. Mars yine de yaşayacak gibi görünüyor; o zaman biz de ne yapalım, evimizi Mars'a taşıyıp Marslı oluruz.

Yıldızlar Ölünce İçindekilere Ne Olur?

Unutmayın, yıldızlar aslında hiç ölmez. Çoğu yavaş yavaş başka yıldız türlerine dönüşür ve bazıları patladıktan sonra arkasında hayalet gibi bir kalıntı bırakır. Yıldız başına bunlardan hangisinin geleceği, yıldızın büyüklüğüne ve içinde ne kadar kimyasal element olduğuna bağlıdır.

Küçük yıldızlar milyarlarca yıl yaşarlar. Ve bu ufaklıklar, yakıtları tükendikten sonra uzun süre parıldamaya devam ederler. Küçük yıldızların bu evredeki hâllerine "beyaz cüce" denir. Astronomlar galaksimizdeki yıldızların %97'sinden fazlasının sonunun böyle olacağını düşünüyor.

(...)

Büyük yıldızlar bir süpernova patlamasıyla patladıktan sonra ya kara deliklere ya da nötron yıldızlarına dönüşürler. Nötron yıldızlarının yoğunluğu inanılmaz ölçüde fazladır. Dünyadaki bütün insanları alıp bir kesme şeker küpü kadar alana sıkıştırdığınızdaki kadar yoğunudur. Ne acayip değil mi? (...)

Mark BRAKE

(Çeviren: Turgut GÜRER)

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

element

evren

kimyasal

astronom

atom

süpernova

galaksi

.....: Gök bilimci.

.....: Çok miktarda enerji ortaya çıkmasına sebep olan büyük yıldız patlamaları.

Element: Kimyasal yöntemlerle ayrıştırılmayan veya bileşim yoluyla elde edilemeyen, Evren'de doğal hâliyle bulunan madde.

.....: Yıldız ve gezegen topluluklarından oluşan gök ada.

.....: Gök varlıklarının bütününe içine alan uzay boşluğu, kâinat.

.....: Kimyaya ait olan, kimya ile ilgili, kimya yoluyla elde edilen.

.....: Maddeyi oluşturan en küçük tanecikler.

B) Yukarıda açıklamalarıyla eşleştirdiğiniz kelimeleri aşağıdaki bulmacada bularak renkli kalemle işaretleyiniz. İşaretlemediğiniz harfleri soldan sağa okuyarak bir cümleye ulaşacaksınız. Ulaştığınız cümleyi bulmacanın altına yazınız.

U	K	İ	M	Y	A	S	A	L	Z
G	A	Y	Y	O	L	U	T	N	D
A	A	S	T	R	O	N	O	M	A
L	N	E	F	E	S	K	M	E	S
A	İ	E	L	E	M	E	N	T	C
K	İ	B	İ	V	R	M	A	C	E
S	Ü	P	E	R	N	O	V	A	R
İ	A	Y	A	E	Ş	A	M	A	K
İ	S	T	İ	N	Y	O	R	U	Z

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

Bulmacada Ulaştığım Cümle:.....

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Galaksilerin kızıla kayması neyin habercisidir?
2. Güneş olmasaydı yaşamımızda neler değişirdi? Düşüncelerinizi metinden hareketle açıklayınız.
3. Yakıtları tükenen küçük yıldızlara ne olur? Anlatınız.
4. Sizce başka gezegenlerde hayat var mıdır? Düşüncelerinizi nedenleriyle açıklayınız.
5. Yeni bir gezegen keşfetseydiniz ona hangi ismi verirdiniz? Neden?
6. Keşfettiğiniz gezegenin Dünya'ya göre daha yaşanabilir olması için hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz? Anlatınız.

3. Etkinlik

A) 1. Etkinlik'teki bulmacada ulaştığınız cümleden hareketle bir hikâye tasarlayarak hikâyenizin unsurlarını aşağıya yazınız.

Konu

2

Olay

1

Kahramanlar

3

Başlık

Yer

4

Zaman

5

Ana fikir

6

B) Unsurlarını belirlediğiniz hikâyenizi defterinize yazınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki gazete haberlerini önemli bulduğunuz yerlerin altını çizerek okuyunuz.

A GAZETESİ

KÜRESEL ISINMA AVRUPA'DA YILDA 152 BİN KİŞİYİ ÖLDÜREBİLİR

Uluslararası online bir dergide iklim değişiklikleri ile ilgili bir araştırma yayımlandı. Bu araştırmaya göre küresel ısınma için önlem alınmazsa 2100 yılında iklim nedeniyle oluşacak felaketlerden ölenlerin sayısı yıllık 150 binden fazla olacak. Dünya nüfusunun üçte ikisinin de geniş hava koşullarından etkilenmesi bekleniyor. Bu doğrultuda araştırma, 1981-2010 yılları arasında her yıl hava koşullarından dolayı ölen 3 bin civarındaki insan sayısının 2071-2100 yılları arasında 152 bin kişiyi bulacağını gösteriyor. Araştırmacılar, iklim kaynaklı en öldürücü nedenin sıcak hava dalgası olacağını belirtiyorlar. Benzer şekilde kıyı taşkınları sebebiyle senede ortalama 6 ölüm vakası görülürken yüzyılın sonunda bu rakamın yıllık 233'e çıkması bekleniyor. Araştırmanın yazarları arasında olan Avrupa Komisyonu'nun İtalya'daki ortak araştırma merkezinden Giovanni Forzieri (Ciovanni Forziyeri), küresel ısınmanın 21. yüzyılda insan sağlığını tehdit eden en büyük unsur olduğunu söyleyerek konunun önemini bir kez daha vurgulamıştır.

B GAZETESİ

ÇARPICI İDDİA: KÜRESEL ISINMA UYDURMA

İngiliz araştırmacılara göre dünyanın son yıllardaki en büyük sorunu olan küresel ısınma bir efsaneden ibaret. Araştırmacılar ayrıca ısınmanın insan eliyle olmadığı kanısında.

İngiliz Doğu Anglia (Ençilya) Üniversitesi İklim Araştırma Biriminden (CRU) Prof. Phil Jones (Fil Cons), BBC'ye yaptığı açıklamada küresel ısınmanın sanıldığı kadar önemli bir sorun olmadığını söyledi. 1995'ten bu yana küresel ısınmada önemli bir değişiklik olmadığını da anlatan Jones, sözleriyle herkesi şaşırttı. Daha önce, içinde bu bilgilerin de bulunduğu 72 adet bilimsel makale, 1000'in üzerinde arşiv belgesi ve güncel e-postanın araştırma merkezinin bilgisayarından alındığını söyledi. Bu durumun ileride halktan ve iş yerlerinden "iklim vergileri" almak için düzenlenen sinsi bir oyun olabileceğini vurguladı.

Araştırmaların küresel ısınma hakkında bildiklerimizi değiştirecek türden güçlü bilimsel araştırmalar olduğunu söyleyen Jones, "küresel ısınma" skandalının dünyayı sürekli alarm ve endişe altında tutanların işi olduğunu belirtiyor. Küresel iklim değişikliğine insanın sebep olmadığını ve yerkürenin birkaç derece ısınmasının bilimsel araştırmaların sonuçlarının da gösterdiği gibi normal olduğunu öne sürüyor.

5. Etkinlik: Astronot olduğunuzu hayal ediniz. Uzayda geçirdiğiniz bir günü anlattığınız hikâye edici metin yazınız. Hikâyenize uygun başlık koymayı unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. İsim tamlamalarının altını örnekteki gibi çiziniz.

Galaksiler, uzayın derinliklerinde bizden çok uzaklardadır.

Galaksilerin ışıkları kızıla kayıyor.

Bu yıldız, Güneş Sistemi'nin merkezinden ışık saçıyor.

Bilim insanları, bu konuda araştırmalar yapıyor.

Gezegelimizde yaşamın kaynağı Güneş'tir.

Neden evrenin başlangıcı olduğunu düşünüyoruz?

B) Aşağıdaki atasözlerinin bazı kelimeleri eksik bırakılmıştır. Bu atasözlerini parantez içlerindeki isimlerle, isim tamlaması oluşturacak şekilde örnekteki gibi tamamlayınız.

..... Yalancının mumu ..... yatsıya kadar yanar.

(yalancı/mum)

Lafla ..... yürümez.

(peynir/gemi)

Borç .....dır.

(yiğit/komçı)

..... uzaktan hoş gelir.

(davul/ses)

Komşu ..... muhtaçtır.

(komşu/kül)

..... ceviz silkilmez.

(ay/ışık)

* GELECEK DERSE HAZIRLIK
Evliya Çelebi ve "Seyahatname" hakkında
araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Evliya Çelebi ve "Seyahatname" hakkında yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Gezdiğiniz bir yerin tarihî ve doğal güzellikleri hakkında arkadaşlarınıza bilgi veriniz.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

AFYON

Ailemle birlikte fırsat buldukça ülkemizin birbirinden farklı illerini ziyaret ediyor, güzelliklerini keşfediyoruz. Babam şehrin yemeklerini, meraklı ablam tarihini, annem de ne olur ne olmaz belki taşınırız diye bütün özelliklerini araştırıyor. Köpeğimiz Tarçın, zaten gezmeye dünden razı. Ben ise bu gezilerin keyfini çıkarıp yaşadığımız her şeyi günlüğüme aktarıyorum. Bu hafta sonu hedefimiz Afyon. Hadi çıkalım yola, hızlıca varalım Afyon'a!

"Çocuklar, Ankara'dan Afyon'a gitmemiz yaklaşık üç saat sürecek. Afyon'a giderken Eskişehir'den de geçeceğiz. Afyon'un diğer komşu illeri Konya, Isparta, Denizli, Uşak ve Kütahya. Bunları unutmuyoruz!" dedi babam.

Yola çıkacağımızı duyar duymaz bavulları hazırladık. Hemen arabadaki yerlerimizi aldık, kemerlerimizi taktık. Babamın sormasına gerek kalmadan annem başladı güzergâhı anlatmaya.

Neyse ki bizim emektar, yolda arıza yapmadı. Yolculuk boyunca elinden telefonu düşürmeyen ablam, Afyon hakkında bize birçok şey anlattı. Plakası 03 olan İç Ege şehri Afyon, ismini bölgede yetişen haşhaş bitkisinden alıyormuş. Afyon da Türkiye'nin diğer şehirleri gibi birçok medeniyete ev sahipliği yapmış. Şifalı kaplıcaları, kaymağı, kaymak taşı, haşhaşı ve sucuğunun meşhur olduğunu ablam ballandıra ballandıra anlattı.

Afyon'a vardığımızda ablam rotayı çoktan çizmişti bile. Önce bizi şehrin en ünlü yerine, Karahisar Kalesi'ne götürdü. Kale öyle güzel bir yere kurulmuş ki bütün şehri tepeden seyretme imkânı sağlıyor. Manzarayı seyredip ardından hep birlikte fotoğraf çekildik. Sonraki durağımız İhsaniye Kervansarayı ve Emre Gölü oldu. Tarihin ve doğal güzelliklerin iç içe olması harika

bir şey. Burada da fotoğraf çekilip yola koyulduk. Sıradaki durağımız Kayhan Göynüş Vadisi ve Kaya Kiliseleri idi. Gezimizin sonunda babam: "Çocuklar biraz yorulduk, şimdi merkeze gidelim, size bir sürprizim var!" dedi. Meğer babam yola çıkmadan önce bize bir termal otelde yer ayırtmış. Sıcacık şifalı sularda yüzmenin tadı da bambaşkaymış! Ertesi gün gezimize kaldığımız yerden devam edip büyük taarruzun başladığı Kocatepe'yi ziyaret ettik.

Afyon'da geçirdiğimiz iki gün boyunca bize birçok etkinlik önerildi. Şehrin farklı yerlerinde irili ufaklı, güzel manzaralı birçok göl olduğunu öğrendik. Büyüleyici görünümüleri olan mermer ocaklarını görme fırsatımız bile oldu. Gezimizin en ilginç yanı ise ailecek girdiğimiz çamur banyosu. Yerli yabancı birçok turist Afyon'a şifalı suları ve çamur banyosu için geliyormuş. Hatta termal turizm festivali bile yapılmış. Banyonun ardından gezimizi bir doğa yürüyüşü ile bitirmek istedik ve İncehisar Peribacaları'na doğru yola çıktık.

Gittiğimiz şehrin güzellikleri bizi, mutfağı da en çok babamı etkiler. Kaldığımız iki gün boyunca kaymağıydı, sucuğuydu derken ipin ucunu biraz kaçırmış olacak, tombul yanakları biraz daha şişti. Kaymaklı ekmek kadayıfını, Afyon'un meşhur ağzı açık böreğini, patatesli ve mercimekli bükmelelerini midesine indirirken üzerine Gazlıgöl'ün maden suyundan içmeyi de ihmal etmedi. Ankara'ya dönüşte bagajı lokum ve sucukla doldurması da cabası.

Serhat ALBAMYA

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten ve TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden bulunuz.

Kelime veya Kelime Grubu	Sözlükteki Anlamı
<u>güzergâh</u>	
<u>emektar</u>	
<u>hoşhaş</u>	
<u>kaplıca</u>	
<u>rota</u>	
<u>ipin ucunu kaçırmak</u>	
<u>bükme</u>	
<u>caba</u>	

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarından üç tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazar ve ailesinin gezecekleri yerlerin özelliklerini araştırma sebepleri nelerdir? Açıklayınız.
2. Afyon'a komşu olan iller hangileridir?
3. Metinde, Afyon'a ait hangi tarihi ve doğal güzelliklerin adı geçmektedir? Açıklayınız.
4. Yazarın Afyon gezisinde en ilginç bulduğu şey nedir?
5. Ülkemizin hangi şehirlerini gezip görmek istiyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.
6. Bir şehir kuracak olsanız şehrinizin hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz? Açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceledikten sonra "Dünyanın Yedi Harikası" başlıklı metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

DÜNYANIN YEDİ HARİKASI

Geçen gün öğretmenimiz dünyanın yedi harikasını anlattı bize: Keops Piramidi, Babil'in Asma Bahçeleri, Zeus Heykeli, İskenderiye Feneri, Rodos Heykeli, Halikarnas Mozaesi, Artemis Tapınağı. Bu "kıymetli" yapılar maalesef korunamamış. Bazen doğal afetler bazense insanoglu zarar vermiş, parçalamış. Yalnızca Keops Piramidi kalmış ayakta.

Ancak bu harika yapılar, hepimizin yaşadığı dünyaya ait. Okuduğum bir kitapta "Her insan ayrı bir dünyadır." yazıyordu. Ben de kendi dünyanın yedi harikasını düşündüm bugün. Benim yaşamımdaki yedi harika şeyi... Sonra annemin güzel sesini duydum mutfaktan. Beni çağırıyordu. Listemdeki ilk harikayı bulmuştum işte. Yaşamımdaki tüm insanları, hayvanları, nesneleri, mekânları düşündüm, hatta yapabildiğim şeyleri bile... Listem yavaş yavaş oluşuyordu kafamda. Yavaşça mutfığa doğru ilerlerken kendime şu sözü verdim: Benim harikalarımın dağılıp parçalanmasına, zarar görmesine izin vermeyeceğim.

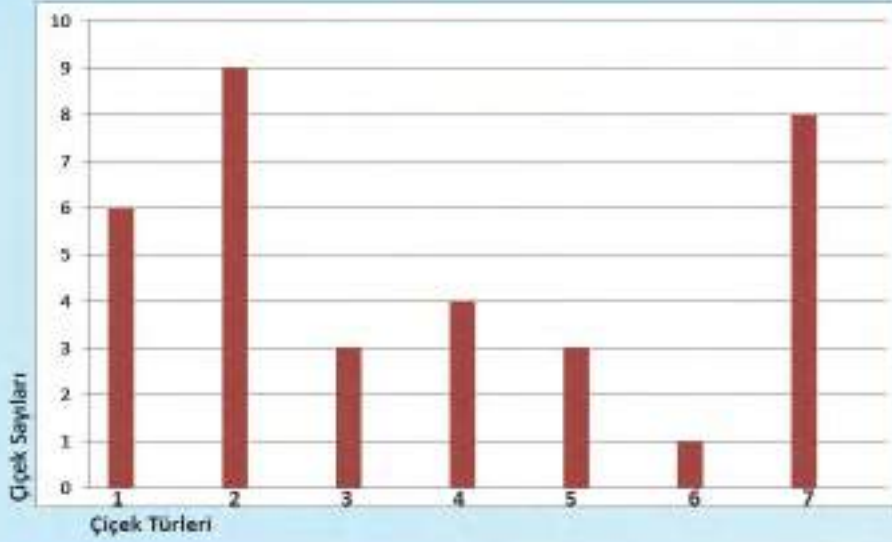
Seçil VARDAR

B) Yukarıdaki metinden hareketle kendi dünyanızın harikalarını anlattığınız bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

Afyon gezisine katılan yazar, Afyon'daki çiçekçilerden birine girerek annesi için bir buket hazırlatmıştır. Grafikteki sütunlar çiçek türlerini, grafiğin sol tarafındaki sayılar ise bukette yer alan çiçek sayılarını göstermektedir. Bukette bir tane kırmızı gül bulunmaktadır. Diğer sütunlardaki çiçek türlerini aşağıdaki bilgilerden hareketle siz yazınız.

Bilgiler:

1. Bukette, kırmızı gülün sayısından üç fazla beyaz gül bulunmaktadır.
2. Bukette, birbiriyle eşit sayıda pembe ve beyaz karanfil vardır.
3. Beyaz gülün sayısından iki fazla kırmızı karanfil bulunmaktadır.
4. Beyaz karanfil sayısının üç katı sarı papatya vardır.
5. Boş kalan sütun ise beyaz papatya sayısını göstermektedir.

Sorular:

1. Hangi iki çiçek türünün sayılarının toplamı 17'dir? .....
2. Size göre soldan 4. sütun hangi çiçek türünün sayısını göstermektedir?.....
3. En az sayıdaki çiçek türü sayısı ile en çok sayıdaki çiçek türü sayısının toplamı kaçtır?.....
4. Grafikteki çiçek isimlerini sağdan sola doğru sıralayınız.

5. Etkinlik

A) Aşağıda verilen özelliklerden hangileri okuduğunuz "Afyon" metninde görülmektedir? Yanlarına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

Yer ve zaman belirsizdir.	
Gezip görülen bir yer anlatılmıştır.	
Gerçekte var olmayan bir yer anlatılmıştır.	
Sahne canlandırılmak üzere yazılmıştır.	

B) Yukarıda özelliklerini işaretlediğiniz metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gezi yazısı

B) Mektup

C) Fabl

D) Masal

C) "Afyon" metninin tür özelliklerini taşıyan bir metin yazınız. Metninize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik: Okulunuzda yürüttüğünüz bir proje kapsamında sınıf olarak gezi düzenleyeceğinizi hayal ediniz. Bu gezinin planını yaparak aşağıdaki formu doldurunuz.

GEZİ PROGRAMI

Eğitim Kurumunun Adı: .....

Gezi Tarihi: .....

Gezi Yeri: .....

Geziye Çıkış Saati: .....

Geziden Dönüş Saati: .....

Gezi Kafle Başkanı: .....

Sınıf Rehber Öğretmeni: .....

Takip Edilecek Yol: .....

Gezinin Amacı: .....

Gezinin Konusu: .....

Gezi İçin Belirlenen İnceleme - Araştırma Görevi: .....

Değerlendirme: .....

7. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Sıfat tamlamalarını bularak örnekteki gibi altlarını çiziniz.

Yeni doğan güneşi seyrediyoruz.

Balıkçıların kovalarında irili ufaklı balıklar var.

Eğlenceli bir gezi olacağa benziyor.

Kız Kulesi, masalsı bir kuledir.

Her yerde tarihî yapılar var.

Bugün ilginç bir efsane dinledik.

B) Aşağıdaki atasözlerini sıfatlar ve isimler bölümlerinden uygun sözcükleri seçerek örnekteki gibi tamamlayınız.

1. ....*keskin.sirke*..... küpüne zarar
2. .... pas tutmaz.
3. .... kırağı çalmaz.
4. .... kendini buğday ambarında sanır.
5. .... kara gün içindir.

keskin
aç
ak
acı
işleyen

SIFATLAR

tavuk
patlıcan
demir
akçe
sirke

İSİMLER

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız çevredeki su kaynakları ile ilgili bilgi toplayınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yaşadığınız çevredeki su kaynakları ile ilgili arkadaşlarınıza bilgi veriniz.
2. Sizce susuz bir yaşam nasıl olurdu? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

SU KİRLİLİĞİ

Canlıların yaşamlarının devamlılığı için su oldukça önemlidir. Dünyadaki suların yaklaşık %2'si içilebilir tatlı sudur. Ancak bu kısıtlı oranlardaki tatlı sular insanların bilinçsiz kullanımı sonucunda kirlenir. Su kirliliği, genel olarak insanların neden olduğu etkenlerden dolayı suların kalitesinin azalması veya kullanılmaz hâle gelmesidir. Zararlı maddeler suyun niteliğini bozacak miktar ve yoğunlukta suya karıştığında kirlilik meydana gelir. Konutlar, endüstri kuruluşları, termik santraller, gübreler, kimyasal mücadele ilaçları, tarımsal sanayi atık suları, nükleer santrallerden çıkan sıcak sular ve toprak erozyonu gibi süreçler ve maddeler su kirliliğini meydana getiren başlıca sebeplerdir. Bunların hepsi doğrudan doğruya veya dolaylı olarak canlı ve cansız varlıklara zarar verir.

İçme Suyu Nasıl Temizlenir?

Akarsulardan, göl ve baraj göletlerinden alınan sular içilebilecek hâle gelmesi için çeşitli işlemlerden geçirilir. Bunlardan biri olan dinlendirme, suların büyük havuzlarda bekletilmeye alınarak içindeki taş toprak gibi taneciklerin dibe çökmesidir. Suların kirlenmesine karşı alınabilecek önlemler iki grupta toplanabilir:

- Su kullanımında tasarruf sağlayacak önlemler.
- Suları temizleyen teknik önlemler.

Birinci gruba giren önlemler, atık kirli su miktarını azaltmayı amaçlar. Teknik önlemler ise suyun kirlenmesini önlemeyi ve kirlenmiş suların arıtılmasını sağlar.

Suların Kirlenme Nedenleri Nelerdir?

- Kanalizasyon ve fabrika atık sularının arıtılmadan akarsu ve denizlere boşaltılması.
- Evlerden ve sanayi kuruluşlarından çevreye bilinçsizce atılan atıklar.
- Hava kirliliği sonucunda havaya karışan zehirli gazların, yağışlarla birlikte yeryüzüne inmesi sonucu yer üstü ve yer altı sularının karışması.
- Kaza yapan petrol taşıma tankerlerinin denizlere petrol sızdırması.
- Zehirli atık taşıyan varillerin okyanus diplerine atılması.
- Sanayi kuruluşlarından ve ticari kuruluşlardan bırakılan atıklar: deterjan, petrol, boya...
- Tarım ilaçları ve gübrelerin aşırı kullanımı.
- Hayvansal ve evsel atıklar.
- Sulara bırakılan kurşun, cıva, kalsiyum gibi ağır metaller.

Su Yüzüne Çıkan Gerçekler

- Kirli sular; deniz, göl ve nehirlerdeki canlıları olumsuz etkiler.
- Kirli suları doğrudan kullanan insanlar koleraya, dizanteriye, ishale ve bağırsak hastalıklarına yakalanırlar.
- Sanayi tesislerinden bırakılan yağlı atıklar, suların yüzeyini kaplayarak oksijenin suya geçişini engeller.
- Oksijen yetersizliğinden suda yaşayan canlılar yok olur.

Neler Oluyor?

- Kirlenmiş tatlı suların içme suyu olarak kullanılması sonucunda salgın hastalıklar meydana gelebilir.
- İçme suyu problemi oluşur. Ayrıca akarsu, göl ve denizlerin kirlenmesiyle buralarda yaşayan çeşitli hayvan ve bitkiler zarar görür.
- Oksijen ve güneş ışığı suyun kokusunu giderir, bazı mikropları öldürür.
- Bazı kimyasal maddeler suyun üstüne serpilerek suda asılı bulunan maddeler dibe çöktürülür. Bu, süzme suyun filtrelerden geçirilerek bulanıklığın giderilmesi için yapılır.

Asena MERİÇ

1. Etkinlik:

A) Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

etken

nitelik

konut

erozyon

kademe

tanker

varil

filtre

sanayi

endüstri

B) Anlamını öğrendiğiniz kelimelerden beşini kullanarak suyun hayatımızdaki önemi ile ilgili bir metin yazınız.

C) Okuduğunuz metnin konusunu aşağıya yazınız.

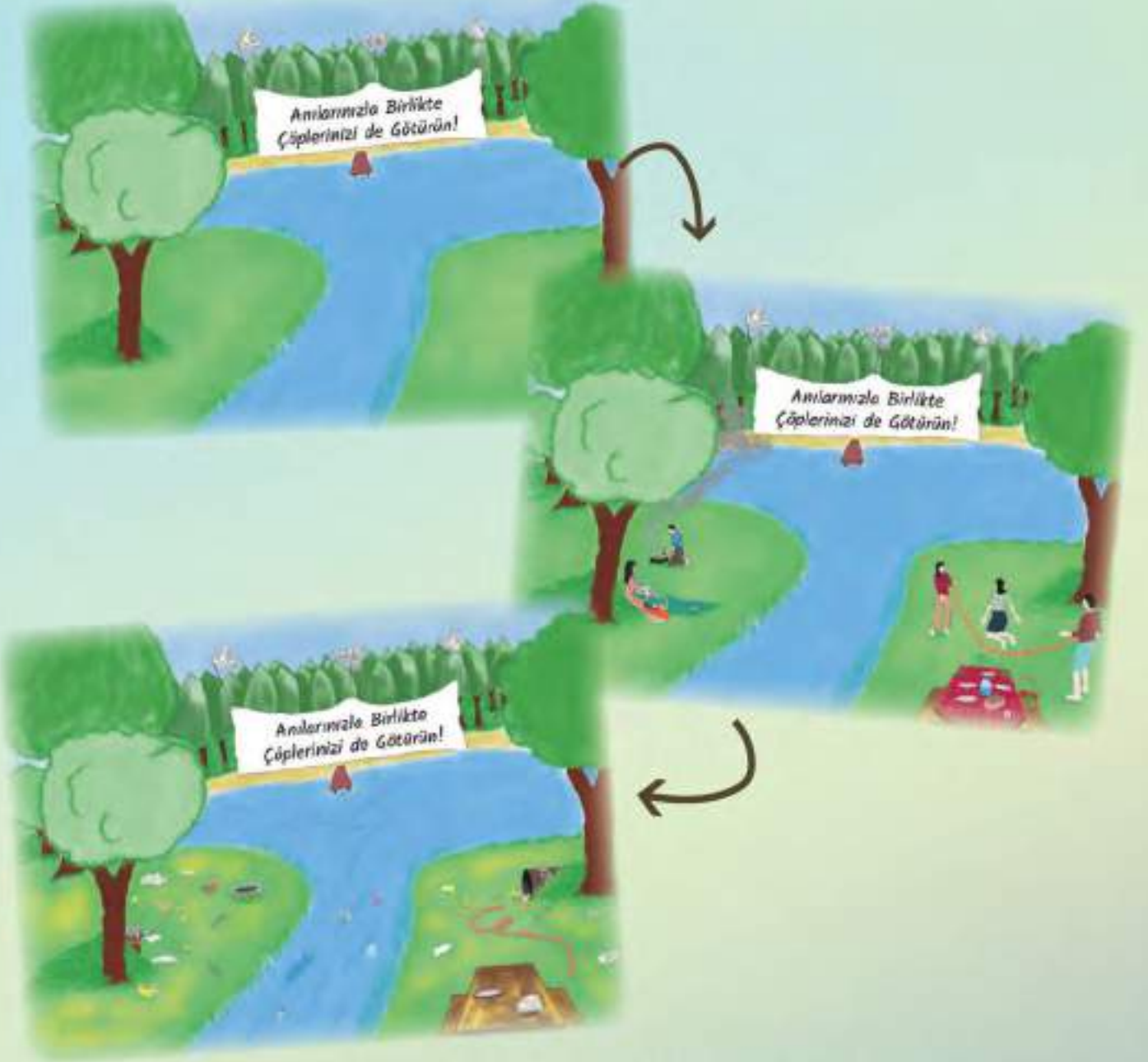
2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Su kirliliği nasıl oluşmaktadır? Metinden örnekler vererek açıklayınız.
2. Suların kirlenmesine karşı alınan önlemlerin amaç ve sonuçları nelerdir?
3. "Suların Kirlenme Nedenleri Nelerdir?" başlığı altında verilen maddelerden hareketle asıl kirleticilerin kim olduğunu bulabildiniz mi? Nedenleriyle açıklayınız.
4. Metinde verilen bilgilere göre kirli su kullanırsak neler olur?
5. "Su gibi aziz (kıymetli) ol!" sözü size neler çağırıştırıyor? Açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Bu üç görseli birbiriyle karşılaştırarak çevre temizliği konulu bir konuşma yapınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkili şekilde kullanınız.

B) Görseldeki sloganla ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

C) Çevre temizliği ile ilgili bir slogan geliştirerek sloganınızı aşağıdaki bölüme yazınız. Sloganınızı sınıf panosunda sergileyiniz.

.....

.....

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki broşürü inceleyiniz.

Atıkları Nereye Götürelim?

Atıklarımızı en yakınımızdaki geri dönüşüm kutularına bırakabiliriz.

Geri Kazanılabilen Atıklar Nelerdir?

Kâğıt Karton: her türlü kâğıt atıkları, gazete, dergi...

Plastik: deterjan ve şampuan ambalajları, bazı sağlık ve kozmetik ürünlerinin ambalajları, margarin kapları, su, ayran vb. ürün ambalajları.

Metal: her türlü içecek kutuları, yağ tenekeleri, alüminyum ambalajlar.

Cam: her türlü cam şişe ve kavanozlar.

Atıklardan Neler Üretilir?

Kâğıt Atıklardan: kâğıt, ambalaj...

Plastik Atıklardan: deterjan şişeleri, çöp kutuları, kirli su boruları, otomobil yedek parçaları...

Metal Atıklardan: metal malzemeler, pencere çerçevesi, sprey kutusu...

Cam Atıklardan: cam şişe, kavanoz...

Çevre ve geri dönüşüm ile ilgili daha ayrıntılı bilgiye Çevre ve Şehircilik Bakanlığının <http://www.csb.gov.tr/turkce/index.php> internet adresinden ulaşabilirsiniz. İnternette en güvenilir bilgilere "gov" ve "edu" uzantılı internet adreslerinden ulaşabileceğinizi unutmayınız!

B) İncelediğiniz broşürden hareketle "hava kirliliği" konulu bir broşür hazırlayarak broşürünüzü sınıf veya okul panosunda sergileyiniz.

5. Etkinlik: Çevre dostu ürünler satan bir fabrikanın sahibi olduğunuzu hayal ediniz. Ürünlerini-
zi tanıtacağınız bir reklam metni yazınız.

[illegible]

6. Etkinlik: Aşağıdaki metinden hareketle, etkinlikte kullanılan metnin yazarı hakkındaki bilgileri tahmin etmeye çalışınız. Tahminlerinizi alttaki forma örnekteki gibi yazınız ve metne uygun bir başlık bulunuz.

Benim adım, gökyüzünden düşen rahmetin adıdır. Bulutların gözyaşlarıdır. Soyadımsa ağaçların tutunduğu kahverengi örtüsüdür doğanın. Annemin adı, güzel kokusu ve renkleriyle süslerken bahçeleri; babamın adı ulu, kalın gövdeli ve uzun ömürlü bir ağaçtır. Kökleri derinlere uzanır.

Doğduğum şehir bir çağ açmış bir çağ kapatmıştır fethedilince. Doğduğum yıl ise, Fatih'in burayı fethetmesinden 554 yıl sonradır. Dünyayı ve tüm gezegenleri kaplayan derin karanlıktır ağabeyimin adı. Ben ona, güneşli ve sıcak bir günde, karne hediyesi olarak doğmuşum. Doğduğum ayın tam ortasında açmışım gözlerimi dünyaya. Şimdi ise doğduğum ülkenin başkentinde 6. sınıfa gidiyorum.

Adı: **Yağmur**

Soyadı: .....

Doğum tarihi (Gün/Ay /Yıl): .....

Doğum Yeri: .....

Annesinin Adı: .....

Babasının Adı: .....

Ağabeyinin Adı: .....

Şu Anda Yaşadığı Şehir: .....

Metnin Başlığı: .....

7. Etkinlik: Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazının başlığını, yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız. Metninizi tamamlarken geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanınız.

DOĞAYA

Doğa bizim her şeyimizdir. Doğayı .....
bir gün dünyanın sonu gelebilir. Bu yüzden .....
çok dikkatli davranmalıyız. Doğal kaynaklarımız .....
değildir. Dünyadaki her kaynağın .....
bilmeli ve kaynaklarımızı .....
kullanmalıyız.

Doğal kaynaklarımızı dikkatli kullanmak için .....

8. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan "su" kelimesinin geçtiği altı çizili deyimleri inceleyiniz. Aynı veya yakın anlama sahip olduğunu düşündüğünüz deyimleri örnekteki gibi eşleştiriniz. Daha sonra atasözleri ve deyimler sözlüğünden eşleştirmelerinizi kontrol ediniz.

Yemekleri görünce ağzının suyu aktı.

Havanda su dövme, bence bu çocuk adam olmaz.

Okulda futbol maçı yapınca böyle su içinde kalmış.

Bu iki arkadaşın aralarından su sızmaz.

İflas ettiğini bir türlü kabul etmiyor, işleri toparlamak için kalburla su taşıyordu.

Son model arabayı görünce adamın ağızı sulandı.

Hasta çocuk ateşlenince su gibi terledi.

Ortaklıkları süresince içtikleri su ayrı gitmezdi.

havanda su dövmek
kalburla su taşımak

.....
.....

.....
.....

.....
.....

B) Yukarıdaki cümlelerde geçen altı çizili deyimlerin anlatıma olan katkısını açıklayınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız bölgedeki hava şartlarının günümüzdeki durumuyla geçmişteki durumu arasında bir fark olup olmadığı ile ilgili büyüklerinizden bilgi alınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yaşadığınız bölgedeki hava şartlarının günümüzdeki durumuyla geçmişteki durumu hakkında büyüklerinizden edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Dikkatinizi en çok çeken yağış türü hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.

KAR KRİSTALLERİNİN PEŞİNDE BİR YAŞAM

(Dinleme Metni)

Bilge Nur KARAGÖZ

1. Etkinlik: “Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam” adlı metni dikkatle dinleyiniz. Dinleme sırasında öğretmeniniz metni durdurup metnin devamıyla ilgili tahminlerde bulunmanızı sağlayacak sorular soracaktır. Tahminlerinizi aşağıdaki boşluklara yazınız.

1. soruya verdiğim cevap: .....

2. soruya verdiğim cevap: .....

3. soruya verdiğim cevap: .....

2. Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin anlamlarıyla ilgili tahminlerinizi aşağıya yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Kelimeler	Tahminim
eyalet	
kristal	
objektif	
kodife	
gözlem	
prizma	

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Wilson Bentley (Vilsin Bentli), nasıl bir çocukluk yaşamıştır? Bunu nereden anlıyorsunuz?
2. Wilson Bentley, kar kristallerinin resmini çizerken nasıl bir sorun yaşamıştır? Bu soruna bulduğu çözüm nedir?
3. Metne göre kar kristallerinin farklı şekil ve büyüklükte olmasının nedenleri nelerdir?
4. Yaşadığınız çevrede ne tür değişimler fark ediyorsunuz? Anlatınız.
5. Yaşadığınız çevreyi gözlemlemeniz neden önemlidir? Açıklayınız.

4. Etkinlik: Dinlediğiniz metni daha önce okuduğunuz "Ben Aziz Sançar" başlıklı metin ile karşılaştırınız.

Benzerlikler	Farklılıklar

5. Etkinlik: Wilson Bentley'in kar kristallerine olan ilgisini fark eden ailesiyle Wilson Bentley arasında nasıl bir konuşma geçmiş olabilir? Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla bir konuşma kurgulayarak sınıftınızda canlandırınız.

6. Etkinlik

Doğa ile ilgili merak ettiğiniz ve cevabını bulmak istediğiniz bir konuda, Öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla aşağıdaki bilimsel araştırma basamaklarına uygun bir araştırma projesi hazırlayınız. Hazırladığınız projeyi arkadaşlarınıza sununuz.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI

PROJE FORMU

Grubun Adı:.....

Grubun Simgesi:.....

Grubun Üyeleri:.....

Araştırmanın Konusu:.....

Araştırmanın Amacı:.....

Planlanan Araştırma Süresi:.....

Proje Çalışma Planı:.....

İncelenecek Kaynaklar

A) Basılı Kaynaklar:.....

B) İnternet Adresleri:.....

Ulaşılmaması Beklenen Sonuçlar:.....

Sunum Tarihi:.....

7. Etkinlik

A) Aşağıda içinde “ağaç” kelimesi geçen atasözlerini düzenleyerek anlamları ile eşleştiriniz.

bir devrilmez ağaç vuruşla

taşlanır veren meyve ağaç

yaprağıyla ağaç gürler

kurt insanı ağacı yer dert

eğilir yaş ağaç iken

Atasözlerinin Anlamları

- (A) Kurt ağacı nasıl içten içe kemirirse dert de insanı içten içe yer bitirir.
- (B) İnsan önemli işleri akrabası, yakınları, yandaşlarından güç alarak daha kolay yapar.
- (C) İnsanlar küçük yaşta kolay eğitilir.
- (D) Olumlu bir sonuç elde etmek için tek bir girişimle yetinilmemeli, o işe devam edilmelidir.
- (E) Bilgili, hünerli, işinde başarılı olan kimseler kıskanılır, eleştirilir ve işlerini yapmaları zorlaştırılır.

Bir vuruşla ağaç devrilmez. (D)

.....

.....

.....

.....

B) Yukarıdaki atasözlerinden birini seçerek bu atasözünün içinde geçtiği bir paragraf yazınız.

.....

.....

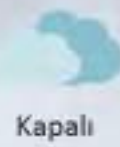
.....

.....

.....

8. Etkinlik

Ayşegül'ün yaşadığı şehrin haftalık hava durumu tahmin verileri aşağıdaki gibidir:

Günler	Tahmin Edilen Hava Olayı	Sıcaklık		Rüzgâr Yönü	Rüzgâr Hızı
		Gece	Gündüz		
11 Mart Pazartesi		2°C	.....	↓	15 km/sa
12 Mart Salı		1°C	.....	↓	12 km/sa
13 Mart Çarşamba		3°C	.....	←	13 km/sa
14 Mart Perşembe		1°C	.....	↓	8 km/sa
15 Mart Cuma		0°C	.....	→	5 km/sa
16 Mart Cumartesi		-2°C	.....	↑	12 km/sa
17 Mart Pazar		-3°C	.....	→	5 km/sa

A) Aşağıdaki yönergeleri uygulayarak tablo üzerinde boş bırakılan gündüz sıcaklıklarını yazınız.

- * Kuzeyden esen rüzgârlar gündüz sıcaklığını gece sıcaklığına göre dört derece artırmaktadır.
- * Doğudan esen rüzgârlar gündüz sıcaklığını gece sıcaklığına göre üç derece düşürmektedir.
- * Batıdan ve güneyden esen rüzgârlar hava sıcaklığını değiştirmemektedir.

B) Tablo üzerindeki bilgilerden hareketle aşağıdaki soruları örnekteki gibi cevaplayınız.

En sıcak gündüz hangisidir? *11 Mart Pazartesi*
En soğuk gündüz hangisidir? .....
En soğuk yağışlı gün hangisidir? .....
Gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farkı en fazla olan yağışlı gün hangisidir? .....
Rüzgârın en şiddetli estiği yağışlı gün hangisidir? .....
Rüzgârın en zayıf estiği yağışsız gün hangisidir? .....
Rüzgârın kuzeyden estiği en soğuk yağışlı gün hangisidir? .....

C) Hava sıcaklığının 0 °C ve altına düştüğü günlerde Ayşegül okula bir araçla gitmeyi tercih etmektedir. Buna göre, Ayşegül hangi günlerde okula araçla gitmeyi tercih edecektir? Nedenleriyle yazınız.

D) Ayşegül'ün yaşadığı şehrin bir haftalık hava tahmin verilerinden yola çıkarak bu şehrin ikliminin insanların yaşam biçimi üzerindeki etkileri hakkında neler söyleyebilirsiniz (giyim şekilleri, ulaşım, sosyal yaşam, beslenme vb.)?

*GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşmak üzere Anadolu'da kurulan Türk devletleriyle ilgili bir araştırma yapınız.

ŞİMŞEKLER VE YILDIRIMLAR (Serbest Okuma Metni)

Ne o? Yoksa siz, şimşeklerin ve yıldırımların aynı şeyler olduklarını mı sanıyordunuz? Yok canım! Bu ikisi farklı şeylerdir. Başlangıçta aynı olsalar da sonuç olarak farklıdır şimşek ile yıldırım.

Yün kazağınızı çok hızlı bir şekilde üzerinizden çekip çıkarırsanız birtakım tuhaf çıtırtılar duyarsınız. Eğer bu işi çok daha hızlı ve karanlık bir odada yapabilirseniz bu çıtırtıların sürtünmenin etkisiyle ortaya çıkan küçük elektrik kıvılcımlarından geldiğini görebilirsiniz.

Bulutların içindeki milyonlarca su damlacığı ve buz kristali, rüzgârın etkisiyle birbirlerine sürtünmeye başlar. Ortaya yüklü miktarda pozitif elektrik enerjisi çıkar.

Bu pozitif enerji bulutun üst kısmında birikir. Aynı anda bulutun alt kısmında ise negatif enerji birikmektedir.

Rüzgâr esmeye devam ettikçe damlacıklar ve buz kristalleri de sürtünmeye devam eder. Böylece bulut, tıpkı bir pil gibi dolar. Dili olsa "Bugün kendimi çok gergin hissediyorum. Birine patlayacağım ama bakalım kime denk gelecek?" diyecek hâle gelir.

Bir süre sonra da gökyüzünü kaplayan kara kara bulutların birinden diğerlerine doğru, saniyenin onda birinden daha kısa bir süre içinde, tıpkı yün kazağınızı karanlık odada çıkarırken gördüğünüz kıvılcımlardan biri, yaprakları dökülmüş kuru bir ağacın dallarına benzeyen zikzaklı

şekiller çizerek atlayıverir. Ancak bu kıvılcımın boyu neredeyse 8 kilometre kadardır. Hızı ise saniyede 150.000 km'dir. Bu hız, ışık hızının yarısına yakındır.

Bir şimşegin yaydığı ışık, 10 milyon tane 100 vatlık ampulün yaydığı ışıktan daha güçlüdür.

Tek bir şimşegin yaydığı enerji dahi Amerika'daki tüm elektrik santrallerinin ürettiği enerjiden daha fazladır.

Dakikada 2000 adet şimşek çakmaktadır. Bunun senede kaç şimşek ettiğini de bir zahmet siz hesaplayın!

(...)

Gökkuşağı, Allah'ın gökyüzünde yarattığı en sevimli atmosfer olayı ise şimşekler ve yıldırımlar da en ihtişamlısıdır.

Bu arada size şimşek ile yıldırımın farklı şeyler olduğunu söylemiş ama bu farkın ne olduğunu söylememiştim.

Bulutlar arasında atlayıp sıçrayan dev elektrik kıvılcımlarına şimşek denir. Bu kıvılcım yeryüzüne, mesela bir binanın, bir tarlanın ortasındaki yaşlı bir armut ağacına ve yağmurdan korunmak için o ağacın altına sığınmış gariban bir çobanın yakınında bir yerlere düşerse yıldırım olur.

İşte, şimşek ile yıldırım arasındaki fark budur: Şimşek çakar, yıldırım düşer.

Tarık USLU

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

nin heyecanı ve mutluluğu içinde rüzgârla dans eden gümüş martı kuşunun yuvasını kirletmeye sizce hakkımız var mı?

Muzaffer ACAR

TUZ GÖLÜ TUZ ÇÖLÜ OLMAYACAK

(...)

Anadolu'nun ortasında her tarafa bereket saçan Tuz Gölü. Anadolu'da binlerce yıldan beri tarihe tanıklık eden Tuz Gölü, Türkiye'nin en büyük göl tuzu üretim bölgesidir.

Dünya'nın yüzde 32,9 tuzluluk oranı ile en tuzlu ikinci gölüdür. Gölün tabanı 1-30 santimetre kalınlığında bir tuz tabakası ile kaplıdır. Türkiye'nin en az yağış alan yerinde olan bu gölün beslendiği kaynak sular çok azdır.

(...)

Hiçbir canlı, tuz olmadan varlığını uzun süre devam ettiremez. Ayrıca insan vücudunun yüzde 3,5'ini tuz oluşturur. Bunun dışında, tuzun endüstride de 14 bin kadar kullanım alanı vardır.

Türkiye'nin en önemli tuz deposu olan bu gölün kıyısında gezerken ayağınız tuz kristalleriyle dans eder. Siz de bu sayede her türlü stresten kurtulursunuz. Doğanın mükemmelliğine hayran kalırsınız.

(...)

Bu doğa harikası göle her yıl 200 bin ton kirli atık bırakılmaktadır. Bu nedenle doğal dengesi gün geçtikçe bozulan gölün yakın bir gelecekte işlevini yitirmesi söz konusu. Göl üzerinde incelemeler yapan bilim insanları Tuz Gölü'nün hızla kirlendiğini ve yok olduğunu belirtiyor.

Bozulan birçok şeyi tekrar düzeltebiliriz. Ama doğal dengesi bozulan bir gölü tekrar kazanmanın imkânı yoktur. Yavrularına yemek götürme-

1, 2, 3, 4, 5 ve 6. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Bu metinde yazar, Tuz Gölü'yle ilgili hangi karşılaştırmayı yapmaktadır? Açıklayınız.

.....

.....

2. Bu metinde Tuz Gölü'nün değinilen özelliklerinden üç tanesini yazınız.

* .....

* .....

* .....

3. Tuz Gölü'ne bırakılan kirli atıklar gölün dengesini nasıl bozuyor olabilir? Anlatınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Tuz Gölü'nün karşı karşıya olduğu felaket dışında, günümüzde başka hangi çevre felaketleri yaşanmaktadır? Anlatınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Tuz Gölü'nü kurtarmak amacıyla yetkililere bir mektup yazınız.

Sayın Yetkili,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Aşağıdaki cümlelerde varlıkların adlarının yerine kullanılan kelimeleri bularak altlarını çiziniz. Bu kelimeleri siz de birer cümle içinde kullanınız.

Çevre temizliği etkinliğine ben de katılacağım.

.....

.....

.....

.....

.....

Çevremizin korunması konusunda herkes duyarlı davranmalı.

.....

.....

Yazımda bazı hatalar vardı, bunları öğretmenimle düzelttik.

.....

.....

8. Aşağıdaki metinlerden hangisinin anlatıcısı diğerlerinden farklıdır?

A) Evin kapısına ulaştığımızda kapıyı ilk olarak hangimizin çalması gerektiğine karar verememiştik. Arkadaşlarımızdan biri kura çekmeyi önerdi. En mantıklı yol buydu. Çünkü hiçbirimiz kapıyı çalan ilk kişi olmak istemiyorduk.

B) Yatağa uzandığından beri uyuyamıyor, içi içine sığmıyordu. Yarın karne günüydü ve karnesindeki harika notları görmek, karnesini ailesine göstermek için sabırsızlanıyordu. Bir yıl boyunca düzenli çalışmış ve bu güzel karneyi sonuna kadar hak etmişti.

C) Yola çıktıklarında bizi de arayacaklarını söylemişlerdi. Akşam oluyordu ve saatlerdir kimse aramamıştı. Merakımız ve tedirginliğimiz gittikçe artıyordu. Telefon çalsa hepimiz telefonu aynı anda açacak gibiydik.

D) Sokak lambasının ışığına toplanan kelekleri seyretti gülümseyerek. Sonra bana döndü, yüzündeki gülümseme iyice aydınlanmıştı: "Kelebekler... Ne kadar da güzeller değil mi?" dedi. Ne diyeceğimi bilemedim.

"Millî kültürümüzü, çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkaracağız."
Mustafa Kemal Atatürk

"Kültürün ilk basamağı, ana dilini iyi konuşmak ve iyi yazmaktır."
Peyami Safa

"Kendi kültürü ile ilgisi olmayan insan, ülkesinin yabancıdır."
Ludwig Tieck
(Ludvîh Tîk)

6. TEMA

Millî Kültürümüz

- ANADOLU
- TARHANANIN ÖYKÜSÜ
- ANA DİLİ
- KARA TREN
(Dinleme Metni)
- VATAN DESTANI
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Anadolu'da kurulan Türk devletleriyle ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Anadolu'nun sizi en çok etkileyen özelliği hangisidir? Nedenleriyle açıklayınız.

Rıza Tevfik BÖLÜKBAŞI (1869-1949)

Şair, filozof. Hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerle tanınmaktadır. Bütün şiirlerini "Serâb-ı Ömrüm" adlı kitabında bir araya getirmiştir.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ANADOLU

Anadolu, Sultan Osman'ın yurdu.
Tuğrul Bey'in konağıdır o eller.
Milletimiz orda doğdu, büyüdü.
Bize ana kucağıdır o eller.

Osmanlılar unutmasın soyunu.
Anadolu'dan aşık hudut boyunu.
Orda oldu zorlu ateş oyunu.
Ataların ocağıdır o eller.

Bu devlete orda temel atıldı.
O meydanda can alınıp satıldı.
Yaylasında zağlı silah çatıldı.
Kahramanlar otağıdır o eller.

(...)

Hep gaziler ordan gelip geçtiler.
O çaylardan abdest alıp içtiler.
Memleketler fethedilip göçtüler.
Erenlerin durağıdır o eller.

Her bir vıran köşesinde bir er var.
Türbelerde nice nice server var.
Bilmem nerde böyle mutlu bir yer var.
Ulu Kâbe toprağıdır o eller.

Ormanında türlü kuşlar
Çayırında gürbüz koçlar
Tarlasında altın başak ye
Gölgesinde gam dağıtır

Oradadır asıl Türk'ün oyr
Cevahirdir bütün taşı, to
Gümüş akar, çiçek kocar
Defineler yatağıdır o elle

Sılasıdır serde, Türk'ün se
Memleketidir gece gündüz
Askerlerin odur gelin oda
Gönüllerin bucağıdır o ell

Rıza, canım o ellere kurba
Sinesinde yatan, atan, ana
Anadolu asil eski vatandır.
Anamızın kucağıdır o eller.

Rıza Tevfik BÖLÜKBAŞI

1. Etkinlik: Okuduğunuz şiirde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle şiirde geçen kelimeleri bularak bulmacayı tamamlayınız.

Soldan Sağa:

1. Tasa, kaygı, üzüntü.
2. Büyük ve süslü çadır, erge.
3. Bir süre ayrı kaldığı bir yere veya yakınlarına kavuşma.
4. Elmas, yakut vb. değerli taşlar, mücevher.
5. Baş, kafa.
6. Yıkık, harap.
7. Ermiş.
8. Kenar, köşe, yer.

Yukarıdan Aşağıya:

1. Keskinleştirilmiş, bilenmiş.
2. Ev, aile, soy.
3. Baş, başkan, reis.
4. Aşiret, boy.
5. Göğüs, gönöl, yürek.
6. Sınır.
7. Sağlam, güçlü ve iyi gelişmiş.

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları şiirden hareketle cevaplayınız.

1. şiirde kullanılan görseller Anadolu'nun hangi özelliklerini yansıtmaktadır?
2. şair, " Bize ana kucağıdır o eller." ifadesiyle ne anlatmak istemiştir? Açıklayınız.
3. Sizce toplulukları millet yapan değerler nelerdir?

B) şiirden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1. ....
2. ....

3. Etkinlik

A) Şair, şiirle başlık arasında nasıl bir ilişki kurmuştur? Açıklayınız.

B) Bu şiirin şairi siz olsaydınız başlığınız ne olurdu? Başlık önerilerinizi yazınız.

4. Etkinlik: Aşağıda sonuç paragrafı verilen metnin giriş ve gelişme paragraflarını metnin anlam bütünlüğünü sağlayacak şekilde yazınız.

Bütün bunlar bizim kültürümüzün zenginlikleridir. Bu kültür zenginliği Türkiye'yi dünyada eşsiz bir ülke yapmaktadır. Bize düşen görev ise bu zenginliğe sahip çıkmak ve kültürümüzü daha da yüceltmektir.

5. Etkinlik

A) Aşağıda tanıtılan geleneksel oyunlarımızı inceleyiniz.

Mendil Karpma

İki gruba ayrılarak oynanır. Gruplar tek sıra hâlinde karşı karşıya gelirler. Oyun yöneticisinin elinde tuttuğu mendil, her gruptan gelen birer oyuncunun "Başla!" komutundan sonra mendili kapmasıyla oyuncunun çevresinden dolanarak mendili oyunun yöneticisine getirir. Bu oyun, mendili ilk kapan oyuncuya ikinci kez sıra gelene kadar devam eder. Sırası önce gelen grup, oyunu kazanmış olur.

Kulaktan Kulağa

Oyuna katılacak bütün oyuncuların yan yana oturmaları gerekmektedir. Sıranın ucunda oturan oyuncu, yanındaki arkadaşının kulağına herhangi bir cümle fısıldar. Bu oyuncu da duyduğu cümleyi diğer yanındaki

ının kulağına tekrar eder. Bu, e sıranın sonuna kadar gider. sonundaki oyuncu duydukları- sek sesle tekrarlar. Daha sonra yuncu oyunun başında söyle- rini yeniden ama bu kez yüksek söyledikten sonra son oyuncu- şana kadar sözün ne kadar de- irtaya çıkar.

Selçuk YILDIRIM

B) Siz de geleneksel oyunlarımızdan birini arkadaşlarınıza tanıtınız. Sınıfta tanıtılan oyunlardan beğendiğiniz birini sınıfınızda arkadaşlarınızla oynayınız.

6. Etkinlik: Aşağıda “Anadolu” ve “Kardeşim” şiirlerinden verilen bölümleri okuyunuz. Altı çizilmiş olan kelimeleri inceleyiniz. İncelediğiniz kelimeler ve verilen bölümlerden hareketle bu iki şiirin benzer ve farklı yönlerini belirleyerek aşağıya yazınız.

ANADOLU

(11)

Rıza, canım o ellere kurbandır.
Sinesinde yatan, atan, anandır.
Anadolu asıl eski vatandır.
Anamızın kucagıdır o eller.

Rıza Tevfik BÖLÜKBAŞI

KARDEŞİM

(c)

Tabiata Veysel Aşık
Topraktan olduk gardaşık
Aynı yolcuyuz yoldaşık
Sen yolcusun ben bac' miyim?

Aşık Veysel ŞATIROĞLU

*Bac: Değersiz, kıymeti olmayan, önemsiz.

Benzer Yönleri

[The following section contains redacted information represented by multiple horizontal bars.]

Farklı Yönleri

[illegible]

7. Etkinlik: Aşağıdaki fotoğrafı inceleyiniz. Bu fotoğrafın sizde uyandırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız.

A large rectangular area with a decorative border, intended for writing a story. The border features a repeating pattern of small, colorful geometric shapes. The central area is white with faint, horizontal lines for writing.

8. Etkinlik: Aşağıdaki kelime ve ekleri örneklerdeki gibi birleştirerek birer cümlede kullanınız.

A)

Kelime	Ek	Ek Gelen Kelime	Cümlem
Anadolu	yalın	Anadolu	Anadolu bizim yuvamızdır.
	-i	Anadolu'yu	Anadolu'yu karış karış gezdik.
	-e	.....	.....
	-de	.....	.....
	-den	.....	.....

B)

Kelime	Ek	Ek Gelen Kelime	Cümlem
can	-im	canım	.....
	-in	canın	.....
	-i	.....	.....
	-imiz	.....	.....
	-iniz	.....	.....
	-leri	.....	.....

C) "Anadolu" şiirinde, çoğul, hâl ve iyelik eki almış kelimelerden örnekler yazınız.

Hâl Eki Alanlar

devlete

Çoğul Eki Alanlar

İyelik Eki Alanlar

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sınıfınızda anlatmak üzere bir yemeğin malzemelerini ve yapılış aşamalarını öğreniniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yörenizin meşhur yemeklerinin adlarını sınıfta paylaşınız.
2. Hangi çorba çeşitlerini biliyorsunuz? Anlatınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

TARHANANIN ÖYKÜSÜ

Kış aylarında sofralarımızın vazgeçilemez çorbalarından olan tarhananın öyküsünü merak ettiniz mi?

Dilimize Farsçadan geçmiş bir kelime olan tarhana, Orta Asya, Balkanlar ve Anadolu'da çeşitli yapımla şekilleriyle farklılıklar gösteren besleyici bir gıdadır. Tarhana çorbası çok eski geleneklerimizden biridir. Türkiye'de de yörelere göre farklı tarhana hazırlama biçimleri görülür. Ana malzemesi olan yoğurdun çeşitli malzemeler eklenerek kurutulması ile elde edilir. Yurdumuzda en ünlü tarhanalar Uşak, Ankara, Kahramanmaraş, Malatya ve Denizli bölgelerinde yapılanlardır. Hatta ihraç edilen Maraş tarhanasının önemli bir pazar payı da vardır.

Geleneksel mutfagımızın vazgeçilmezlerinden olan tarhanalar genellikle eylül ve ekim aylarında yapılır. Yörelere göre değişmekle birlikte genel olarak domates, kırmızıbiber, soğan, nane iyice doğranıp yoğurt, un, tuz ilave edilerek harç hâline getirilir. Elde edilen harç bir süre mayalanmaya bırakılır. Bu arada bekleme süresi tarhananın türünü belirler. Uzun süre bekletilenler ekşi tarhana, kısa süre bekletilenler tatlı tarhana hâline gelir. Bazı bölgelerde bu karışıma haşlanmış nohut, dövme buğday ilave edilir. Mayalanma işlemi bitince elde edilen harçlar, bir bez üzerine yayılarak gölge bir yerde kurutulur, kuruyunca elle ovularak un hâline getirilir. Daha sonra kışın kullanılmak üzere bez torbalar da saklanır. Nohut veya dövme buğday ilave edilmiş biçiminde, un hâline getirilmek yerine parçalar hâlinde toplanır ve saklanır. İstenildiği zaman tarhanadan bir miktar alınıp çorba yapılır.

Yazın doğal malzemelerle bir araya getirilerek hazırlanan tarhanalar kış soğukunda vazgeçilmez çorbalarımıza dönüşürler. Uzun süre saklanabilme özelliği de tarhanayı vazgeçilmez gıdalarımızdan biri yapmaktadır. Türkiye’de üretilen tarhanaların büyük çoğunluğu evde yapılmaktadır. Son yıllarda endüstriyel üretim de başlamıştır.

Ortak değerlerimizden biri olan bu gıdayı korumak, kültürel ve ticari açıdan da önem taşımaktadır.

Tarhana Çorbası Nasıl Hazırlanır?

Malzemeler

- Yarım çay bardağı toz tarhana.
- 1 çay bardağı soğuk su.
- 1 yemek kaşığı domates salçası.
- 1 yemek kaşığı dolusu tereyağı.
- 1 çay kaşığı nane.
- 1 çay kaşığı pul biber.
- 1 tatlı kaşığı tuz (damak tadımıza göre ayarlayalım).
- 6 su bardağı sıcak su.

1. Bir kabın içine tarhanayı ve 1 çay bardağı soğuk suyu koyup iyice karıştıralım. Tarhanayı soğuk su ile açarsanız topaklanmaz.
  2. Tencereye tereyağını koyup eritem.
  3. Üzerine salçayı ilave edip kavuralım.
  4. Sonra su ile açtığımız tarhanayı ilave edip karıştıralım.
  5. Daha sonra içine 2 su bardağı sıcak suyu ilave edip karıştıralım.
  6. Kaynayana kadar sürekli karıştırarak pişirelim.
  7. Kaynayınca kısık ateşe alıp 15-20 dakika daha pişirmeye devam edelim.
  8. Kalan 4 bardak sıcak suyu, çorba koyulaştıkça yavaş yavaş ilave ederek karıştıralım. (Suyun hepsini birden ilave ederseniz çorbanın kıvamını yakalayamazsınız.)
  9. Son olarak üzerine naneyi, pul biberi ve tuzu ilave edip biraz daha kaynatalım.
- Tarifimiz 4 kişiliktir. Tarhana çorbamızı sıcak sıcak servis yapalım.
- Afiyet olsun!

TSE Öncü Çocuk Dergisi

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

Kelime ve Kelime Grupları	Sözlükteki Anlamı
mayalanma	
malzeme	
ev ekonomisi	
endüstriyel	

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelimelerden iki tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

1. ....
2. ....

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Tarhananın ana malzemesi nasıl elde edilir? Anlatınız.
2. Yurdumuzda en ünlü tarhanalar nerelerde yapılır?
3. Tarhanalar ne zaman, hangi malzemelerle ve nasıl yapılır? Anlatınız.
4. Evde hazırlanan yiyeceklerin ev ekonomisine ve sağlığınıza olan faydaları nelerdir?
5. Yurdumuzun farklı yörelerine ait yemeklerle ilgili neler biliyorsunuz? Örnekler vererek anlatınız.

3. Etkinlik: Aşağıdaki sahneyi, yönergelere uygun şekilde sınıfınızda canlandırınız.

Arkadaşlarınızla beşer kişilik gruplara ayrılınız. Gruptaki görev dağılımını şu şekilde yapınız:

- Bir kişiyi garson olarak belirleyiniz.
- Bir kişiyi aşçı olarak belirleyiniz.
- Bir kişiyi, başka şehirden sizi ziyarete gelen bir arkadaşınız olarak belirleyiniz.
- Diğer iki kişiyi de ziyarete gelen arkadaşlarını ağırlayacak olan kişiler olarak düşününüz.
- Ziyarete gelen arkadaşınıza şehrinizin veya yörenizin geleneksel yemeklerini ikram edebileceğiniz bir lokantaya gittiğinizi düşününüz. Bu lokantada, garson ve aşçının da yardımıyla arkadaşınıza yöresel yemeklerinizi ikram ederek tanıtınız.

4. Etkinlik: Malzemelerini ve yapılış aşamalarını öğrendiğiniz yemeğinizi aşağıya yazınız. Daha sonra, hazırladığınız yemeği arkadaşlarınıza anlatınız.

Malzemeler:

Hazırlanış:

5. Etkinlik: Aşağıdaki yazının bazı bölümleri, tamamlamanız için yarım bırakılmıştır. Bu yazıyı, yazının yarım bırakılan cümlelerini ve devamını tahmin ederek anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde tamamlayınız.

BİR BAYRAM GÜNÜ

Çocukluğumdaki bayramları hatırlıyorum. Günler .....
 hazırlıklar, tatlı telaşlar, bayramlaşmalar... Bayram .....
 için neşe ve mutluluk kaynağıydı. Hem Ramazan hem de .....
 Bayramı'nda bütün küskünler barışırdı. Ayrıca .....
 edilir, akrabalar arasındaki bağlar kuvvetlenirdi. ....
 Şimdi bayramlar aynı heyecanla yaşanmıyor. Maalesef .....
 kalmadı artık.

Ben de size, bayramların neşe içinde yaşandığı bir .....
 anlatmak istiyorum. On yaşındayım. Ramazan ayı .....

6. Etkinlik: Aşağıdaki görsellerde yer alan kelimelerle ekleri örnekteki gibi birleştiriniz. Anlamının değiştiğini düşündüğünüz kelimeleri yuvarlak içine alınız.

yöre

-de

-sel

-miz

yörede

yurt

-taş

-ta

-suz

ev

-cil

-ler

-li

tuz

-luk

-cu

-u

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Türk dilinin ana dili olarak kullanıldığı devletleri araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Türk dilinin ana dili olarak kullanıldığı devletler ile ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. "Ana dili" kavramının sizde çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bahtiyar VAHAPZADE (1925-2005)

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

Çağdaş Azerbaycan şilrinin önde gelen temsilcilerindendir. Manzum hikâye ve oyunlar da yazmıştır. Bazı eserleri: Menim Dostlarım, Bahar,  ınar, Sade Adamlar, Ceyran, Aylı Gece, Bir  rekde Dört Fasil, Kökler Budaklar, Dan Yeri, Açılan Seherlere Sel m,  z mle Sohbet...

ANA DİLİ

Dilimiz       nce ilk defa "ana" deriz biz,
"Ana dili" adını alır bizim ilk dersimiz.
İlk şarkımız ninniye anamız öz s t yle,
İ irir ruhumuza bu dilde damla damla.

Bu dil bizim ruhumuz, aşkımız, canımızdır,
Bu dil birbirimizle ahd   peymanımızdır.
Bu dil tanıtımış bize bu dünyada her şeyi.
Bu dil ecdadımızın bize koyup gittiği.
(...)

Ana dilim, sendedir halkın aklı, hikmeti,
Arap oğlu Mecnun'un derdi sende dil açmış.
Yüreklere yol açan Fuzuli'nin sanatı,
Ey dilim, kudretinle dünyalara yol açmış.

Sende benim halkımın kahramanlıkla dolu,
Tarihi yapraklanır, sayfa sayfa çevrilir.
Sende nice bin yıllık benim medeniyetim,
Şan şöhretim saklanır.

Benim adım sanımsın,
Namusum vicdanımsın.
Milletlere, halklara halkımızın adından,
Muhabbet destanları yaratıldı bu dilde.

Bu dil tanıtmış bize bu dünyada her şeyi
Bu dil ecdadımızın bize koyup gittiği
En kıymetli mirastır, onu gözlerimiz gibi
Koruyup nesillere biz de hediye verelim.

Bahtiyar VAHAPZADE

1. Etkinlik: Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

ahd-ü peyman	Güç, iktidar, zenginlik.
hikmet	Yemin etme, söz verme.
vicdan	Aynı çağda yaşayan ve hemen hemen aynı yaşta bulunan kimselerin tümü, kuşak.
kudret	Bilgelik, öğüt verici söz, gizli sebep.
miras	Ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet.
nesil	Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten güç.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları şiirden hareketle cevaplayınız.

1. "Dünyayı dil ile tanımak" ifadesinden ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
2. Şair, ana dilimizi nelere benzetmektedir? Örneklerle anlatınız.
3. Şaire göre en kıymetli miras nedir? Açıklayınız.
4. Şiirin son dördlüğünde şair bize ne önermektedir?
5. Ana dilimizi sevmemiz neden önemlidir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik: Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz. Siz de şiirden çıkarılabilecek ve çıkarılamayacak yargılar yazınız.

Şiirden Çıkarılabilecek Yargılar

Bize bu dünyada her şeyi ana dilimiz tanıtmıştır.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Şiirden Çıkarılamayacak Yargılar

Ana dilimizi doğru kullanmak bilim ve teknolojiye ilerlememizi sağlar.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki metinleri noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

TÜRK DÜNYASI

Bugün Dünya üzerinde Türkler, oldukça geniş bir coğrafyada yaşamaktadır. Türk dünyası olarak tanımlanan coğrafya, Avrasya olarak adlandırılan Avrupa ve Asya kıtalarının neredeyse merkezindedir. Ana hatları ile batıda Balkanlardan, doğuda Büyük Okyanus'a, kuzeyde Kuzey Buz Denizi'nden, güneyde Tibet'e kadar olan saha, Dünya üzerinde Türklerin yoğun olarak yaşadığı coğrafya olarak kabul edilmektedir. Türk dilini konuşan toplulukların yaşadığı coğrafya Türk dünyası olarak adlandırılır.

TÜRK DÜNYASI ÜLKELERİ

29 Ekim 1923'te ülkemizde Cumhuriyet ilan edilmiştir. 1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bağımsızlığını ilan etmiştir. Sovyet Rusya'nın 1991 yılında dağılmasıyla Türk dünyası coğrafyasındaki birçok devlet bağımsızlığına kavuşmuştur. Türk dünyası içerisinde yer alan Azerbaycan, 30 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan etmiştir. Türkmenistan, 17 Ekim 1991, Kazakistan 16 Aralık 1991 tarihinde bağımsız olmuştur. Kırgızistan 31 Ağustos 1991, Özbekistan 1 Eylül 1991'de bağımsızlığını elde etmiştir.

Türkler, bu devletlerin dışında Başkurdistan, Çuvaş Dağıstan, Gagavuz, Kabarday-Balkar, Karakalpak, Nahçıvan, Saha, Tuva (Yakut), Uygur (Doğu Türkistan) olmak üzere 10 özerk cumhuriyette ve Dağlık Altay, Hakas ve Karaçay-Çerkes olmak üzere de 3 muhtar vilayette yaşamaktadırlar.

www.mfa.gov.tr

B) Aşağıdaki cümleleri yukarıdaki metinler ve görsellere göre tamamlayınız.

1. .... coğrafi alan olarak en büyük bağımsız Türk devletidir.
2. .... Kazakistan'ın güneydeki sınır komşularıdır.
3. Hazar Denizi'nin doğusundaki bağımsız Türk devletleri .....
4. Hazar Denizi'nin batısındaki bağımsız Türk devletleri ise .....

C) Aşağıdaki soruları yukarıdaki metinlerden hareketle cevaplayınız.

1. Kaç tane bağımsız Türk devleti bulunmaktadır?
2. Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla bağımsız olan ilk Türk devleti hangisidir?
3. 29 Ekim 1923, ülkemizde ne olarak ve nasıl kutlanmaktadır? Anlatınız.
4. Türk dünyasının geniş bir coğrafi alana yayılmasının nedeni sizce nedir? Açıklayınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Eskiden kullanılan ulaşım araçları ile ilgili yaptığınız araştırmanın sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Metnin başlık ve görselinden hareketle konusunu tahmin ederek arkadaşlarınızla paylaşınız.

* Öğretmeninizin dinleteceği türkùde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını 1. Etkinlik'e not alınız.

KARA TREN

(Dinleme Metni)

Söz - Müzik: Özhan EREN

Özhan EREN (1959-...)

Yapımcı, yönetmen, yazar ve müzisyen. Sinema, televizyon ve müzik dünyasında başarılı pek çok çalışmaya imzasını atmıştır.

1. Etkinlik

A) Türküyü dinlerken not aldığınız kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

*Kelime veya
Kelime Grubu*

Sözlükteki Anlamı

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarından üç tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metnin hikâyesinde hasret duyulan kişi kimdir?
2. Dinlediğiniz türkünün hikâyesinde Osmanlı Devleti nasıl bir durumda anlatılmaktadır? Açıklayınız.
3. "Kara trenlerin kara haber getirmesi" ifadesi size neyi çağırıştırıyor? Anlatınız.

B) Dinlediğiniz metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1. ....

2. ....

3. Etkinlik: Öğretmeninizin dinleteceği bir türküden hareketle bu türkünün hikâyesini kurgulayarak aşağıya yazınız.

[illegible]

4. Etkinlik: Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görseldeki davranıştan hareketle bu davranışın kültürümüzdeki yerini ve önemini anlatacağınız bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik

A) Size verilen başlıktan hareketle aşağıya bilgilendirici bir metin yazınız.

FARKLI KÜLTÜRLERİN BEŞİĞİ ANADOLU

[illegible]

B) Yazınızdaki yazım ve noktalama hataları ile anlam bütünlüğünü bozan ifadeleri öğretmeninizin yardımıyla belirleyerek düzeltiniz.

6. Etkinlik: Aşağıdaki kelimeleri ilgili başlıkların altına örnekteki gibi yerleştiriniz.

Çanakkale kitaplık annem Türkçe aslanağzı çiçekçi ağaçta
demiryolu çantası kapı ilkbahar Uşaklı

Basit Kelimeler

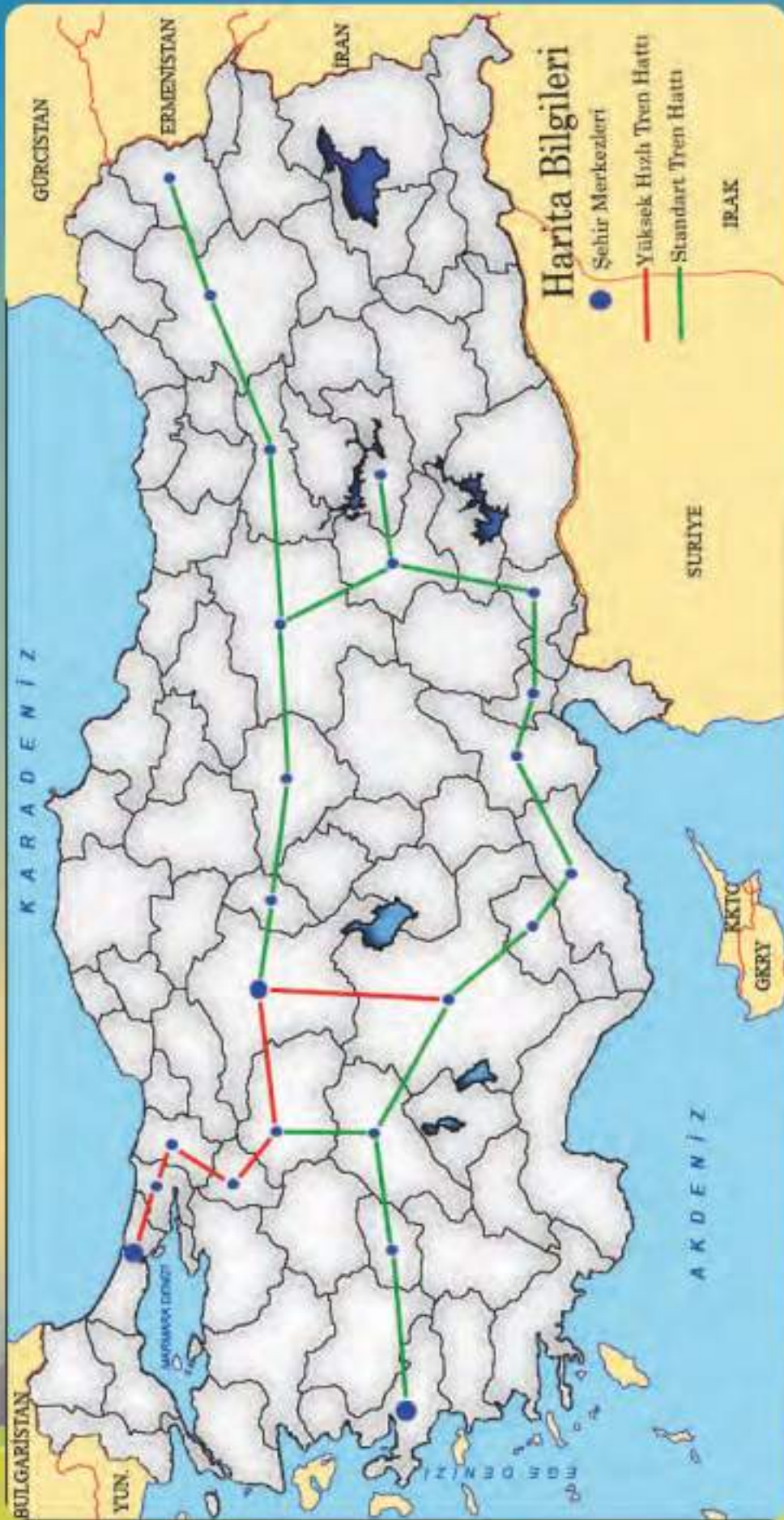
annem

Türemiş Kelimeler

Birleşik Kelimeler

.....

[illegible]

7. Etkinlik: Yan sayfadaki haritada, ülkemizdeki demir yollarının bir bölümü ve demir yollarının geçtiği iller işaretlenmiştir.

A) Haritadaki illerin adlarını, kitabınızın sonundaki Türkiye haritasından yararlanarak harita üzerine yazınız.

B) Bu haritaya göre, aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

1. Ankara'dan İzmir'e trenle gitmek isteyen bir kişi ..... ve ..... illerinden geçmek zorundadır.
2. İstanbul'dan Sivas'a trenle yolculuk yapmak isteyen bir kişinin geçeceği üç il şunlardır:
.....
3. Kars – Elâzığ arasında trenle yolculuk yapan bir kişi, Malatya'dan hemen önce ..... ilinden geçmek zorundadır.
4. Gaziantep – İstanbul arasında trenle yolculuk yapan bir kişi Konya'dan sonra .....
.....
.....
5. Ankara'dan Afyonkarahisar'a trenle gitmek isteyen ve Yüksek Hızlı Tren'e de binmek isteyen bir kişi hangi illerden geçmelidir? Kişinin kullanacağı yolu tarif ediniz. Tarifinizi yaparken "önce, sonra, daha sonra, ardından" gibi ifadeleri kullanmaya çalışınız.
.....
.....
.....

C. Aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

1. Sivas'ta yaşayan ve tren yolculuğu yaparak Ertuğrul Gazi Türbesi'ni ziyaret etmek isteyen bir kişi hangi illerden geçerek yolculuk yapmalıdır?
.....
.....
2. Konya'da yaşayan ve tren yolculuğu yaparak Mustafa Kemal Atatürk'ün 4 Eylül 1919 tarihinde topladığı kongrenin binasını ziyaret etmek isteyen bir kişi hangi illerden geçerek yolculuk yapmalıdır?
.....
.....
.....
3. Afyonkarahisar'da yaşayan ve tren yolculuğu yaparak Elâzığ'ı görmek isteyen bir kişi hangi illerden geçerek yolculuk yapabilir?
.....
.....
.....

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız çevrede en fazla ilgilenilen spor dalı ile ilgili araştırma yapınız.

VATAN DESTANI (Serbest Okuma Metni)

O kadar dolu ki toprağın şanlı
Bir değil, sanki bin vatan gibisin
Yüce dağlarına çöken dumanla
Göklerde yazılı destan gibisin

Hep böyle bulutlar içinde başın
Hilâli kucaklar her vatandaşın
Geçse de asırlar, tazedir yaşın
O kadar leventsin, fidan gibisin

Çiçeksin, bayılır kuşlar kokundan
Her dalın bir yay ki zümrüt okundan
Müjdeler fısıldar Ergenekon'dan
Bu sese gönülden hayran gibisin

Ey bütün cihana bedel Türkeli
Açtığın cenklerin yoktur evveli
Tarih bir nehir ki coşkundur seli
Sen ona nispetle umman gibisin

Bir yandan hep böyle taştın, köpürdün
Bir yandan cefalı bir ömür sürdün
Fakat ne derece ezildinse dün
Şimdi gene tunçtan kalkan gibisin

Bir insan nihayet kemikle ettir
Bu et, bu kemiğe can hürriyettir
En büyük hürriyet cumhuriyettir
Demek şimdi sen bir cihan gibisin

Ey ana toprağı, ey Anadolu
Açıldı önünde terakki yolu
Hamdolsun her yanın bereket dolu
Cennette bir yeşil meydan gibisin

Yeni bir ay ördün al bayrağına
Girdin en sonunda irfan bağına
Medeni hayatın nur ırmağına
Ezelden susamış ceylan gibisin

Halit Fahri OZANSOY

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

İLMEK LIYOR LILARI

ıze 68

yaşında. Karacahisar köyündeki mütevazı evinde, 53 senenin verdiği ustalıklı oturuyor dokuma tezgâhının başına. Ev işlerinden arta kalan zamanını halı dokuyarak değerlendirdiğini söylese de alçakgönüllülükle, attığı her ilmek ve ellerindeki hızı hayranlıkla izliyorum. Ardından da buraya gelene kadarki süreci soruyorum.

Kendine has üslubuyla başlıyor anlatmaya:

"Koyundan kırılan yünleri sıcak suyla yıkayıp sonra duru suyla kirini gideriyorum ve duruluyorum. İçini temizleyip makineye vererek yünü tatarıyorum. Kök boyayla yünleri boyuyorum. Kök boya önemlidir. Milas halısının en önemli özelliklerinden biri, doğal boyayla yapılıyor olmasıdır çünkü. Boyama işleminden sonra dokuma makinesine ipleri geriıyorum. Her birinin ayrı motifleri var. Seçtiğim motife göre halıyı dokumaya başlıyorum."

Yününden ipliğine, tezgâha gelene kadar her bir aşamada kendi el emeği var Hatice Teyze'nin. Muğla'nın ilçesi Milas'ın köylerinde halı dokumacılığını sürdüren niceleri var Hatice Teyze gibi. Bu köylerden Bozalan ve Karacahisar ise bu geleneği sürdüren önemli halı köyleri. Kadınların atölye olarak kullandıkları kendi evlerinde dokunan halılar, Milas Salı Pazarı'nda satıldığı ya da halı firmalarına yapıldığı gibi, kadınlar özel sipariş yöntimiyle de çalışıyorlar.

Ceyda ADAR

1-5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Bu metindeki bilgilere dayanarak Hatice Teyze'nin halı dokumaya kaç yaşında başladığı söylenebilir?

2. Bir halının aşağıda verilen oluşma aşamalarını metne göre sıraya koyunuz. Sıralamanızı yaptıktan sonra oluşan paragrafı aşağıya yazınız. Paragrafınızı yazarken "önce, sonra, bunun ardından, ilk olarak, hemen arkasından" gibi ifadeler kullanınız.

- * Halının motifi belirlenir.
- * Koyunlardan kesilen bu yünler sıcak suyla yıkanır.
- * İçi temizlenen yünler taranmak için makineye verilir.
- * Boyanan ipler dokuma makinesine gerilir.
- * Halı dokunmaya başlanır.
- * Yünlerin kirli suyunu gidermek için durulama yapılır. Yünlerin içi temizlenir.
- * Koyunların yünleri kesilir.
- * Yünler kök boyayla renklendirilir.

3. Bu parçada Milas halılarının hangi özelliğine vurgu yapılmıştır? Aşağıya yazınız.

.....
.....

4. Okuduğunuz metinde geçen “Ev işlerinden arta kalan zamanını halı dokuyarak değerlendirdiğini söylese de alçakgönüllülükle, attığı her ilmek ve ellerindeki hızı hayranlıkla izliyorum.” cümlesinden ne anladığınızı aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

5. Bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Milas halıları doğal yolla yapılan kök boyayla boyanmaktadır.
B) Fabrikalarda dokunan halılar Milas Salı Pazarı'nda satılmaktadır.
C) Bazı halılar, Milaslı kadınlar tarafından sipariş üzerine dokunmaktadır.
D) Milaslı kadınların halı dokumacılığı tamamen el emeği üzerine kuruludur.

6. Milas halıları pazarlayan bir tüccar olduğunu düşünerek aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.

A) Pazarlayacağınız halılarda hangi motiflerin olmasını isterdiniz? Gerekçeleriyle yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

B) “Müşterileriniz sizin halılarınızı niçin tercih etmeliler?” sorusundan yola çıkarak halılarınızı pazarlamak için bir reklam metni tasarlayıp yazınız. Halılarınız için bir marka ismi oluşturmayı unutmayınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime basit yapıldır?

- A) Yapboz parçalarını bir araya getirdik.
B) Köpekler çöp kutusunun çevresinde toplandı.
C) Babam bana yeni bir kalemlik aldı.
D) Hayri'nin gözlüğü kırılmış.

8. I. Bir gün yaşlı adam birden kayboldu.

II. Mahalleden hiç kimse yaşlı adamın nereye gittiğini bilmiyordu.

III. Sokağın köşesinde simit satan ihtiyarı her gün görürdüm.

IV. Adını sanını bilmesem de selamlaşır, gülümserdik birbirimize.

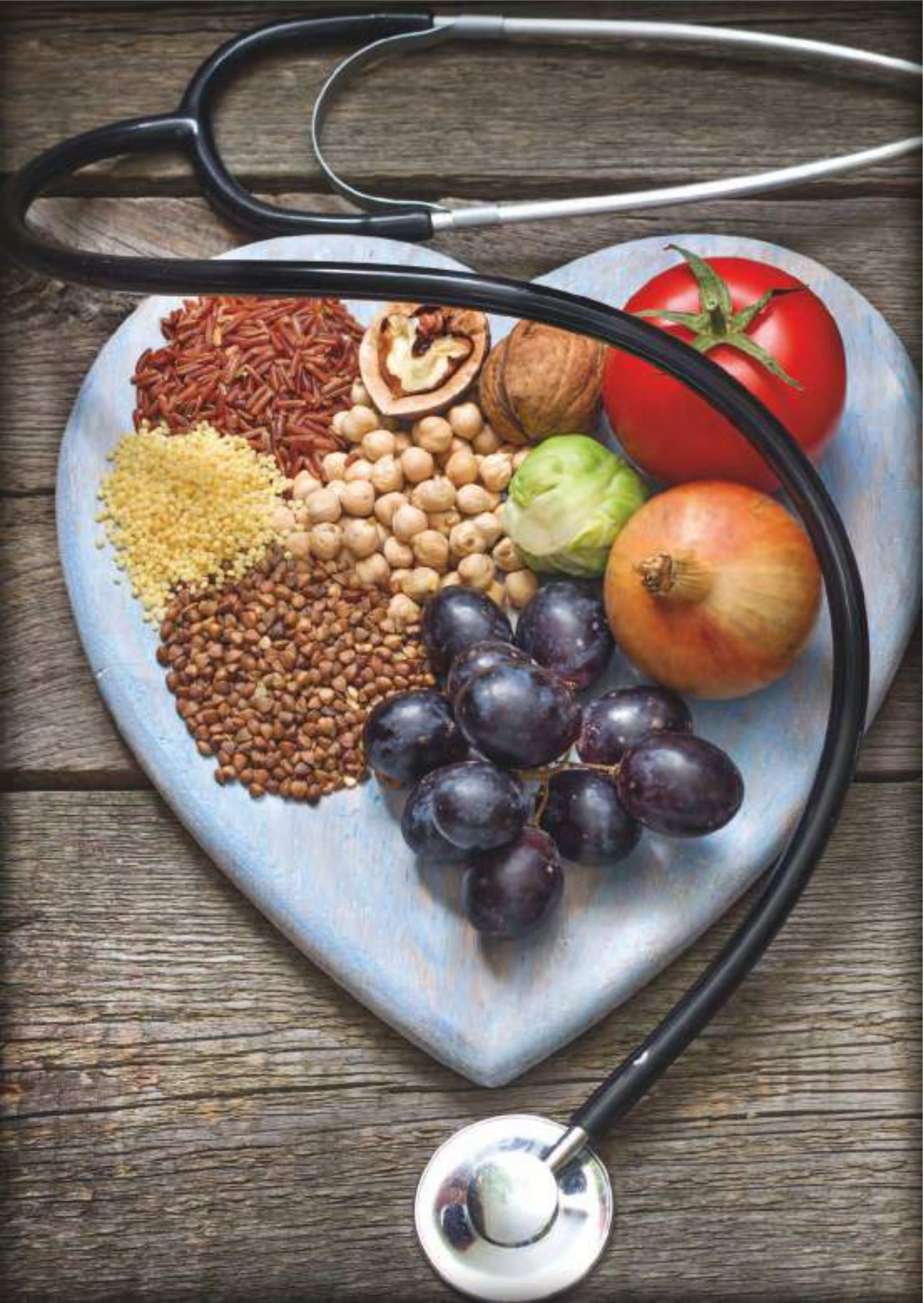
V. Simit tezgâhı bomboş ve kapalı kalmıştı.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) III – IV – V – I – II
B) III – IV – I – V – II
C) III – I – IV – V – II
D) III – II – IV – I – V

9. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelime, isim durum eklerinden birini almamıştır?

- A) Biraz önce arkadaşımı bahçede gördüm.
B) Geziye katılmak için annemden izin aldım.
C) Dostlarımın kalbimde ayrı bir yeri var.
D) İzleyeceğimiz film biraz sonra başlayacak.

"Sporda başarılı olmak için bütün milletçe sporun niteliği ve değeri anlaşılmış olmak, ona kalpten sevgiyle bağlanmak ve onu vatani görev saymak gerekir."
Mustafa Kemal Atatürk

"Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi."
Kanuni Sultan Süleyman

"Dünyanın en iyi doktorları: perhiz, sükût ve neşedir."
Jonathan Swift
(Canıtın Swift)

7. TEMA

Sağlık ve Spor

- BİSİKLET ZAMANI
- YEMEK, İÇMEK VE SİNDİRMEK
- OBEZİTE HAKKINDA 10 SORU 10 CEVAP
- VAZGEÇMEYENLERİN HİKÂYESİ
(Dinleme Metni)
- CİRİT
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yaşadığınız çevrede en fazla ilgilenilen spor dalı ile ilgili arkadaşlarınıza bilgi veriniz.
2. Hangi spor dallarıyla ilgileniyorsunuz? Anlatınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.
Okuma esnasında önemli gördüğünüz yerlerin altını çiziniz.

BİSİKLET ZAMANI

Bazen spor yapmak, bazen eğlenmek, bazen de bir yere gitmek için kullanılan ve insan gücüyle çalışan bir taşıt... Evet, bisikletten bahsediyoruz. Bisiklet belki de birçoğumuzun kullandığı ilk araç. Gelin, bisikletlerin dünyasına biraz daha yakından bakalım.

Kullanım amacına, sürüleceği zeminin özelliklerine ya da sürüş mesafesine göre farklı özelliklerde üretilen bisikletler var. Dağ bisikleti, tur bisikleti, yarış bisikleti ve BMX bisikleti bunlardan bazıları.

Tur bisikletleri genellikle asfalt zeminde yapılacak uzun süreli sürüşler için tasarlanmıştır. Ön ve arka bölümüne yük taşımak için bagaj taşıyıcılar takılabilir. Genellikle ön ve arkasında farlar bulunur. Ayrıca sürücünün ve bisikletin parçalarının kirlenmesini önlemek için tekerleklerin üst kısmında çamurlukları vardır.

Yarış bisikletleri asfalt zeminde ve düzgün yollarda hızlı gidebilmek için tasarlanmıştır. Tekerlekleri diğer tüm bisiklet türlerine göre daha ince ve düzdür. Bu nedenle tekerlek ile yol arasındaki sürtünme daha az olur. Sürücüler bu bisikletleri kullanırken hafif kambur bir şekilde öne doğru eğilirler. Böylece rüzgâr, bisikletçinin hızını en az şekilde etkiler. Tüm bunlar bisikletin daha hızlı gitmesini sağlar. Ayrıca bu tür bisikletlerin seleleri dar ve gidonları alçaktır.

Dağ bisikletleri toprak yol, patika ve her tür arazide kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Diğer bisiklet türlerine göre tekerlekleri daha kalın, dişli ve patlamaya dayanıklıdır. Arazide kullanımının rahat olması için bu bisikletlerde genellikle ön ve arka bölümde sallantıyı azaltan, "amortisör" adı verilen düzenerler bulunur.

Bisiklete binerken öncelikle kendi güvenliğinizi düşünmelisiniz. Bunun için bisikletin selesini kendinize göre ayarlayın.

Bisikletler için ayrılan yolları kullanın ya da bisiklete, motorlu araç trafiğinin olmadığı yerlerde -örneğin parklarda- binin.

Mutlaka kask takın. Varsa eldiven, dizlik ve dirseklik de takabilirsiniz.

Bisiklet aslında tekerlek, vida, dişli çark, pedal gibi çok sayıda basit makinenin birleşiminden oluşan bir taşıt. Bisikleti süren kişi, bisikleti hareket ettirebilmek için pedalları çevirir. Pedalların çevrilmesi ön dişli çarkı harekete geçirir. Çünkü ikisi birbirine sabitlenmiştir. Pedalların çevrilmesiyle hareket eden ön dişli çark, ona takılı olan zinciri harekete geçirir. Zincir, yine ona takılı olan arka dişli çarkın dönmesini sağlar. Arka dişli çark tekerleğe sabitlenmiştir. Arka dişli çarkın dönmesiyle tekerlek de dönmeye başlar ve bunun sonucunda bisiklet ilerler.

Bazı bisikletler viteslidir. Vitesli bisikletlerde farklı büyüklüklerde dişli çarklar bulunur. Zincir, kablolu bir mekanizmayla farklı dişli çarklara geçirilir. Bisikletin hızı zincirin önde ve arkada hangi dişli çarklarda olduğuna göre değişir. Zincir, ön dişli çark grubundaki daha büyük dişli çarka, arka dişli çark grubundaki daha küçük dişli çarka geçtikçe bisiklet hızlanır. Bisikleti, birer kaldırma gibi çalışan frenler durdurur. Fren kolları sıkıldığında kuvvet onlara bağlı olan teller aracılığıyla fren pabuçlarına iletilir. Fren pabuçları da jantları sıkıştırır. Böylece oluşan sürtünme, tekerlekleri dolayısıyla da bisikleti yavaşlatır ve durdurur.

Meryem Arzu ARUNTAŞ

1. Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

Kelime	Sözlükteki Anlamı
zemin	
mesafe	
asfalt	
çamurluk	
sele	
gidon	
patika	
amortisör	
düzenek	
kaldıraç	
fren	
jant	
arazi	
kambur	

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere sorular oluşturunuz. Sorularınızı oluştururken 5N 1K sorularını kullanınız.

Kim?

.....

.....

.....

.....

Ne?

.....

.....

.....

.....

Ne Zaman?

.....

.....

.....

.....

Nerede?

.....

.....

.....

.....

Niçin?

.....

.....

.....

.....

Nasıl?

.....

.....

.....

.....

B) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Bisikletler hangi yönleriyle farklı özelliklere sahiptir? Örneklerle açıklayınız.
2. Tur bisikletlerinin özellikleri nelerdir?
3. Yarış bisikleti sürücülerinin bisikleti kullanırken öne doğru eğilmelerinin nedeni nedir? Açıklayınız.
4. Yarış bisikletleri ile dağ bisikletlerinin tekerlekleri arasında nasıl bir fark vardır? Nedenleriyle açıklayınız.
5. Bisiklet kullanırken hangi güvenlik önlemlerini almalıyız?
6. Spor yapmak yaşamımızı nasıl etkiler? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik: Okuduğunuz metinden hareketle öznel ve nesnel cümleler oluşturarak bu cümleleri örnekteki gibi aşağıya yazınız.

Öznel Yargılar

Yarış bisikletleri diğer bisikletlere göre daha güzel görünür.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nesnel Yargılar

Vitesli bisikletlerde farklı büyüklükte dişli çarklar bulunur.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik: Aşağıdaki görselden hareketle öğretmeninizin belirleyeceği bir konu ile ilgili zihinsel bir konuşma planı yaparak hazırlıklı konuşma yapınız.

5. Etkinlik: Aşağıdaki tabloya, dürüst oyun (fair play) ruhuna uygun olarak yapılması gereken davranışlara örnekler yazınız.

* Fair play; dürüst oyun, dürüst davranış olarak ifade edilmektedir. Aynı zamanda, spor etiğine uygun davranış, kuralları her konuda dürüstlük ve saygıyla uygulamak demektir. Sporda kurallara uymanın yanı sıra rakibe fizyolojik ve psikolojik açıdan zarar verici davranışlarda bulunulmamasıdır.

Oyuncu Olarak Yapmam Gerekenler

Seyirci Olarak Yapmam Gerekenler

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümleleri okuyarak altı çizili kelimelerin cümlelere kattığı anlamları açıklayınız.

1. Babaannem, balkonundaki çiçeklere gözü gibi bakardı.
2. Misafirlerimiz gelene kadar hazırlıklarımızı tamamladık.
3. İş hayatı çok yoğun olmasına rağmen spor yapmaya da zaman ayırıyordu.
4. Akşama doğru arkadaşlarımızla gezmeye çıkacağız.
5. Sağlıklı yaşamak için düzenli spor yapmalıyız.

B) Aşağıdaki cümlelerde tek başına anlamı olmayan kelimeleri bularak örnekteki gibi noktalı yerlere yazınız.

Yarışma gününe kadar çok çalışmalısınız.

.....kadar.....

Akrabalarını ziyaret etmek üzere memleketlerine gittiler.

.....

Kitaplarım ile geçirdiğim zamanları dünyalara değişmem.

.....

Atatürk'e göre sporcu ahlak sahibi olmalıdır.

.....

C) Aşağıda verilen kutulardan dörder kelime seçerek içinde bu kelimelerin geçtiği hikâye edici bir metin yazınız.

spor rakip yarışma
başarı kaybetmek
arkadaş antrenman
sınıf

göre için kadar
dek rağmen
değin üzere
gibi

7. Etkinlik: Aşağıdaki tabloyu, tablonun üstünde verilen bilgiler doğrultusunda doldurunuz.

Murat, Songül, Cemil, Zeynep, Efe ve Nehir; voleybol, tenis, güreş, basketbol, futbol ve yüzme sporlarıyla ilgilenmektedirler. Bu kişiler her cumartesi, belli saatler arasında ilgilendikleri spor dallarıyla ilgili çalışma yapmaktadırlar.

- 1) Herkes birbirinden farklı ve tek spor dalıyla ilgilenmektedir.
- 2) Bütün çalışmalar ikişer saat sürmektedir.
- 3) Tenis çalışması açık tenis kortunda; güreş, voleybol ve basketbol çalışmaları spor salonunda; futbol çalışması şehir stadında ve yüzme çalışması kapalı yüzme havuzunda yapılmaktadır.
- 4) Nehir'in 13.00 - 15.00 arası voleybol çalışması vardır.
- 5) Murat, şehir stadında çalışacaktır. Murat'ın çalışması 16.00'da sona ermektedir.
- 6) Efe'nin çalışması spor salonunda, Nehir'in çalışmasından sonra başlamaktadır.
- 7) Songül, seçtiği spor dalında raket kullanmaktadır.
- 8) Cemil, spor salonunda, takım hâlinde oynanmayan bir spor dalında çalışmaktadır.
- 9) Zeynep'in yüzme havuzunda çalışması bittiği anda Nehir'in spor salonunda çalışması başlamaktadır.
- 10) Tenis çalışma saatleri ile futbol çalışma saatleri aynıdır.
- 11) Güreş çalışma saatleri 17.00 - 19.00 arasındadır.

Kişiler	İlgilendiği Spor Dalı	Çalışma Saatleri	Çalışma Yeri
Nehir			
Murat			
Efe		15.00 - 17.00	
Songül			
Cemil			
Zeynep			

8. Etkinlik

A) İyi bir spor ayakkabıyla ilgili aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

İyi Bir Spor Ayakkabı Nasıl Olmalıdır?

1. Spor yaparken seçtiğiniz ayakkabı, yerle vücudumuz arasında kuvvet dağılımını etkileyen önemli bir faktördür. Bu nedenle bir spor ayakkabı ayağı iyi sarmalıdır, ne bol ne de dar olmalıdır.
2. Mümkünse ayakkabının bağcık bölümü uzun olmalıdır ve ayak bileğini de rahat ettirmelidir.
3. Ayakkabının burun kısmı geniş olmalı, parmak hareketlerine izin vermelidir. Ayak başparmağı ile ayakkabının parmak ucu bölümü arasında mesafe olmalıdır.
4. İyi bir spor ayakkabı, ayak tabanında oluşacak basıncı emebilmeli ve ayağa binen yükleri dengeli şekilde dağıtabilmelidir. Bu nedenle ayakkabının tabanı ayağı iyi kavramalı, topuk kısmı yumuşak ve kalın olmalı, topuk kısmına gelen basıncı dağıtacak şekilde topuk orta bölümünde direnci düşük malzemeden yapılmış olmalıdır.

B) Yukarıda verilen bilgiler, günümüzdeki spor ayakkabıların özellikleridir. Bu bilgilere hayal gücünüzü ekleyerek yeni bir spor ayakkabı tasarlayınız. Tasarımınızı aşağıya yazarak anlatınız.

Handwriting practice area with a green background and a grid of dashed lines for writing.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Sağlıklı bir yaşam için nasıl beslenmeliyiz? Araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Sağlıklı bir yaşam için nasıl beslenmemiz gerektiği ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Doğru beslenmenin sağlığımız açısından yararları nelerdir? Açıklayınız.

Tanık USLU (1974-...)

Çeşitli dergi ve yaynevlerinde çalıştı. Editör olarak görev yaptı. Çocuklara yönelik eğitim ve bilim içerikli birçok kitabı bulunmaktadır.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

YEMEK, İÇMEK VE SİNDİRMEK

Yıllar önce, birlikte güzel günler geçirdiğimiz bir arkadaşım yanıma geldi ve "Babam bir kaza geçirdi!" dedi.

"Ne? Babam kaza mı geçirdi?"

"Evet, trafik kazası!"

"Nerde şimdi babam? Durumu nasıl?"

"İyi. Evde televizyon seyrediyor!"

"Hastaneye gitmediniz mi?"

"Hayır, gerek yokmuş!"

"Küçük bir kazaydı demek!"

"Evet, dişlerinin üzerinden araba geçti."

"Sen benimle dalga mı geçiyorsun? Adamın dişlerinin üzerinden araba geçmiş ama evde oturmuş televizyon seyrediyor öyle mi?"

"Öyle..."

"Git işine be!"

"Babam yoldan karşıya geçiyormuş. O sırada hapşırılmış. Hapşırınca ağzındaki takma dişler yolun ortasına fırlamış. Bir araba da onların üzerinden geçmiş. Hepsi bu..."

"Gülmeye başlarsam kızar mısın?"

"Yooo..."

Dişler önemlidir. Ancak ağızımızda yepyeni, sapasağlam dururlarken onların ne derece önemli olduğunu pek anlayamayız. Çoğumuz, fırçalamak gibi basit bir iş için bile tembellik yaparız. Ve onları kaybettiğimizde kalan ömrümüzü buna pişmanlık duyarak geçiririz. Hem de ağızımıza attığımız her lokmadan sonra, ısırıldığı-

mız her elmanın ardından... Çünkü yediğimiz yiyecekleri sindirme işi zannettiğimiz gibi midenin derinliklerinde değil dişlerimizin keskin uçlarında başlar. Bir pelikan olmadığımız için ağızımıza attığımız yiyecekleri iyice çiğnemediğimiz kolay kolay yutamayız. Yiyecekleri önce bir güzel çiğnemeli, küçük parçalara bölmeliyiz. Dişler, kelimenin tam anlamıyla mükemmel birer öğütme makinesidir. Lokmaları ön dişlerimizle koparır, sonra da arka dişlerimizle iyice öğütürüz. Evet, artık yutmak için hazır hâller. Fakat bu sırada mükemmel bir yardımcı imdadımıza koşar: tükürük!

Tükürük, ağızımızdaki lokmaları bir yandan yumuşatırken bir yandan da onların içindeki faydalı mineralleri ayrıştırarak mide için hazırlar. Yani tükürük sadece su değildir. Çok özel bir salgıdır. Dişler tarafından öğütülüp un ufak hâline getirilen yiyecekler, tükürük ile bir güzel ıslatılıp hamur hâline geldikten sonra kolayca boğazımızdan aşağıya yuvarlanırlar. Bu sırada dilimizin de hatırı sayılır miktarda yardımı vardır. Dil, bir kürek gibi lokmaları gırtlığımızdan aşağıya yuvarlar. Bu sırada yutkunuruz ve gırtlığımızı çevreleyen bir dizi kas, bu yutma işlemi sırasında lokmaları yemek borusuna iter. (...)

Yemek borusundan geçen lokmalar mideye, "mide ağzı" denen dar bir kapıdan geçerek girerler. Burada birtakım büzücü kaslar vardır ve bu kaslar, midedeki sindirilmiş yiyeceklerin yemek borusuna doğru çıkmasına engel olurlar. Nihayet midemize kadar gelen besinler, burada son derece etkili bir asit kazanının içine düşmüş gibi olurlar. (...)

Midemize inen yiyecekler, mide asitleri tarafından eritilir ve ortaya çorba kıvamında bir bulamaç çıkar. Midemizdeki bu yiyecek karışımı, mide tarafından devamlı çalkalanır. Bu, çorbayı karıştırmak gibi bir işlemdir. Ama biz bu çalkantıların hiçbirini hissetmeyiz. Oysa mide kasları tam üç farklı yönde kasılır durur. Bu şekilde mide sıvıları ile besinler iyice birbirine girer. Hâlâ eritilmeyen yiyecekler eritilir.

Eğer her yemekten sonra bu hareketleri hissedecek olsaydık içimizde bir çamaşır makinesi çalışıyormuşçasına rahatsız olurduk. Mide çalkalanır durur. İçerideki çorbayı oluşturan besinler iyice erir ve kıvamını bulur. Daha fazla midede kalmaları için sebep kalmamıştır. Hem kim bilir bu midenin sahibi fena bir oburdur ve birazdan kocaman bir köfteyi, arkasından bir şişe ayran ve yarım tabak pilav ile aşağıya gönderecektir!

Tarik USLU

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

Kelime	Sözlükteki Anlamı
sindirmek	
pelikan	
salgı	
öğütme	
nihayet	
asit	
bulamaç	

B) Yukarıdaki kelimelerden üç tanesini seçerek bu kelimelerin geçtiği bilgilendirici bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

- Metnin başında yer alan karşılıklı konuşmada sizi şaşırtan bir şey oldu mu? Nedenleriyle anlatınız.
- Metne göre dişlerimizin ne derece önemli olduğunu ne zaman anlarız? Bu durumu yaşamınızdan örnekler vererek yorumlayınız.
- Metinde tükürüğün sindirimdeki önemi ile ilgili verilen bilgiler nelerdir? Açıklayınız.
- Metinde anlatılan sindirim aşamaları nelerdir? Bu aşamalardan hangisi sizce daha ilginçtir? Anlatınız.
- Yazar, midedeki yiyecekler ile ilgili hangi benzetmeleri yapmıştır? Bu benzetmeleri yapmasının nedeni ne olabilir?
- Sağlıklı bir yaşam ve sindirim sistemi arasında nasıl bir ilişki olabilir? Açıklayınız.

3. Etkinlik

A) Lokman Hekim'in "Oburluk ve iştahsızlık bedenın baş düşmanıdır." sözünden hareketle öğretmeninizle oluşturacağınız grubunuzla birlikte bir konuşma metni yazınız.

B) Hazırladığınız metni bir grup sözcüsü belirleyerek arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanıza etkileyici bir hitap ifadesi ile başlayınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıdaki duyuru metnini sessiz okuyunuz.

YIL SONU MEZUNİYET YEMEĞİ DUYURUSU

Bu yıl 8. sınıftan mezun olacak öğrencilerimiz için düzenlenecek mezuniyet yemeğimizin ayrıntıları aşağıdaki gibidir:

Yemek Tarihi: 2 Haziran 2019

Yer: Okul Bahçesi

Saat: 18.30

Program Ayrıntıları:

18.30: Okul Müdürü Tarafından Yapılacak Açılış Konuşması

18.45: Dereceye Giren Öğrencilere Plaketlerinin Verilmesi

19.00: Yemek Zamanı (Yemeğimiz için 2 çeşit menü hazırlanmıştır.)

Beyaz Menü

- Çorba (Mercimek veya Düğün Çorbası)
- Pilav (Pirinç veya Bulgur Pilavı)
- Salata
- Tavuk Haşlaması
- Tatlı (Kadayıf veya İrmik Helvası)

Kırmızı Menü

- Çorba (Mercimek veya Düğün Çorbası)
- Pilav (Pirinç veya Bulgur Pilavı)
- Salata
- Kuzu Kavurması
- Tatlı (Kadayıf veya İrmik Helvası)

20.00: Okul Korosunun Hazırladığı Türk Halk Müziği Dinletisi

Not: Programımıza öğretmenlerimiz ve 8. sınıf öğrencilerimiz aileleriyle birlikte katılacaklardır.

Okul Aile Birliği

B) Yukarıdaki duyurudan hareketle soruları cevaplayınız.

1. Niçin iki farklı menü hazırlanmış olabilir?

2. Kırmızı menüyü seçen bir kişi hangi yemekleri almış olabilir?

3. Beyaz menüyü seçen bir kişi hangi yemekleri almış olamaz?

4. Hangi yemeklerde misafirlere birden fazla seçenek sunulmuştur?

5. Etkinlik: Aşağıdaki cümleleri uygun deyimlerle örnekteki gibi tamamlayınız.

1. Misafirimizi uğurlarken ..... *ayağına sağlık* .....deriz.
2. Konuşmasını beğendiğimiz birine .....deriz.
3. Eğer beğendiğimiz şey el emeği ile yapılmışsa .....deriz.
4. Üzücü bir durum karşısında avunmak için .....deriz.
5. Kötü bir durumdan söz ederken ya da şaşırdığımızda .....deriz.

eline sağlık

üstüne iyilik sağlık

sağlık olsun

ağızına (diline) sağlık

ayağına sağlık

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

Akşam yemeği ile sabah kahvaltısı arasında yaklaşık 10-12 saatlik uzun bir süre vardır. Bu süre içerisinde gereksinim duyulan enerji ve besin öğeleri vücut depolarından karşılanır. Bilimsel veriler kahvaltının, sağlığın sürdürülmesinde önemli bir öğün olduğunu göstermektedir. Kahvaltı öğünü atlandığında gün içerisinde halsizlik, güçsüzlük, baş ağrısı, dikkat ve algılamada sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Kahvaltı alışkanlığımız zaman içerisinde şekillenerek kültürümüze ve kişisel deneyimlerimize göre değişmektedir.

Türkiye'ye Özgü Besin ve Beslenme Rehberi

B) Yukarıdaki metinle ilgili aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların yanına "D", yanlış olanların yanına "Y" harfi koyunuz.

- Günün en önemli öğünü kahvaltıdır. (....)
- Akşam yemeğinden sabah kahvaltısına kadar ortalama 9 saatlik bir süre vardır. (....)
- Kahvaltı öğünü atlandığında karın ağrısı görülür. (....)
- Kahvaltı alışkanlığımız kültürümüze ve kişisel deneyimlerimize göre değişir. (....)
- Kahvaltı öğününü atlayan kişilerin akademik başarıları düşük olur. (....)

C) Okula gelmeden önce düzenli olarak kahvaltı ediyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

D) Sağlıklı bir kahvaltı için kendinize menü hazırlayınız. Menüünüzü aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik: Aşağıda bir bisikletin kullanım kılavuzundan alınan bölümler verilmiştir. Kılavuzun ilgili bölümlerini dikkatle okuyarak etkinliğinizi tamamlayınız.

UYGUN VİTES SEÇİMİ VE DOĞRU VİTES KULLANIMI

Sayın Kullanıcı,

- * Bisikletinizle hareket hâlinde değilken vites değiştirmeyiniz. Vites değiştirme işlemini sadece pedal çevirirken gerçekleştiriniz.
- * Vites değiştirirken ters yönde pedal çevirmeyiniz.
- * Ön ve arka vites değişimini aynı anda yapmaya çalışmayınız.
- * Vites mekanizmanızı, zincirinizi ve vites dişlilerinizi düzenli olarak yağlayınız. Aksi hâlde zincirinizde ve vites mekanizmanızda aşınmalar meydana gelebilecektir.
- * Bir aylık kullanımdan sonra bisikletinizin vites ayarlarını bir bisikletçide tekrar yaptırınız.

SÜRÜŞ GÜVENLİĞİYLE İLGİLİ UYARILAR

- * Bisikletinizi kullanırken mutlaka kask veya koruyucu başlık kullanınız.
- * Bisikletinizi yaya kaldırımlarında kullanmayınız. Her zaman yayalara yol veriniz. Yoğun trafikte dikkatli olunuz.
- * Sürüş sırasında çevrenizle iletişiminizi kesecek kulaklık, şapka vb. kullanmayınız.
- * Bisikletinizi kullanırken ani ve sert manevralar yapmayınız.
- * Gece sürüş yapacağınız zaman bisikletinizin aydınlatma sistemini kontrol ediniz. Görünürlüğü yüksek kıyafetler ve renkler tercih ediniz.

A) Aşağıdaki soruları bu kılavuza göre cevaplayınız.

Bisikletle hareket hâlinde değilken yapılmaması gereken davranışı yazınız.

Vites değiştirirken dikkat edilmesi gereken kurallardan birini yazınız.

Ömer'in bisikletinde bir süre sonra zincir arızası meydana gelmiştir. Ömer, kullanım kılavuzundaki hangi uyarıya uymadığı için Ömer'in bisikleti arızalanmış olabilir? Açıklayınız.

Bisikletinizi sürerken çevreyle iletişiminizi kesecek davranışlarda bulunmanın sakıncaları neler olabilir? Örneklerle anlatınız.

B) Aşağıdakilerden hangileri bu kılavuza göre yapılması gereken davranışlardandır? Başına çarpı işareti (X) koyarak işaretleyiniz.

- ( ) Yayaların güvenliğini tehlikeye atmadan sürüş yapmak
- ( ) Ön ve arka vitesleri aynı anda değiştirmek
- ( ) Bisikleti kullanacağımız araziye göre lastik seçmek
- ( ) Sürüş sırasında koruyucu kıyafetler kullanmak
- ( ) Vites değiştirirken düz yönde pedal çevirmek

* GELECEK DERSE HAZIRLIK

Geçmişte insanların beslenme alışkanlıkları nasıldı? Aile büyüklerinize danışarak bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Geçmişte insanların beslenme biçimleri ile ilgili edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sağlık ve spor arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

OBEZİTE HAKKINDA 10 SORU 10 CEVAP

1. Obezite veya şişmanlık nedir?

Obezite, bir başka deyişle şişmanlık, sağlığı bozacak ölçüde vücutta anormal veya aşırı yağ birikmesi olarak tanımlanmaktadır. Obezitenin belirlenmesinde sıklıkla Beden Kitle İndeksi (BKİ) kullanılır.

2. Beden kitle indeksi nedir ve niçin kullanılır?

Beden Kitle İndeksi, bir kişinin ideal boy ve kilo oranına sahip olup olmadığını anlamak için kullanılan bir hesaplama yöntemidir ve boyo uygun vücut ağırlığının belirlenmesinde kullanılır.

3. Obezite neden oluşur?

- Aşırı ve yanlış beslenme alışkanlıkları
- Yetersiz fiziksel aktivite
- Yaş
- Cinsiyet
- Eğitim düzeyi
- Sosyokültürel etmenler
- Gelir durumu
- Hormonal ve metabolik etmenler
- Genetik etmenler
- Psikolojik problemler
- Sık aralıklarla çok düşük enerjili diyetler uygulama
- Kullanılan bazı ilaçlar

4. Obezite bir hastalık mıdır?

Evet. Eski çağlarda zenginliğin simgesi olduğu düşünülen obezite günümüzde tedavi edilebilen kronik bir hastalık olarak kabul edilmektedir.

5. Obezitenin tedavisi var mıdır?

Obezitenin çeşitli tedavi yöntemleri vardır. Obezite tedavisinde kullanılan yöntemler beş grup altında toplanmaktadır:

1. Tıbbi beslenme (diyet) tedavisi
2. Egzersiz tedavisi
3. Davranış değişikliği tedavisi
4. İlaç tedavisi
5. Cerrahi tedavi

Obezite tedavisi hekim, diyetisyen, psikolog, fizyoterapistten oluşan bir ekip tarafından düzenlenmelidir.

6. Obezitenin yol açtığı sağlık sorunları nelerdir?

- Diyabet
- Damar hastalığı
- Safra kesesi hastalıkları
- Bazı kanser türleri
- Kireçlenme
- Horlama
- Karaciğer yağlanması
- Astım
- Toplumsal uyumsuzluklar
- Kas-iskelet sistemi problemleri

7. İleri yaşlarda zayıflamak zorlaşır mı?

Metabolizma her on yılda bir yavaşlamakta, yaşla birlikte farklı beslenme alışkanlıkları oluşmakta, fiziksel aktivite düzeyi azalmakta, vücudun hormonal dengesi değişmektedir. Bunun yanı sıra geçmişte yapılan birçok diyet girişimi de durumu güçleştirmektedir.

İleri yaşlarda da vücut ağırlığını dengelemek için yeterli ve dengeli beslenme ile birlikte yaşa uygun egzersiz programı seçilerek uygulanmalıdır.

8. Kilo kontrolü için nereye başvurabilirim?

Bağlı bulunduğunuz aile hekimine başvurdu-

ğunuzda sizin boy ve kilonuzu ölçerek Beden Kitle İndeksinizi hesaplayacak ve obezite durumunuz var ise gerekli tedaviyi almak üzere sizi ilgili uzman ve diyetisyenin bulunduğu bir hastaneye sevk edecektir.

9. Zayıflama diyetlerinde nelere dikkat edilmelidir?

Diyete başlamadan önce hekim kontrolünden geçilmeli daha sonra diyetisyen kontrolünde zayıflama diyeti uygulanmalıdır.

Zayıflama diyetleri bireye özgü olmalı, bireyin cinsiyetine, yaşına, boyuna, fiziksel aktivitesine, beslenme alışkanlıklarına uygun olarak planlanmalıdır. Yavaş ve uzun bir sürede zayıflamalı, ağırlık kaybı, haftada 0.5-1 kilogramı geçmemelidir. Diyet ile birlikte düzenli fiziksel aktivite yapılmalıdır.

10. Fiziksel aktivitenin obezite tedavisinde faydası nedir?

Obez ve fazla kilolu bireylerde egzersiz, yağ dokusu ve karın bölgesindeki yağlanmayı azaltmakta, diyet yapıldığında görülebilen kas kütle kayıplarını önlemektedir. Ayrıca kan kolesterolü, kan yağları, kan şekeri ve kan basıncının dengelenmesine yardımcı olur, stresi azaltır ve kendine güveni artırır.

T.C. Sağlık Bakanlığı Broşürü

1. Etkinlik

A) Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla örnekteki gibi eşleştiriniz.

diyabet

Uzun süredir bir çözüm getirilmemiş.

kronik

Genlerle ilgili, kalıtımla ilgili.

metabolizma

Kişinin sağlığını korumak ve düzeltmek amacıyla beslenmesini düzene koymasını sağlayan kişi.

etmen

Canlı organizmada veya canlı hücrelerde hareketi, enerjiyi sağlamak için oluşan, biyolojik ve kimyasal değişimlerin bütünü, özümlemenin ve yadımlamanın toplamı.

diyetisyen

Şeker hastalığı.

genetik

Birlikte veya ayrı ayrı etkisini gösteren ve belli bir sonuca götüren güçlerden, şartlardan, öğelerden her biri, faktör.

B) Anlamını eşleştirdiğiniz kelimeleri sözlük sırasına uygun biçimde sıralayınız.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Obezitenin oluşum nedenleri nelerdir? Örnekler veriniz.
2. Obezitenin oluşum nedenlerinden hangisinin daha yaygın görüldüğünü düşünüyorsunuz? Nedenleriyle anlatınız.
3. Eski çağlarda obezite neyin simgesi olarak kabul ediliyordu? Bunu gerekçelerinizle birlikte yorumlayınız.
4. Obezitenin tedavi yöntemleri nelerdir? Açıklayınız.
5. İleri yaşlarda zayıflamak neden zorlaşmaktadır?
6. Zayıflama diyetlerinin bir plana uygun şekilde hazırlanması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

3. Etkinlik: "Sağlık" kelimesinin sizde çağrıştırdıklarını aşağıdaki noktalı alanlara yazınız. Yazdığınız kelimelerden üç tanesini kullanarak bir konuşma yapınız.

4. Etkinlik

A) Aşağıda, "Beden Kitle İndeksi (BKİ)" ile ilgili açıklamalar verilmiştir. Bu açıklamaları dikkatle okuyunuz.

Beden Kitle İndeksi (BKİ) Nedir?

Bir kişinin ideal boy-kilo oranına sahip olup olmadığını anlamak için kullanılan bir hesaplama yöntemidir. BKİ hesaplanırken kişinin ağırlığı, boyunun (metre türünden) kendisiyle çarpımına bölünür ve bir sayı elde edilir. Elde edilen bu sayının BKİ cetvelinde hangi aralıkta olduğuna bakılarak kişinin BKİ'siyle ilgili sonuç ulaşılır.

BKİ hesaplamak için şu işlem yapılır:

Ağırlık (kg)

Boy (metre) x Boy (metre)

Örneğin ağırlığı 74 kg ve boyu 1,82 m olan bir kişinin BKİ'si hesaplamak için şu işlemin yapılması gerekir:

$$\frac{74}{1,82 \times 1,82} = 22,36$$

BKİ Cetveli

BKİ Değeri	BKİ Değerinin Anlamı	Ne Yapılmalı?
18,5 altında	Düşük Kilolu	Düzenli ve dengeli beslenerek kilo almaya ve uygun kiloya yükselmeye çalışınız.
18,5 – 24,9 aralığında	Normal	Düzenli, dengeli beslenerek ve egzersiz yaparak kilonuzu korumaya çalışınız.
25 – 29,9 aralığında	Kilolu	Düzenli, dengeli beslenerek ve egzersiz yaparak fazla kilolarınızdan kurtulunuz.
30 ve üstü	Aşırı kilolu	Aşırı kilolarınızdan kurtulmak için bir sağlık kuruluşuna başvurunuz ve uzmanlardan yardım alınız.

B) Sağdaki tabloda boy ve kiloları verilen kişilerin BKİ'lerini hesaplayarak değerleri normalin altında veya üstünde olanların başına çarpı (X) işareti koyunuz.

Kişiler	Boy (m)	Ağırlık (kg)
Gülseren	1,65	43
Kerem	1,68	60
Selvinaz	1,57	71
Cengiz	1,69	55

C) Siz de kendi BKİ'nizi bu yöntemle ya da

<http://beslenme.gov.tr/index.php?page=55> sayfasını kullanarak hesaplayabilirsiniz.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı

Sıra No: / Yıl:

T.C. Sağlık Bakanlığı

Genel Sağlık

Tıbbi

İlaçlar

SA Servisleri Servisleri

İlaçlar

Diğer

Diğer

Beslenme ve Diyet (Obezite) - Beslenme ve Diyet (Diyabet) - Beslenme ve Diyet (Metabolik Hastalıklar)

Özellik

Erkek

Doğum Tarihi

Özellik

2013

Vücut Ağırlığı (kg)

Özellik

Boy (metre)

Özellik

195200

5. Etkinlik

A) Aşağıdaki afişi inceleyiniz. Afişin hazırlanış amacı nedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Yukarıdaki afişin hazırlanış amacından hareketle arkadaşlarınıza bir konuşma yapınız. Konuşmanızı aşağıdaki forma göre planlayınız.

Konuşmamın konusu: .....

Konuşmamın amacı: .....

Konuşmamın içeriği: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Konuşmamın ana fikri: .....

.....

.....

6. Etkinlik: "Sağlıklı Beslenme" konulu bir afiş tasarlayınız. Afişinize uygun bir slogan yazınız. Tasarladığınız afişi büyüklerinizden yardım alarak sosyal medyada paylaşınız.

7. Etkinlik: Aşağıdaki üyelik formunu, istenen bilgiler doğrultusunda doldurunuz.

GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ
SPOR MERKEZLERİ SPORCU KAYIT FORMU

T.C. KİMLİK NUMARASI			
ADI SOYADI			
DOĞUM YERİ VE TARİHİ (GÜN / AY / YIL)		..... /	.....
CİNSİYETİ	Kız ☐	Erkek ☐	
BOY VE KİLO BİLGİLERİ	..... cm / ..... kg		
OKUL VE SINIF BİLGİLERİ			
İLGİLENDİĞİ SPOR DALLARI			
ADRES BİLGİLERİ			

Velisi bulunduğum ve yukarıda bilgileri verilen öğrencinin, spor faaliyetlerine katılmasında herhangi bir sakınca bulunmadığını taahhüt eder, spor faaliyetlerine katılması için gerekli izni verdiğimi belirtirim.

Veli Adı Soyadı: .....

Tarih: .....

İmza: .....

B) İncelediğiniz broşürden hareketle aşağıdaki etkinlikleri yapınız.

1. Piramidin alttan ikinci basamağında yer alan besinlerin önerilen günlük tüketim miktarlarını yazınız. ....

2. Piramidin en üst basamağında yer alan besinlerin tüketimiyle ilgili neler önerilmektedir? Bu besinlerle ilgili yapılan öneriyle ilgili düşüncelerinizi yazınız. ....

3. Kas ve kemik güçlendiren aktiviteler arasında ..... ve ..... sayılabilir.

4. Hareketsiz yaşam süren bireyler için bu broşürde şunlar önerilmektedir: .....

5. Bisiklete binmek, paten kaymak ve yürüyerek okula gitmek gibi aktiviteler ..... aktiviteler olarak adlandırılmaktadır.

6. Kendinizi bu piramidin hangi basamağına yerleştirebilirsiniz? Nedenleriyle yazınız. ....

9. Etkinlik: Aşağıdaki fıkrayı okuyunuz. Fıkra da verilmek istenen ana düşünceyi bulunuz.

EVİNİZİ DE HATIRLAYIN

Nasrettin Hoca günün birinde hastalanır. Yatak yorgan derken Hoca'ya geçmiş olsun ziyaretleri başlar. Bir gün böyle, iki gün böyle... Bu arada Hoca da yatağın içerisinde ağrıların etkisiyle kıvrınmaktadır. Geçmiş olsuna gelen komşular ilk geldiklerinde,

— Hocam, geçmiş olsun, ne oldu, nasılsın, dedikten sonra hastayı bırakıp kendi aralarında sohbeti koyulaştırmaktadırlar. Hoca'nın hanımı da gelenlere şerbet ikram etmekte bu arada vakit de ilerlemektedir. Her gelen oturmakta bir türlü kalkmayı hatırlayamamaktadır. Hocanın ağrısı çoktur ama misafirlerine de "Kalkın gidin." diyemez. Ne kadar inlese de sızlansa da oflansa da hepsi boşuna... Bütün bu oflaların sonunda hiç kimse yerinden kıpırdamaz. Vakit epey ilerleyince misafirlerden biri:

— Hocam, kusura bakma, geç oldu, biz gidelim, daha sonra yine geliriz. Bir emrin olursa haberimiz olsun, deyince Hoca taşı gediğine koyuverir:

— Vallahi komşular bu öğüdümü iyi öğrenin. Bundan sonra hasta ziyaretine gittiğinizde evinizi de hatırlayın, başka da bir diyeceğim yok, haydin güle güle, der.

Habip ALMIŞ - Cengiz YAKINCI

GELECEK DERSE HAZIRLIK

İlgi duyduğunuz spor dalı ile ilgili bir haber metni araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İlgili duyduğunuz spor dalı ile ilgili araştırdığınız haber metnini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Dinleyeceğiniz metnin başlığı ve görsellerinden hareketle konusunu tahmin ediniz.

* Metni dinlerken bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını not alınız.

VAZGEÇMEYENLERİN HİKÂYESİ (Dinleme Metni)

1. Etkinlik

A) Metni dinlerken not aldığınız kelime ve kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

*Kelime veya
Kelime Grubu*

Sözlükteki Anlamı

B) Anlamlarını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarından üç tanesini birer cümlede kullanınız.

1. ....
2. ....
3. ....

2. Etkinlik

A) Dinlediğiniz metne farklı başlıklar öneriniz.

B) Dinlediğiniz metnin ana fikrini yazınız.

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. "Ampute Futbol Şampiyonası Finali'nde, A Millî Takım'ımız, İngiltere'yi 2-1 yenerek üst üste ikinci kez Avrupa şampiyonu oldu." cümlesinin örtülü şekilde içerdiği bilgiyi açıklayınız.
2. Millîlerimize madalya ve kupalarını veren kişi kimdir?
3. Ampute Millî Futbol Takımı'mızın oyuncuları ile ilgili verilen bilgilerin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Anlatınız.
4. Ampute Millî Futbol Takımı'mız milletimize hangi özellikleriyle örnek olmaktadır?
5. Warren Bennis (Vorin Benis)'in "Büyük başarılar, ancak başarabileceklerine inanan insanlar tarafından elde edilmiştir." sözünün sizde uyandırdığı duygu ve düşünceler nelerdir? Açıklayınız.

4. Etkinlik

Aşağıdaki haber metinlerini bir haber sunucusu olduğunuzu hayal ederek sesli okuyunuz.

Bora İsmail BİREN
Sporcu-Eskrim, Gençler Türkiye
Eskrim Şampiyonası, Konya, 2014.

Karşılaşmayı 14-13 önde
götürürken karşılıklı yapılan bir
hamlede lehine yanlış karar veren
başhakemi uyardı ve kazanacağı
madalya rakibinin oldu.

Nihan GÜNEYLİGİL
Voleybolcu-Galatasaray
Galatasaray-Fenerbahçe Maçı, 2015.

Maç sırasında çıkan arbedede,
seyircilerin hakemlere yabancı madde
atmaları üzerine, kendi güvenliğini hiçe
sayıp hakemlere kendini siper ederek
onları korumaya çalıştı.

Yalçın ÇETİN
Spor Spikeri, Türkiye-Hollanda Millî Futbol Maçı, Konya, 2015.

Avrupa Futbol Şampiyonası elemelerinde Türkiye ile Hollanda arasında oynanan grup
maçı için tribünlere gelen deneyimli spiker Yalçın Çetin, 90 dakika boyunca görme engelli
seyircilerin arasında oturarak maçı radyodan anlatır gibi anlattı. Görme engelli seyircilerin,
atmosferini hissettikleri ancak göremedikleri maçı yaşamalarını sağladı.

B) Yaşadığınız, tanık olduğunuz veya medya aracılığıyla öğrendiğiniz bir dürüst oyun (fair play)
örneğini arkadaşlarınıza anlatınız. Konuşmanızda beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

5. Etkinlik: Okulunuzun spor faaliyetlerindeki başarıları ile ilgili gerçek veya kurgusal bir haber metni yazınız. Haber metninizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik: Aşağıdaki yönergelerden hareketle soruları cevaplayınız.

Sekiz takımın katıldığı bir turnuvayla ilgili bilgiler şöyle verilmiştir:

Karşılaşmalar eleme sistemiyle yapılmıştır. Karşılaşmayı kazanan takım bir üst tura çıkmış, kaybeden takım ise turnuvadan elenmiştir.

Aşağıdaki turnuva tabelasında kazanan takımlar "+" işaretiyle, kaybeden takımlar "-" işaretiyle belirtilmiştir.

1. Bu turnuvada şampiyon olan bir takım, kaç maç yaparak şampiyon olmuştur?

.....

2. Yarı finalde H takımının F takımını elediği bir durumda E takımı yarı finalde hangi takımı elemiş olur?

.....

3. E takımının finalde elendiği durumda hangi takım şampiyon olmuştur?

.....

Çeyrek Final Karşılaşmaları

A Takımı	-	B Takımı	-	C Takımı	-	D Takımı	-
E Takımı	+	G Takımı	+	H Takımı	+	F Takımı	+

Yarı Final Karşılaşmaları

.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Final Karşılaşması

.....	.....
.....	.....

Şampiyon: .....

7. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni, altı çizili kelime ve kelime gruplarına dikkat ederek okuyunuz. Bu kelimelerin metnin başlığı ile ilişkisini açıklayınız.

TURP GİBİ OLMAK

Kayak yapmayı çok severim. Küçük yaşımdan beri yarıyıl tatillerinde Uludağ'da kayarım ancak bu seneki tatilimi Ilgaz'da geçirmek istedim. Arkadaşlarımla birlikte Ilgaz'ın doruğuna çıkmak çok zevkliydi. Kayma noktasına vardığımızda Selim ortaya bir iddia attı: "Bitiş noktasına önce kim varacak?" diye bağırdı. Hepimiz heyecanlanmıştık. Yarışmaya başladık. Kendimden çok emindim. Hızla kayıyordum. Derken aniden kontrolümü kaybederek takla atmaya başladım. Kaç takla attığımı bilmiyorum. Durduğumda yerimden kalkmaya çalıştım ancak başaramadım. Belimde dayanılmaz bir acı vardı. Arkadaşlarımı imdadıma yetiştirdi. Durumunu ciddiyetini fark eden Selim, hemen sağlık ekiplerine haber verdi. Oteldeki doktor, beni hastaneye sevk etti. Otele çağrılan ambulansla arkadaşlarım beni Ankara'daki hastaneye götürdüler. Orada yapılan kontroller sonucunda doktor omurgamda bir zedelenme olduğunu söyleyerek beni hastaneye yatırdı. Hastanede on gün yattım. Taburcu olurken bana iki aylık fizik tedaviden sonra turp gibi olacağım söylendi. Doktorun bu sözü beni çok rahatlatmıştı. En büyük korkum kayak yapamamaktı ama doktorun yeniden kayak yapabileceğimi söylemesi benim için en büyük müjde oldu.

H. Emel ŞİRİN

B) Anlamını bildiğiniz bir deyim ile ilgili hikâye edici bir metin yazınız. Yazınızın içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

Hacıvat ve Karagöz ile ilgili bir araştırma yapınız.

CİRİT

(Serbest Okuma Metni)

Türklerin yüzyıllardan beri oynadıkları bir ata sporudur cirit. Türkler, bu atlı oyunu Orta Asya'dan günümüze kadar taşımışlardır. Osmanlı'da bayramlarda, yabancı devlet adamlarının ağırlandığında ve ziyafetlerde atlı cirit oynanmaktaydı. Osmanlılarda "cirit oynamak" yerine "ciride binmek" tabiri de kullanılmıştır. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin en gözde gösteri sporu olmuştur. Atalarımız barış zamanlarında at ve askerlerini zinde ve kuvvetli tutabilmek için atlı cirit sporunu tesis etmiş, insanları ruh ve beden en eğiterek yarınlar a hazırlamışlardır. Türklerde iyi sipahilerin yetişmesinin sebeplerinden biri de cirit oyunudur.

Atlı ciritte hiçbir spor müsabakasında bulunmayan "rakibi bağışlama" ve "affetme" şeklinde bir davranış vardır. Rakibinin önünü kesip, ona ciritle vurma imkânı varken vurmayıp bağışlayan sporcu puan kazanmaktadır. Bu yönüyle spor ve erdemin birlikte anıldığı asil bir yapıya sahiptir. Başlıca oyun alanı At Meydanı'dır. Evliya Çelebi Kâğıthane yolunda da

bir cirit meydanı olduğunu yazmaktadır.

Cirit Oyunu, daha kırk elli yıl öncesine değin Anadolu'da yaygın bir oyun olduğu hâlde son yıllarda sadece Erzurum, Uşak, Erzincan, Bayburt, Ankara, Manisa, Kars yörelerinde yaşamaya devam etmektedir. Cirit oyunu şu an Türkiye'de 12 ilde 70'in üstünde kulüpte 2 binin üzerinde profesyonel sporcu ile oynanmaktadır. Ayrıca yurt dışında İran, Afganistan ve Türkistan Türkleri ile Türklerin yaşadığı Orta Asya'nın değişik bölgelerinde hâlâ canlılığını sürdürmekte ve ata sporu olarak yaşatılmaktadır.

Anadolu'nun çeşitli yörelerinde gençler düğün, bayram gibi özel günlerde, festival ve şenliklerde cirit oyunu ile halka yönelik gösteri müsabakaları yaparak bu geleneği nesilden nesile aktarmaktadırlar. İnsanların ilgisini çekmek ve onlara hoşça vakit geçirtmek için cirit meydanında davullar zurnalar çalınması da bir gelenektir.

CİRİT NASIL OYNANIR?

Cirit oyunu at üzerinde iki ayrı takımla oynanır. Bu takımlar, 70 ila 120 metre genişliğindeki bir alanda karşılıklı olarak alanın en gerisinde altışar, sekizer ya da on ikişer kişi olarak dizilirler. Sağ ellerine atacakları ilk ciridi, diğer ellerine de yedek ciritleri alırlar.

Cirit oyununa katılacak olanlar iki takım hâlinde karşılıklı dizilirler. Aralarında ortalama 100 metrelik bir mesafe bulunur. Dizilen takımlardan bir atlının, atını ileri sürerek karşı takımdan birinin adını söylemesiyle oyun başlar. Ona doğru atını sürerken elindeki ciridi de kendisine fırlatır. Sonra geriye dönüp doludizgin kaçmaya başlar. Üzerine cirit fırlatılan atlı, dötrnala kendisini kovalar. Arkadan gelmekte olan, elindeki ciridi kovaladığı atlıya fırlatır. Bu sırada önde koşanın dizisinden bir başka atlı da onun peşine düşer. Onun da hedefi, arkadaşını kovalayan atlıdır. Oyun böylece sürer.

Cirit oyununda tek hedef atın sırtındaki binicidir. Bu yüzden atlılar kendilerini hedef alan ciritlerden korunmak için at üzerinde çeşitli hareketler yaparlar: Eğilirler, dötrnala giden atın iki yanına sarkarlar, hatta daha usta cirit oyuncular at üzerinde akrobasiye varan hareketler gösterirler. Rakip oyuncuya her isabet puan kazandırır ve bütün oyuncular ellerindeki ciritleri savurduktan sonra takımların elde ettikleri isabet sayısına göre yenmiş veya yenilmiş sayılırlar. Ciritin ata isabet etmesi, savuranın oyun dışı kalmasını gerektirir. Cirit sopasının uç kısımları hem atlara hem de oyunculara zarar vermemesi için yuvarlatılır ya da uç kısımlarına koruyucu başlıklar takılır.

Seyredenler ciritçilere ve atlara tezahürat etmek amaçlı çeşitli şekillerde bağırır, onları teşvik ederler. Eski ciritçilerden bir kurul, oyunun sonucunu ilan eder. Cirit sona erince cirit oyununu düzenleyenler başarılı olanlara ödülleri, ziyafetler verir.

Selcen ÇİFÇİ

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

D Vitamini: Balık yağı, süt, yumurta ve tereyağında bulunan bir vitamin çeşididir. Kemikler ve diş sağlığı için gereklidir.

Sebze ve meyveler vitamin açısından oldukça zengindir. Sağlıklı bir yaşam için her tür vitamin-den almak gerekir.

Kirsten ROGERS – Corinne HENDERSON
(Kirstin RACIRS - Karin HENDIRSIN)
(Çev.: Şule GİRGIN)

1, 2, 3, 4 ve 5. soruları metne göre cevaplayınız.

1. Okuduğunuz metnin konusuna uygun olacak şekilde, okuduğunuz metne isim tamlaması ve sıfat tamlaması biçiminde iki başlık öneriniz.

İsim tamlaması biçiminde önerdiğiniz başlık:

Sıfat tamlaması biçiminde önerdiğiniz başlık:

2. Okuduğunuz metne göre, sağlıklı bir beslenmede niçin çeşitli besinler bulunmalıdır? Açıklayınız.

3. Aşağıdakilerden hangisi okuduğunuz metinden çıkarılamaz?

- A) Sağlıklı bir yaşam sürmek için farklı vitamin türlerine ihtiyaç vardır.
- B) A vitamini alabilmek için bazı hayvansal gıdalar da tüketilmelidir.
- C) Dişlerinizin çürümemesi ve sağlıklı kalması için bolca B vitamini almalısınız.
- D) Besinler, enerji ve büyüme için yaşamsal öneme sahiptir.

Tükettiğiniz yiyecek ve içecekler "beslenme"yi oluşturur. Sağlıklı bir beslenmede çeşitli yiyecekler olur çünkü değişik yiyecekler vücudun gereksinimi olan farklı maddeleri içerir. Karbonhidratlar, proteinler ve yağlar, enerji ve büyüme için yaşamsal önem taşır. Bunlara "besin" denir. Vitaminler, mineraller ve su da "yardımcı besinler"dir. Bunlar bedenin düzgün çalışmasını sağlar. (...)

Vitaminler vücudunuzun sağlıklı kalmak için gereksinim duyduğu maddelerdir ve birçok yiyecekte bulunur. Vitaminler organik maddelerdir, yani karbon içerir. Vücudun gerekli kimyasal işlemleri yerine getirebilmesi için yaklaşık on beş farklı vitamine gereksinimi vardır.

Bazı belli başlı vitaminlerin kaynakları ve kullanımları ile ilgili bildiklerimiz şunlardır:

A Vitamini: Süt, tereyağı, yumurta, balık yağı, taze yeşil sebzelerde bulunur. A vitamini özellikle göz ve deri sağlığı için gereklidir.

B Vitamini: Tam buğday unu ekmeği ve pirinç, karaciğer, soya fasulyesi gibi besinlerde bulunur. Tüm hücrelerdeki enerji üretimi ve sinir sisteminin sağlığı için B vitamini tüketimi gereklidir.

C Vitamini: Portakal, limon, siyah üzüm, domates, taze yeşil sebzelerde bulunan bir vitamin türüdür. Kan damarlarının sağlığı, vücuttaki yaraların iyileşmesi ve soğuk algınlığından korunma için gereklidir.

4. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadeleri uygun biçimde tamamlayınız.

Diş sağlığınız için .....vitamini tüketmeniz gerekir. Bu vitamin türü .....gibi besinlerde bulunur.
Domates, portakal ve limon gibi besinlerde ..... vitamini bulunur. ....
.....
İçin bu besinlerin tüketilmesi gerekir.

5. Okuduğunuz metni göz önünde bulundurarak dengeli beslenme için neler yapmamız gerektiğini anlatınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelime, cümleye neden-sonuç anlamı katmıştır?

- A) Bazı insanlar sağlıklı beslendikleri için kolay kolay hastalanmazlar.
B) Meyveden sebze kadar her besini dengeli tüketmeliyiz.
C) Her akşam çantasını kaptığı gibi spor salonuna koşuyor.
D) İnsanlar hastalanana dek sağlıklarının kıymetini bilmezler.

7. Aşağıdakilerden hangisinde bir deyim kullanılmıştır?

- A) Sağlığımızı spor yaparak koruruz.
B) Planlarınızı bir kez daha gözden geçirmelisiniz.
C) Sağlıklı yaşamak en büyük hazinelerdendir.
D) Besinleri tüketirken israf etmemeliyiz.

8. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin cümlelere kattığı anlamları, anlam listesindeki ifadelerin harfleriyle örnekteki gibi eşleştiriniz.

- C Akşam 7.30 gibi evden çıkacağını söylemiş.
..... Futbol sahası kadar bir alanda oyun oynuyorlar.
..... Düzenli spor yapmak, doktorlara göre en doğru davranışlardandır.
..... Burada herkesi tanıdığı için çok mutluydu.
..... Hiç kimse senin gibi güzel düşünmüyor.
..... Arkadaşlarıyla buluşmak üzere evden çıktı.

Anlam Listesi

- A) Karşılaştırma
B) Amaç
C) Yaklaşık zaman
Ç) Benzetme
D) Neden (gerekçe)
E) Koşul (şart)
F) Bakış açısı

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç kullanılmamıştır?

- A) Dışarı çıkacaktı ama ailesinden izin alması gerekiyordu.
B) Hep birlikte dışarı çıktılar ve misafirlerini uğurladılar.
C) Herkes ona güveniyordu çünkü işini çok düzgün yapıyordu.
D) İnsanların güvendiği kadar dürüst, çalışkan, sorumluluk sahibiydi.

10. (1) Dengeli beslenmek, sağlığımızı korumamızı sağlayan en önemli davranıştır. (2) Çünkü insan sağlığı beslenmeyle çok yakından ilgilidir. (3) Sağlığımızı kaybettikten sonra birtakım ilaçlarla çare aramak yerine, sağlığımızı kaybetmeden önce önlem almak daha akıllıcadır. (4) Sadece dengeli beslenerek birçok hastalıktan korunmak mümkündür.

Yukarıdaki metinde numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden önceki cümlelerin gerekçesini açıklamaktadır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

"Sevelim, sevilelim./Dünya kimseye kalmaz."
Yûnus Emre

"Toplum; insan vücutlarının değil, ruhların birlik
içinde toplanmasıdır."
Nurettin Topçu

"Toplumun mutluluğu için çalışan kendini de mutlu eder."
Samuel Smiles
(Semüyl Simayls)

8. TEMA

Birey ve Toplum

- EVET EFENDİM
- SEN DE BİR İYİLİK YAP
- DOSTLUĞA DAİR
- HACETTEPE
(Dinleme Metni)
- SEVGİ FİLOZOFU YÛNUS EMRE
(Serbest Okuma Metni)

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Hacivat ve Karagöz ile ilgili yaptığınız araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İletişimde nezaketin önemiyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

EVET EFENDİM

Hacivat: Vay Karagöz'üm, benim iki gözüm, merhaba!

Karagöz: Hoş geldin, suda pişmiş balkabağı! (Tokat atar.)

Hacivat: Aman Karagöz'üm, gelir gelmez bu tokadın sebebi nedir?

Karagöz: Bizim bekçinin ne poturu var ne de cübbesi. (Tokat atar.)

Hacivat: Yazıklar olsun sana Karagöz! Adam olamamışsın!

Karagöz: Ona ya Rabbi şükür!

Hacivat: Ne gibi?

Karagöz: Ya sen oldun mu ki? (Tokat atar.)

Hacivat: Aman Karagöz'üm, ben senin gibi değilim. Ben her nereye gitsem bana itibar ederler, ayağa kalkarlar.

Karagöz: Bana da kalkarlar.

Hacivat: Senin neyine ayağa kalkarlar? Senin okuman yazman yok bir kere. Mürekkep yalamamışsın.

Karagöz: Onu yaladım.

Hacivat: Nerde yaladın?

Karagöz: Geçen gün çeşme başına gittim. Orada bizim sakanın eşeği duruyordu, merak ettim, suratını yaladım.

Hacivat: Tuh, Allah iyiliğini versin!

Karagöz: Tükürme suratıma bel!

Hacivat: Bak Karagöz'üm, sen benim kırk yıllık arkadaşısın. Sana birkaç kelime öğreteyim de her nereye gidersen sana itibar etsinler.

Karagöz: Öğret bakalım.

Hacivat: Dinle, bir kibar yere gittiğinde sana bir şey sorarlarsa ne diyeceksin biliyor musun?

Karagöz: Yoo...

Hacivat: "Evet efendim, öyledir efendim, münasiptir efendim." Arada sırada da "Ne buyurulur a benim efendim?" diyeceksin.

Karagöz: Sonra ne olacak?

Hacivat: İşte böylece sen adam olacaksın, herkesin yanında itibarlı olacaksın.

Karagöz: Olur Hacivat, şey ne diyecektim?

Hacivat: "Evet efendim."

Karagöz: Evdedir efendim.

Hacivat: Öyle değil canım!

Karagöz: Öyleyse dükkândadır efendim.

Hacivat: Canım Karagöz'üm, ben nasıl söylersem sen de öyle söyle.

Karagöz: Olur yaparım, nasıldı o?

Hacivat: "Evet efendim."

Karagöz: Evet efendim.

Hacivat: Aferin Karagöz'üm! "Öyledir efendim."

Karagöz: Hayır, ikindidir efendim.

Hacivat: "İkindiyi bırak, öyledir efendim."

Karagöz: İkindiyi bırak, akşamı yakala. Öyledir efendim.

Hacivat: "Münasiptir efendim."

Karagöz: Minas'ın değil, Agop'undur efendim.

Hacivat: A Karagöz'üm, Agop'u falan karıştırma, "Münasiptir efendim."

Karagöz: Agop'u karıştırmam, Mıgırdıç'ı karıştırırım.

Hacivat: Canım, "Münasiptir efendim."

Karagöz: Münasiptir efendim.

Hacivat: Arada sırada "Ne buyurursunuz, a benim efendim?"

Karagöz: Arada sırada burnumu yersiniz a benim efendim.

Hacivat: Ne dedin?

Karagöz: "Arada sırada" dedim.

Hacivat: Şimdi seninle kibar bir konağa gıtmışız, konağın sahibi çok kibar bir adam, sohbet sırasında sana der ki, "Efendim ne buyrulur?" O zaman sen ne diyeceksin?

Karagöz: "Haberim yok." derim.

Hacivat: Olmaz.

Karagöz: Yaa?..

Hacivat: "Evet efendim, öyledir efendim, münasiptir efendim." Arada sırada "Ne buyrulur a benim efendim?" diyeceksin.

Karagöz: Devamlı böyle mi diyeceğim?

Hacivat: Evet.

Karagöz: Yaparım öyleyse be Hacivat!

Hacivat: Efendim sizi çok iyi gördüm.

Karagöz: Evet efendim öyledir efendim, sonra neydi?

Hacivat: Muna...

Karagöz: (Sözünü keser.) Münasiptir efendim... Sonra?

Hacivat: Arada...

Karagöz: (Sözünü keser.) Arada sırada ne halt edersiniz a benim efendim?
Hacivat: Öyle halt karıştırma! "Ne buyurursunuz a benim efendim?"
Karagöz: "Ne buyurursunuz a benim efendim?" Ha?
Hacivat: Aferin Karagöz'üm!
Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasiptir efendim, arada sırada ne buyurursunuz a benim efendim?
Hacivat: Çok güzel.
Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasiptir efendim, arada sırada ne buyurursunuz a benim efendim?
Hacivat: Her zaman değil, arada sırada söyleyeceksin.
Karagöz: Evet efendim.
Hacivat: Yani sana...
Karagöz: (Sözünü keser.) Evet efendim, öyledir efendim, münasiptir efendim.
Hacivat: Ama Karagöz, biraz beni dinle.
Karagöz: Evet efendim.
Hacivat: Biraz dinlerler.
Karagöz: Evet efendim.

Hacivat: Ama biraz da beni dinle.

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasıptır efendim.

Hacivat: Ama beni dinlemiyorsun Karagöz.

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim.

Hacivat: Beni kızdırıyorsun.

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasıptır efendim.

Hacivat: Beni adam yerine koymuyorsun.

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasıptır efendim.

Hacivat: (Kızgın bir ifadeyle...) Ben adam değil miyim yani?

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim, münasıptır efendim.

Hacivat: Ben adam değilim ha?

Hacivat: Peki sen adam mısın?

Karagöz: Evet efendim, öyledir efendim... (Birden durur, tokat atar. Hacivat gider.) Yürrüü, seni gidi idare fitilli mum bacaklı kerata seni, sen gidersen beni buraya mıhlamazlar, pamuk ipliğiyle hiç bağlamazlar, ben de çeker giderim, köşe pencereme otururum, bakalım şimdi bu perdeden kimler gelir kimler geçer... (Çıkar.)

Mehmet Muhittin SEVİLEN

1. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen ve aşağıda sözlükteki anlamları verilen kelimeleri bularak peteklere yerleştiriniz.

1. Arka tarafında kırmaları çok, bacakları dar bir pantolon türü.

2. Hukukçuların, üniversite öğretim üyelerinin, din adamlarının, mezuniyet törenlerinde öğrencilerin elbise üstüne giydikleri uzun, yarıları geniş, düğmesiz giysi.

3. "Saygı göstermek, saymak, değer vermek" anlamında kullanılan, iki kelimeden oluşan fiil.

4. Yazı yazmak, desen çizmek veya basmak için kullanılan, türlü renklerde sıvı madde.

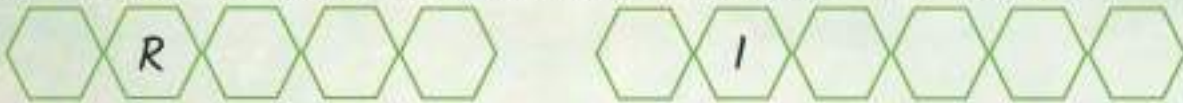
5. Evlere, çeşmeden su taşımaya iş edinmiş olan kimse.

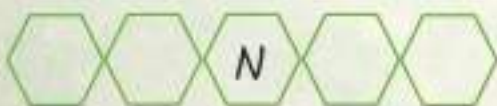
6. "Uygun, yerinde, beğenilen, hoş görülen, kabul edilen" anlamlarında kullanılan bir kelime.

7. "Seyrek olarak, arada bir, bazen, zaman zaman" anlamlarında kullanılan bir ikileme.

8. Büyük ve gösterişli ev.

9. "Bir yere çakmak, çivilemek" anlamında kullanılan bir fiil.

- B) Yukarıdaki kelimelerin anlamlarına uygun şekilde kullanıldığı bir konuşma yapınız.

Tema boyunca öğreneceğiniz kelime ve kelime grupları ile bunların anlamlarını ders kitabınızın sonunda bulunan "Kelime Defterim" bölümüne yazınız.

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metnin başlığıyla içeriği arasında nasıl bir ilişki vardır? Anlatınız.
2. Hacıvat, Karagöz'e neden nezaket ifadelerini öğretmek istemektedir? Açıklayınız.
3. Karagöz nasıl biridir? Metinden örnekler vererek anlatınız.
4. Metnin sonunda Hacıvat, Karagöz'e neden kızmaktadır? Açıklayınız.
5. Görgü kurallarına uymak bize neler kazandırır? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Etkinlik

A) Aşağıda verilen özelliklerden, okuduğunuz "Evet Efendim" metninde görülenleri örnekteki gibi yuvarlak içine alınız. Bu maddelerin rakamlarına karşılık gelen harfleri bulmacadan bularak metnin türüne ulaşınız.

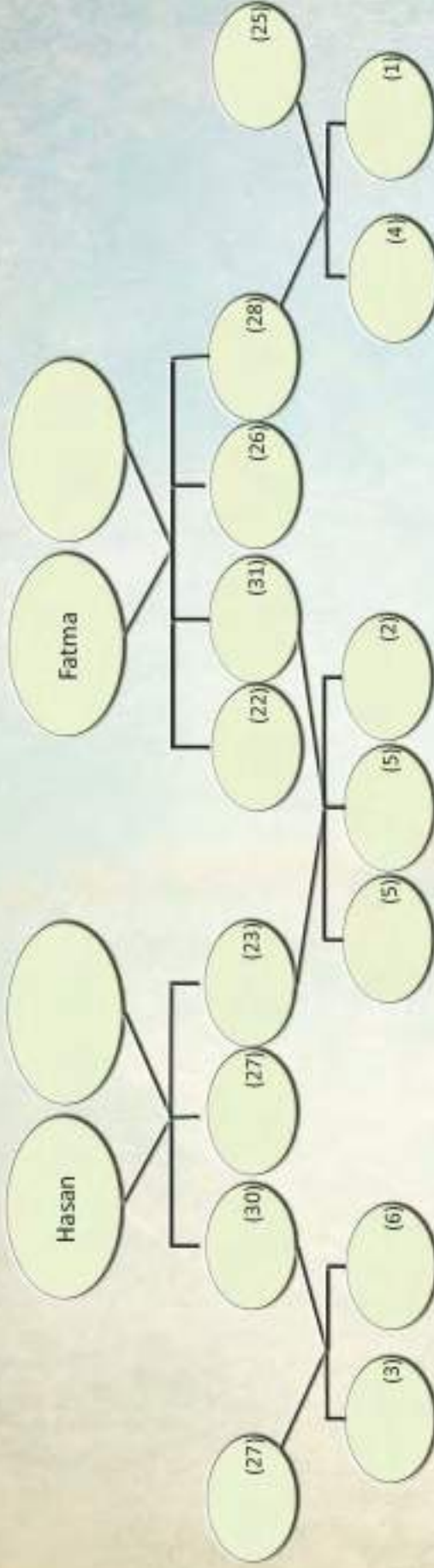
1. Sadece okumak için yazılır.
2. Mutlu sonla bitmek zorundadır.
3. Küçük bölümlerinden her birine sahne denir.
4. Seyirci karşısında oynanır.
5. Dram, komedi gibi türleri vardır.
6. Olaylar, canlandırılmaz, anlatılır.
7. Sahne sanatı olarak da adlandırılır.
8. Dizelerden oluşur.
9. Oyunla ilgili detaylar parantez içinde verilir.
10. Eseri sahnede canlandıran kişilere yazar denir.
11. Olay yazılarıdır.
12. Oyunun büyük bölümlerine perde denir.

(1) S	(2) M	(3) T
(4) İ	(5) Y	(6) E
(7) A	(8) K	(9) T
(10) U	(11) R	(12) O

B) Yaptığınız bir hatadan dolayı anne, baba veya bir arkadaşınızdan özür dileyeceğiniz bir sahneyi kurgulayarak okuduğunuz "Evet Efendim" metninin tür özelliklerine uygun bir metni defterinize yazınız.

4. Etkinlik: Metni bir arkadaşınızla canlandırınız. Canlandırdığınız karaktere uygun jest, mimik ve ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.

5. Etkinlik: Aşağıdaki soy ağacında verilen akrabalık ilişkilerini açıklayan cümlelerden hareketle soy ağacını çözümleyiniz. Daha sonra soy ağacı ile ilgili soruları yanıtlayınız.

Şekilde, yay ayrıç içindeki sayılar o kişilerin yaşlarını ifade etmektedir. Bu yaşları yönergeleri uygularken dikkatle takip ediniz. Şekilde görüldüğü üzere Hasan Bey ve eşinin üç, Fatma Hanımın eşininse dört çocuğu vardır. Çapraz çizgiler evlilikleri, düz çizgilerse çocukları göstermektedir.

Cümleler:

1. Hasan Bey'in eşinin adı Yeşim'dir.
2. Fatma Hanım'ın eşinin adı ise Ali'dir.
3. Fatma Hanım ile Ali Bey'in en büyük çocukları Tolga'dır.
4. Hasan Bey ile Yeşim Hanım'ın ortanca çocukları Sevim'dir.
5. Tolga'nın evli olan kardeşi Mert'tir. Mert'in eşinin adı Şule'dir.
6. Sevim'in ağabeyi Serhat, kardeşi İrem'dir.
7. Tolga'nın en küçük kardeşi Yasemin'dir.
8. Hasan Bey'in gelini Özlem'dir.

9. Ali Bey ile Fatma Hanım'ın üç oğlu bir kızı vardır. En küçük oğulları Hüseyin'dir.

10. Ali Bey ile Fatma Hanım'ın kız torunlarının adları Arda ve Elif'tir.

11. Arda ve Elif'in dayısının kızı Ceren 6 yaşındadır.

12. İkizlerin kardeşi Ahmet'tir.

13. Özlem Hanım'ın oğlunun adı Ege'dir.

14. Şule ile Mert'in oğlu Cem, küçük kardeşi Zehra ile çok güzel oynamaktadır.

Sorular:

1. İrem'in eşi kimdir? .....
2. Şule'nin kayınbabası kimdir? .....
3. Hasan Bey ile Yeşim Hanım'ın en büyük torunu kimdir? .....
4. İkizlerin teyzesi kimdir? .....

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki cümlelerde yer alan ünlemleri karşıladıkları duygularla örnekteki gibi eşleştiriniz.

seslenme

coşku

üzüntü/acıma

şaşıрма

Yaşasın 23 Nisan!

Vah, yazık bu çocuğa!

Ya! Öyle mi? Bilmiyordum.

Haydi, gidiyoruz!

B) Okuduğunuz metinde yer alan ünlemleri ve karşıladıkları duyguları örnekteki gibi aşağıya yazınız.

Aferin Karagöz'üm! → *Beğenme, takdir etme.*

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik: Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde boş bırakılan yerleri metnin akışına ve anlam bütünlüğüne uygun şekilde doldurunuz.

Hamza: Hafta sonu tiyatroya geliyor musun?

Hatice: Tabii ki geliyorum. Biletimi aldım bile.

Hamza: Ben de birkaç internet sitesine baktım ama hangi siteden bilet alacağıma karar veremedim.

Hatice: Bunun için düşünmene hiç gerek yok. "Devlet Tiyatroları"nın kendi sitesi olan www.devtiyatro.gov.tr adresinden biletini güvenle alabilirsin.

Hamza: .....

Hatice: Tabii ki güvenlidir. Zaten "gov" veya "edu" uzantılı siteler tamamen güvenlidir.

Hamza: Bunu öğrendiğim iyi oldu. Bundan sonra .....

.....

Hatice: Ben zaten güvenli internet konusunda buna hep dikkat ederim.

Hamza: Teşekkür ederim Hatice. Ben de biletimi alıp tiyatroya geleyim o zaman.

* GELECEK DERSE HAZIRLIK
"İyilik" konulu bir haber metni araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız haber metnini arkadaşlarınıza okuyarak bu haber metniyle ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Yaşadığınız ya da tanık olduğunuz bir iyilik öyküsünü arkadaşlarınıza anlatınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz. Metnin başlığından ve görsellerinden hareketle konusunu tahmin ediniz. Tahmininizi öğretmeninizle paylaşınız.

Necati GÜNGÖR (1949-...) Gazeteci ve yazar. Yayınevlerinde redaktörlük, editörlük, gazetecilik ve reklam yazarlığı yaptı. Bazı eserleri: Sevgi Ekmektir, Bir Hikâye Yaz İçinde İnsan Olsun..

SEN DE BİR İYİLİK YAP

Saat kaç sıralarıydı; öğlen miydi, öğlene yakın mı, Güniz Hanım'ın telefonu çaldığında? Kızı Gökçe'nin adını ekranda gördüğünde hemen açtı. Bu ders saatinde aradığına göre önemli bir durum olmalı diye biraz kaygılanmadı değil. Ama soğukkanlılığını yitirmeden açtı, sakince:

"Alo, kızım?"

Karşıdan da, "Alo!" diye bir ses işitti.

İşte o an yüreği ağzına geldi. Hiç tanımadığı bir sesteki kızının telefonundaki. Aklından hızla kötü olasılıklar geçti. Gökçe'nin başına bir şey mi gelmişti? Tanrı korusun bir kaza... Eli ayağı boşaldı. Dili tutulmuş gibiydi. Yutkunmaya çalıştı. Boğazı kupkuru...

Telefonun ucundaki yabancı ses, "Alo!" diye seslendi yeniden. Bu bir çocuk sesiydi. Erkek çocuk...

"Alo, kimsiniz?"

"Ben bu telefonu buldum." dedi çocuk.

Güniz Hanım kuşkucu ve tetikteydi:

"Peki, benim telefonumu nereden biliyorsunuz?"

Çocuk: "Bulduğum telefonda 'ANNEM' diye kayıtlıydı. Ben de sizi aradım. Telefonu parkta, bankın üstünde buldum."
(...)

"Evet." dedi kadın. "Kızımın telefonu olmalı. Okula giderken parkta düşürmüş sanırım. Aradığın için çok teşekkür ederim. Adın ne çocuğum? Nasıl bulurum seni?"

Güniz Hanım'ın kuşkuları silinmiş, çocuğa ulaşma kaygısı belirmişti şimdi.

Telefondaki çocuk, adını soyadını, okulunu söyledi; Güniz Hanım'ın yazmasını bekledi. Sonra, "Telefonu ben size getiremem." diye ekledi. "Okula gitmek zorundayım. Siz gelip alabilirseniz iyi olur."

Güniz Hanım'ın içi birdenbire güven

duygusuyla dolmuştu. Sanki bebekliğinden beri tanıyordu çocuğu.

"Peki çocuğum, çok teşekkür ediyorum haber verdiğin için. Okuluna gelirim, sorun değil."

Çocuk, "Telefon numaramı da vereyim." dedi.

İçini dolduran güven duygusuyla : "Sen ne akıllı çocuksun böyle!" dedi Güniz Hanım. "Hem dürüst, hem akıllı!"

Çocuğun söylediği numarayı kâğıda yazdı hemen.

"Haydi çocuğum, sen okulundan geri kalma, ben birazdan okula gelirim."

Telefon kapandı. Elinde not yazdığı kâğıt, yüzünde mutlu bir gülümseme, öylece durdu ayakta. Kızı Gökçe'yi düşündü. Telefonunu yitirmenin üzüntüsü içindedir şimdi. Okuldan eve gelince üzüntüsü sevince dönüşecekti.

Önce, elindeki not kâğıdını cüzdanına yerleştirdi. Okulun semtini biliyordu da tam yerini kafasında canlandıramadı. Bir an önce gidip bulmalıydı.

Acele etmezse çocuğu orada bulamayacakmış gibi tuhaf bir duygu içindeydi. Üzerine rastgele bir şeyler geçirdi. Yürüyerek gideceği için spor ayakkabısını giydi ayağına. Evden çıkmadan unuttuğu bir şey var mı diye düşündü bir an. Sonra kapıyı çekti. Anahtarı çevirdi. Sokağa çıktığında yürümekten cayarak taksiyle gitmeye karar verdi.

Taksi okulun önüne gelip durduğunda Güniz Hanım'ın aklı başka yerdeydi. Bu iyi çocuk için ne yapmalıydı? Okul yöneticisiyle görüşmeli, çocuğun davranışını anlatmalıydı en azından. Kapıda durmuş kendisine bakan okul hizmetlisini gözüne kestirdi hemen.

Hizmetli, basamakların başında, okulun girişinde, kendisine doğru gelen Güniz Hanım'ın bir öğrenci velisi olduğunu düşünerek ilgilendi:

"Buyurun?"

"Okul müdürüyle görüşecektim."

Hizmetli kuşkuyla süzdü şöyle bir, sonra "Müdür okulda yok." dedi. "Müdür Yardımcısı Tuncer Bey burada. Siz veli misiniz?"

Güniz Hanım, kestirmeden: "Evet, burada okuyan bir öğrenciyle ilgili görüşecektim."

Hizmetli önde, kendi arkada, basamakları çıktılar. Müdür yardımcısı odasının kapısındaydı. Hizmetli: "Tuncer Bey, bu hanım veliymiş. Öğrencisi hakkında görüşecek." Müdür yardımcısı, eliyle odasını işaret etti: "Buyurun hanımefendi!"

Odaya girince müdür yardımcısı masasının başına geçti. Güniz Hanım'a oturacak yer gösterdi ve hemen konuya girdi:

"Evet efendim, sorun nedir?"

Güniz Hanım heyecanlıydı, hızlı hızlı konuşmaya başladı. Elindeki kâğıda bakarak öğrencinin adını soyadını söyledi. Olayı özetlemeye çalıştı. Sözünün sonunda hem öğrencinin dürüstlüğünü övdü hem de böyle dürüst çocuklar yetiştiren müdür yardımcısını kutladı.

Müdür yardımcısı gözlerini kısmış, karşısında konuşan Güniz Hanım'ı dikkatle dinliyordu. Kadının anlattığı olay ve öğrencisinden dolayı övülmek hoşuna gitmişti. Yine de duygularını belli etmeden zile bastı. Kapıdan başını uzatan hizmetliye:

"Bana, 6/B'den Canol Karaoğlu'nu çağır. Bu sabah bulduğu telefonu da alıp gelsin."

Hizmetli, çocuğun adını yineleyerek çekildi. İkisnin de gözü kapalıydı. Güniz Hanım, kahramanını karşılamak için heyecanla ayağa kalktı.

"Oturun efendim." dedi müdür yardımcısı.

Güniz Hanım istemeye istemeye oturdu yeniden. Derken hizmetli, yanındaki öğrenciyle geldi. Güniz Hanım bir daha kalktı yerinden.

Sevgi dolu bakışlarını kahramanına dikmişti. Sıksa denecek kadar zayıf bir

çocuktan Canol. Üstündeki ceket korkuluğa

giydirilmiş sanırdınız. Ama Güniz Hanım onu

pek güzel bir delikanlı olarak gördü. Gülümseyerek izliyordu. Canol,

doğruca müdür yardımcısının masasına yürüyüp elindeki

telefonu masaya bıraktı. Müdür yardımcısı da alıp Güniz Hanım'a

uzattı.

"Buyurun hanımefendi!" dedi. "Sanırım, kızınızın telefonu buydu?"

Canol, "Telefonda sizinle mi konuşmuştuk?" diye sordu.

"Evet!" dedi Güniz Hanım. "Bu yaptığın çok güzel bir hareket. Dürüstlüğünden ötürü sana teşekkür ederim. Ayrıca anne babanı da öğretmenlerini de kutluyorum. Buraya çok acele geldim. Sana bir armağan getiremedim. Lütfen şunu kabul et, kendine bir şeyler al."

Güniz Hanım avucunun içindeki kâğıt parayı Canol'un cebine soktu. Canol utandı, elini cebine atacakken çekti. Müdür yardımcısıyla bir an göz göze geldi, büsbütün utandı. Müdür yardımcısı gülümseyerek bakıyordu ona. Parayı cebinden çıkarıp Güniz Hanım'a uzattı. "Alamam efendim!" dedi usulca. "Ne yaptım ki?"

"Sen de benim bir evladımsın, lütfen!" dedi. Güniz Hanım yalvarırcasına. Müdür yardımcısı, "Alabilirsin oğlum." dedi. "Bunda bir sakınca yok. Hanımefendi, senin dürüstlüğüne ödüllendirmek istiyor."

Canol, kâğıt parayı yavaşça Güniz Hanım'ın eline bırakırken "Teşekkür etmeniz yeterli." dedi. "İyilik yapmak hepimizin borcu. İlla ki bir gün siz de birilerine bir iyilik edersiniz. O zaman ödeştik sayın."

Güniz Hanım'la müdür yardımcısı kendini çabuk toparladı. Müdür yardımcısı tatlılıkla, "Peki çocuğum." dedi. "Sen şimdi sınıfa git, dersinden geri kalma."

Canol mahcup mahcup odadan ayrıldı. İki yetişkin insan, küçük bir çocuktan ders almış gibi şaşkın ama memnundular.

Necati GÜNGÖR

1. Etkinlik

A) Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını bulunuz. Bunların sözlükteki anlamlarını karşılarına yazınız.

*Kelime veya
Kelime Grubu*

Sözlükteki Anlamı

B) Anlamını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Güniz Hanım, telefonu açtığı anda neden kaygılanmıştır? Anlatınız.
2. Canol'un hangi sözleri Güniz Hanım'ın güvenini kazanmasını sağlamıştır?
3. Güniz Hanım'ın okul müdür yardımcısının yanına gitme nedeni nedir?
4. Güniz Hanım, Canol'a teşekkür etmek için ne yapmıştır? Siz Güniz Hanım'ın yerinde olsaydınız Canol'u ödüllendirmek için ne yapardınız?
5. Canol'un teklif edilen ödülü kabul etmemesini nasıl yorumluyorsunuz? Düşüncelerinizi açıklayınız.
6. Metnin sonunda yer alan "İyilik yapmak hepimizin borcu. İllaki bir gün siz de birilerine bir iyilik edersiniz. O zaman ödeştik sayın." sözlerinden ne anlıyorsunuz? Anlatınız.
7. Bir iyilik yaptığınızda ya da size bir iyilik yapıldığında neler hissediyorsunuz? Anlatınız.

3. Etkinlik: Canol'un fiziksel ve ruhsal özelliklerini metinden hareketle aşağıya yazınız.

Fiziksel Özellikleri

Ruhsal Özellikleri

4. Etkinlik

A) Okuduğunuz metni özetleyiniz.

B) Özetlediğiniz hikâyenin ana fikrini yazınız.

5. Etkinlik

A) Okuduğunuz metinde geçen deyimleri aşağıya yazınız.

B) Bu deyimlerin metnin anlamına olan katkısını açıklayınız.

6. Etkinlik: Okuduğunuz hikâyede Canol'un müdür yardımcısının odasından ayrılmasından sonra sizce neler olmuştur? Düşüncelerinizden hareketle aşağıya hikâye edici bir metin yazınız.

(...)

Canol mahcup mahcup odadan ayrıldı. İki yetişkin insan, küçük bir çocuktan ders almış gibi şaşkın ama memnundular.

7. Etkinlik

A) Canol, parkta bulduğu cep telefonunu sahibine ulaştıramasaydı aşağıdaki numaralardan hangisini aramalıydı? Nedenleriyle açıklayınız.

155

110

156

112

B) Yukarıdaki acil durum telefon numaralarını hangi durumlarda aramalıyız? Bu numaraları gereksiz meşgul etmenin yol açacağı olumsuzluklar neler olabilir? Açıklayınız.

8. Etkinlik

A) Canol'un okulunda okul temsilcisi seçilecektir. Aşağıda, okul temsilciliği seçiminde aday olan üç öğrencinin konuşma metinleri verilmiştir. Bu adaylardan hangisinin konuşmasını daha gerçekçi buluyorsunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

Saygıdeğer Müdürüm, Müdür Yardımcılarım, Değerli Öğretmenlerim, Sevgili Arkadaşlarım, İsmim Onur Orhan, 7/B sınıfındayım. Okulumuzu temsil etmek için ben de adayım. Karşılaştığımız sorunları, yaşadığımız olumsuzlukları, mesajlarınızı okul idaresine zamanında ve eksiksiz ileteceğime söz veriyorum. Erkek öğrenciler için futbol turnuvası, kız öğrenciler için voleybol turnuvası düzenlenmesi konusunda beden eğitimi öğretmenimiz ve okul idaremizle görüşmeyi düşünüyorum. Aynı zamanda çeşitli gezi organizasyonları düzenlenmesine aracılık ederek sosyal aktiviteleri arttırmayı planlıyorum. Rehber öğretmenimizin yardımıyla hazırladığım ve okulumuzu temiz tutmamızı sağlayacak "Çevre Polisi" isimli bir projeyi hayata geçirmek istiyorum. Bununla ilgili bilgileri sınıf panolarınıza astım. Kermesler düzenleyerek elde edeceğimiz gelir ile okul kütüphanemizi ve spor malzemelerimizi zenginleştirmeyi planlıyorum. Ama bu görevleri yapabilmek için sizin desteğinize ihtiyacım var. Bu yüzden oylarınızı bekliyorum. Teşekkür ederim.

Değerli Arkadaşlarım,

Ben Gülseren Ulutürk, 8/C sınıfı öğrencisiyim. Okul başkanlığına adayım ve kendime bu konuda çok güveniyorum. 5. sınıfta sınıf başkanlığı, 6. sınıfta başkan yardımcılığı ve bu yıl sınıf temsilciliği görevlerimi layıkıyla yerine getirdim. Okul başkanlığı konusunda da elimden gelenin en iyisini yapacağım. Sizlerden biri olarak okulumuzun sorunlarını çok iyi bildiğimi söyleyebilirim. Bu okulu daha cazip hâle getireceğimin garantisini veriyorum. Ben başkan olduktan sonra her hafta bir okul gezisi düzenleyeceğim. Bunları yapabilmek için oylarınızı bekliyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Sevgili Arkadaşlarım,

Ben Mehmet Alp Batur, 6/D sınıfı temsilcisiyim ve okul temsilciliğine adayım. Okulumuz çok muhteşem bir okul olmayabilir ama bir okulu muhteşem yapan onun içindeki öğrencilerdir. Sizlerin okulumuzla ilgili sorunlarını çözmek için okul temsilciliğine adaylığımı koydum. Arkadaşlar, önümüzdeki hafta okul temsilcisi seçilecektir. Beni seçerseniz pişman olmazsınız, size elimden geldiği kadar yardım etmeye çalışacağım. Sonuçta hepimiz burada arkadaşız ve kardeşiz. Yine de siz bildiğiniz gibi yapın. Okul temsilcisi demek okuldaki tüm arkadaşların eğitim hakkındaki sorunlarını gidermek demektir. Oylarınızı bekliyorum.

B) Okul temsilciliğine aday olduğunuzu düşünerek aşağıya bir konuşma metni yazınız. Bu metni arkadaşlarınıza sununuz. Konuşmanıza uygun bir hitap ifadesiyle başlayınız. Konuşmanızın sonunda sizi dinleyenlere teşekkür etmeyi unutmayınız.

GELECEK DERSE HAZIRLIK

"Dostluk" konulu atasözleri araştırınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Araştırdığınız "dostluk" konulu atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Gerçek bir dostun özellikleri neler olabilir? Anlatınız.

* Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

Halil CİBRAN (1883-1931)
Ressam, şair, filozof. Eserleri ve düşünceleri dünya üzerinde geniş yankı uyandırdı. Bazı eserleri şunlardır: Nebi, Ermiş, Haberci, Gezgin..

DOSTLUĞA DAİR

Bir genç, yaşlı bilgeye şöyle dedi: "Bize dostluktan söz et." O da dedi ki: Dostunuz ihtiyaç duyduğunuzda yanınızda olandır.

Sevgiyle ektiğiniz ve şükranla biçtiğiniz tarlanızdır. Sizin sofranız, ocağınızın başıdır. Çünkü açken ona gelir, huzur için onu ararsınız.

Dostunuz fikrini söylerken aklınızdan geçen "hayır"dan korkmaz, "evet"i kendinize saklamazsınız. O, sustuğu zaman da yüreğiniz onun yüreğini dinlemekten geri durmaz. Çünkü dostlukta bütün düşünceler, bütün arzular, bütün beklentiler söz söylenmeden ve övgüsüz bir sevinçle doğar ve paylaşılır.

Dostunuzdan ayrıldığınızda üzülmezsiniz. Çünkü onun en sevdiğiniz yanı, o yokken iyice belirginlik kazanır, tıpkı dağcıya dağın ovanın daha belirgin görünmesi gibi.

Dostlukta ruhu daha da derinleştirmekten başka bir amaç olmasın. Çünkü kendi sırrına ermekten başka amaç güden sevgi, sevgi değil ileriye atılmış bir ağıdır. Bu ağa sadece yararsız şeyler takılır.

Siz de en iyi yanlarınızı dostunuza ayırın. Eğer moralinizin bozuk olduğunu bilmesi gerekliyse dostunuzun, bırakın yüksek olduğunu da bilsin. Dostunuz ne içindir ki zaman öldürmek için arayasınız?

Onu, hep yaşadığınız zamanlarda arayın. Çünkü

ihtiyacınızı karşılamak için vardır, uğunuzu doldurmak için değil.

Hoşluğunda dostluğun, kahkalar çınlasın, zevkler paylaşılsın. Çünkü küçük şeylerin şebnemiye sabahına erip tazelenir yürek.

Halil CİBRAN
(Çeviren: Ayşe BERKTAY)

1. Etkinlik

A) Metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını bulunuz. Bunların sözlükteki anlamlarını karşılarına yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Sözlükteki Anlamı

B) Anlamını öğrendiğiniz kelime ve kelime gruplarını birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

A) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Yazar, dostu nelere benzetmektedir? Örneklerle açıklayınız.
2. "Dostunuz fikrini söylerken aklınızdan geçen 'hayır' dan korkmaz, 'evet'i kendinize saklamazsınız." cümlesiyle yazar ne anlatmak istemektedir? Açıklayınız.
3. Metnin konusu ve ana fikri nedir? Açıklayınız.
4. Dostluk ve güven olmayan bir dünya nasıl olurdu? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

B) Metinden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere üç soru hazırlayınız.

1. ....
2. ....
3. ....

3. Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri kendi duygu ve düşüncelerinizle tamamlayınız.

1. Dostluk ..... gibidir. Çünkü .....
2. İnsan ..... gibidir. Çünkü .....
3. Mutluluk ..... gibidir. Çünkü .....
4. Güven ..... gibidir. Çünkü .....
5. Huzur ..... gibidir. Çünkü .....

4. Etkinlik: Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Seçtiğiniz görselle ilgili bir konuşma yapınız.

5. Etkinlik

A) "Dostluk" konulu bir şiir yazınız. Şiirinizde ahenk unsurlarına dikkat etmeyi ve şiirinize uygun bir başlık koymayı unutmayınız.

[illegible]

B) Yazdığınız şiirdeki ahenk unsurlarını açıklayınız.

.....

6. Etkinlik: Aşağıdaki ünlem cümlelerini yay ayraç içindeki anlamları verecek şekilde örnekteki gibi tamamlayınız.

1. *Aaa, arkadaşım gelmiş!* (şaşıрма)
2. *Aaa, ...* (kızma)
3. *Aaa, ...* (anımsama/fark etme)
4. *Aaa, ...* (acıma)
5. *Aaa, ...* (üzülme)

7. Etkinlik

A) Aşağıdaki deyimlerle bu deyimlerin anlamlarını örnekteki gibi eşleştiriniz.

1

El ele vermek

Dayanışma içinde, birlikte.

2

Elini taşın altına koymak

Merak edip dinlemek, işitmeye çalışmak.

3

Kol kanat germek

Çok sevindiği yüzünden, gözlerinden belli olmak.

4

Omuz omuza

Bir konuda sorumluluk üstlenmek.

5

Gözlerinin içi gülmek

Kılavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek.

6

Kulak vermek

Yardım etmek, korumak, himaye etmek.

7

Yol göstermek

1

Birlikte davranmak, bir konuda birleşmek.

B) Yukarıdaki deyimleri inceleyiniz. Bu deyimlerin arasında nasıl bir anlam ilişkisi vardır? Açıklayınız.

C) Anlamını öğrendiğiniz deyimlerden üçünü seçerek bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

A) Öğretmeninizin dinleteceği, bestesi Şanar Yurdatapan'a ait olan "Arkadaş" adlı şarkının konusunu ve ana duygusunu bulunuz.

B) Dinlediğiniz şarkıyı beğenip beğenmediğinizi nedenleriyle açıklayınız.

C) Dinlediğiniz şarkının sizde çağrıştırdığı duygu ve düşüncelerden hareketle hikâye edici bir metin yazınız. Metninizi yazarken yıl boyunca öğrendiğiniz deyim ve atasözlerinden de yararlanınız.

[illegible]

* GELECEK DERSE HAZIRLIK

Yaşadığınız yerin ismini nasıl aldığı ile ilgili bir araştırma yapınız.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Yaşadığınız yerin ismi ile ilgili yaptığınız araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Wolfgang von Goethe (Volfgang von Gote)'nin "En büyük hazine kanaatkâr olmaktır." sözünün sizde çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri anlatınız.

- * Dinleyeceğiniz metnin konusunu ve ana fikrini aşağıdaki görsellerden hareketle tahmin etmeye çalışınız.
Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

HACETTEPE

(Dinleme Metni)

Sara GÜRBÜZ ÖZEREN

1. Etkinlik

A) Aşağıda, dinlediğiniz metinde geçen bazı kelimeler ve bu kelimelerin anlamları verilmiştir. Kelimelerle anlamları örnekteki gibi eşleştiriniz.

kiler

adak

çil

hırka

bozkır

sini

bayır

divan

debdebe

diyar

lokma

safran

derman

hacet

som

Derman : ilaç, şifa.

.....: Evlerde yiyecek, içecek ve erzakın saklandığı oda, ambar veya dolap.

.....: Ağza bir defada alınıp götürülen yemek parçası, sokum.

.....: Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis.

.....: Değerli madenlerin ve cevherlerin katışıksız, saf hâli.

.....: Sıcak ve ılıman iklimlerdeki ağaçsız, kıraç, doğal alan.

.....: Genellikle soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi bez pamukla beslenmiş, ceket biçiminde giysi.

.....: Adanılan şey, nezir.

.....: Küçük yokuş, belen.

.....: İhtiyaç, gereksinim.

.....: Süsengillerden, baharda çiçek açan, soğanlı bir kültür bitkisi.

.....: Gösteriş, görkem.

.....: (Altın ve para için kullanıldığında) yeni ve parlak.

.....: Ülke, yurt.

.....: Üzerinde yemek de yenilebilen, yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi.

B) Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri bulmacada bularak renkli kalemle işaretleyiniz. Bulmacada işaretlemediğiniz harfleri kullanarak ulaşacağınız cümleyi bulmacanın altına yazınız.

A	B	A	Y	I	R	Ç	G	D	E	B	D	E	B	E	Ö
Z	O			L	Ü	H		İ	O	L		M	A	K	
İ	Z	N	D	İ	Y	A	R	V	S	A	F	R	A	N	S
	K	A	N	I		C		A	İ	Ç		O	K		B
Ü	I		K	İ	L	E	R	N	N		S	Y		Ü	K
F	R	E		L	O	T	A		İ	K	O	A	D	A	K
E	T		L	E	K	R		E	S	Ü	M		R		Ü
K		D	E	R	M	A	N	L	E		Y	E	B		İ
L		İ	R		A		H	İ	R	K	A		Ç	İ	L

Ulaştığım cümle:

C) Bulmacaya yerleştirdiğiniz kelimeleri aşağıya alfabetik sırayla diziniz.

1.	9. ....
2.	10. ....
3.	11. ....
4.	12. ....
5.	13. ....
6.	14. ....
7.	15. ....
8.	

2. Etkinlik

A) Aşağıda, "Hacettepe" metninden alınan bazı deyimler verilmiştir. Bu deyimlerin anlamlarını tahmin ederek aşağıya yazınız.

Deyimler	Tahminim
<i>hüküm sürmek</i>	
<i>kabına sığmamak</i>	
<i>ağzı kulaklarına varmak</i>	
<i>ocağına düşmek</i>	
<i>şafak atmak</i>	

B) Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden kontrol ediniz.

3. Etkinlik: Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

- Metinde geçen padişahın kişilik özellikleri nelerdir?
- Padişah Hacettepe'ye niçin gitmiştir? Amacına ulaşabilmiş midir? Anlatınız.
- Padişah, dileği kabul olduktan sonra neler yaşamıştır?
- Gerçekleşmesini istediğiniz bir dileğinizi anlatınız. Bu dileğinizin gerçekleşmesinin hayatınıza olumlu ve olumsuz etkileri neler olurdu? Açıklayınız.
- "Kanaat" ve "mutluluk" arasında nasıl bir ilişki vardır? Yaşamınızdan örnekler vererek anlatınız.

6. Etkinlik

A) Aşağıdaki fıkrayı vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.

ELİMİ AL

Bir bahar sabahı Nasrettin Hoca, eşiği Karakağan'la birlikte göle doğru gidiyor. Gölde yaklaştığında telaşlı sesler duymuş. Adımlarını hızlandırmış. Hoca, çok geçmeden olanları anlamış. Bir adam göle düşmüş, diğerleri de onu kurtarmaya çalışıyor.

Kıyıda toplananlar göle ellerini uzatmış, "Elini ver! Elini ver!" diye bağırıyorlarmış. Ama adam söylenenleri duymuyor gibiymiş. Hem çırpınıyor hem de elini uzatmıyormuş.

Nasreddin Hoca göldeki adamı tanımış. Kalabalığa: "Siz 'Elini ver!' diyorsunuz ama bu adam çok bencildir, vermeyi bilmez." demiş. Sonra kıyıya yanaşarak göldeki adama elini uzatmış. "Elimi al! Elini al!" diye bağırmış.

Kendisine yardım etmek isteyenlere elini vermeyen bencil adam, Hoca "Elimi al!" deyince hemen elini uzatmış. Hoca da adamı çekerek gölden çıkarmış.

Gamze ALICI

B) Arkadaşlarınıza "cömertlik, mutluluk, yardım" konularından biri ile ilgili bir fıkra anlatınız.

C) Arkadaşlarınızdan birinin anlattığı fıkrayı sınıfınızda canlandırınız.

7. Etkinlik: Sahip olduğu şeylerden hiçbir zaman memnun olmayan, sürekli şikâyet eden bir arkadaşınız olsaydı onu bu huyundan vazgeçirebilmek için neler yapardınız? Örneklerle anlatınız.

8. Etkinlik

A) Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

RİZE'NİN ADI ÜZERİNE

Çok çok eski zamanlarda, Ali Reis derler, deniz tutkunu bir adam varmış. Karısının adı Roza imiş. Bu karı koca sevdalı değil, kara sevdalıymışlar. Ne Ali Reis ne de Roza birbirinden ayrı kalmaya dayanabilirlermiş.

Ali Reis'in hâli vakti yerindeymiş. Parası pulu çokmuş. Bir Roza'ya bir de Karadeniz'in yeşiline hayranmış. Bu yüzden dağların yamacında, ormanlar içinde bir yere güzel bir saray yaptırmış. Dışını süslemiş fil dişinden, içini bezetmiş Hint işinden.

Ali Reis ile Roza Hatun bu sarayda yaşarlarken, sevinçle coşup mutluluktan uçarlarken Ali Reis denize

çıkarak istemiş. Takasına binip hırçın dalgalarla kabaaran Karadeniz'e açılmış.

Hava soğuk, deniz fırtınalıymış. Ali Reis bu çetin havada bir daha denizden dönmemiş. Ne oldu, nereye gitti, takası mı battı; bilen yokmuş.

Herkes onaan ümidini kesse de bir tek Roza Hatun kesmemiş. Günlerce, sarayın penceresinde Au Reis'i beklemiş. Gözünün yaşı sel olup akmış, ahı figana karışmış. Geceler boyunca denizden bir ışık, bir umut, bir haber beklemiş. Ama ne gelen olmuş ne bir selam getiren...

Roza içini türkölere dökmüş, derdini esen yele söylemiş. Kara perçemi ağarmış, gül benzi sararmış, giden gelmemiş.

Bir gün bakmışlar ki pencerenin önünde Roza Hatun yok. Kepenkler kapalı, saray mahzun...

Beklemişler ama açan olmamış, pencerede Roza Hatun görünmemiş

"Acep başına bir hâl mi geldi?" diye merak edenler, Roza'nın derdiyle dertlenenler koşup içeri girmişler. Bakmışlar ki saray bomboş. İn cin top oynuyor. Roza Hatun nereye gitmiş, bilinmiyor. Yalnız pencerenin önünde bir pusula, pusulanın içinde şu not varmış:

"Muradım kaldı sevgili yârda, ah-u zarım kaldı sarayda. Ben devran süremedim, salınıp gezemedim. Bari beni sevenler buraya yerleşsinler. Malımı mülkümü pay etsinler. Salınıp gezsinler sarayımda, beni bulsunlar aralarında. Fakir görürseniz sandığımdan giydirin, aç görürseniz kilerimden doyurun. Yetimlerin gözünü yaşlı koymayın."

Bu notu okuyanlar, Roza'nın derdiyle yananlar bu yeşil dağları mesken tutmuşlar. Roza'nın sarayının çevresine güzel bir şehir kurmuşlar. Hazinelelerini fakir fukaraya vermişler.

Kurdukları bu şehrin adına "Roza" demişler. Söylene söylene, dilden dile "Rize" olmuş.

Derler ki Rize'nin ardi arkası kesilmeyen yağmurları Roza'nın gözyaşlarıymış. Kemençenin dertli dertli inlemesi de onun yüreğindeki sızıdan kaynaklanıyormuş. Rize insanların cömert, içli ve narin oluşu da Roza'ya benzemelerindenmiş.

Sara GÜRBÜZ ÖZEREN

B) Okuduğunuz metni, metnin kahramanlarından biri olan Roza'nın ağzından özetleyiniz.

1. *Introduction*
 2. *Methodology*
 3. *Results*
 4. *Discussion*
 5. *Conclusion*
 6. *References*
 7. *Appendix*
 8. *Index*
 9. *Glossary*
 10. *Notes*
 11. *Footnotes*
 12. *Endnotes*
 13. *Supplementary Material*
 14. *Tables*
 15. *Figures*
 16. *Tables*
 17. *Figures*
 18. *Tables*
 19. *Figures*
 20. *Tables*
 21. *Figures*
 22. *Tables*
 23. *Figures*
 24. *Tables*
 25. *Figures*
 26. *Tables*
 27. *Figures*
 28. *Tables*
 29. *Figures*
 30. *Tables*
 31. *Figures*
 32. *Tables*
 33. *Figures*
 34. *Tables*
 35. *Figures*
 36. *Tables*
 37. *Figures*
 38. *Tables*
 39. *Figures*
 40. *Tables*
 41. *Figures*
 42. *Tables*
 43. *Figures*
 44. *Tables*
 45. *Figures*
 46. *Tables*
 47. *Figures*
 48. *Tables*
 49. *Figures*
 50. *Tables*
 51. *Figures*
 52. *Tables*
 53. *Figures*
 54. *Tables*
 55. *Figures*
 56. *Tables*
 57. *Figures*
 58. *Tables*
 59. *Figures*
 60. *Tables*
 61. *Figures*
 62. *Tables*
 63. *Figures*
 64. *Tables*
 65. *Figures*
 66. *Tables*
 67. *Figures*
 68. *Tables*
 69. *Figures*
 70. *Tables*
 71. *Figures*
 72. *Tables*
 73. *Figures*
 74. *Tables*
 75. *Figures*
 76. *Tables*
 77. *Figures*
 78. *Tables*
 79. *Figures*
 80. *Tables*
 81. *Figures*
 82. *Tables*
 83. *Figures*
 84. *Tables*
 85. *Figures*
 86. *Tables*
 87. *Figures*
 88. *Tables*
 89. *Figures*
 90. *Tables*
 91. *Figures*
 92. *Tables*
 93. *Figures*
 94. *Tables*
 95. *Figures*
 96. *Tables*
 97. *Figures*
 98. *Tables*
 99. *Figures*
 100. *Tables*
 101. *Figures*
 102. *Tables*
 103. *Figures*
 104. *Tables*
 105. *Figures*
 106. *Tables*
 107. *Figures*
 108. *Tables*
 109. *Figures*
 110. *Tables*
 111. *Figures*
 112. *Tables*
 113. *Figures*
 114. *Tables*
 115. *Figures*
 116. *Tables*
 117. *Figures*
 118. *Tables*
 119. *Figures*
 120. *Tables*
 121. *Figures*
 122. *Tables*
 123. *Figures*
 124. *Tables*
 125. *Figures*
 126. *Tables*
 127. *Figures*
 128. *Tables*
 129. *Figures*
 130. *Tables*
 131. *Figures*
 132. *Tables*
 133. *Figures*
 134. *Tables*
 135. *Figures*
 136. *Tables*
 137. *Figures*
 138. *Tables*
 139. *Figures*
 140. *Tables*
 141. *Figures*
 142. *Tables*
 143. *Figures*
 144. *Tables*
 145. *Figures*
 146. *Tables*
 147. *Figures*
 148. *Tables*
 149. *Figures*
 150. *Tables*
 151. *Figures*
 152. *Tables*
 153. *Figures*
 154. *Tables*
 155. *Figures*
 156. *Tables*
 157. *Figures*
 158. *Tables*
 159. *Figures*
 160. *Tables*
 161. *Figures*
 162. *Tables*
 163. *Figures*
 164. *Tables*
 165. *Figures*
 166. *Tables*
 167. *Figures*
 168. *Tables*
 169. *Figures*
 170. *Tables*
 171. *Figures*
 172. *Tables*
 173. *Figures*
 174. *Tables*
 175. *Figures*
 176. *Tables*
 177. *Figures*
 178. *Tables*
 179. *Figures*
 180. *Tables*
 181. *Figures*
 182. *Tables*
 183. *Figures*
 184. *Tables*
 185. *Figures*
 186. *Tables*
 187. *Figures*
 188. *Tables*
 189. *Figures*
 190. *Tables*
 191. *Figures*
 192. *Tables*
 193. *Figures*
 194. *Tables*
 195. *Figures*
 196. *Tables*
 197. *Figures*
 198. *Tables*
 199. *Figures*
 200. *Tables*
 201. *Figures*
 202. *Tables*
 203. *Figures*
 204. *Tables*
 205. *Figures*
 206. *Tables*
 207. *Figures*
 208. *Tables*
 209. *Figures*
 210. *Tables*
 211. *Figures*
 212. *Tables*
 213. *Figures*
 214. *Tables*
 215. *Figures*
 216. *Tables*
 217. *Figures*
 218. *Tables*
 219. *Figures*
 220. *Tables*
 221. *Figures*
 222. *Tables*
 223. *Figures*
 224. *Tables*
 225. *Figures*
 226. *Tables*
 227. *Figures*
 228. *Tables*
 229. *Figures*
 230. *Tables*
 231. *Figures*
 232. *Tables*
 233. *Figures*
 234. *Tables*
 235. *Figures*
 236. *Tables*
 237. *Figures*
 238. *Tables*
 239. *Figures*
 240. *Tables*
 241. *Figures*
 242. *Tables*
 243. *Figures*
 244. *Tables*
 245. *Figures*
 246. *Tables*
 247. *Figures*
 248. *Tables*
 249. *Figures*
 250. *Tables*
 251. *Figures*
 252. *Tables*
 253. *Figures*
 254. *Tables*
 255. *Fig*

SEVGİ FİLOZOFU YÛNUS EMRE (Serbest Okuma Metni)

Yûnus Emre, yemyeşil ağaçlar arasında seçiliyor uzaktan. Gün ışığının renkli dansıyla parlıyor. Yediden yetmişe herkesi etkileyen sevgi yolculuğunda, bir taşa oturarak soluklandığı tasviriyle çıkıyor Yûnus Emre karşımıza. Ayakları, gezdiği diyarların yorgunluğunu atarken gönlü kucaklaştığı güler yüzler ve sevgi dolu kalplerin neşesiyle doludizgin atmakta. Bir elinde dizinin üzerine koyduğu başucu kitabı duruyor. Yaradan sevgisine coşkuyla, sevgiyle ve bağlılıkla yazılmış mısralar bir sevgi seli olup taşıyor yapraklardan gökyüzüne. Diğer elindeyse Yûnus'un içindeki bu coşku ve sevinci ifade etmek istercesine küçük bir kuş duruyor. Biraz sonra gökyüzüne uçarak bu sevgi selini tüm dünyaya yayacakmışçasına... Ve eşsiz eserlerin usta kalemi, ünlü halk şairi Yûnus Emre'nin gönlünden diline gelen mısralar dökülüyor usulca:

Pervaz olup uçar mısın?
Deniz derya geçer misin?
Bencileyin naçar mısın?
Sen de hâlin söyle bülbül.

A bülbülüm uslu musun?
Kafeslerde besli misin?
Bencileyin yaslı mısın?
Garip garip ötme bülbül.

Yûnus vücudun pak derken,
Cihanda mislin yok derken,
Seher vakti "Hak!.. Hak!..." derken
Bizi de unutma bülbül.

Ünlü halk şairi ve filozof Yûnus Emre insanlara, doğaya ve tüm varoluşa kucak açan bir felsefeye sahip. Onun düşünceleri ve sevgi anlayışı, yazdığı eserleriyle geçmişten günümüze tüm insanları etkilemeye devam ediyor. Küçükten büyüğe, yediden yet-

miŖe her kültürden, her dilden insanın duygularına tercüman oluyor. Tıpkı her dili içeren bir sözlük gibi! Ne harika değil mi?

Yûnus Emre, herkesi birlik ve beraberlik içinde sevgi ve anlayıŖ dolu bir dünyaya davet ediyor. Herkes sevgi dolu bu dünyaya davetli. Üstelik yer bulama- ma derdi de yok. Çünkü burada dünya kadar yer var!

İŖte bu daveti temsilen birçok belde, belediye ve camiye "Yûnus Emre" ismi veriliyor. Dünyanın dört bir yanına Yûnus Emre heykeli ve eŖmesi yapılıyor. Sokaklar, caddeler ve meydanlar onun adıyla onurlanıyor.

Yûnus Emre'nin sevgi mesajı yerküreden gök kubbeye ulaŖıyor ve herkesin kalbine dokunuyor. Meydanlar onun ğtleri ve sevgi mesajıyla dolup taŖıyor. İnsanlar, Yûnus Emre ismini duyunca onun sevgiye çağrısını hatırlıyor. İçlerindeki umut, güzellik ve anlayıŖ yeniden parlıyor. Gönül gözleri açılıyor. Sevginin rehberliğinde insanlar güzele, iyiye ve doğruya yöneliyor. AnlayıŖ ve yardımlaŖmaya dair özlemler bitiyor. ArkadaŖa, kardeŖe ve dostça eller kenetleniyor. Hep birlikte birlik ve bütünlüğe kucak açılıyor.

(...)

Glizi ÖZEN

TEMA SONU DEĞERLENDİRME

TAVRA AKSEDEN DUYGU: SAYGI

Saygıdan söz edince en başta dile getirilmesi gereken, emir ve yasaklardan ya da uyulması gereken bir dizi sıkıcı kuraldan ibaret olmadığı gerçeğidir. Eğer öyle olsaydı adına saygı denir ve "duymak" biçiminde ifade edilir miydi hiç? Uyulan yasak veya kural değil, duyulan yani hissedilen, hisler yoluyla davranışa olduğu gibi yansıyan bir duygudur saygı.

Aldığımız eğitim ve sahip olduğumuz değerler ile şekillenip karakter özelliklerimizle vücut bulan genel bir davranış biçimine dönüşür saygı. Hâlimize, tavrımıza, üslup ve iletişimimize kaynaklık eden güçlü bir duygudur. Nasıl biri olduğumuza dair ipuçları sunan izler toplamıdır. Tek bir tarifi olamayacak kadar geniş bir kavram, soyut bir hissiyatın davranışlar yoluyla görülen en şeffaf ve somut hâlidir.

Saygı, sosyal hayatta var olabilmenin, sağlıklı ilişkiler ve iletişim kurabilmenin ön koşuludur. Saygı ile muamele görme talebi ve beklentisi ise herkes için geçerlidir. Fakat bu beklentinin uygulayıcısı olma kısmına gelince kendi eksik ve hatalarımızı görmek zor gelir.

Empati kurmayı başarmak ve bu ölçüde davranmak ise saygıya anlam katan ve saygı göstermeyi kolaylaştıran bir tutumdur.

Yalnızca "ben" demek, sevgiyi olduğu kadar saygıyı da zedeler. Dolayısıyla 'biz' olmanın, birlikte olmanın olmazsa olmazıdır saygı duymak. Önce farkına varmak, ardından inanmak, karar almak ve uygulamak; sağlam bir temel üzerinde, özenle yol almak gerekir. Çizilen bu çerçeve ise hem kendi değerini bilme hem de iletişim hâlinde olduğumuz herkese değer verme anlamı taşır.

Arzu EKMEKÇİ

1-6. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

1. Aşağıdaki ifadeleri metinde anlatılanlardan yola çıkarak tamamlayınız.

Saygı ..... değildir.
Saygı ..... gibidir.
Çünkü .....

2. Bu metne göre, saygının günlük yaşantınıza etkileri neler olabilir? Örnekler vererek yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Empati kurmak ile saygı duymak arasındaki ilişkiyi günlük hayatınızdan örnekler vererek yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

4. “Yalnızca ‘ben’ demek, sevgiyi olduğu kadar saygıyı da zedeler.” cümlesinin sizde uyandırdığı **duygu ve düşünceleri yazınız.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Aşağıdakilerden hangisi okuduğunuz metinden **çıkarılamaz**?

- A) Saygı, aldığımız eğitim yoluyla karakter özelliğimiz hâline gelir.
- B) Saygı kurallarını öğrenebilmek için bazı emir ve yasaklara uyulmalıdır.
- C) Empati kurabilmek, saygıyı gösterebilmenin en etkili yollarından biridir.
- D) Saygı, tek bir tarifi yapılamayacak kadar geniş bir kavramdır.

6. Okuduğunuz metnin ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerinden ikisini aşağıya yazınız.

Ana Düşünce: .....

.....

.....

Yardımcı Düşünceler: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlem farklı bir duyguyu yansıtmaktadır?

- A) Eyvah, yemek yandı!
- B) Ah, gençliğim çabucak geçti!
- C) Of, eski günleri arıyorum hâlâ!
- D) Ya, sen beni o zamanlar görecektin!

8. Aşağıda verilen bilgilerden tiyatro türüne uygun olanların başına “D” uygun olmayanların başına “Y” yazınız.

- (....) Oyunla ilgili detaylar yay ayrıç içinde verilir.
- (....) Seyirci karşısında oynanır.
- (....) Dizelerden oluşur.
- (....) Mutlu sonla bitmek zorundadır.
- (....) Sahne sanatı olarak da adlandırılır.
- (....) Oyununun büyük bölümlerine perde denir.
- (....) Sadece okumak için yazılır.

9. Uymamız gereken toplumsal kurallardan beş tanesini aşağıya yazarak bu kurallara niçin uymamız gerektiğini yazınız.

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....
- E) .....

Bu kurallara uymalıyız çünkü .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A

B

C

Ç

D

E

F

G

H

I

i

J

K

L

M

N

O

Ö

P

R

S

Ş

T

u

Ü

V

Y

Z

1. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 6.Y-D-Y-D-D
- 7. D
- 8. B
- 9. D
- 10. C
- 11. B
- 12. A

2. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 1. Ama yitirmedik umudumuzu
- 3. B
- 7. İğneyle kuyu kazmak
- 8. Y-D-D-Y-D-D
- 9. B
- 10. C
- 11. D
- 12. A

3. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 8. Y-D-D-D
- 9. A 10.D

4. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 8. C
- 9. B

5. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 7. ben-herkes-bunları
- 8. B

6. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 1. 15
- 2. Koyunların yünleri kesilir. Koyunlardan kesilen bu yünler sıcak suyla yıkanır. Yünlerin kirli suyunu gidermek için durulama yapılır. Yünlerin içi temizlenir. İçi temizlenen yünler taranmak için makineye verilir. Yünler kök boyayla renklendirilir. Boyanan ipler dokuma makinesine gerilir. Halının motifi belirlenir. Halı dokunmaya başlanır.
- 5. B
- 7. B
- 8. B
- 9. D

7. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 3. C
- 6. A
- 7. B
- 8. C-Ç-F-D-A-B
- 9. D
- 10. B

8. TEMA SONU DEĞERLENDİRME

- 5. B
- 7. A
- 8. D-D-Y-Y-D-D-Y

KAYNAKÇA

- Acar, M. (2005). Tuz Gölü Tuz Çölü Olmayacak. *National Geographic Türkiye*, 56, 16-18.
- Adar, C. (2010). İlmek İlmek Yaşatılıyor Milas Halıları. *Muğla Kültür ve Turizm Dergisi*, 1 (2), 80 – 84.
- Akbulut, Y. (2013). “Bilgisayar ve İnternet”, Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve internet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 53 – 68.
- Albamy, S. (2016). Afyon. *TRT Çocuk Dergisi*, 7 (74), 14 – 15.
- Alıcı, G. (2015). “Elimi Al”, Nasreddin Hoca ile Kikir Kikir. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Almış, H. ve Yakıncı, C. (2014). Evinizi de Hatırlayın. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 57, 135 – 140.
- Aruntaş, A. M. (2016). Bisiklet Zamanı. *TÜBİTAK Bilim Çocuk Dergisi*, 223, 36 – 39.
- Beyhan, N. (2014). “Sır Tutamayan At Bakıcısı”, Kelile ile Dimne’den Karakter Eğitimi Masalları. İstanbul: Semerkand Basım Yayın Dağıtım.
- Bilgin, İ. (2006). “Türk Askerinin Cesareti”, Çanakkale Destanı Gerçek Efsanelerin Öyküsü. İstanbul: Timaş Yayınları, 2006.
- Biröl, G. (2015). “Vermek Çoğalmaktır”, Öğreten Öyküler. Ankara: Yason Yayınları.
- Bölükbaşı, R. T. (1986). “Anadolu”, Rıza Tevfik (Der.: Uçman, A.). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Brake, M. (2011). “Merak Ettiklerimiz”, Uzak ve Zaman Hakkında Merak Ettiklerimiz (Çev.: Turgut GÜNER). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Bulut, S. (2015). “Cephane Sandığında Kitap”, Büyük Atatürk’ten Küçük Öyküler. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Bulut, S. (2015). “Yaşlı Nine”, Büyük Atatürk’ten Küçük Öyküler. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Can, T. (2011). Atatürk’ün Geometri Kitabı. *TÜBİTAK Bilim Çocuk Dergisi*, 167, 10 – 11.
- Cibran, H. (2016). “Dostluğa Dair”, Ermiş (Çev.: Berktaş, A.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Çom, S. (2011). “Obezite Hakkında 10 Soru 10 Cevap”, Obezite (Şişmanlık) Konusunda 70 Soru 70 Cevap. Ankara: Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Çifci, S. (2011). “Cirit”, Uşak’ta Atlı Cirit Spor ve Cirit Kültürü. *Millî Folklor Dergisi*, 23 (89), 87 – 99.
- Doğan, Y. (2016). Dinleme Eğitimi, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ekmeççi, A. (2013). Tavra Akseden Duygu Saygı. *Gençlik Spor Dergisi*, 2 (17), 114 – 117.
- Erkek, G. (2008). “Bilgin ve Gemici”, Mevlânâ’nın Mesnevi’sinden İlköğretim Okulları İçin Seçilen Öykülerin Eğitsel Yönünün İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.
- Fikri, M. (1994). “Türk Gençliğine Bir Hitabe”, Türk Dünyası Çağdaş Edebiyatı (Haz.: Akar, M., Deniz, S., Bilecik, F.). İstanbul: Yesevi Yayıncılık.
- Gümüş, S. (2014). “Sağlıkta İlaç Pazarlaması”, İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Gündüz, F. K. (2017). Bir Ömür Okumak, İstanbul: Beyan Yayınları.
- Güngör, N. (2017). “Sen de Bir İyilik Yap”, Bir Hikâye Yaz İçinde İnsan Olsun. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- İzğören, A. Ş. (2015). “Heykeli Dikilen Eşek”, Küçük Beyaz Uğur Böceği. Ankara: Elma Yayınevi.
- Kaplanşeren, E. (2012). Dosya Paylaşımı. *PCnet Dergisi*, 178, 7 – 8.
- Karagöz, B. (2011). İnsanlar Zamanı Eskiden Nasıl Ölçerdi? *TÜBİTAK Bilim Çocuk Dergisi*, 168, 26 – 29.
- Karagöz, B. (2012). Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam. *TÜBİTAK Bilim Çocuk Dergisi*, 169, 20 – 23.
- Karakoç, A. (1997). “Tut Ellerimden”, Akıl Karaya Vurdu. Ankara: Ocak Yayınları.
- La Fontaine (2011). “Balıkçıl”, La Fontaine’in Masalları (Haz.: Orhan VELİ). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- MEB (2018). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara.
- Meriç, A. (2015). “Su Kirliliği”, Uzaydan Çöp Düşer mi? İstanbul: Yediveren Yayınları.
- Oral, G. (2003). “Eski Antalya Evi”, Yine Yazı Yazıyoruz. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ozansoy, H. F. (1987). “Vatan Destanı”, Kahramanlık Şiirleri Antolojisi (Haz.: Birinci, N.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Özburun, Y. Ö. (2004). “Hayatın Yankısı”, Yaşama Sevinci Öyküleri. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Özcan, C. (2012). Canım Kitaplığım. İstanbul: Nesin Yayınevi.
- Özdemir, C. S. (2017). Yaşamı Taçlandıran Özlü Sözler, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özder, G. (2017). Bak Postacı Geliyor Selam Veriyor. *TRT Çocuk Dergisi*, 8 (85), 37 – 39.
- Özen, G. (2016). “Sevgi Filozofu Yunus Emre”, Eğlenceli Tarih Sevgi Filozofu Yunus Emre. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özeren, S. G. (2010). “Hacettepe”, Büyük Türk Efsaneleri Dizisi: 9. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Özeren, S. G. (2010). “Rize’nin Adı Üzerine”, Büyük Türk Efsaneleri Dizisi: 9. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Rado, Ş. (2005). “Güler Yüz”, Eşref Saat. Ankara: Elips Kitap.
- Hikmet, N. (1987). “Büyük Taarruz”, Kuvâyı Milliye. İstanbul: Adam Yayınları.
- Rogers, K. ve Henderson, C. (2007). İnsan Vücudu (Çev.: Girgin, Ş.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Soysal, M. (2015). “Bu da Benim Öyküm”, Evvâh Kitap. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Şirin, H. E. (2016). “Turp Gibi Olmak”, Deyim Yerindeyse (Ed.: Doğan, Y.), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Topal, E. ve Sezer, A. (2016). Türk Dünyası. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 96-113.
- TSE Öncü Çocuk Dergisi (2016). Tarhananın Öyküsü. *TSE Öncü Çocuk Dergisi*, 80, 26 – 27.
- TSE Öncü Çocuk Dergisi (2016). Teknoloji Bağımlılığı. *TSE Öncü Çocuk Dergisi*, 79, 42 – 43.
- Turgut, S. (2016). “Aziz Sancar”, Adam Olacak Çocuk Dizisi. İstanbul: Güneşyolu Yapım Yayın.
- Türkiye Yeşilay Cemiyeti (2015). Teknolojiye Bağımlı Yaşamamak İçin. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Uçuk, C. (2015). Gümüş Kanat. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Uslu, T. (2010). “Şimşekler ve Yıldırımlar”, Şu Acayip Gökyüzü. İstanbul: Zafer Yayınları.
- Uslu, T. (2010). “Yemek, İçmek ve Sindirmek”, Şu Acayip İnsan Vücudu. İstanbul: Zafer Yayınları.
- Vahapzade, B. (1994). “Ana Dili”, Türk Dünyası Çağdaş Edebiyatı (Haz.: Akar, M., Deniz, S., Bilecik, F.). İstanbul: Yesevi Yayıncılık.
- Yanç, Y. (2012). Karamanoğlu Mehmet Bey’i Arıyorum, Göreniniz Var mı? Eğitimde Birliğin Sesi, 3 (5), 24 – 25.
- Yaşin, Ö. (2000). “Mustafa Kemal’den Konuştuk”, Atatürk Şiirleri (Haz.: Kaplan, M., Birinci, N.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yazgan, B. (2016). “Sevgi Diyen Çağlar Aşar”, Şimdi Sevdâ Yürüsün. İstanbul: Nar Yayınları.
- Yıldırım, S. (2003). “Mendil Kapmaca, Kulaktan Kulağa”, Çocuk Oyunları. İstanbul: Zafer Yayınları.

İNTERNET KAYNAKÇASI

“15 Temmuz”, https://www.tbmm.gov.tr/meclis_bulteni/s215.pdf (Erişim Tarihi: 18.10.2017)

“A Gazetesi”, <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/kuresel-isinma-avrupada-yilda-152-bin-kisiyi-oldurebilir,tyxrMETxqkOAGb-FjkeJPw>

(Erişim Tarihi: 28.10.2017)

"B Gazetesi", <http://canelleri.blogspot.com.tr/2010/02/carpc-iddia-kuresel-snma-uydurma.html> (Erişim Tarihi: 28.10.2017)

"Beştepe 15 Temmuz Şehitleri Abidesi", <http://www.15temmuzetkinlikleri.com> (Erişim Tarihi: 26.01.2018)

"Çanakkale Türküsü'nün Hikâyesi", <http://blog.milliyet.com.tr/canakkale-icinde-aynali-carsi/Blog/?BlogNo=164822> (Erişim Tarihi: 18.10.2017)

"Dünyanın Yedi Harikası", <http://secilvardar.blogspot.com.tr/2016/09/dunyamin-yedi-harikasi.html> (Erişim Tarihi: 16.11.2017)

"Dünyayı Verelim Çocuklara", <https://ucurtmadergi.com/dunyayi-verelim-cocuklara/> (Erişim Tarihi: 28.10.2017)

"Düzen", <http://remzidemirkazik.blogspot.com.tr/2017/06/düzen.html> (Erişim Tarihi: 21.05.2018)

"En Güzel Hediye", <http://secilvardar.blogspot.com.tr/2016/03/em-guzel-hediye.html> (Erişim Tarihi: 19.11.2017)

"Evet Efendim", http://www.karagoz.net/kutahya_cesmesi.htm#WxEFT58zZPY (Erişim Tarihi: 27.05.2018)

"Güzel Türkçe", http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/ali_gocer_turkce_guzel_soir.pdf (Erişim Tarihi: 21.10.2017)

"Hazine Sandığı", <http://aydindoga.blogspot.com.tr/2017/05/hazine-sandg.html> (Erişim Tarihi: 25.12.2017)

"Kara Tren", <http://blog.milliyet.com.tr/hanifemert> (Erişim Tarihi: 18.11.2017)

"Kardeşim", <http://www.eba.gov.tr/ses/dinle/90725a114f84062254e2084f5f829610b9fa0b2b26008> (Erişim Tarihi: 15.11.2017)

"Kitap Tutkusu", <http://kitaptutkusu.blogspot.com.tr/2013/06/nora-roberts.html> (Erişim Tarihi: 02.10.2017)

"Kağıyla Yazılan Destan", <http://www.guncelmeydan.com/pano/kurtulus-savasi-nda-halk-direnisi-metin-aydogan-t38543.html> (Erişim Tarihi: 04.11.2017)

"Mektup", <http://minicikkalbimde.blogspot.com.tr/2017/01/bu-vatan-bolunmez.html> (Erişim Tarihi: 30.05.2018)

"Şu Sonsuz Koşu", <http://www.kultur.gov.tr/TR,96452/su-sonsuz-kosu--ceyhun-atuf-kansu.html> (Erişim Tarihi: 25.06.2018)

"Teknoloji", <http://aysinaylakalan.blogspot.com.tr/2017/11/teknoloji.html> (Erişim Tarihi: 05.05.2018)

"Türk Dünyası Ülkeleri", <http://www.mfa.gov.tr> (Erişim Tarihi: 01.02.2018)

"Türkiye'ye Özgü Besin ve Beslenme Rehberi", http://www.bdb.hacettepe.edu.tr/TOBR_kitap.pdf (Erişim Tarihi: 15.11.2017)

"Vazgeçmeyenlerin Hikâyesi", <https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2017/10/10/canli-turkiye-ingiltere-ampute-futbol-sampiyona-si-finali> (Erişim Tarihi: 09.11.2017)

GÖRSEL KAYNAKÇA

S.N	Sayfa	Kaynak	Görsel ID	Erişim Tarihi
1	10 11	shutterstock.com	435500158	24.10.2017
2	12	freepik.com	862049	24.10.2017
3	13	shutterstock.com	142163404	24.10.2017
4	15	Komisyon		
5	16	Komisyon		
6	18	Komisyon		
7	19	www.hakkuslu.com/wp-content/uploads/2015/11/04.jpg		24.10.2017
8	22	Komisyonca çekilmiştir.		
9	25	shutterstock.com	218396734	
10	26 27	shutterstock.com	196039253	4.06.2018
11	29	Komisyonca çizilmiştir.		
12	32	www.kartal.bel.tr		24.10.2017
13	33	freepik.com	1107521	24.10.2017
14	35	z-kutuphane.meb.gov.tr		24.10.2017
15	36	shutterstock.com	157803362	24.10.2017
16	36	freepik.com	958022	24.10.2017
17	38	www.istanbulbarosu.org.tr		24.10.2017
18	39	www.fmv.edu.tr/web/13-64-1-1/fmv_tr/ataturk_kosesi-okuyan-ataturk/ataturkun-yazdigi-siirler		24.10.2017
19	39	shutterstock.com	544253950	30.10.2017
20	40	shutterstock.com	397626016	30.10.2017
21	42 43	www.anitkabir.tsk.tr		30.10.2017
22	42 43	www.basbakanlik.gov.tr		30.10.2017
23	42 43	www.usak.bel.tr		30.10.2017
24	45	http://www.canakkalekutup.gov.tr		
25	46 47	www.anitkabir.tsk.tr/03_muzeler/panoramalar_ve_yagli-boya-tablolar.html		30.10.2017
26	48	www.ataturkhakkinda.com/ben-size-taarruzu-degil-olme-yi-emrediyorum/		14.10.2017
27	49	Komisyon		
28	50 51	www.anitkabir.tsk.tr		
29	55	www.anitkabir.tsk.tr		
30	55	www.isteaturk.com/g/icerik/Anitkabir-Anitmezar/846		30.10.2017
31	56	www.ahmetsekcukilkan.com.tr		14.10.2017
32	56 57	Komisyon		
33	58 59	www.tcgb.gov.tr		30.10.2017
34	60	Komisyon		
35	63	www.tcgb.gov.tr		30.10.2017
36	64	www.ozhaneren.com		30.10.2017
37	67	mithatpasakml.meb.k12.tr/tema/icerikler/6-ekim-istanbulun-kurtulusu-etkinlikleri_2741513.html		30.10.2017
38	68 69	www.anitkabir.tsk.tr/03_muzeler/panoramalar_ve_yagli-boya-tablolar.html		30.10.2017
39	72 73	freepik.com	1356090	30.10.2017
40	74 79	TURGUT, Suat, "Aziz Sancar", Adam Olacak Çocuk Dizisi, Güneşyolu Yapım Yayın, İstanbul, 2016		
41	83	shutterstock.com	104298863	01.11.2017
42	84	shutterstock.com	54416023	10.10.2017
43	84	shutterstock.com	101713192	10.10.2017

44	85	upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2f/Kerzenuhr.jpg		10.10.2017
45	85	freepik.com	1158938	10.10.2017
46	85	freepik.com	903337	10.10.2017
47	85	freepik.com	1129381	10.10.2017
48	85	freepik.com	903337	10.10.2017
49	87	Komisyon		
50	88	shutterstock.com	296761286	16.11.2017
51	89	freepik.com	894444	16.11.2017
52	89	shutterstock.com	603988805	07.12.2017
53	90 91	Komisyon		
54	92 93	Komisyon		
55	96	Komisyon		
56	99	shutterstock.com	722143279	07.12.2017
57	100	freepik.com	951866	09.01.2018
58	106 107	shutterstock.com	254419534, 686602204, 739518583, 711299782, 617915732, 419726968	05.06.2018
59	108 109	Komisyon		
60	110	Komisyon		
61	111	www.kizilay.org.tr/		07.12.2017
62	111	www.eskisehir.afad.gov.tr/		07.12.2017
63	112	shutterstock.com	476521183	13.11.2017
64	113	Komisyon		
65	114	shutterstock.com	115642147	
66	114	www.osmaniyekulturturizm.gov.tr/Resim/167429,bestami-yaz-gan.png?0		12.12.2017
67	118	Komisyon		
68	119	Komisyon		
69	124	Komisyon		
70	126	shutterstock.com	83606839	06.11.2017
71	128	Komisyon		
72	129	shutterstock.com	583859743	08.12.2017
73	130	shutterstock.com	554385202	20.11.2017
74	131	Komisyon		
75	134 135	shutterstock.com	551429548	20.11.2017
76	136 137	shutterstock.com	113094994	18.11.2017
77	136	www.markbrake.com		18.11.2017
78	139	freepik.com	917089	07.02.2017
79	142	shutterstock.com	231976549	10.10.2017
80	142	shutterstock.com	410458099	03.12.2017
81	144	www.afyonkulturturizm.gov.tr		05.06.2018
82	145	www.afyonkulturturizm.gov.tr		05.06.2018
83	146 147	Komisyon		
84	147	shutterstock.com	27690895	22.11.2017
85	148 149	www.afyonkulturturizm.gov.tr		05.06.2018
86	153	freepik.com	1074751	10.10.2017
87	153	freepik.com	1030675	10.10.2017
88	152 153	shutterstock.com	684404308	10.10.2017
89	152	shutterstock.com	90492265	10.10.2017
90	152	shutterstock.com	522434626	10.10.2017
91	155	Komisyon		
92	156	freepik.com	1371717	10.10.2017
93	156	freepik.com	1159194	10.10.2017
94	156	freepik.com	778429	10.10.2017
95	156	freepik.com	1152868	10.10.2017
96	156	freepik.com	1372631	10.10.2017
97	160	shutterstock.com	223353004	09.11.2017
98	160	shutterstock.com	110907635	10.10.2017
99	163	shutterstock.com	87713572	17.11.2017
100	164	shutterstock.com	281515874	21.11.2017
101	164	shutterstock.com	268434092	26.12.2017
102	166 167	shutterstock.com	199707026	26.12.2017
103	170 171	shutterstock.com	710266675	26.12.2017
104	172	shutterstock.com	693226837	10.11.2017
105	172	shutterstock.com	595634333	10.11.2017
106	173	shutterstock.com	451976446	10.11.2017
107	173	shutterstock.com	383286265	10.11.2017
108	173	shutterstock.com	378656041	10.11.2017
109	173	shutterstock.com	511851961	10.11.2017
110	173	shutterstock.com	366869762	10.11.2017
111	176	Komisyon		
112	178	Ufuk Turpcan		
113	180	shutterstock.com	484372273	20.11.2017
114	181	shutterstock.com	564004300	20.11.2017
115	183	freepik.com	1048182	26.12.2017
116	184	shutterstock.com	115546057	24.11.2017
117	186	www.tbmm.gov.tr		05.06.2018
118	190	www.hgk.msb.gov.tr/		

119	192	shutterstock.com	531139156	13.11.2017
120	192	ozhaneren.com		10.11.2017
121	194	Komisyon		
122	196	Komisyon		
123	196 197	freepik.com	1215613	10.11.2017
124	198 199	shutterstock.com	227896882	10.11.2017
125	202 203	shutterstock.com	382697113	26.12.2017
126	204	shutterstock.com	132822359 352784693 733961902	05.07.2018
127	205	shutterstock.com	400539823 208232557	05.07.2018
128	205	Tubitak Bilim Çocuk Dergisi Sayı 223		05.07.2018
129	206-208	shutterstock.com	528760657 296966972	05.07.2018
130	209	shutterstock.com		14.11.2017
131	212	shutterstock.com	124198177	10.11.2017
132	212	shutterstock.com	506658289	10.11.2017
133	212	shutterstock.com	506658289	10.11.2017
134	212	shutterstock.com	329515166	29.11.2017
135	213	freepik.com	1192657	10.11.2017
136	214	www.ugurbocegiyayinlari.com		10.11.2017
137	214	shutterstock.com	196376825	28.11.2017
138	215	shutterstock.com	197389619	28.11.2017
139	217	shutterstock.com	710600530	28.11.2017
140	221	freepik.com	892751	28.11.2017
141	222	shutterstock.com	569158633	05.12.2017
142	223	shutterstock.com	561788977	05.12.2017
143	224	shutterstock.com	524378779	20.11.2017
144	226	shutterstock.com	548308468	10.11.2017
145	228	www.beslenme.gov.tr/content/files/sa_l_kl_beslenme_ve_fi- ziksel aktivite retmen el kitab .pdf.pdf		11.10.2017
146	229	shutterstock.com	548402398	05.12.2017
147	230	www.anadoluimages.com/		
148	232	shutterstock.com	150212837	11.10.2017
149	233	shutterstock.com	650017768	28.11.2017
150	234	shutterstock.com	653628229	16.11.2017
151	234	freepik.com	777281	16.11.2017
152	236	shutterstock.com	631572752	28.11.2017
153	237	Komisyon		
154	240 241	shutterstock.com	313431065	07.12.2017
155	242 245	shutterstock.com	240598618	07.12.2017
156	250	gunisigikitapligi.com/wp-content/uploads/2012/11/ngungor. jpg		10.11.2017
157	250	Komisyon		
158	251	Komisyon		
159	252	Komisyon		
160	255	shutterstock.com	108839249	04.12.2017
161	256	Komisyon		
162	256	shutterstock.com	105957890	10.11.2017
163	257	shutterstock.com	56510329	10.11.2017
164	257	shutterstock.com	735498115	10.11.2017
165	258	shutterstock.com	88012759	30.11.2017
166	260	shutterstock.com	697079050	13.11.2017
167	260	shutterstock.com	617915693	10.11.2017
168	260	shutterstock.com	683779771	10.11.2017
169	263	shutterstock.com	214114069	10.11.2017
170	264	Komisyon		
171	268	shutterstock.com	537383068	04.12.2017
172	269	shutterstock.com	706392238	04.12.2017
173	270	Komisyon		
174	271	Komisyon		

TÜRKİYE HARİTASI
(6. Tema 7. Etkinlik'te kullanılacaktır.)

(6. Tema 7. Etkinlik'te kullanılacaktır.)

